

BAKAN SUNUŞU

2008 krizi sonrasında Dünya ekonomisi ve ticareti beklenen toparlanmayı gerçekleştirememiş ve 2014 yılını yine benzer şekilde sonlandırmıştır. Başlıca ticaret ortağımız olan Avrupa, küresel krizin ve devamındaki bütçe krizinin etkilerinden hala tamamen kurtulamamıştır.

2015 yılında Euro'nun Dolar karşısında değer kaybetmesi ve petrol başta olmak üzere emtia fiyatlarındaki düşüşün ihracatımızı azaltması beklenmektedir. 2015 yılında ülkemizi etkileyecek olan önemli uluslararası gelişmeler; ABD'de olası bir faiz artırımını, AB ekonomisinde beklentilerin altındaki bir büyüme, petrol ihracatçısı ülkelerin gelirlerindeki azalışın hem ithalat taleplerini hem de yatırım kararlarını olumsuz etkilemesi ve Rusya ve Ukrayna ekonomilerinin içinde bulunduğu olumsuz durumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Buna rağmen bu gelişmelerin gerek ihracatımızı gerekse ülkemize gelen doğrudan yatırımları olumsuz etkilememesi adına gerekli tedbirleri alıyoruz.

Öte yandan 2015 yılında emtia fiyatlarındaki gerilemenin olumlu yanları daha fazla olacak ve bu gerileme ithalatımızı yaklaşık 35-40 milyar dolar aşağı çekerek cari dengemizde sağladığımız iyileşmeyi devam ettirecektir. Bu sayede, 2015 yılında üretimi, ihracatı ve bu yolla büyümeyi destekleyici bir şekilde özel sektörün ucuz ve kolay finansmanla desteklenmesinin, ekonomik canlanmaya katkı sağlayacağını düşünüyorum.

Dış ticaretimiz 2002 yılından günümüze büyük bir ilerleme kaydetmiş ve ihracatımız 36 milyar dolar düzeyindeyken, çevremizde yaşanan siyasi ve ekonomik gelişmelerin olumsuz etkilerine rağmen, 2014 yılında bavul ticareti ve serbest bölgelerimizden yapılan net ihracat ile birlikte toplam 171,6 milyar dolara yükselmiştir.

Bununla birlikte hedefimiz, 2023 yılında 500 milyar dolar ihracat ve 1,1 trilyon dolar dış ticaret hacmi ile dünyanın en büyük ekonomileri arasında yer almak; ileri teknoloji ürün ihraç payımızı %4'lerden %15'e yükseltmek ve ihracatımızın ithalatı karşılama oranının %80'e çıkarmaktır.

Bu amaçla dış ticaretimizi olumsuz etkileyecek gelişmeleri telafi etmek, ihracatımızdaki artış seyrini daha da iyileştirerek sürdürmek, net ihracatın büyümeye katkısını pozitif tutabilmek, yerli ve yabancı yatırımları hem niteliksel hem de niceliksel açıdan iyileştirmek, serbest bölgeleri özellikle yabancı yatırımlar için daha cazip kılmak ve müteahhitlik alanında finansman imkânlarını geliştirmek için Bakanlık olarak önümüzdeki dönemde mevcut çalışmalarımıza ilave yeni adımlar atacağız.

İhracat alanında mevcut desteklerin etkinliklerini artırmaya dönük çalışmalarımıza hız vererek ve ihracatımızın üretim yapısını modernize ederek günümüz ve geleceğin ticaret dünyasının taleplerine cevap verebilir, uluslararası pazarlarda rekabetçi, Ar-Ge'ye dayalı esnek bir şekle dönüşmesini sağlamak ve ihracatımızın önündeki yapısal sorunlara çözüm bulunmasını temin etmek gibi nitel hedefleri de gerçekleştirmeyi planlıyoruz.

Türkiye'nin marka değerini uluslararası alanda daha da güçlendirmek yeni Türkiye marka, logo ve sloganı ile kapsamlı tanıtım etkinlikleri gerçekleştireceğiz. Müzakeresi yürütülen TTA ve STA Anlaşmalarının tamamlanmasına ve hedef ve öncelikli ülkelerde ikili müzakerelerin yoğunlaştırılmasına devam edeceğiz. İthalatın her aşamasını yakından takip ederek gerekli önlemleri almaya devam edeceğiz.

Türkiye'nin 2023 vizyonu ile üretim ve ihracat odaklı büyüme stratejisi bakımından

büyük önem taşıyan yatırım teşvik sistemimiz, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak; tasarrufları katma değeri yüksek yatırımlara yönlendirmek, üretimi ve istihdamı artırmak, uluslararası rekabet gücünü artıracak ve araştırma-geliştirme içeriği yüksek büyük ölçekli yatırımlar ile stratejik yatırımları özendirmek, uluslararası doğrudan yatırımları artırmak, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını azaltmak, kümelenme ve çevre korumaya yönelik yatırımları özendirmek gibi amaçları gerçekleştirilmeyi hedeflemektedir. Yatırımların konusuna, büyüklüklerine ve bölgesine göre farklı uygulamalar çerçevesinde, Bölgesel, Büyük Ölçekli, Stratejik ve Genel Yatırım Teşvikleri olarak dört farklı uygulamada kurguladığımız yatırım teşvik sistemimizin etkinliğini daha da artırmak üzere 2014 yılı içinde bir takım değişiklikler yaptık. 2015 yılında da özellikle ithalata bağımlılığı azaltacak yatırımların teşvikine yönelik düzenlemelere ağırlık vereceğiz. Bu kapsamda yatırım ortamının iyileştirilmesine dönük çalışmalara devam edeceğiz. Ayrıca 2015 ve sonrasındaki yıllarda büyümeye yatırımların katkısını artırmak için yerli sermayenin yatırım iştahını artıracak ve mevcut desteklerin etkililiğini güçlendirecek bir yapı kurmayı istiyoruz.

Stratejik planlama Bakanlık olarak attığımız bu adımların en önemli araçlarından biri olarak, risk yönetimi, kaynakların etkin kullanımı, şeffaflık ve hesap verebilirlik gibi hususlar bakımından çağdaş yönetim anlayışının bir gereği şeklinde karşımıza çıkmaktadır. Bakanlık olarak, "stratejik yönetim ve planlamaya" yasal bir zorunluluk olmanın ötesinde, hizmetlerin daha kaliteli ve hızlı sunumu bakımından "iyi yönetim" in vazgeçilmez bir aracı olarak yaklaşmaktayız.

Kamu mali yönetim reformunun yansımalarından birisi olan stratejik yönetim anlayışının devamlılığını sağlamaya yönelik olarak önceki plan döneminin kazandırdığı tecrübeler ve paydaşların katkıları ışığında hazırlanan Bakanlığımız 2013-2017 Dönemi Stratejik Planı uygulamaya konulmuş olup, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde Stratejik Planımızda belirlenen hedeflere ne kadar ulaşıldığının sonuçları ise faaliyet raporları aracılığıyla kamuoyuna duyurulmaktadır.

Bakanlığımızın 2014 yılı Faaliyet Raporu, 2014 yılı içerisinde yurtiçi ve yurtdışı yatırımlar, mal ve hizmet ihracat ve ithalatı gibi ana başlıklar altında gerçekleştirilen faaliyet ve projeler ile bunların sonuçlarına ilişkin bilgileri kapsamaktadır.

Dünyanın zorlu ekonomik ve siyasi şartlarında her şeye rağmen büyük fedakârlıklarla çalışan başta sanayicimiz, işçimiz, ihracatçımız ve bürokratımız olmak üzere olumlu gelişmelerde payı olan herkese ayrıca, mali saydamlık ve hesap verme sorumluluğu çerçevesinde hazırlanan Bakanlığımız 2014 Yılı Faaliyet Raporu'nun hazırlanmasında emeği geçen tüm personelimize teşekkür ederim.

Nihat ZEYBEKCI
Bakan

BAKAN YARDIMCISI SUNUŞU

Ekonomik krizlerin etkilerinin hala hissedilir olduğu bir ortamda zor bir yılı daha geride bırakmış bulunuyoruz. Bakanlığımızın görev ve yetkisi itibarıyla politika yapımından ve ilgili mevzuatların yürütülmesinden sorumlu olduğu konular arasında yer alan ihracat, ithalat, serbest bölgeler, yurtiçi ve yurtdışı yatırımlar, döviz kazandırıcı hizmetler gibi ülke ekonomisinin ana belirleyici unsurları olan alanlarda tüm olumsuz dışsallıklara rağmen başarılı bir yönetim sergilenmiştir. İşte böyle bir konjonktürde, Bakanlığımız, tüm birimleri ile ülkemizin 2023 hedefleri doğrultusunda kayda değer bir uğraş vermiş, müspet neticeler almıştır.

2014 yılında Ekonomi Bakanlığı olarak ülkemiz ekonomisini ilgilendiren birçok konuda çalışmalar yürüttük. Bunlardan bazıları sonuçlandı; bazılarının çalışmaları ise halen devam etmektedir. Bakanlık çalışanlarımız “2023 Türkiye İhracat Stratejisi, Türkiye Markası, İhracatta Devlet Destekleri, Expo Fuarları, Ticari Heyetler, Ülke Masaları, Ekonomi Zirveleri, Hizmet İhracatı Destekleri, Müteahhitlik ve Müşavirlik Hizmetleri, İkili ve Çok Taraflı Ticari İlişkiler, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK), Gümrük Birliği ve Serbest Ticaret Anlaşmaları, Serbest Bölgeler ve Yurtdışı Yatırımlar, İhracatta Rekabet Gücü ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler, Yatırım Teşvik Sistemi ve Yabancı Sermaye, Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES), İthalat Politikaları, Ürün Güvenliği ve Denetimi” gibi sahalarda ülkemiz uygulamalarını uluslararası standartlara kavuşturmaya yönelik yoğun mesai harcamışlardır.

İhracat pazarımızın yaklaşık %53’ünü oluşturan Avrupa ülkelerinde yaşanan tüm ekonomik olumsuzluklara rağmen, ülkemiz ihracatının 2014 yılında TÜİK istatistiklerine göre 158 milyar ABD Dolarına ulaşması artık Türkiye’nin ihracat esnekliğini kazandığına dair açık bir göstergedir.

Avrupa’daki ve diğer çevre ülkelerdeki olumsuz ekonomik görünümün etkileyeceği bir diğer önemli konu olan doğrudan yabancı yatırımlara baktığımızda ise ülkemizin 2014 yılında yaklaşık 12 milyar ABD Doları doğrudan yabancı yatırım çektiğini görüyoruz. Cari açığın kaliteli finansman araçlarının başında gelen uluslararası doğrudan yatırımlar konusunda ülkemizde yapısal reformların hızlı ve etkin olarak devam ettirilebilmesi için çalışmalar yapan ve sekreteryası Bakanlığımızca yürütülen Yatırımın Ortamının İyileştirilmesi Koordinasyon Kurulu (YOİKK) da piyasa ve politika yapıcı özel sektör ve kamu kuruluşlarının işbirliğinde belirlenen 63 Eylem Planı çerçevesinde 2014 yılında da çalışmalarını yoğun bir biçimde sürdürmüştür.

Bakanlığımız sadece merkez ve yurtiçi teşkilatı ile değil yurtdışı teşkilatı ile de ülkemizin ekonomik çıkarları doğrultusunda dünyanın dört bir tarafında çalışmaktadır. Amerika’da Buenos Aires’ten New York’a, Afrika’da Abuja’dan Darüsselam’a, Asya’da Bangkok’tan Karaçi’ye, Avrupa’da Londra’dan Sofya’ya, Ortadoğu’da Bağdat’tan Amman’a, Avustralya’da Sydney’e kadar 110 ülkede 180 Ticaret Müşavirimiz/Ataşemiz görev yapmaktadır.

Bu çerçevede, sadece yasal bir zorunluluk olarak değil, aynı zamanda Bakanlığımızın vizyonunu ve çalışma kültürünü anlatması bakımından da önemli gördüğüm, elinizde bulunan bu rapor vesilesiyle 2014 Yılı Performans Programı çerçevesinde belirlenen performans hedefleri ve ülke ekonomisi ile ilgili diğer birçok konuda merkez, taşra ve yurtdışı teşkilatlarımızda kalıcı başarılar için özveriyle çalışan tüm personelimizi kutluyor ve yakalanan bu dinamizmin önümüzdeki yıllarda da devam etmesini diliyorum.

Adnan YILDIRIM
Bakan Yardımcısı

ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'yla, kaynakların stratejik öncelikler doğrultusunda etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanımı ile hesap verebilirlik ve mali saydamlığın sağlanması hedeflenmiştir. Bakanlık olarak, Kanun'un ilke ve düzenlemelerini yasal bir zorunluluk olmanın ötesinde iyi yönetim ve hesap verebilirliğin gerekli bir aracı olarak algılamaktayız. Bu bilinç ve sorumluluk anlayışı çerçevesinde hazırlanmış olan 2014 Yılı Faaliyet Raporumuz aracılığıyla 2014 Yılı Performans Programımızda öngörülen hedeflerimizin uygulama sonuçlarını sizlerle paylaşmış bulunuyoruz.

Bakanlığımız 2014 yılı döneminde, 2013 – 2017 Stratejik Planı'nda belirlenmiş bulunan 7 adet stratejik amaç ve bunun altındaki 27 adet stratejik hedef çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmüştür.

2014 yılı dış ticaretimiz açısından fevkalade hareketli bir yıl olarak geçmiştir. Bir taraftan yakın çevremizde cereyan eden uluslararası gelişmelerin olumsuz etkilerinin telafisi pazara giriş imkanlarının etkin bir biçimde kullanılmasını mecbur kılarken diğer taraftan yürüttüğümüz çok taraflı ticaret diplomasinin çok önemli fırsatlar elde edilmiştir. Nitekim İran ile akdettiğimiz tercihli ticaret anlaşması bu kapsamda çok iyi bir biçimde anlaşılmalıdır.

Diğer tarafta iç cephede, Bakanlığımız tarafından yürütülen politikaların somut sonuçlarını yatırım, üretim ve ihracat zincirinin tüm boyutlarında görmek imkanına kavuştuk. 2014 yılında 81 ilimizin tamamında mukim 63.000'ü aşkın ihracatçı firmamız tarafından 157,7 milyar dolarlık bir ihracat 239 ülke ve gümrük bölgesine gerçekleştirmiştir. Diğer taraftan uluslararası doğrudan yatırımlar ve teşvik uygulamaları bakımından da 2014 yılı sevindirici gelişmeler içermektedir. 2014 yılında 12,1 milyar dolar Uluslararası Doğrudan Yatırım çeken ülkemizde yabancı sermayeli firma sayısı 40.000'i aşmıştır. Aynı dönemde yatırım teşvik sistemimiz kapsamında 62 milyon TL civarında bir yatırımın gerçekleştirilmesi ve 144.000 civarında yeni istihdamın yaratılması taahhüt edilmiştir. Elbette bu sonuçlar hem müteşebbislerimizin hem de Bakanlığımızın vizyoner politikalarının bir sonucudur.

2014 yılında, sektörlerin uluslararası rekabet gücünün ve ülkemizin dış pazarlarda payının artırılması, yenilikçiliğe ve Ar-Ge'ye dayalı, katma değeri yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçlerinin desteklenmesi, dış ticaret ve cari dengenin makul seviyelerde tutulmasına yönelik politikaların uygulanması, girdi güvenliği ve sürekliliğinin sağlanması, üretim ve ihracatın ithalata bağımlılığının azaltılması, ekonomik büyümenin potansiyel seviyesine yaklaşılması, istihdam yaratıcı teşviklerin uygulanması gibi hususlar önceliklerimiz arasında yer almıştır.

Bu kapsamda, 2014 yılı Performans Programı'nda 34 adet performans hedefi ile bu hedeflere yönelik değişik faaliyet, proje ve stratejiler tespit edilmiştir. Bu çalışmalar sonucunda; yukarıda yer verdiğimiz sonuçlara ulaşılmaktadır.

Performans Programı'ndaki hedef ve göstergelerin büyük bir kısmına ulaşılmış ve hatta birçoğunda hedeflenen gösterge düzeyleri aşılmıştır. Ulaşılamayan gösterge düzeylerinin çoğunda ise, öngörülemez gelişmeler ve dışsal faktörler etkili olmuştur. Performans gerçekleştirmelerine raporun ilerleyen sayfalarında detaylı şekilde yer verilmiştir.

Diğer taraftan, stratejik yönetim anlayışında devamlılığı sağlamaya yönelik çalışmalara devam edilmiş, bu anlayışın tüm unsurlarıyla birlikte daha da geliştirilmesine yönelik çalışmalar önümüzdeki dönemde de Bakanlığımız gündeminin önemli bir kısmını işgal edecektir.

Bakanlığımızın kamu ve özel sektördeki tüm paydaşlarıyla işbirliği içinde

gerçekleşen bu başarılı çalışmalarda başta Bakanlığımız personeli olmak üzere emeği geçen herkese katkılarından dolayı şükranlarımı sunar, başarılarının devamını dilerim.

İbrahim ŞENEL
Müsteşar

İÇİNDEKİLER

BAKAN SUNUŞU	1
BAKAN YARDIMCISI SUNUŞU	3
ÜST YÖNETİCİ SUNUŞU	4
İÇİNDEKİLER	6
I. GENEL BİLGİLER.....	8
A. MİSYON VE VİZYON	8
B. GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR	8
C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER	9
1.Tarihçe	9
2. Fiziksel Yapı	10
3. Teşkilat Yapısı.....	11
4. Bilgi ve Teknoloji Kaynakları.....	15
5. İnsan Kaynakları	26
6. Sunulan Hizmetler.....	28
7. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi	29
8. Ön Mali Kontrol.....	30
II. AMAÇ VE HEDEFLER.....	32
A. STRATEJİK AMAÇLAR	32
B. STRATEJİK HEDEFLER	32
C. TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER	34
III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER	40
A. MALİ BİLGİLER	40
1. Bütçe Uygulama Sonuçları ve Mali Tablolar.....	40
2. Mali ve Diğer Denetim Sonuçları.....	44
B. PERFORMANS BİLGİLERİ	45
1. Faaliyet ve Proje Bilgileri.....	45
a) TEMEL STRATEJİLER.....	45
i. Komşu ve Çevre Ülkeler İle Ticaretin Geliştirilmesi.....	45
ii. Ortadoğu ve Körfez Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi	46
iii. Avrasya Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi.....	47
iv. Afrika ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi	48
v. Asya – Pasifik Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi.....	49
vi. ABD ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi	51
vii. Latin Amerika ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi.....	52

viii. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi	53
ix. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Stratejisi.....	54
x. Yurtdışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Stratejisi.....	54
xi. İhracata Dönük Üretim Stratejisi	55
b) İKİLİ VE ÇOK TARAFLI TİCARİ İLİŞKİLER	57
i. Dünya Ticaret Örgütü ve Türkiye.....	57
ii. Türkiye'nin Üye Olduğu Bölgesel Kuruluşlar ve Taraf Olduğu Bölgesel Tic. Anlaşmaları...	60
iii. Hizmet Ticaretinin Geliştirilmesi.....	61
iv. Avrupa Birliği ve Türkiye	62
c) POLİTİKA ARAÇLARI	65
i. İhracat Politikaları.....	65
ii. İthalat Politikaları.....	76
iii. Uluslararası Doğrudan Yatırımlar, Teşvik ve Yatırım Ortamı Politikaları	81
iv. Ürün Güvenliği ve Denetimi Politikaları	84
v. Serbest Bölge Politikaları	91
vi. Lojistik Politikaları	92
vii. Döviz Kazandırıcı Hizmetlere İlişkin Politikalar	94
viii. Yurtdışı Yatırım Politikaları.....	95
d) EKONOMİK GÖRÜNÜM	95
e) DIŞ TİCARET GELİŞMELERİ	96
f) STRATEJİK YÖNETİM.....	105
2. Performans Sonuçları ve Değerlendirilmesi	105
3. Performans Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi	133
EKLER.....	135
EK-1: ÜST YÖNETİCİ İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI	135
EK-2: MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI	136

I. GENEL BİLGİLER

A. MİSYON VE VİZYON

637 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan Ekonomi Bakanlığı'nın 2013-2017 Stratejik Planı hazırlanmış ve 01 Ocak 2013 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur. Bakanlık birimleri faaliyetlerini "2013-2017 Stratejik Planı" nda sorumlu oldukları hedefler çerçevesinde yürütmüşlerdir.

Ekonomi Bakanlığı 2013-2017 Stratejik Planı'ndaki misyon ve vizyon ifadeleri aşağıdaki gibidir:

MİSYONUMUZ

Ülkemiz ekonomisinin gelişimine ve sosyal refaha katkı sağlamak amacıyla, dış ticaret ve yatırımlara ilişkin politikaları geliştirmek ve uygulamak

VİZYONUMUZ

Ülkemizin ekonomik ve ticari alanda dünyada lider ülkeler arasında yer almasına öncülük eden kurum olmak

B. GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR

637 sayılı KHK'nın 2'nci maddesinde Bakanlığın görevleri aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

- a) Dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikaların belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek ve yürütmek.
- b) Ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük yapılandırılması için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu tedbirlerin ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarca uygulanmasının ve koordinasyonunun sağlanması konusunda çalışmalar yürütmek.
- c) Dış ticaretin ülke ekonomisi yararına yapılması amacıyla ürün ve yurtdışı müteahhitlik dâhil uluslararası hizmet ticaretine ilişkin gerekli her türlü tedbiri almak.
- ç) Kamu kurum ve kuruluşlarına çeşitli mevzuatla verilmiş yetki ve görevlerin kullanımında dış ticarete dair politikaların uygulanmasına ilişkin esasları düzenlemek ve koordine etmek.
- d) Dünya ticaretinden alınan payın artırılmasını ve sürdürülebilir ihracat artışını sağlamak üzere ihracatın pazar ve ürün çeşitliliğini genişletmeye yönelik gerekli tedbirleri almak ve buna yönelik destek yöntemlerini geliştirmek ve uygulamak.
- e) İthalatın ülke ekonomisinin yararına gerçekleştirilmesi ve yerli sanayinin korunması ile ilgili gerekli tedbirleri almak ve ticaret politikası savunma araçlarını uygulamak.
- f) Diğer kurum ve kuruluşların dış ticaret politikasını etkileyen faaliyet, temas ve düzenlemelerinin, genel dış ticaret politikasına uygunluğunu sağlamak, ilgili kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde söz konusu faaliyet, temas ve düzenlemelerin

koordinasyonunu ve yürütülmesini temin etmek.

g) Türkiye Cumhuriyetinin yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla olan ikili, bölgesel ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkilerini düzenlemek, yürütmek ve bu konularda ilgili mevzuatı çerçevesinde anlaşmalar yapmak, uluslararası kuruluşların Bakanlığın yetki ve görev alanına giren konulardaki çalışmalarını takip etmek ve bu konularda görüş oluşturmak.

ğ) Ülke kalkınmasında yabancı sermayeden beklenen katkıları sağlamak ve yönlendirmek amacıyla gerekli tedbirleri almak.

h) Yatırım teşviklerinin ülke ekonomisi yararına etkin bir şekilde düzenlenmesini temin amacıyla ihtiyaç duyulan mevzuatı hazırlamak, uygulamak, uygulamayı takip etmek, değerlendirmek ve gerekli tedbirleri almak.

ı) Dış ticarete konu ürünlerin güvenli, mevzuata ve standartlara uygun olmasını sağlamak, bu amaçla ithalatta ve ihracatta denetim yapmak ve yaptırmak, ticarete teknik engellerin önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütmek, ürün güvenliği, teknik düzenlemeler ve denetimlere dair mevzuat, politika ve uygulamaları koordine etmek.

i) Dış ticarete dair konularda Avrupa Birliği ile ilişkileri ve uyum çalışmalarını yürütmek.

j) Türkiye İhracatçılar Meclisi ve İhracatçı Birliklerine ilişkin çalışmalarını yürütmek.

k) Mevzuatla Bakanlığa verilen diğer görev ve hizmetleri yapmak.

C. İDAREYE İLİŞKİN BİLGİLER

1.Tarihçe

Osmanlı İmparatorluğu döneminde ticaret genelde kapitülasyonlar sistemi çerçevesinde yürütülmüş olup, bugünkü anlamda bir dış ticaret politikasından bahsetme imkânı neredeyse yoktur. Bu dönemde dış ticaret politikası daha ziyade gümrük politikası aracılığı ile yürütülmüş, ayrı bir dış ticaret politikasına ve örgütüne gerek duyulmamıştır.

19 Mayıs 1919 tarihinde Mustafa Kemal Atatürk'ün başlattığı Kurtuluş Savaşı sırasında 23 Nisan 1920'de toplanan Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2 Mayıs 1920'de kabul ettiği 3 sayılı Kanunla 11 kişilik ilk Bakanlar Kurulu'nu oluşturmuştur. Bu Bakanlar Kurulu'nda Ticaret, Sanayi, Maden, Ziraat ve Orman işlerini yürütmek üzere bir İktisat Bakanlığı yer almıştır. Sonradan Ziraat ve Orman işleri ayrılarak ayrı bir Bakanlık oluşturulmuştur.

10 Ağustos 1925 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan yönetmelikle, yurtdışında önemli ticaret merkezlerinde Ticaret Temsilcilikleri kurulması sağlanmış ve böylece ilk kez yabancı ülkelere gönderilecek Ticaret Temsilcilerinin nitelikleri ve görevleri belirlenmiştir.

27 Mayıs 1934 tarihinde kabul edilen 2450 sayılı Kanun ile kurulan İktisat Bakanlığı'nın görevleri kara ticareti, deniz ticareti, sanayi ve maden işlerini kapsayacak şekilde genişletilmiştir. Bu meyanda dış ticaret konuları ile ilgili birimler ilk kez Dış Ticaret Reisliği (Türk Ofis) ismi altında toplanmıştır.

27 Mayıs 1939 tarihinde 3416 sayılı Kanunla, Ticaret Bakanlığı ismi ile yeniden kurulan Bakanlık bünyesinde yer alan ve yeni ismi Dış Ticaret Dairesi Reisliği olan Dış Ticaret Örgütü'nün görevleri: "Dış Ticaret münasebetlerinin tanzimine ve ticaret mukavele ve anlaşmaları akdine ait esasları tespit ve bu mukavele ve anlaşmaların tatbikini ve dış ticaret münasebetlerinin inkişafını temine yarayacak tedbirleri ibraz

ve tatbik eylemek ve umumiyetle sergi ve fuarların teşvik, himaye ve bunlara iştirak işleriyle meşgul ve ecnebi memleketlerdeki Türk Ticaret Odaları faaliyetleriyle alakadar olmak" şeklinde belirlenmiştir.

Dış Ticaret Dairesi Reisliği olarak 32 yıl görev yapan bu kuruluş, 26 Mart 1971 tarihinde Ticaret Bakanlığı'ndan ayrılarak müstakil bir Dış Ekonomik İlişkiler Bakanlığı haline gelmiş ise de, ömrü kısa sürmüş ve 11 Aralık 1971 tarihinde eski Ticaret Bakanlığı'nın yeniden teşkili ile birlikte bu yeni Bakanlık içerisinde Dış Ticaret Genel Sekreterliği ismi ile fonksiyonunu devam ettirmeye başlamıştır. Genel Sekreterlik şu ana hizmet birimlerinden oluşmaktaydı: İhracat Genel Müdürlüğü, İthalat Genel Müdürlüğü, Anlaşmalar Genel Müdürlüğü, Avrupa Ekonomik Topluluğu (A.E.T.) İşleri Genel Müdürlüğü, Değerlendirme Genel Müdürlüğü, Teşvik ve Uygulama Genel Müdürlüğü (bu birim sonradan Devlet Planlama Teşkilatına bağlanmıştır).

13 Aralık 1983 tarihli ve 188 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile, bir taraftan Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Dış Ticaret Genel Sekreterliği ile Standardizasyon Dairesi öte taraftan Maliye Bakanlığı bünyesindeki Hazine Genel Müdürlüğü ve Milletlerarası İktisadi İşbirliği Teşkilatı Genel Sekreterliği bir araya getirilmek suretiyle Başbakanlığa bağlı Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı kurulmuştur.

14 Ağustos 1991 tarihli ve 436 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile DPT bünyesinde bulunan Teşvik ve Uygulama (İhracat ve Yatırım), Yabancı Sermaye ve Serbest Bölgeler Başkanlıkları, Genel Müdürlük haline dönüştürülerek Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı'na bağlanmıştır.

Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı 11 yıl hizmet gördükten sonra 9 Aralık 1994 tarihinde kabul edilen ve 20 Aralık 1994 tarih ve 22147 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 4059 sayılı Kanunla, Başbakanlığa bağlı Hazine Müsteşarlığı ve Dış Ticaret Müsteşarlığı isimleri ile iki ayrı kuruluş haline getirilmiştir.

Söz konusu Kanun'a göre, dış ticaret politikalarının tespitine yardımcı olmak, tespit olunan bu politikalar çerçevesinde ihracat, ihracatı teşvik, ithalat, yurtdışı müteahhitlik hizmetleri ve ikili ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkileri düzenlemek, uygulamak, uygulamaları izlemek ve geliştirmek görevlerini üstlenen ve İhracat, İthalat, Anlaşmalar, Avrupa Birliği, Serbest Bölgeler, Dış Ticarete Standardizasyon, Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme Genel Müdürlüklerinden oluşan Dış Ticaret Müsteşarlığı 2011 yılına kadar 17 yıl görevini sürdürmüştür.

Dünya ticaretinin ekonomik bütünleşme süreçlerinin derinleştiği, küresel ölçekte pazara giriş stratejilerinin yoğun şekilde uygulandığı ve ihracat pazarlarında rakip ülkelerin aktif stratejiler geliştirerek, ihracatta pazar paylarını artırmaya çalıştığı bir dönemden geçilirken, bu dönem ve ülkemizin 2023 vizyonu, ekonomi ve dış ticaret politikalarının yeni bir anlayış ve yapıyla yürütülmesi zorunluluğunu ortaya çıkarmıştır. Bu kapsamda, Cumhuriyet tarihinde ilk kez, ihracata dayalı büyüme modeli çerçevesinde, mal ve hizmet sektörlerinde yatırım-üretim-ihracat zincirine ilişkin politikaların bir bütün olarak ele alınmasını sağlayacak bir kurumsal yapılanmaya duyulan ihtiyaç dikkate alınarak, 8 Haziran 2011 tarihli 637 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın tüm hizmet birimleri ile Hazine Müsteşarlığı'nın Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlükleri birleştirilerek Ekonomi Bakanlığı kurulmuştur.

2. Fiziksel Yapı

Bakanlık merkez teşkilatı, Hazine Müsteşarlığı ile ortak kullandığı ve toplam 67.068 m² kapalı alana sahip olan hizmet binasının % 49'unda hizmet vermektedir. Ayrıca, Bakanlığımıza tahsisli 1 adet ek hizmet binası bulunmakta ve başka kurumların da

bulunduğu bir hizmet binasının üç katı Bakanlığımızca kullanılmaktadır.

Taşra teşkilatımız olarak belirlenen 8 Bölge Müdürlüğü, Bölge Müdürlüklerine bağlı 36 Ürün Denetmenleri Grup Başkanlığı ile 7 ildeki Laboratuvar Müdürlüğü ile 19 adet Serbest Bölge Müdürlüğünün bazıları kendi binalarında, bazıları ise buldukları ildeki valilik binası veya ihracatçı birlikleri binası gibi başka kurumlarla aynı binalarda faaliyet göstermektedir.

Yurt dışı teşkilatımızın faaliyet gösterdiği toplam 160 merkezden 65 adedi bütçe imkanları çerçevesinde kançılara binaları dışında kiralanmış ofislerde faaliyet göstermektedir. Ayrıca Sahra altı Afrika ülkelerinde yer alan temsilciliklerimizde kiralama şartlarının ağır olması, güvenlik riski ve yaşam zorlukları nedeniyle 10 merkezde lojman uygulaması vardır.

Bakanlık merkez teşkilatında 106 adedi sıra tahsisli, 32 adedi ise görev tahsisli olmak üzere toplam 138 adet, taşra teşkilatında ise 40 adet lojman bulunmaktadır.

3. Teşkilat Yapısı

637 sayılı Ekonomi Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'ye göre, Bakanlığın en üst amiri Bakan olup, Bakanlık icraatından ve emri altındaki faaliyetler ve işlemlerden Başbakan'a karşı sorumludur.

Bakanlık Merkez, Taşra ve Yurtdışı teşkilatından oluşmaktadır.

a) Merkez Teşkilatı

Merkez Teşkilatı; "İhracat", "İthalat", "Anlaşmalar", "Avrupa Birliği", "Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye", "Serbest Bölgeler, Yurtdışı Yatırım ve Hizmetler", "Ürün Güvenliği ve Denetimi" ile "Ekonomik Araştırmalar ve Değerlendirme" Genel Müdürlükleri; Denetim Hizmetleri Başkanlığı, Hukuk Müşavirliği, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı, Personel Dairesi Başkanlığı, Destek Hizmetleri Dairesi Başkanlığı, Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığı, Basın ve Halkla İlişkiler Müşavirliği, Bakanlık Müşavirliği, Özel Kalem Müdürlüğü, İç Denetim Birimi Başkanlığı ve Döner Sermaye İşletmesi'nden oluşmaktadır.

b) Taşra Teşkilatı

Bölge veya ilin dış ticaret potansiyeli dikkate alınarak kurulan, Bölge Müdürlükleri ve Bölge Müdürlüklerine bağlı Ürün Denetmenleri Grup Başkanlıkları ve Laboratuvar Müdürlükleri ile doğrudan merkeze bağlı Serbest Bölge Müdürlükleri taşra teşkilatını oluşturmaktadır.

İstanbul'da Marmara, İzmir'de Batı Anadolu, Mersin'de Güney Anadolu, Samsun'da Batı Karadeniz, Trabzon'da Doğu Karadeniz, Gaziantep'de Güney Doğu Anadolu, Ankara'da İç Anadolu ve Erzurum'da Doğu Anadolu olmak üzere toplam 8 Bölge Müdürlüğü; Bölge Müdürlüklerine bağlı 36 Ürün Denetmenleri Grup Başkanlığı ile 7 ilde Laboratuvar Müdürlüğü mevcuttur.

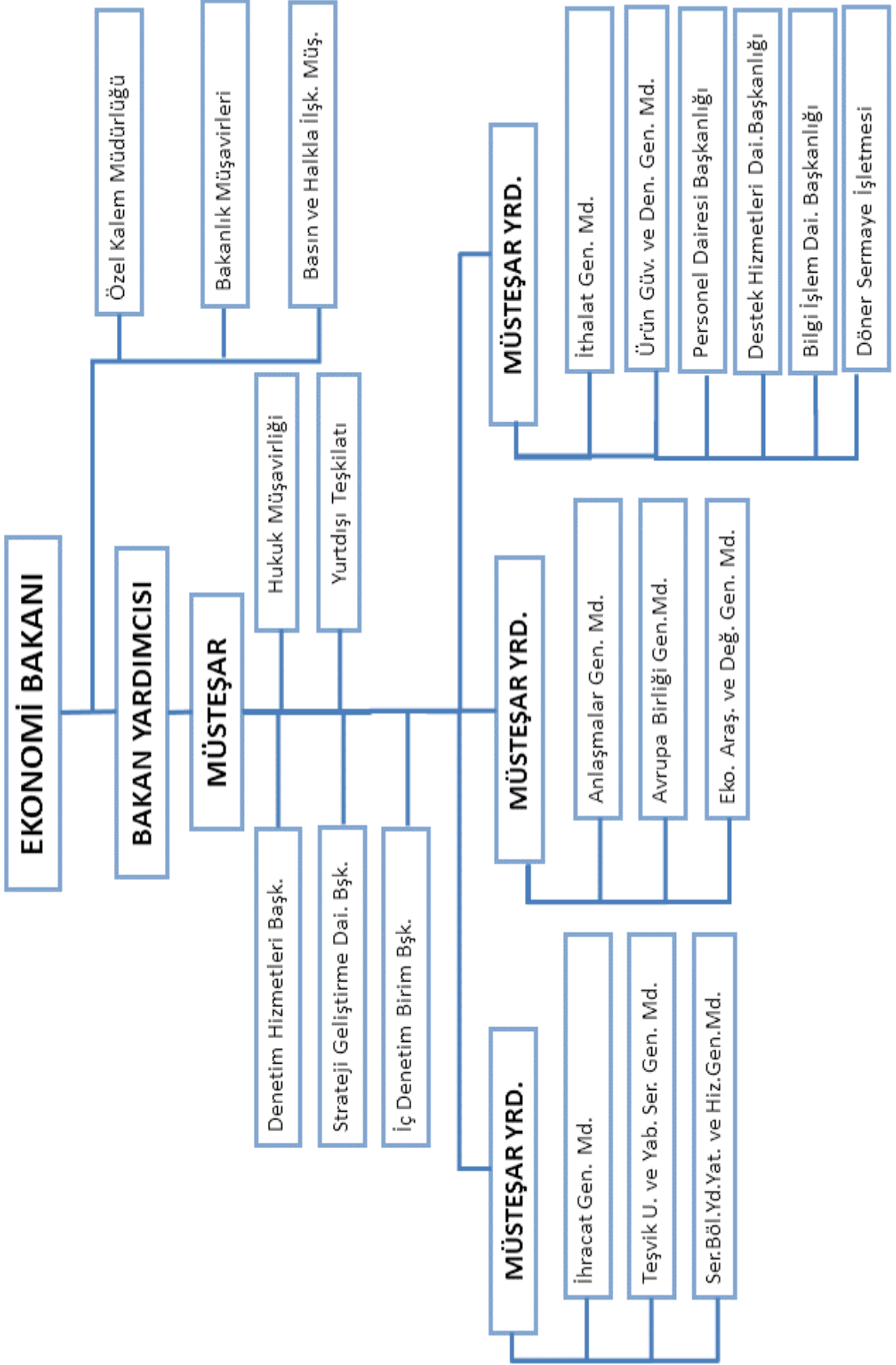
Adana/Yumurtalık, Antalya, Avrupa, Bursa, Denizli, Ege, Gaziantep, İstanbul/Atatürk Hava Limanı, İstanbul/Endüstri ve Ticaret, İstanbul/ Trakya, İzmir, Kayseri, Kocaeli, Mardin, Mersin, Rize, Samsun, Trabzon ve TÜBİTAK MAM Teknoloji, Zonguldak/Filyos Çaycuma Serbest Bölge Müdürlükleri olmak üzere, doğrudan merkeze bağlı toplam 20 adet Serbest Bölge Müdürlüğü'nden 19'u fiilen faaliyetlerini sürdürmektedir.

c) Yurtdışı Teşkilatı

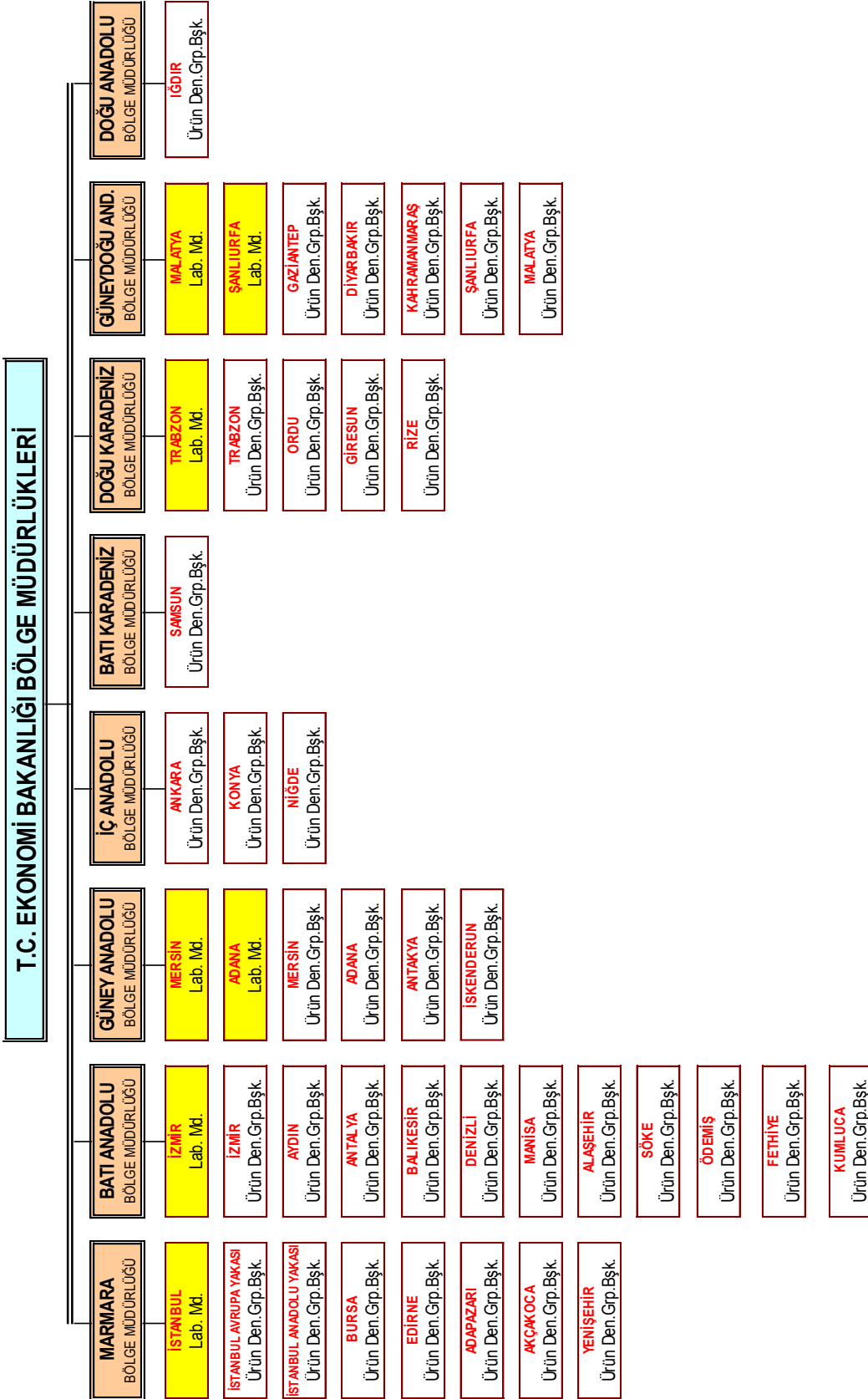
İhracatın geliştirilmesine, ürünlerimizin tanıtımına, yabancı sermayenin ülkemize çekilmesine ve serbest bölgelerin tanıtımı ile işadamlarımıza yardımcı olmak ve Bakanlığın görev alanına giren diğer konularda buldukları ülkelerdeki resmi ve

özel kuruluşlar nezdinde faaliyette bulunmak üzere, 2014 yılı sonu itibariyle, 108 Ticaret Müşavirliği, 49 Ticaret Ataşeliği, 5 ofis ile uluslararası kuruluşlar nezdinde 3 Daimi Temsilcilikten (OECD/Paris, DTÖ/Cenevre ve AB/Brüksel) oluşan 165 yurtdışı temsilciliğimiz bulunmaktadır.

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI ORGANİZASYON ŞEMASI

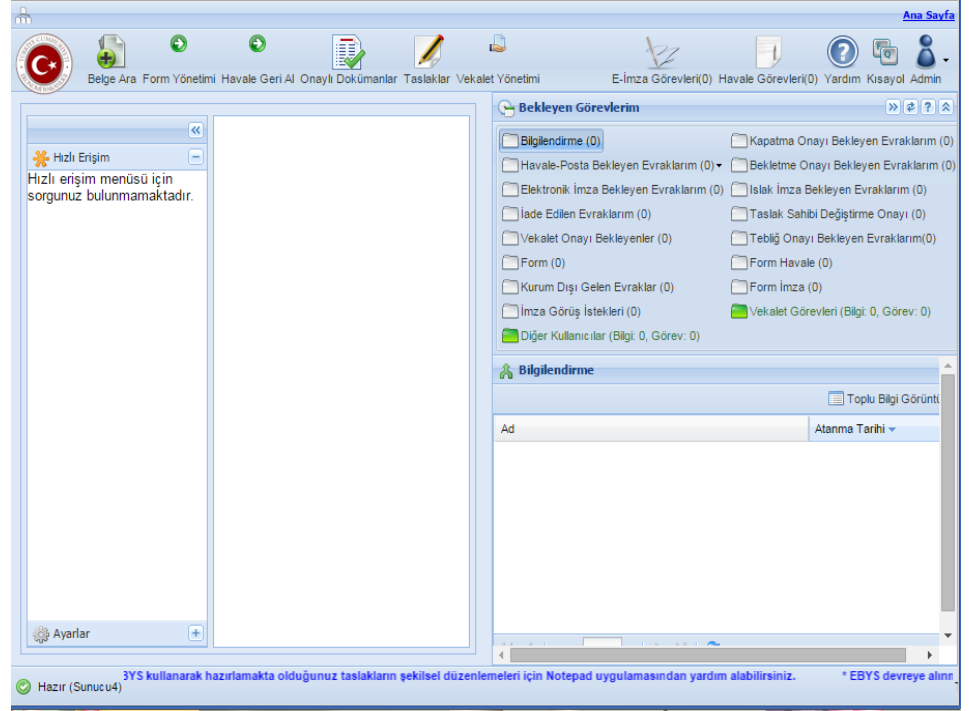
Bakanlık Bölge Müdürlükleri Şeması

4. Bilgi ve Teknoloji Kaynakları

Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS); Bakanlık'ta kamu hizmetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi etkin bir yönetim için temel araç niteliğindedir. Güvenli bilgi ve iletişim teknolojileri donanımı ile azami tasarruf, düşük maliyet, kaliteli ve hızlı hizmet esasına dayalı e-kurum anlayışının hayata geçirilmesi amaçlanmaktadır. Bu konudaki vizyonumuz, hizmetleri elektronik ortamda hızlı, şeffaf ve etkin sunan örnek bir kamu kurumu haline gelmektir.

Bu kapsamda, 16/07/2008 tarihli ve 26938 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan elektronik belge standartları hakkındaki 2008/16 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereğince ve TS 13298 standardı çerçevesinde, Bakanlığımız belgelerinin elektronik ortamda üretilmesi, e-imza ile imzalanması, evrak akışı, arşivleme ve raporlama işlemlerinin elektronik ortamda hızlı ve güvenilir bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacak olan "Elektronik Belge Yönetim Sistemi" (EBYS) 21 Kasım 2014 tarihinde Bakanlık merkez teşkilatında devreye alınmıştır. EBYS'nin 2015 yılı ilk çeyreğinde Bakanlık yurtdışı ve taşra teşkilatlarında da hizmete alınması planlanmaktadır.

Bakanlık Web Portalı; Çeşitli amaçlarla ve değişik zamanlarda hizmete sunulmuş olan bakanlığımıza ait yirmiyeye yakın internet sitesi 2014 yılında birleştirilerek tek bir internet portalı çatısı altında toplanmış, içerik, tasarım ve teknolojik anlamda yenilenmiştir. Bakanlığımız internet portalının geliştirilme çalışmaları sırasında bilgi mimarisi metodları kullanılmış ve kullanıcı deneyimini en iyi hale getirmek amaçlanmıştır. Web sayfasından web portalı anlayışına geçtiğimiz bu yeni yapıda, Bakanlığımız ve ekonomi ile ilgili tüm ve güncel bilgilerin yer aldığı, ziyaretçilerin geri dönüş yapabildikleri, kullanıcı dostu bir bilgi paylaşım platformu oluşturulmuştur.

Site Haritası Kurumsal Ülkeler Turkey EBS Erişim Giriş Yap

Türkiye Cumhuriyeti EKONOMİ BAKANLIĞI İHRACAT YATIRIM HİZMET TİCARETİ İTHALAT DESTEKLER DIŞ İLİŞKİLER

EKONOMİ HABERLERİ BAKANLIK GÜNDEMİ BAKANIA ULAŞIN

EKONOMİ HABERLERİ

Çin'in İZP Technologies şirketi Kungçze'den Tıradet Merkezi. 22.01.2015

Çin'in En Büyük Havacılık Şirketi ABC'nin Araç Üreticisi Sık. 22.01.2015

Çin, İngiltere Demiryolu Şirketi Everholt'ın Satın Alıyor. 21.01.2015

TUM HABERLER

ÜLKELERDEN TİCARİ HABERLER

AZERBAIJAN'DA 2014 YILINDA GAZ ÜRETİMİ ARTTI, PETROL ÜRETİMİ. 23.01.2015

Hong Kong'da Aralık Ayı Tüketici Fiyatlarında %4,9 Oranında. 23.01.2015

Bulgaristan Yatırım Ajansı kapsamlı bir Yatırım Teşvik Strat. 23.01.2015

TUM HABERLER

EMTİA FİYATLARI

Petrol: \$ 49,4500 %1,04

Altın: \$ 1.296,0100 %0,58

Gümüş: \$ 38,2020 %0,51

Pamuk: \$ 58,3300 %1,00

Buğday: \$ 532,2500 %0,47

PIYASA VERİLERİ

ABD Doları: 2,3224 %0,03

Avro: 2,6306 %0,57

BİST 100: 91.523,45 %0,68

BİST 30: 113.344,28 %0,62

Faiz: % 7,16 %0,00

İhracatçı sayısı 2014'te %5,5 artışla 36,84 mln kişi oldu-Turizm Bakanlığı **Petrol fiyatları daha da düşerse yüzde 5'li enflasyon bu yıl sürpriz olmaz -Babacan/TR

NASIL YARDIMCI OLABİLİRİZ?

YATIRIMLARINIZA TEŞVİK ALDINIZ MI? ÜRÜNÜNÜ MARKALAŞTIRMAK İSTERMİSİNİZ? ÜRETİLMİYENİ ÜRET STRATEJİK DESTEĞİ AL REKABETÇİ PİYASALARDA FAALNİZ DEĞİLSİNİZ...

Çağdaş anlamda bilgi paylaşımının sağlandığı, genişletilebilir, interaktif iletişimin mümkün olduğu bir platform haline getirilen Yeni Portal ile birlikte Bakanlık hizmetlerinin vatandaşlarımıza daha hızlı ve etkin ulaştırılmasını da amaçlıyoruz.

Türkiye Cumhuriyeti EKONOMİ BAKANLIĞI İHRACAT YATIRIM HİZMET TİCARETİ İTHALAT DESTEKLER DIŞ İLİŞKİLER

ANA SAYFA > YATIRIM

YATIRIM TEŞVİK SİSTEMİ

Yatırım teşvik sistemimiz, başvuru usulleri, tepeik araçları, uygulamalar, sunumlar ve sıkça sorulan sorular hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

ULUSLARARASI YATIRIMLAR

Uluslararası yatırım mevzuatı, yatırım anlaşmaları, tahkim, OECD çok uluslu şirketler rehberi ve siyasi risk sigortaları hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

YURTDIŞINA YATIRIM

Ülmemizin yurtdışındaki yatırımlarının gözetim ve yönlendirilmesi; sektör ve ülke bazında yatırım stratejilerinin oluşturulması hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

SERBEST BÖLGELER

Serbest bölge teşvikleri, gelir/kurumlar vergisi ve stopaj istisnası ile diğer teşvikler, serbest bölgeler mevzuatı ve istatistikleri ile mevzuat ve güncel istatistik bilgilerine ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

MEVZUAT

Yürürlükte bulunan Yatırım Teşvik Mevzuatı, Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Mevzuatı ve Serbest Bölgeler Mevzuatı hakkında bilgiye ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

YATIRIM ORTAMININ İYİLEŞTİRİLMESİNE YÖNELİK FAALİYETLER YATIRIM TEŞVİK HARİTASI Serbest Bölgeler Haritası

Bu kapsamda Bakanlık internet portalında daha önce sunulmakta olan hizmetlerin yanısıra şu hizmetler de eklenmiştir:

Ekonomi Haberleri,

Portal ana sayfasında ekonomiye ilişkin güncel piyasa verileri, emtia fiyatları gibi bilgiler sunulmaktadır. Ayrıca güncel dış ticaret ve yurt dışı müteahhitlik hizmetleri rakamları ve teşvik sistemi istatistikleri gibi bilgiler de ana sayfada görüntülenmektedir. Ekonomi haberleri alt bölümünde ülke ve dünya ekonomisine ilişkin öne çıkan haberler sunulmaktadır. Buna ek olarak ticaret temsilciliklerimizde görev yapan personelimiz tarafından buldukları ülkelerdeki önemli ekonomik

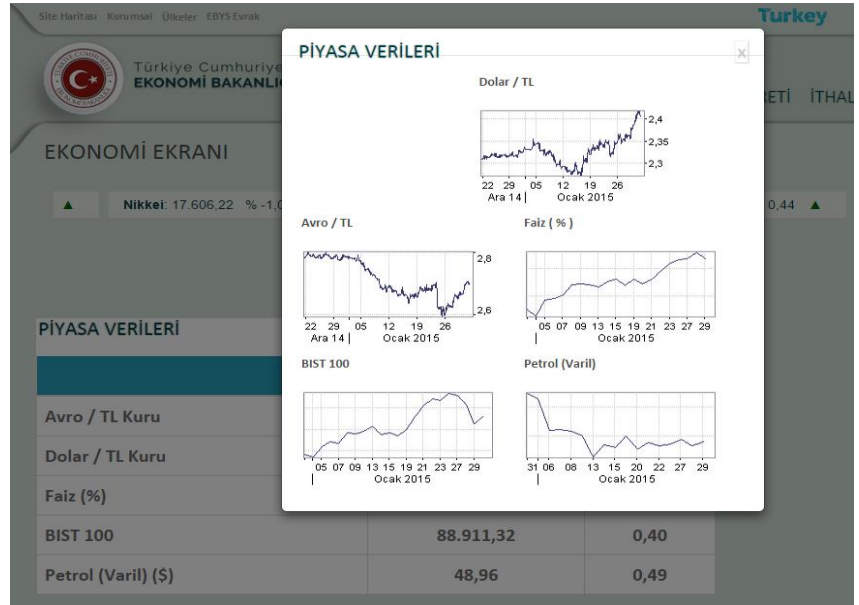

gelişmelere ilişkin portale girilen haberler 'Ülkelerden Ticari Haberler' bölümünde yayınlanmaktadır.

Ekonomi Ekranı,

Yeni internet portalımız ile birlikte sunulan yeniliklerden birisi de ekonomiye ilişkin detaylı veriler ve grafiklerin sunulduğu 'Ekonomi Ekranı' bölümüdür. Bu bölümde güncel piyasalara ilişkin verilerin yanısıra dış ticaret verileri, cari işlemler dengesi, serbest bölge istatistikleri, düzenlenen yatırım teşvik belgelerine ait rakamlar, doğrudan yabancı yatırım istatistikleri gibi veriler ve tablolar da sunulmaktadır.

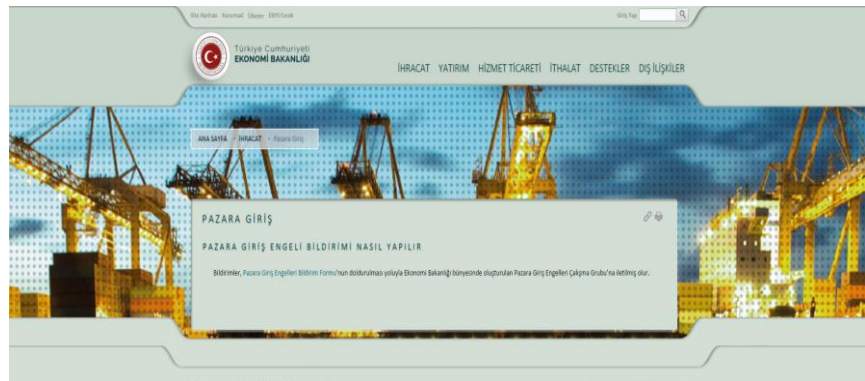

Ticaret Müşavirlikleri,

Daha önce Bakanlığımız internet sitesinden farklı olarak hizmet vermekte olan <http://www.musavirlikler.gov.tr> sitesi, portal kapsamına alınmış ve hem Bakanlığımız internet sitesinde hem de müşavirlikler sitesinde yayınlanmakta olan ülkelere ait veri ve bilgiler portalde ülke sayfaları şeklinde yeniden düzenlenmiştir. Bu sayede kullanıcıların bilgi edinmek istedikleri ülkeye ait haber, duyuru, istatistik, rapor gibi bütün verilere aynı bölüm üzerinden ulaşmaları sağlanmıştır. Ayrıca 'Müşavire/Ataşeye Danışın' uygulaması geliştirilmiş ve bu uygulama ile kullanıcıların doğrudan ilgilendikleri ülke müşaviri yada ataşesine soru sorması sağlanmıştır. Bu uygulama yardımıyla daha önce e-posta yoluyla gelen bu tür soruların bir veritabanında tutulması ve dış temsilciliklerimizde bir kurumsal hafıza oluşturulması hedeflenmiştir. Oluşan bu veritabanında sorulan soru tiplerine bağlı olarak bilgi bankalarının oluşturulması da mümkün hale gelmiştir.

Pazara Giriş, ihracatçıların ilgilendiği ülkelerdeki tarife ve tarife dışı politika uygulamaları konularında bilgi sağlamak ve karşılaşılabilecekleri engelleri aşmalarında yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Potal projesi kapsamında daha önce Bakanlığımız internet sitesinde bulunan Pazara Giriş Engelleri Bildirim Hattı ve Formu yenilenmiş ve başvuruların ilgili birime iletilmesini sağlayacak altyapı oluşturulmuştur.

Ülke Sayfaları, Daha önce Ticaret Müşavirlikleri Sitesi adı altında hizmet vermekte olan ve Türk firmaların hedef ülkelerle kuracakları ilişkilerde daha gerçekçi ve doğru bilgilerle donatılmasına yardımcı olmak ve yabancı firmaların Türkiye ve Türk firmaları ile kuracakları temasları desteklemek amacıyla hizmete sunulan internet sitesi ile Bakanlığımızın bir önceki internet sitesinde çeşitli bölümlerde yer alan ülkelere yönelik bilgi ve raporlar tek bölüm altında birleştirilmiştir. Ülke sayfaları olarak adlandırılan bu bölümler hem merkez birimlerimiz hem de dış temsilcilik personelimiz tarafından güncellenmektedir. Bu kapsamda, Dış Temsilciliklerimizde görev yapan Müşavir ve Ataşelerimiz tarafından görev yaptıkları ülkedeki ekonomik gelişmeler hakkında bilgi verebildikleri bir blog sistemi de kurulmuştur. Ayrıca, bu personel tarafından görev yaptıkları ülkelere ait haberler ve duyurular, ticari fırsatlar (alım, satım, işbirliği talepleri), pazarlara ilişkin sektörel bilgiler de günlük olarak yayınlanmaktadır.

ANA SAYFA > DIŐIŐ İLİŞKİLER > ÜLKELER >

Almanya

ÜLKE PROFİLİ TİCARET TEMSİLCİLİKLERİMİZ PAZAR BİLGİLERİ SEKTÖRLER İKİLİ ANLAŞMALAR FAYDALI LİNKLER

GSYİH (Milyon \$)	KBGSYİH (\$)	Büyüme Oranı (%)	Nüfus	Yüzölçümü (km ²)	Başkent
3.738.000	44.447	0.20%	80.511.300	356.970	Berlin

EKONOMİK GÖRÜNÜM

Ülkenin temel ekonomik, sosyal göstergeleri, genel ekonomik durumu, ekonomi politikaları, doğrudan yabancı yatırımları, dış ticaret, Türkiye ile ekonomik ve ticari ilişkilerine ait bilgilere ulaşabilirsiniz.

DAHA FAZLASI

BLOG

28.01.2015
Alman Ekonomisi beklenenden daha iyi gidiyor

27.01.2015
Geleceği olan 13 meslek

26.01.2015
Yatırımcılar Makine Ve Kimya Sektörüne İlgisini Ar...

TÜM HABERLER

ETKİNLİK TAKVİMİ

Bakanlığımız merkez birimlerimiz yanısıra ticaret müşavirliklerimiz tarafından gerçekleştirilecek ticaret heyetleri, ziyaretler, görüşmeler, toplantı ve seminerler gibi etkinliklerinin görülebileceği etkinlik takvimine ulaşabilirsiniz.

TÜM ETKİNLİKLER

Bu bölümde, Bakanlığımıza ait çeşitli internet sitelerinde yer almakta olan ve Bakanlığımız uzmanları tarafından hazırlanmış ilgili ülkenin genel ekonomik durumu, temel sosyal ve ekonomik göstergeler, siyasi ve idari yapı, sektörler, dış ticaret, dış ticaret politikası ve vergiler, Türkiye ile ticari ilişkiler, yabancı yatırımlar, pazarla ilgili bilgiler ve iş adamlarının pazarda dikkat etmesi gereken hususlar gibi bilgileri içeren ülke raporları ile yerinde veya masa başı pazar araştırmaları gibi bilgiler ülke bazında bir araya getirilerek sunulmaktadır. Ülke sayfalarında bu raporlara ek olarak ülke hakkında bilgi alınabilecek kurumlar, internet siteleri yer almaktadır. Bu bölümden kullanıcıların dış temsilciliklerde görevli personele doğrudan soru sorabilmesini sağlayan Müşavire/Ataşeye Danışın uygulamasına da erişilebilmektedir.

İhracatçılar Rehberi, İhracatçı Birlikleri'nin firma, ürün ve ülke bilgilerini içeren Türkiye'nin en kapsamlı ve en güncel bilgi bankasıdır. Bu uygulama yeni portal projesi kapsamında yenilenmiş ve portal uygulamasına entegre edilmiştir.

ANA SAYFA > Uygulamalar > İhracatçılar Rehberi

İHRACATÇILAR REHBERİ

HS kodu (6 Hane) Ürün İhracatçı

Ürün Adı: PAMUK

HS Adı	Firmalar
PAMUK (KARDELİ PENYELİ)	Detay
PAMUKTAN DİKİŐ İPLİŐİ (PAMUK -% 85) (T...	Detay
PAMUKTAN DİKİŐ İPLİŐİ (PAMUK -% 85) (T...	Detay
PAMUKTAN DİKİŐ İPLİŐİ (PERAKENDE)	Detay
PAMUK İPLİŐİ (TEK KAT, PENYESİZ, PAM-...	Detay

Unvan	Adres	Posta Kodu	Şehir	Web	E-Posta	Telefon
DURAK TEKSTİL SAN. VE TİC...	Vahit Mah. Vahit Cad. No:6 Yild...	16372	İSTANBUL	www.durak.com.tr	durak@durak.co...	4890800
HERRY HAZIR GIYIM	Karataşlar Sırası Fidan Sok. No:...	34010	İSTANBUL	www.herry.com.tr	info@herry.com.tr	5077878
ALFA TEKSTİL A.Ő.	P.K.277 Antalya	31100	HATAY	alfatekstil.net	alfatekstil@hotmail...	2216361
MERT İPLİK DOKUMA SANAYİ...	Organize Sanayi Bölgesi 1. Cadde	44225	MALATYA	www.mertsocks.com	production@mer...	2376010
İSPARTA MENSUCAT SAN. VE...	Ekişehir Yolu No:294		ANKARA	www.ispartamensuc...	burol@ispartamen...	2898910
TEKNİK İPLİK TEKS. SAN. TİC...	Evren Mah. Gülbahar Cad. No:12...		İSTANBUL	www.teknikipilik...	info@teknikipilik...	5507139
ÇAKAN TEKSTİL GIDA İNŐ. SA...	Sunur Mah. Haçkucuk Sk. Hoçopo...	34120	İSTANBUL		mesutakan@ho...	5198289
SEVGİSER TEKSTİL GIDA SAN...	Belediye Yeraltı Çarşısı No 29-30	24050	ERZINCAN	www.hediyeshri...	ucar.ahmet@hot...	2241863
LUNA İÇ VE DİŐ TİCARET	Bulgurlu Cad. Market Sok. Vatanl...			www.lunatextile...	info@lunatextile...	4129795
AVRUPA PASİFİK TEKSTİL SAN...	Yalova Yolu Cad. No:354/3	16139	BURSA		esport@ete.com.tr	2618269
SERENGETİ TURİZM DİŐ TİC.A...	Meshpapa Mah. Meshpapa Cad E...	34093	İSTANBUL	www.serengeti.co...	serengeti.com.tr	5179236
ROZA TEKSTİL İPLİK ÖRME VE...	Organize Sanayi Bölgesi 16. Cad...		KAYSERİ	www.kozatekstil...	koza@kozatekstil...	3211454
Seçen Tekstil İn. Örg. Tis. Reklam Ltd.	Doşahı paçayırı sok. No 8 Seçen Te...		BURSA		asilimusa@hotmail...	2610501
HASKON İNŞAAT TEKSTİL TUR...	İstasyon Caddesi Babadaglılar İb...	20100	DENİZLİ		hozdemir@hasko...	2642338

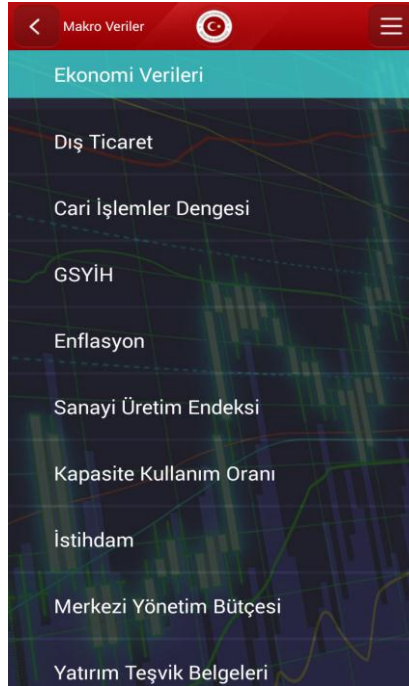
Ekonomi Bakanlığı Mobil Uygulaması, Bakanlığımızın sunduğu bilgi ve hizmetlere hızlı ve kolay ulaşılabilmesi amacıyla yenilenen internet portalı cep telefonu ve tablet gibi mobil cihazlardan da rahatça kullanılacak şekilde tasarlanmıştır. Buna ek olarak cep telefonu ve tablet platformlarına kurularak

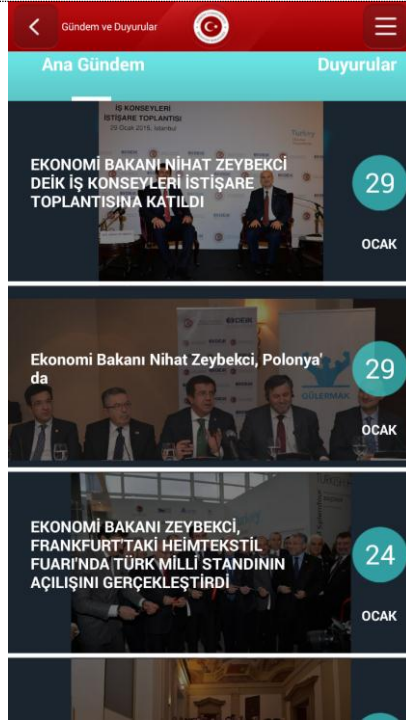
internet tarayıcısı ile Bakanlığımız portaline bağlanmaya gerek kalmadan erişimi sağlayan mobil uygulamalar geliştirilmiş ve uygulama marketlerinde hizmete sunulmuştur.

Mobil Uygulamada **Ekonomi Ekranı** bölümünde dünya ve ülkemizdeki ekonomik gelişmelere ve piyasa verilerine ilişkin bilgiler sunulmaktadır.

Gündem ve Duyurular bölümünde Bakanlığımız internet portalında yayınlanmakta olan ana gündem haberleri ve duyurular portal sistemimizle eş zamanlı olarak mobil uygulamada da yayınlanmaktadır.

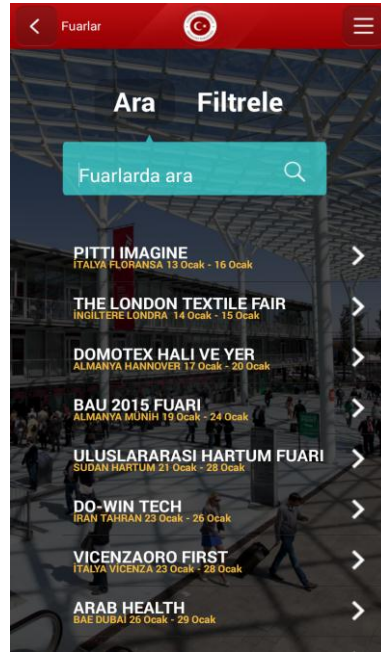
Mobil uygulamanın **Etkinlik Takvimi** bölümünde ise Bakanlığımız etkinlik takvimine göz atılabilmekte ve kullanıcı istediği etkinliği kendi mobil cihazının takvimine ekleyebilmektedir. Böylece eklenen etkinlik yaklaştığında kullanıcının takvim uygulaması kullanıcıyı uyarabilmektedir.

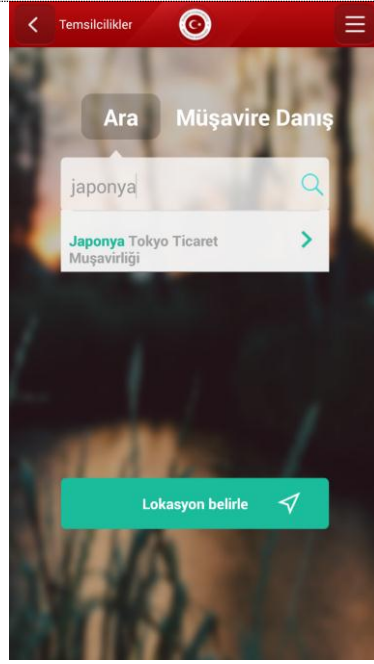
Uzmana Danış bölümü, mobil uygulama kullanıcılarının Bakanlığımız uzmanlarına sormak istedikleri soruları doğrudan mobil cihazlarını kullanarak sormalarını ve yaptıkları bu başvuruları takip etmelerini sağlamaktadır.

Fuarlar Bölümünde kullanıcılar dünyadaki çeşitli sektörlerdeki fuarların listesine ulaşabilmekte, bu fuarlar arasında filtreleme yapabilmektedirler.

Temsilcilikler bölümünde kullanıcılar, Bakanlığımıza ait dış temsilciliklerin listesine ulaşabilmektedirler. Ayrıca istenirse, buldukları konum algılanarak buldukları ülkeye göre en yakın dış temsilciliğimizin adresi görüntülenebilmekte ve kullanıcının bu adrese gidebilmesi için yol tarifi alabilmesi sağlanmaktadır.

Kurumsal bölümünde ise Bakanlığımız merkez ve taşra teşkilatı ile dış temsilcilikler ve serbest bölge müdürlüklerine ilişkin bilgiler sunulmaktadır. Ayrıca bu bölümdeki Bakana Ulaşın kısmı kullanılarak doğrudan Bakanımıza mesaj gönderilebilmektedir. Benzer şekilde daha genel sorular için bize ulaşın bölümü de bu başlık altında bulunmaktadır.

Dahilde İşleme Rejimi (DİR), firmalara verilen Dahilde İşleme İzin Belgeleri ile ilgili firma başvurularının alınmasından başlayarak, ihracat işleminin kapatılmasına kadar geçen süreçteki tüm işlemlerin elektronik imza kullanılarak yapılabilmesini sağlamaktadır.

Serbest Bölgeler Uygulama Programı (SBUP), Serbest bölgelerde gerçekleştirilen işlemlerin daha düzenli ve güvenilir bir şekilde takip edilmesi ve

ilgili tüm kurum ve kuruluşlar ile serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalar arasındaki bilgi paylaşımının web tabanlı bir yazılım üzerinden elektronik imza kullanılarak gerçekleştirilmesini sağlayan projedir.

Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS), güvenlik, kalite ve standartlara uygunluk açısından tüketicimizi ve üreticimizi korumak amacıyla gerçekleştirilen ithalat ve ihracat denetimlerinin risk esaslı olarak yapılmasına imkân veren web tabanlı bir yazılımdır. TAREKS'in amacı, ihracat ve ithalat aşamalarında uygulanan denetimlerin, ekonomik ve ticaret koşullarına uygun, son teknolojinin imkânlarından yararlanarak çağdaş bir anlayışla gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Böylece, kaynakların daha zamanlı, etkin ve verimli şekilde kullanılmasını sağlar. TAREKS'in öncelikle ithalatta ürün güvenliği denetimine tabi tutulan kişisel koruyucu donanım, pil ve akümülatör, oyuncak, yapı malzemeleri, tıbbi cihaz, telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanı gibi sanayi ürünleri ile ihracatta ve ithalatta kalite denetimine tabi tutulan tarım ürünlerini kapsamı öngörülmüştür. Ekonomi Bakanlığı tarafından Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliğiyle yapılacak mevzuat düzenlemeleriyle birlikte aşamalı olarak TAREKS kapsamına ek ürün grupları dahil edilmektedir.

İthalat iş süreçleri geliştirilerek Bakanlığın ve firmaların kullanımı kolaylaştırılırken, ihracatta oluşturulan belgeler AB mevzuatına uygun hale getirilmiş, İthalat verilerinde firma bazlı denetimden kullanıcı bazlı denetime geçilmiştir.

Ayrıca, 2015 yılında PGD verilerinin Tareks risk analizinde kullanılması ve Raporlamalar da BI aracı kullanımına geçilmesi öngörülmektedir.

T.C. EKONOMİ BAKANLIĞI DIŞ TİCARETTE RİSK ESASLI KONTROL SİSTEMİ (TAREKS)	
BAŞVURU	GÜNCELLEME
DUYURULAR	
1. BAŞVURU ÜCRETLERİ İLE İLGİLİ ÖNEMLİ AÇIKLAMA - 9 NİSAN 2013	
2. STANDART DIŞI İHRACAT BAŞVURULARINA İLİŞKİN AÇIKLAMA - 8 ŞUBAT 2013	
3. 2013/1 VE 2013/9 SAYILI TEBLİĞLER KAPSAMI ÜRÜNLERE İLİŞKİN BAŞVURULAR HAKKINDA ÖNEMLİ DUYURU - 15 ŞUBAT 2013	
4. LPG İTHALATI İLE İLGİLİ ÖNEMLİ DUYURU - 15 ŞUBAT 2013	
5. ZEYTİN DENETİMLERİNE İLİŞKİN ÖNEMLİ DUYURU - 3 MART 2013	
6. TSE TARAFINDAN DENETLENECEK ÜRÜNLER İLE İLGİLİ DUYURU - 1 MART 2013	
7. İRAK'A STANDART DIŞI TURUNÇGİL İHRAC EDECEK FİRMALARIN DİKKATİNE - 14 MART 2013	
8. AQAP, GMP, İMALAT YETERLİLİK VE TIP ONAY BELGESİ SAHİBİ SANAYİCİLER HAKKINDA DUYURU- 18 MART 2013	
9. 15.02.2013 TARİHİNDEN ÖNCE ÇIKIŞ ÜRKESİNDEN İHRAC AMACIYLA TAŞIMA BELGESİ DÜZENLENMİŞ ÜRÜNLER HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
10. 2013/1 SAYILI ÜGD TEBLİĞİ EKİNDE GTİPİ BULUNAN ANCAK STANDARTI BELİRTİLMİYEN ÜRÜNLER HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
11. 2013/1 VE 2013/9 SAYILI ÜGD TEBLİĞLERİ KAPSAMI ATR'LI ÜRÜNLER HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
12. 2013/1 VE 2013/9 SAYILI ÜGD TEBLİĞLERİ DENETİM İŞLEMLERİ BİLGİ EDİNME BAŞVURULARI HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
13. 2013/1 VE 2013/9 SAYILI ÜGD TEBLİĞLERİ EMSAL UYGULAMALARI HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
14. TSE YURTDIŞI UYGUNLUK DEĞERLENDİRMESİ YAPILMIŞ 2013/1 VE 2013/9 SAYILI ÜGD TEBLİĞLERİ KAPSAMINDAKİ ÜRÜNLER HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
15. GRAFİK ORANLARI UYGUN OLMAYAN CE İŞARETİ İLİŞTİRİLMİŞ ÜRÜNLER HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
16. BAŞVURU İŞLEMLERİ HAKKINDA DUYURU-18 MART 2013	
17. CE İŞARETİNİN İLGİLİ YÖNETMELİKLERDE BELİRTİLEN GRAFİKTEKİ ORANLARA VE TASARIMA UYGUN OLARAK KONULMADIĞI DURUMLARA İLİŞKİN DUYURU	
18. GERİ GELEN EŞYALARA İLİŞKİN BAŞVURU İŞLEMLERİ HAKKINDA DUYURU	

DIŞ TİCARETTE RİSK ESASLI KONTROL SİSTEMİ SADECE EB TARAFINDAN YETKİLENDİRİLMİŞ GERÇEK KİŞİLERCE KULLANILABİLİR.
COPYRIGHT ©2011 EKONOMİ BAKANLIĞI

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Portalı, Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanmış olup, YOİKK platformunun yapısı, işleyişi, Türkiye'deki yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik çalışmaların güncel durumu ile yatırımcıları ilgilendiren temel süreçlere ilişkin ayrıntılı bilgiye erişim imkânı sağlamaktadır. Ayrıca Başbakan başkanlığında toplanan Yatırım Danışma Konseyi toplantılarının dokümanlarına da yer verilen portal kapsamında, yatırımcıların yatırım süreçleriyle ilgili yaşamakta oldukları sorunları ilgili teknik komitelere iletmelerine imkân sağlayacak bir yapı da yer almaktadır.

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu

YOİKK Komiteler Yatırımcı Rehberi Yatırım Danışma Konseyi İletişim

YOİKK

ara

English

YOİKK
YOİKK Portalında YOİKK Teknik Komite çalışmalarını ve Yatırım Danışma Konseyi hakkında bilgiler yer almaktadır.

Abone Olun

E-posta adresinizi kaydedin, yeniliklerden haberdar olun!

E-posta adresiniz

Teknik Komite Üye Girişi

 [Teknik komite üyeleri için Giriş](#)

Hosgeldiniz

Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) Portalında yer alan bölümler aracılığıyla:

- * YOİKK yapısı ve işleyişi hakkında güncel bilgilere,
- * YOİKK Yönlendirme Komitesi faaliyetleri hakkında dokümanlara,
- * Türkiye Yatırım Danışma Konseyi toplantılarıyla ilgili bilgilere,
- * Yatırım ortamını iyileştirme reform programı kapsamında bütüne kadar gerçekleştirilen projelere erişebilirsiniz.

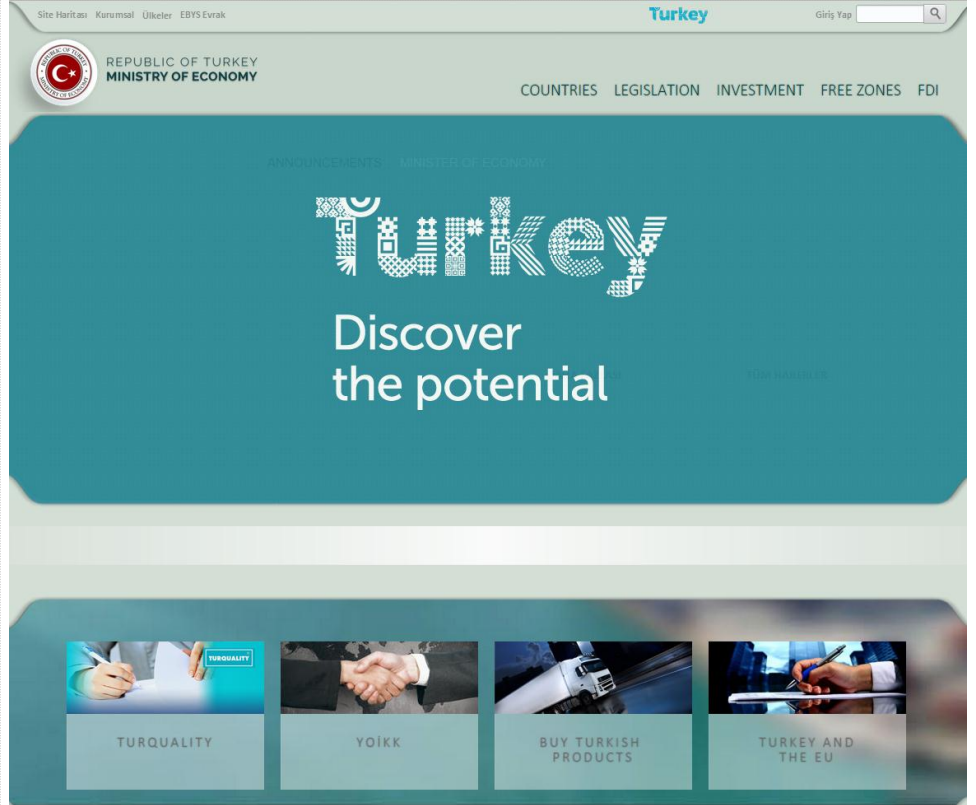
Etkinlik Takvimi

Ocak 2015						
P	Pt	S	Ç	P	C	Ct
28	29	30	31	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Güncel Duyurular

2014-2015 YOİKK Eylem Planı açıklandı
3 Temmuz 2014 tarihinde Ekonomi Bakanı Sn. Nihat ZEVBEKCI başkanlığında gerçekleştirilen 20. YOİKK Toplantısı neticesinde kamuoyuna açıklandı. Eylem planlarına erişmek için tıklayınız.

Ekonomi Bakanlığı İngilizce web sayfası, İngilizce olarak sayfamızdan istifade etmek isteyen kullanıcılara hizmet vermek amacıyla hazırlanmış olup Bakanlığımız Türkçe web sayfasında bulunan tüm içeriğe ulaşılması mümkün bulunmaktadır.

Bakanlık'ta kullanılan bilgi teknolojisi donanımının dağılımı ise aşağıdaki gibidir:

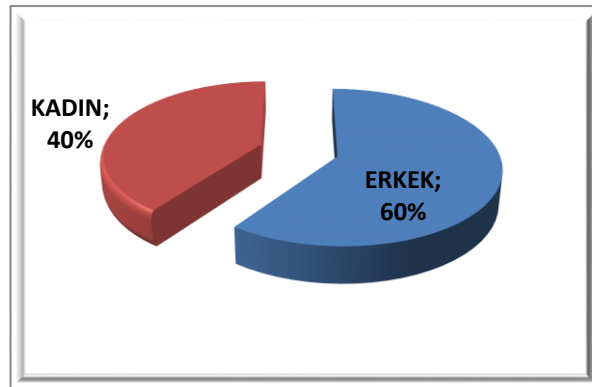

5. İnsan Kaynakları

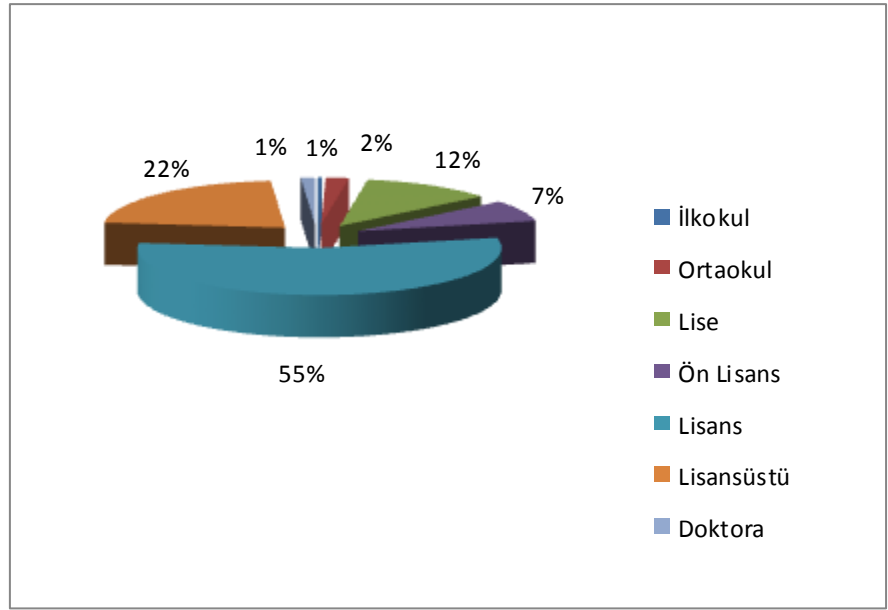
2014 yılı sonu itibariyle Bakanlık Merkez, Taşra ve Yurtdışı teşkilatında görevli personelin kadro statüsü ve cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

	Statü	Erkek	Kadın	Toplam
MERKEZ	657 Kadrolu	583	374	957
	Kadro Karşılığı Sözleşmeli	368	322	690
	506 Sözleşmeli Personel	14	25	39
	Sürekli İşçi	14	9	23
	933 sayılı Kanun gereği sözleşmeli	6	3	9
Merkez Toplam		985	733	1718
TAŞRA	657 Kadrolu	304	142	446
	Kadro Karşılığı Sözleşmeli	59	14	73
	506 sözleşmeli	4	2	6
	Sürekli İşçi	1	3	4
Taşra Toplam		368	161	529
YURTDIŞI	657 kadrolu	144	39	183
	Sekreter-Uzman	40	72	112
	Sürekli İşçi	0	1	1
Yurtdışı Toplam		184	112	296
GENEL TOPLAM		1537	1006	2543

Bakanlık personelinin cinsiyete göre dağılımı aşağıdaki grafikte olduğu gibidir:

Bakanlık personelinin eğitim durumunu gösterir grafik aşağıda yer almaktadır:

6. Sunulan Hizmetler

Bakanlık, faaliyetlerini 637 sayılı Ekonomi Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile ilgili diğer mevzuat çerçevesinde sürdürmektedir. Bu kapsamda yürütülen faaliyetlerin bazıları aşağıda özetlenmiştir:

- Dış ticaret hizmetlerine ilişkin ana hedef ve politikalarının belirlenmesine yardımcı olmak ve belirlenen dış ticaret politikasını geliştirmek ve yürütmek, bu süreçte kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarını koordine etmek
- Ekonomik faaliyetlerin dış ticarete dönük olarak yapılandırılması için gerekli tedbirleri almak, uygulamak ve bu tedbirlerin ilgili kamu ve özel kurum ve kuruluşlarınca uygulanmasının ve koordinasyonunun sağlanması konusunda çalışmalar yürütmek
- Mal ve hizmet ihracatının geliştirilmesi ve sürdürülebilir ihracat artışının sağlanmasına yönelik pazara giriş, devlet destekleri, tanıtım, bilgilendirme, ihracat engellerinin bertarafı, vb. faaliyetleri yürütmek ve koordine etmek
- Ülkemiz üreticilerine ihracat yapabilecekleri pazarları araştırmak ve üreticileri bu pazarlara yönlendirmek
- Üreticilerimizin ve ihracatçılarımızın uluslararası pazarlarda rekabet gücünü artırmaya yönelik yardım ve teşvikleri uygulamak
- Mal ihracatının yasal olarak düzenlenmesini ve kontrolünü yürütmek
- Mal ithalatının, yerli üretici açısından haksız rekabete sebep olmayacak ve daha elverişli rekabet koşulları oluşturacak şekilde düzenlenmesini ve kontrolünü yürütmek
- Dış ticarete konu ürünlerin güvenli, mevzuata ve standartlara uygun olmasını sağlamak, bu amaçla ithalatta ve ihracatta denetim yapmak ve yaptırmak, ticarete teknik engellerin önlenmesine ilişkin çalışmalar yürütmek, ürün güvenliği, teknik düzenlemeler ve denetimlere dair mevzuat, politika ve uygulamaları koordine etmek
- Yabancı sermayeyi ülke kalkınmasına beklenen katkıları sağlayacak

şekilde yönlendirmeye dönük faaliyetler yürütmek

- Yatırım teşviklerinin ülke ekonomisi yararına etkin bir şekilde düzenlenmesini temin amacıyla ihtiyaç duyulan mevzuatı hazırlamak ve uygulamak
- Yurtdışındaki Türk yatırımlarının korunmasına yönelik tedbirleri almak
- Ülkemiz ihracatçı ve iş adamlarının yurtdışındaki haklarının ve çıkarlarının korunmasına yönelik girişimleri yapmak ve gerekli tedbirleri almak
- Serbest bölgeleri ülke ekonomisi yararına faaliyet gösterecek şekilde düzenlemek; özel ekonomi bölgeleri, lojistik merkezler, dış ticaret merkezleri kurulması, yönetilmesi ve işletilmesine dair düzenlemeleri yapmak ve uygulamak
- Diğer kamu kurum ve kuruluşlarının dış ticareti ilgilendiren uygulamalarının koordinasyonunu yapmak
- Ülkemizin uluslararası ticari ve ekonomik platformlarda temsilini sağlamak, bu platformlarda uluslararası düzenlemelerin ülkemiz ticareti ve ekonomisi lehine sonuçlanması için katkıda bulunmak; ülkemizin yabancı devletler ve uluslararası kuruluşlarla olan ikili, bölgesel ve çok taraflı ticari ve ekonomik ilişkilerini düzenlemek, yürütmek ve bu konularda ilgili mevzuatı çerçevesinde anlaşmalar yapmak; uluslararası kuruluşların Bakanlığın yetki ve görev alanına giren konulardaki çalışmalarını takip etmek ve bu konularda görüş oluşturmak
- Dünyadaki sektör ve piyasa eğilimlerini takip etmek ve bu doğrultuda milli politikalar üretmek
- Bakanlığın görev alanları çerçevesinde AB ile ilişkiler ve Gümrük Birliği kapsamında koordinasyon ve uyum çalışmalarını yürütmek
- Bakanlık faaliyet alanları ile ilgili iç ve dış gelişmelerden ilgili kamu ve sektör kuruluşlarını bilgilendirmek

7. Yönetim ve İç Kontrol Sistemi

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile kamu idarelerinde etkin bir iç kontrol sistemi kurulması öngörülmüştür. 5018 sayılı Kanun'un 55'inci maddesinde, iç kontrol, "idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak, faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçle iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünü" olarak tanımlanmıştır.

5018 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde, kamu idarelerinin; kalkınma planları, programlar, ilgili mevzuat ve benimsedikleri temel ilkeler çerçevesinde geleceğe ilişkin misyon ve vizyonlarını oluşturmak, stratejik amaçlar ve ölçülebilir hedefler saptamak, performanslarını önceden belirlenmiş olan göstergeler doğrultusunda ölçmek ve bu sürecin izleme ve değerlendirmesini yapmak amacıyla katılımcı

yöntemlerle stratejik plan hazırlayacakları hükmü yer almaktadır.

Bu çerçevede, Bakanlık Makamı'nın 04/08/2011 tarihli ve 2011/392 sayılı Onayları ile hazırlık çalışmaları başlayan "2013-2017 Ekonomi Bakanlığı Stratejik Planı" tamamlanarak, 10 Aralık 2012 tarih ve 2012/781 sayılı Bakanlık Makamı Onayı ile 01 Ocak 2013 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Kamu İdarelerinde Stratejik Planlamaya İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in 15'inci maddesi gereğince, 2013-2017 Stratejik Planı, Bakanlığımız internet sitesi üzerinden kamuoyuna duyurulmuş, basımı yaptırılarak Türkiye Büyük Millet Meclisi, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Sayıştay Başkanlığı'na gönderilmiştir.

Ayrıca, 2013-2017 Stratejik Planı'nın uygulanmasına ilişkin olarak, Maliye Bakanlığı'nın e-bütçe sistemine girilen üçer aylık raporlamaların yanısıra 2014 Yılı Yarıyıl İzleme ve Değerlendirme Raporu, Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı'nca konsolide edilerek Üst Yönetici ve Bakanlık Birimleri'ne sunulmuştur.

Diğer taraftan, 2013 yılında Müsteşarlık Makamı'nın Onayı ile Üst Yönetici, Üst Yönetici Yardımcıları ve harcama birimlerinin amirlerinin katılımıyla "İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu" ve teknik düzeyde çalışmaları yürütmek üzere de "İç Kontrol Çalışma Grupları" oluşturulmuş; ancak 2014 yılı içinde Bakan değişikliğinin yanısıra İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu üyeleri ile Çalışma Gruplarında yer alan personelin çeşitli sebeplerden dolayı değişmesi neticesinde İç Kontrol Sisteminin Kurulması çalışmaları başlatılamamıştır.

Bu nedenle, 2014 yılı Kasım ayı içinde Müsteşarlık Makam Onayı ile Strateji Dairesi Başkanlığı koordinasyonunda, Bakanlık bünyesindeki mevcut iç kontrol uygulamalarının iç kontrol standartlarına göre gözden geçirilmesi ve geliştirilmesi çalışmalarının başlatılması ve bu kapsamda, çalışmaları izlemek ve iç kontrol sisteminin işleyişi ve geliştirilmesine ilişkin politika düzeyinde yönlendirmeler yapmak amacıyla Üst Yönetici, Üst Yönetici Yardımcıları ve bütçeyle ödenek tahsis edilen harcama birimlerinin amirlerinin katılımıyla "İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu" ve birimlerde teknik düzeyde çalışmaları yürütmek üzere Bakanlığımız harcama birimleri bünyesinde bir ekip liderinin Başkanlığında işler ve süreçler hakkında yeterli tecrübe sahibi personelin katılımıyla "İç Kontrol Çalışma Grupları"nın yeniden oluşturulması uygun görülmüştür.

8. Ön Mali Kontrol

Maliye Bakanlığı'nca hazırlanan "İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar" kapsamında; taahhüt evrakı ve sözleşme tasarıları, seyahat kartı listeleri, yan ödeme cetvelleri, kadro dağılım cetvelleri, ödenek aktarma işlemleri, sözleşmeli personel sayı ve sözleşmeleri ile yurtdışı kira katkısı ödemelerine ilişkin belgelerin ön mali kontrolü yapılmaktadır.

Ayrıca, Kamu Zararlarının Tahsiline İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik ve Kişilerden Alacaklara İlişkin 16 Seri No.lu Genel Tebliğ uyarınca açılan alacak takip dosyalarının bir sureti muhasebe birimine gönderilerek, ilgililer adına muhasebe kayıtlarına alınması sağlanmakta ve bahse konu dosyaların takibi yapılmaktadır.

Buna ilaveten, riskli alanlar dikkate alınarak Bakanlığımız tarafından hazırlanan Ön Mali Kontrol İşlemleri Yönergesi kapsamında;

- Bakanlığımız merkez teşkilatı harcama birimleri tarafından 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda belirtilen ihale usulleriyle gerçekleştirilmesi öngörülen mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin olarak düzenlenen ihale işlem dosyalarının ön mali kontrolü,

- Bakanlığımız merkez teşkilatı harcama birimlerinin “03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri” ile “06-Sermaye Giderleri” ekonomik kodlarından yapılacak harcamalarında, tutarı 10.000 TL’ yi geçen ödeme emri belgelerinin ön mali kontrolü,
- Bakanlığımız yurtdışı teşkilatı idari gider harcamalarından tutarı 10.000 TL’yi aşan ödeme emri belgelerinin ön mali kontrolü,
- “05 Cari Transferler” ekonomik kodundan yapılan harcamalara ilişkin ödeme emri belgelerinin ön mali kontrolü

Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

II. AMAÇ VE HEDEFLER

A. STRATEJİK AMAÇLAR

1. Mal ve hizmet üretimi ve ihracatının geliştirilmesini sağlamak; sürdürülebilir ihracat artışını desteklemek amacıyla katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin ihracatını artırmak
2. Ülkemizin yatırım potansiyelini geliştirmek ve yatırım ortamını iyileştirmek
3. İthalattan kaynaklanan zarar ve tehditleri önleyecek tedbirleri almak
4. Kaliteli ve güvenli ürün arzını sağlamak
5. İkili, bölgesel ve çok taraflı ticaret ve yatırım ilişkilerini ülkemizin çıkarları doğrultusunda yürütmek
6. Ülke genelinde dış ticaret ve yatırımlar konusunda bilgi ve bilinci artırmak
7. Kurumsal gelişimi sürdürmek

B. STRATEJİK HEDEFLER

- 1.1. Yenilikçi fikirlere ve Ar-Ge'ye dayalı, katma değeri ve rekabet gücü yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin yatırım, üretim ve ihracat içindeki payı arttırılacaktır.
- 1.2. Yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörlerinin uluslararası rekabet gücü arttırılacak ve istikrarlı şekilde büyümesi sağlanacaktır.
- 1.3. İhracatçılarımızın dünya pazarlarında rekabet gücünün ve ihraç ürünlerimizin dünya pazarlarındaki payının arttırılması sağlanacaktır.
- 1.4. Ara malı ithalatı bağımlılığı azaltılacak, sanayinin girdi tedarikinde etkinlik, güvenlik ve süreklilik sağlanacaktır.
- 1.5. İhracatçılarımızın karşılaştıkları pazara giriş engelleri çözüme kavuşturulacak ve muhatabımız ülkelerin DTÖ mal ve hizmet ticaretine ilişkin düzenlemelere uyumu izlenecektir.
- 2.1. Yatırımların teşvikine ve uluslararası doğrudan yatırımların arttırılmasına yönelik destek mekanizmaları geliştirilecek; uygulamaya ilişkin kapasite ve koordinasyon güçlendirilecek; uluslararası doğrudan yatırımların ülkemiz ihtiyacının en belirgin olduğu alanlara yönlendirilmesi sağlanacaktır.
- 2.2. Yeni nesil serbest bölge anlayışı ile serbest bölgelerdeki altyapı ve faaliyet alanlarının geliştirilmesi dahil, gelişmiş altyapıya sahip yatırım alanları ile stratejik öneme ve gelişmiş altyapıya sahip lojistik imkanları oluşturulacaktır.
- 2.3. Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler, öngörülen program çerçevesinde yürütülecektir.
- 3.1. İthalattan kaynaklanan zarar ve tehditlere karşı ülkenin üretim dallarının, uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde etkin bir şekilde korunması

sağlanacaktır.

- 4.1. Piyasaya güvenli ürün arzının sağlanmasına yönelik yatay teknik mevzuat, uluslararası yükümlülüklerimiz gözönünde bulundurularak geliştirilecek ve uygulanacaktır.
- 4.2. Piyasa gözetimi ve denetiminde (PGD) etkin koordinasyon sağlanacaktır.
- 4.3. İthal edilen ürünlerin teknik mevzuatına uygunluğu ve güvenliği ile ihracat ve ithalata konu ürünlerin ticari kalite yönünden uygunluğunun tespitine yönelik hukuki, teknik ve idari altyapı geliştirilecektir.
- 4.4. Güvenli ve kaliteli ürün arzına yönelik ikili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler ve ülkemiz hakları takip edilecek; ülkemiz uygulamalarının tanıtılması ve kabulü sağlanacaktır.
- 5.1. İkili, bölgesel ve çok taraflı stratejilerimizin oluşturulmasında nicel ve nitel analiz yöntemlerinin etkin kullanımı sağlanacaktır.
- 5.2. İkili ve çok taraflı platformlarda mal ve hizmet ticaretine ilişkin konularda ülkemiz çıkarları etkin şekilde takip edilecektir.
- 5.3. Avrupa Birliği ile ticari ve ekonomik ilişkilerde ülkemizin çıkarları etkin bir şekilde savunulacaktır.
- 5.4. Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği'ne katılım müzakereleri kapsamında mevzuat uyumunun koordinasyonu etkin bir şekilde sürdürülecektir.
- 5.5. Gelişmekte olan ülkelerin çok taraflı ticaret sistemine entegrasyonu desteklenecektir.
- 5.6. Türkiye ile diğer ülkeler arasında ekonomik ve ticari konularda üst düzey ikili mekanizmalar oluşturulacaktır.
- 5.7. Türkiye'nin yatırımlar alanındaki ikili ve çok taraflı ilişkileri geliştirilecektir.
- 6.1. Dış ticaret ve yatırımlara ilişkin paydaşlar nezdinde bilgi ve bilincin artırılması sağlanacaktır.
- 6.2. Dış pazarlardaki ticari ve ekonomik gelişmeler ve fırsatlar takip edilerek, ihracatçılarımızın dış pazarlar hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.
- 7.1. Genel kabul gören standartlarda bilgi güvenliği uygulamaları hayata geçirilecektir.
- 7.2. E-devlet uygulamaları geliştirilecektir.
- 7.3. İnsan kaynakları yönetimi süreçleri ile personelin bilgi ve becerileri geliştirilecektir.
- 7.4. Fiziksel çalışma ortamı iyileştirilecektir.
- 7.5. Bakanlık'ta iç kontrol uygulamaları geliştirilecektir.

C. TEMEL POLİTİKALAR VE ÖNCELİKLER

Bakanlığımız, 2014 Performans Programı dönemindeki temel politikalarını 61.Hükümet Programı, 10.Kalkınma Planı, 2014-2016 Orta Vadeli Program ve 2013-2017 Ekonomi Bakanlığı Stratejik Planı ile uyumlu olarak belirlemiştir.

61. Hükümet Programı'nda aşağıdaki ifadelere yer verilmektedir:

“Sektörlerin uluslararası rekabet gücünün ve ülkemizin dünya ölçeğinde pazar payının artırılması, dış ticaret dengesi ve cari dengenin makul seviyelerde tutulması amacıyla etkin şekilde dış ticaret politikaları uygulanacaktır. Bu bağlamda, öngörülen hedefleri gerçekleştirmek amacıyla Ekonomi Bakanlığı kurulmuştur.

İhracatta firmaların küresel rekabet gücünü artırmak amacıyla yenilikçiliğe ve Ar-Ge'ye dayalı katma değeri yüksek markalı ürün ve hizmetlerin üretim ve pazarlama süreçleri desteklenecektir.

2023 ihracat hedefine ulaşmak için bu dönemde üretim stratejimizi ihracat odaklı bir eksene oturtacağız. Bu kapsamda; orta-yüksek teknoloji sektörlerde üretim artışını gerçekleştirecek, özellikle yüksek teknoloji sektörlerde yeni yatırımların artırılmasının yolunu açacağız.

Oluşturduğumuz “**Girdi Tedarik Stratejisi**” ile girdi tedarikinin güvenliğini ve sürekliliğini sağlayacağız, hizmet ihracatını artıracak ve ihracat odaklı yabancı yatırımları destekleyeceğiz. Bu kapsamda ihracat odaklı üretimde daha rekabetçi bir yapı oluşumu için ulaştırma ve lojistik başta olmak üzere gerekli altyapılar geliştirilecektir. Üretim ve ihracatın ithalata olan bağımlılığını azaltmak amacıyla ara malı ve yatırım mallarında yurtiçi üretim kapasitesini artırıcı politikalar ve destekler sürdürülecektir.

2023 yılında 500 milyar dolar ihracat hedefimiz doğrultusunda 2015 yılı itibarıyla 200 milyar dolar mertebelerine çıkacağını tahmin ettiğimiz ihracat düzeyimiz, ekonomik performansımızı artırmamıza önemli bir katkı sağlayacaktır. Önümüzdeki dönemde dünya ticaret hacmindeki payımızın yüzde 1'e yükselmesini bekliyoruz.

Sadece mal ticareti ile değil, giderek büyüyen hizmet ticareti ile de dış ticaret dengemizi iyileştireceğiz.

Önümüzdeki dönemde başta makine ve otomotiv olmak üzere, demir-çelik, tekstil, hazır giyim ve konfeksiyon, elektrik ve elektronik ile kimyevi maddeler ihracat stratejimizin lokomotif sektörleri olmaya devam edecektir. Bununla birlikte, yeni rafineri inşaatı, elektrikli otomobil imalatı, ileri teknoloji içeren hava taşıtı motorları ve parçalarının üretimi konularında teşvik sistemi güçlendirilerek yurtiçi üretim kapasitesi artırılabilecektir.”

10. Kalkınma Planı (2014-2018) içerisinde yer alan politikalarda;

- İthalat bağımlılığını azaltmayı esas alan büyük ölçekli yatırımları ve stratejik sektör boyutlarını içeren yeni teşvik sistemi etkili olarak hayata geçirilecektir.

- Tüketime yönelik ihraç ürünlerinde özgün tasarım faaliyetleri özendirilecek, nitelikli tasarımcı yetiştirilmesi sağlanacak, patent tescili ve uluslararası marka oluşturulması desteklenecek, tanıtım ve pazarlama konusundaki destekler ihracatçıların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilecektir.
- Türkiye'nin geleneksel ihracat pazarlarındaki payını düşürmeden ihracatta pazar çeşitlendirilmesi sağlanarak mal ve hizmet ihracatının artırılmasını teminen ihracatta hedef ve öncelikli ülkeler belirlenecektir.
- İhracat desteklerinde etkililik esas alınacak, gelişme potansiyeli olan sektörlerle öncelik verilecektir.
- Kredi artış hızını kontrol altında tutmaya yönelik alınan kararların yatırım ve istihdam üzerindeki olumsuz etkilerini önlemek amacıyla ihtiyaca göre kredi türlerinde farklılaştırmaya gidilecektir.
- Türkiye'nin ikili ve çok taraflı yükümlülükleri çerçevesinde yurtiçi üretimde yerli ara malı kullanımının ve katma değer artırılması sağlanacaktır.
- E-Ticaretin, ihracatın artırılmasında etkili bir araç olarak kullanılması amacıyla gerekli mekanizmalar geliştirilecektir.
- Yerli ürünler gibi ithal ürünlerin de sağlık, çevre, enerji verimliliğine dair teknik düzenlemelere uygunluğu sağlanacaktır.
- Uluslararası hizmet ticareti müzakereleri kapsamında ülkemiz yatırımcılarının yurt dışında haklarının teminat altına alınması ve korunması sağlanacaktır,

denilmektedir.

2014-2016 Orta Vadeli Program'ın "Temel Amaç" başlığı altında;

- Onuncu Kalkınma Planında, Türkiye'nin uluslararası değer zinciri hiyerarşisinde üst basamaklara çıkmış, yüksek gelir grubu ülkeler arasına girmiş ve mutlak yoksulluk sorununu çözmüş, gelir dağılımını iyileştirmiş bir ülke haline gelmesi hedeflenmiştir. Bu hedefler doğrultusunda ülkemizin büyüme performansının daha yüksek, istikrarlı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması, rekabet gücünün ve toplumun refah seviyesinin artırılması öngörülmüştür.
- Ayrıca, Plan'da sermaye birikimi ve sanayileşme sürecinin hızlandırılması, üretim faktörlerinin verimlilik düzeylerinin artırılması, ekonominin ithalat bağımlılığı azalmış bir yapıya dönüştürülmesi, ekonominin yenilik üretme kapasitesinin yükseltilmesi ve yeniliklerin mevcut üretim yapısıyla bütünleştirilerek üretim yapısında dönüşümün sağlanması hedeflenmiştir.
- Onuncu Kalkınma Planının temel hedeflerine erişme yolunda, Orta Vadeli Programın temel amacı; dünya ekonomisinde yaşanmakta olan belirsizlik ortamının ülkemize etkilerini asgari düzeyde tutarak, bir yandan cari açığı tedrici olarak düşürmek diğer yandan büyümeyi artırmaktır.
- Yurt içi tasarrufları artırmak, mevcut kaynakları üretken alanlara

yönlendirmek, ekonominin verimlilik düzeyini yükseltmek, istihdamı artırmak, enflasyonu düşürmek ve kamu maliyesinde güçlü duruşu devam ettirmek Orta Vadeli Programın öncelikli müdahale alanlarıdır.

- Kalkınma Planının ve Orta Vadeli Programın amaç ve önceliklerini gerçekleştirmek için yapısal reformlara devam edilecektir.

ifadelerine;

2014-2016 Orta Vadeli Program'ın "Program Dönemi Hedef ve Göstergeleri" başlığının "Ödemeler Dengesi" altbaşlığı altında,

- Program döneminde yıllık ortalamada reel olarak ihracatın yüzde 8,1, ithalatın ise yüzde 6,2 oranında artacağı tahmin edilmektedir.
- 2013 yılında 153,5 milyar dolar olması beklenen ihracatın dönem sonunda 202,5 milyar dolara, 251,5 milyar dolar olması beklenen ithalatın dönem sonunda 305 milyar dolara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Böylece 2013 yılında 98 milyar dolar olan dış ticaret açığı dönem sonunda 102,5 milyar dolara yükselecektir.
- 2013 yılı sonunda 59 milyar dolar olacağı tahmin edilen enerji ithalatının, büyüme performansı ve petrol fiyatlarındaki beklentilere göre dönem sonunda 64,5 milyar dolara yükselmesi beklenmektedir.
- Dış ticaret hadlerinde kısmi iyileşme öngörülmektedir.
- Program döneminde yurt içi tasarrufları artırmaya ve ekonominin üretim yapısının ithalata olan yüksek bağımlılığını azaltmaya yönelik politikaların da katkısıyla, 2013 yılında yüzde 7,1 olarak gerçekleşmesi beklenen cari işlemler açığının GSYH'ya oranının dönem sonunda yüzde 5,5'e inmesi hedeflenmektedir,

ifadelerine;

Yine, 2014-2016 Orta Vadeli Program'ın "Makro Ekonomik Politikalar" başlığı altında;

- Onuncu Kalkınma Planı uzun dönemde potansiyel büyümenin artırılmasına yönelik yapısal politikaları ortaya koymuştur. OVP döneminde bir yandan bu yapısal politikalar sürdürülecek, diğer yandan büyümenin potansiyel seviyelerine doğru yükseltilmesi için gerekli kısa vadeli politikalar uygulanacaktır.
- Program döneminde yüksek büyüme ortamına geçişin sağlanmasında verimliliğin ve tasarrufların artırılması, iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi, işgücü piyasasının etkinleştirilmesi ve özel yatırımların canlandırılması kritik önem taşımaktadır. Bununla birlikte, daha uzun vadede potansiyel büyümenin artırılması hedefi doğrultusunda kaynakların üretken alanlara yönlendirilmesi ve sanayileşme sürecinin güçlendirilmesi gereği bulunmaktadır. Bu şekilde istikrarlı verimlilik artışları sağlanarak ve rekabetçi üretim yapısı desteklenerek cari açık sürdürülebilir düzeylere indirilebilecektir. Büyümenin kapsayıcılığı ve sürdürülebilirliği açısından ise bir taraftan işgücü piyasası politikalarının güçlendirilmesine, diğer taraftan ise bölgelerin gelişme potansiyellerinin harekete geçirilmesine yönelik politikalara ihtiyaç bulunmaktadır.
- Yurt içinde üretilen ara malların standardının, kalitesinin ve teknoloji

seviyesinin yükseltilmesi desteklenecektir.

- Hizmetler sektöründe katma değeri yüksek alanların payının ve ihracatının artırılması için bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımının yaygınlaştırılması sağlanacaktır.
- Ar-Ge tabanlı, yenilikçi ve yüksek katma değer yaratan üretim desteklenecektir. Bu doğrultuda, Ar-Ge ve yenilik faaliyetleri özel sektör odaklı olacak şekilde artırılacak, elde edilecek çıktılarının ticarileştirme ve markalaşma süreçleri hızlandırılacaktır.
- İmalat sanayiinde başta olmak üzere yeni yatırımların gerçekleştirilmesi, ihracatın artırılması ve teknolojik gelişme için mevcut teşvik politikaları etkin şekilde sürdürülecektir. Uygulama sonuçları ve sektörel gelişmeler yakından takip edilerek, ihtiyaç duyulan alanlarda yatırım teşvik sisteminde gerekli revizyon yapılacaktır.
- Piyasaların ve rekabet ortamının iyi işlemesi, fikri mülkiyet haklarının korunması, iş ve yatırım ortamının cazip ve öngörülebilir hale gelmesi desteklenerek yerli ve uluslararası doğrudan yatırımların artırılması sağlanacaktır. İş ve yatırım ortamının geliştirilmesi kapsamındaki çalışmalar ortak sorun alanlarına odaklı, daha etkin ve sonuç alıcı bir biçimde sürdürülecektir.
- Yatırımcılara ve işletmelere yönelik bürokratik ve hukuki süreçler iyileştirilecek, mevzuat uluslararası standartlara ve en iyi uygulamalara göre güncellenecektir.
- Yatırımcılara uygun nitelikte yatırım yeri tahsisi yapabilmek için yeterli arsa üretimi sağlanacak, hazine arazileri başta olmak üzere yatırıma elverişli arazilerin envanteri çıkarılacak ve tahsis süreçleri etkinleştirilecektir.
- İş ve yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik yaklaşımın bölgesel düzeyde yaygınlaştırılması, geliştirilmesi ve yatırımcının yerel düzeyde desteklenmesi sağlanacaktır.
- Ulaştırma, lojistik, enerji gibi fiziki kamu altyapı yatırımları; özel kesimde üretim maliyetlerinin azaltılmasını, yeni üretim kapasitelerinin oluşturulmasını, böylece üretimin sağlıklı ve rekabetçi gelişmesini destekleyecek şekilde planlanacak ve yürütülecektir.
- KOBİ'lerin Ar-Ge, yenilik ve ihracat yapabilme kapasiteleri geliştirilerek uluslararasılaşma düzeyleri artırılacaktır. KOBİ'lerin markalaşmaları, kurumsallaşmaları ve yenilikçi iş modelleri geliştirmeleri sağlanacaktır.
- Organize sanayi bölgeleri, teknoloji geliştirme bölgeleri, küçük sanayi siteleri ve endüstri bölgeleri uygulamaları geliştirilecek; kuluçka ve iş geliştirme merkezleri ile hızlandırıcıların nicelik ve nitelikleri artırılarak etkin bir şekilde hizmet vermeleri sağlanacak; kümelenme desteklenecektir.
- Bölgesel gelişme politikalarıyla bölgeler arası gelişmişlik farkları azaltılacak, tüm bölgelerin potansiyeli değerlendirilerek bölgesel rekabet güçleri artırılacak ve büyümeye katkıları azami seviyeye çıkarılacaktır.
- İstikrarlı büyümeyi sağlamak amacıyla cari açığın sürdürülebilir bir seviyeye indirilmesi ve finansmanının mümkün olduğunca doğrudan yatırımlar ve uzun vadeli kaynaklarla karşılanması esastır.
- Üretim yapısında gittikçe artan bir şekilde ithal girdilere olan bağımlılık,

son dönemde Türk Lirasında aşırı değerlenmenin önlenmesine rağmen cari açığın istenilen seviyelere düşmesini engellemektedir. Önümüzdeki dönemde dış kaynak imkânlarının nispeten sınırlı olacağı öngörüsü çerçevesinde yurt içi tasarrufların önemi artmaktadır. Diğer taraftan sanayimizde verimliliğin artırılması ve yüksek katma değerli üretime geçilmesi için mikro reformların hızlandırılması önem arz etmektedir.

- Türkiye'nin geleneksel pazarlarına ihracatını artırırken, ihracatta pazar çeşitlendirmesi sağlanarak mal ve hizmet ihracatının artırılmasını teminen ihracatta hedef ve öncelikli ülkeler belirlenecektir.
- Hedef ve öncelikli ülkeler başta olmak üzere ihraç pazarlarımızda pazara giriş imkânlarının iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılacaktır.
- Gümrük Birliği daha etkin hale getirilerek AB ülkelerindeki pazar payımızın artırılmasına, AB ile ticaret ve yatırım ilişkilerimizin güçlendirilmesine önem verilecektir.
- Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) kapsamında; ihracata dönük üretimde daha etkin ve düşük maliyetli girdi tedarikine, üretim ve ihracatın ara mali ithalatına bağımlılığının azaltılmasına ve bu suretle ihracatta sürdürülebilir rekabet gücüne katkı sağlanmasına yönelik eylemler hayata geçirilecektir.
- İhracata yönelik üretimin yanı sıra stratejik sektörlerde yerinde üretimle rekabet şartlarına uyum gösterilmesi ve ülkemizde üretimi mümkün olmayan stratejik hammadde ve girdilerin yurt dışında yatırımı yapılması suretiyle uygun maliyetlerle tedarik edilmesi sağlanacaktır.
- Tüketime yönelik ihraç ürünlerinde özgün tasarım faaliyetleri özendirilecek, nitelikli tasarımcı yetiştirilmesi sağlanacak, patent tescili ve uluslararası marka oluşturulması desteklenecek, tanıtım ve pazarlama konusundaki destekler ihracatçıların ihtiyaçları doğrultusunda geliştirilecektir.
- Dış talebe uygun nitelik ve nicelikteki ürünlerin ihracatı amacıyla üretim aşamasını dikkate alan destek programları uygulanacaktır.
- İhracat desteklerinde etkililik esas alınarak, gelişme potansiyeli olan sektörler öncelikli biçimde desteklenecektir.
- Serbest ticaret anlaşmalarına ağırlık verilecektir. Bu anlaşmaların hizmetler ve yatırımları da içermesi öngörülmektedir.
- Dâhilde işleme rejimi uygulamaları yurt içi üretim koşulları ve dış ticaret dengesi açısından yeniden değerlendirilecektir.
- Ülkemizin ikili ve çok taraflı işbirlikleri kapsamında, ihracatın artırılmasına katkı sağlamak amacıyla küresel ölçekte ve bölgesinde etkinliği güçlendirilecek, ihtiyaç duyan ülkelere teknik destek sağlanacaktır.
- İthalatta piyasa gözetimi ve denetim sisteminin etkinliği artırılarak ithal ürünlerin teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olmaları sağlanacaktır.
- Yurt içi katma değer oranı yüksek malları kullanma bilincinin geliştirilmesine yönelik özendirici tedbirler alınacaktır.
- Önemli üretim ve tüketim bölgelerinde bölgesel ve küresel ihtiyaçlara cevap verebilecek, ülkemizin ana ihracat sektörlerinin rekabet gücünü destekleyecek lojistik merkezler oluşturulacaktır.
- Ülkemiz yatırımcılarının yurt dışında haklarının teminat altına alınması ve

korunması sağlanacaktır.

- Yurt dışı müteahhitlik hizmetlerinde kaliteyi artıran ve yapı malzemelerinin ihracat potansiyelini yükselten faaliyetler desteklenecek, yurt dışında yüksek nitelikli ve bilgi yoğun projelere ağırlık verilmesiyle yurt dışı müteahhitlik hizmet gelirlerinin artırılması sağlanacaktır.
- İnşaat sektöründe, teknik müşavirlik hizmetlerinin yurt dışındaki faaliyetleri etkinleştirilecektir.
- Yurt dışında mağazalaşma faaliyetleri ve bu mağazalarda kaliteli, yüksek katma değerli ürün satışı desteklenecektir,

ifadelerine yer verilmiştir.

III. FAALİYETLERE İLİŞKİN BİLGİ VE DEĞERLENDİRMELER

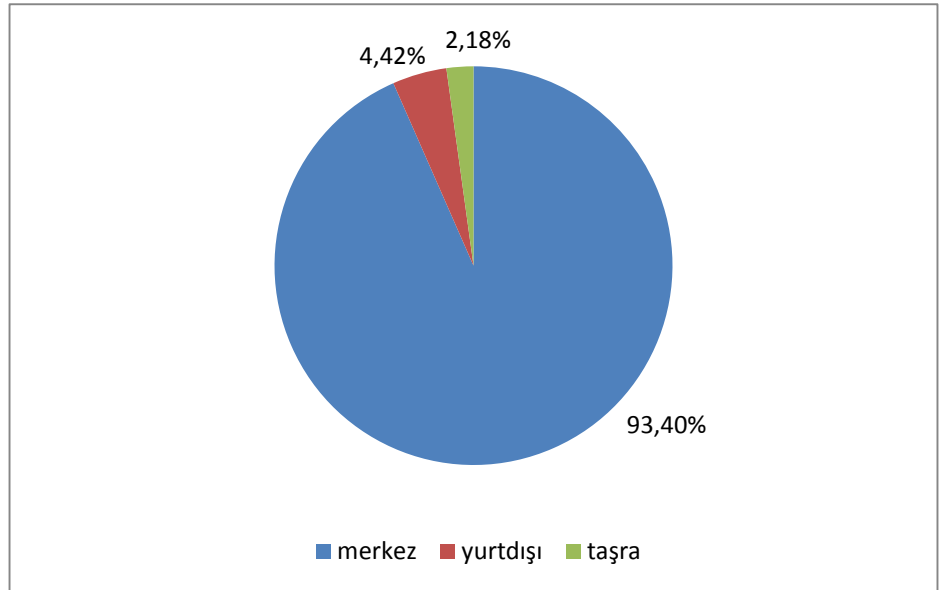
A. MALİ BİLGİLER

2014 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile Ekonomi Bakanlığı'na 1.454.494.000 TL ödenek tahsis edilmiş, yıl içerisinde yedek ödenekten 5.646.000 TL ödenek eklenmiş, kurum dışına yapılan aktarmalarla 503.411 TL ödenek düşüldükten sonra toplam ödenek 1.459.636.589 TL olmuştur.

1. Bütçe Uygulama Sonuçları ve Mali Tablolar

Bakanlık 2014 yılı bütçesine ait 1.459.636.589 TL ödeneğin (yıl içindeki ekleme ve düşmeler dahil), aşağıdaki grafikteki gibi; % 93,40 oranı ile 1.363.279.989 TL'si merkez, % 4,42 oranı ile 64.514.600 TL'si yurtdışı ve % 2,18 oranı ile 31.842.000 TL'si taşra teşkilatına aittir.

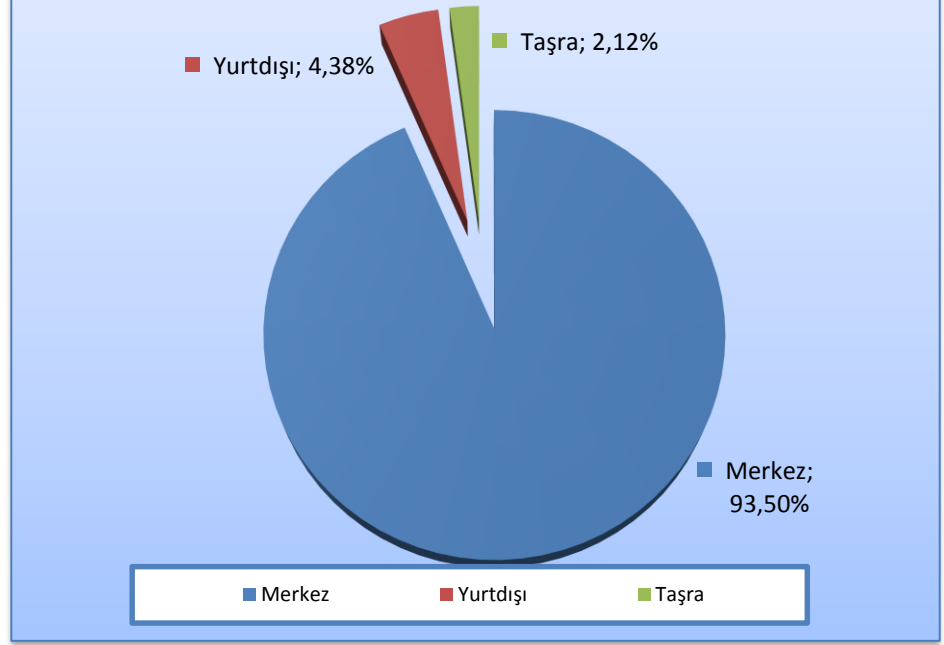
2014 Yılı Bütçe Ödeneklerinin Merkez, Yurtdışı ve Taşra Teşkilatı Bazında Dağılımı

Bu ödenekler kapsamında yapılan toplam 1.428.018.344 TL'lik harcamanın, % 93,50'lik payı olan 1.335.152.129 TL'si Merkez Teşkilatı'na, % 4,38'lik payı ile 62.495.216 TL'si Yurtdışı Teşkilatı'na ve % 2,12'lik payı ile 30.370.999 TL'si Taşra Teşkilatı'na aittir.

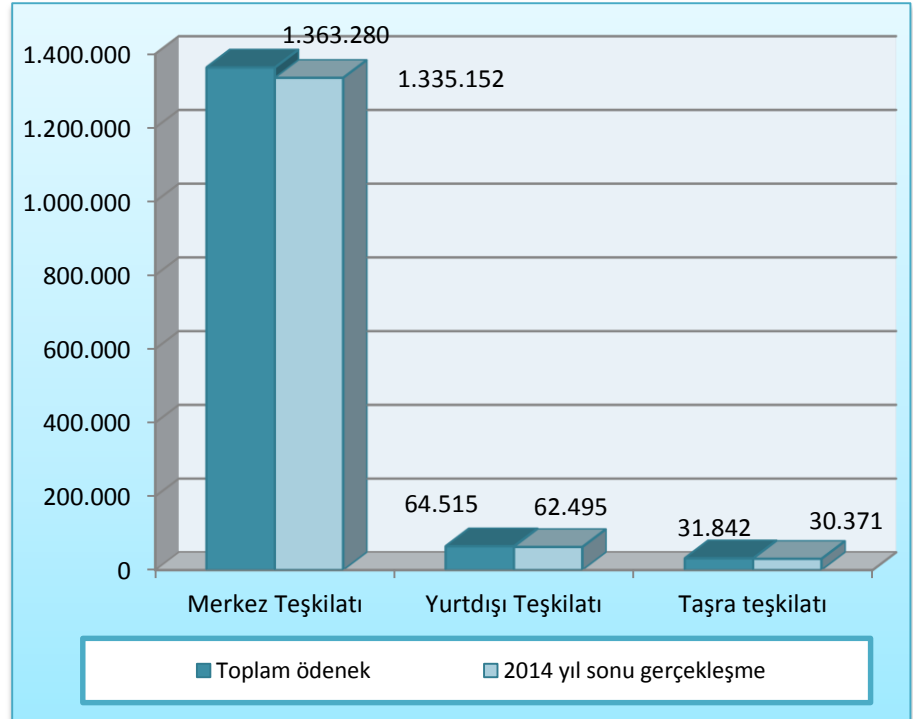

Merkez, Yurtdışı ve Taşra Teşkilatının 2014 Yılı İçindeki Harcama Payları

2014 Yılı Merkez, Yurtdışı ve Taşra Teşkilatına Göre Ödenek-Harcama Dağılımı

(Bin TL)

Not: Rakamların son üç hanesi 1.000'e yuvarlanmıştır.

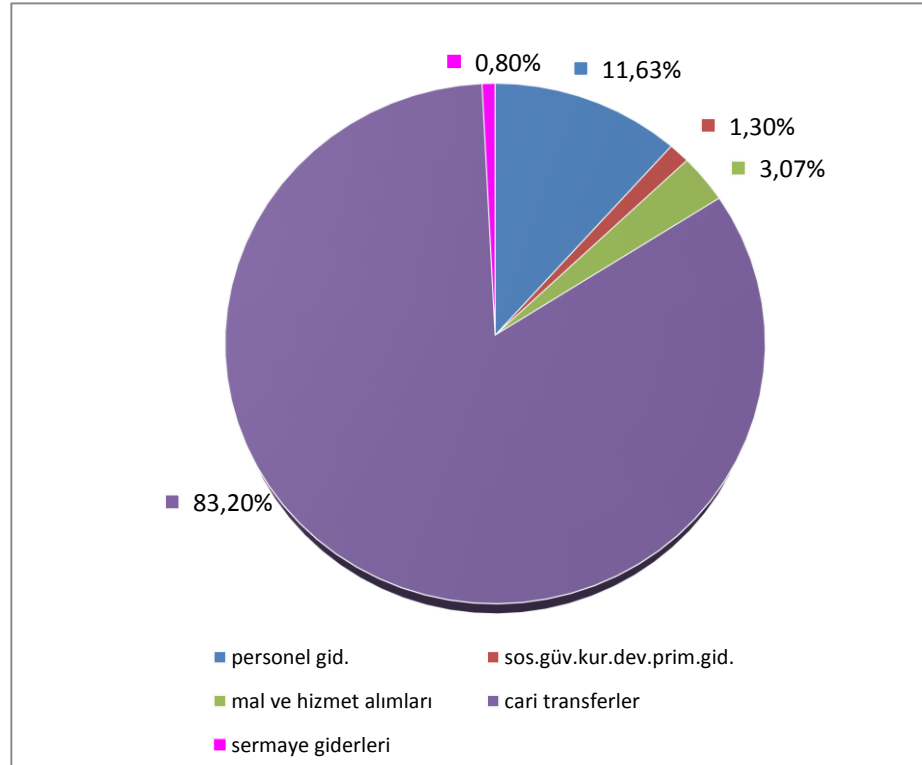
2014 yılı içinde yapılan toplam harcamaların birinci düzeyde ekonomik kod

bazında dağılımı müteakip tabloda gösterilmektedir.

Ekonomik Sınıflandırmaya Göre 2014 Yılı Harcama Dağılımı

KODU	ÖDENEK TÜRÜ	2014		
		TOPLAM ÖDENEK	HARCAMA	HARCAMA PAYI (%)
01	PERSONEL GİDERLERİ	167.881.000	166.134.003	11,63
02	SOSYAL GÜVENLİK KURUMLARINA DEVLET PRİMİ GİDERLERİ	19.149.000	18.555.960	1,30
03	MAL VE HİZMET ALIM GİDERLERİ	47.852.000	43.688.887	3,07
04	FAİZ GİDERLERİ			
05	CARİ TRANSFERLER	1.199.758.000	1.188.164.541	83,20
06	SERMAYE GİDERLERİ	14.996.589	11.474.953	0,80
07	SERMAYE TRANSFERLERİ			
08	BORÇ VERME	10.000.000	-	-
09	YEDEK ÖDENEKLER			
GENEL TOPLAM		1.459.636.589	1.428.018.344	

Buna göre, yapılan harcamalar arasında en büyük paya % 83,20 ile Cari Transferler kalemi sahip olmuştur.

2013-2014 yılları bütçe giderlerinin gerçekleşme oranları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Ekonomik Sınıflandırmaya Göre Bütçe Giderleri

(Bin TL)

Eko. Kodu	Harcama Türü	2013			2014			Harc. Artış Oranı (%)
		Toplam Ödenek	Yıl Sonu Gerçekleşme	Gerçek. Oranı (%)	Toplam Ödenek	Yıl Sonu Gerçekleşme	Gerçek. Oranı (%)	
01	Pers. Giderleri	158.524	152.418	96,1	167.881	166.134	99,0	9,00
02	Sos. GÜv.Kur. Dev. Gid.	17.252	16.029	92,9	19.149	18.556	96,9	15,77
03	Mal ve Hiz. Alım Gid.	42.921	40.169	93,6	47.852	43.689	91,3	8,76
05	Cari Transfer	1.238.817	1.047.807	84,6	1.199.758	1.188.164	99,0	13,40
06	Sermaye Gid.	14.295	5.805	40,6	14.997	11.475	76,5	97,67
08	Borç Verme	1.000	-	-	10.000	-	-	-
	TOPLAM	1.472.809	1.262.228	85,7	1.459.637	1.428.018	97,8	13,13

Not: Rakamların son üç hanesi 1.000'e yuvarlanmıştır.

Bakanlık 2014 yılı bütçesinin 1.428.018.344 TL'si yıl sonu itibariyle kullanılmış olup, bu miktarın, % 99 luk gerçekleşme payı ile 166.134.003 TL'si Personel Giderlerine, % 96,9'luk gerçekleşme payı ile 18.555.960 TL'si Sosyal Güvenlik Kurumuna Devlet Primi Giderlerine, % 91,3'lük gerçekleşme payı ile 43.688.887 TL'si Mal ve Hizmet Alım Giderlerine, % 99'luk gerçekleşme payı ile 1.188.164.541 TL'si Cari Transferlere, % 97,67'lik gerçekleşme payı ile 11.474.953 TL'si Sermaye Giderlerine aittir.

Ekonomik sınıflandırmaya göre 2014 yılında en yüksek gerçekleşme oranı % 99 ile "Personel Giderleri" ödemeleri ve "Cari Transferler"de, en düşük gerçekleşme oranı ise % 76,5 ile "Sermaye Giderleri"nde olmuştur.

Bakanlık harcama birimlerinin, 2013 ve 2014 yılları itibariyle gerçekleştirdikleri bütçe giderleri ve ödeneklerine göre gerçekleşme oranları müteakip tabloda gösterildiği şekildedir.

2013-2014 Yılları Harcama Birimlerine Göre Bütçe Giderleri

Harcama Birimleri	2013 Yılı Toplam Ödenek	2013 Yılı Yıl Sonu Gerçek. Tutarı	2013 Yılı Gerçek. Oranı (%)	2014 Yılı Toplam Ödenek	2014 Yılı Yıl Sonu Gerçek. Tutarı	2014 Yılı Gerçek. Oranı (%)
Özel Kalem Müdürlüğü	10.826	10.507	97,1	11.063	10.978	99,23
İç Denetim Birim Başkanlığı	249	164	65,9	193	138	71,50
Denetim Hiz. Bşk.	3.083	2.656	86,2	2.128	2.580	98,17
Destek Hiz. Dairesi Bşk.	17.718	17.027	96,1	20.898	19.176	91,76
Personel Dairesi Bşk.	3.448	3.343	96,9	3.667	3.604	98,28
Bilgi İşlem Dairesi Bşk.	15.781	8.281	52,5	16.367	14.334	87,58
Strateji Gel. Dairesi Bşk.	764	746	97,6	849	833	98,11
Hukuk Müş.	1.602	1.548	96,6	1.643	1.593	96,96
Basın ve Halk. İlişkiler. Müş.	427	422	98,8	557	518	93,00
İhracat Genel Müd.	964.412	963.030	99,9	947.807	945.607	99,77
İthalat Genel Müd.	9.394	9.362	99,7	10.712	10.637	99,30
Anlaşmalar Genel Müd.	11.414	10.634	93,2	11.290	10.909	96,63
Avrupa Birliği Gn. Müd.	6.114	5.406	88,4	6.221	6.165	99,10
Teş.Uyg.ve Yab. Serm.Gen.Md.	294.884	103.979	35,3	279.587	265.435	94,94
Ser. Böl. Yurtdışı Yatırım Hiz. Gen. Müd.	38.051	34.304	90,2	44.693	37.300	83,46
Ürün İuv. ve Den. Gn. Müd.	28.309	26.455	93,4	28.787	27.725	96,31
Ekonomik Araş. Değ. Gn.Müd.	7.572	6.975	92,1	8.160	7.992	97,94
Yurtdışı Teşkilatı	58.761	57.389	97,7	64.515	62.495	96,87
TOPLAM	1.472.809	1.262.228	85,7	1.459.637	1.428.019	97,83

Not: Rakamların son üç hanesi 1.000'e yuvarlanmıştır.

2. Mali ve Diğer Denetim Sonuçları

2014 yılında Bakanlık'ta gerçekleştirilen denetim ve inceleme faaliyetlerine aşağıda yer verilmektedir.

a – Bakanlığımız Denetim Hizmetleri Başkanlığı tarafından, Makam Onayı ile verilen yetkiler çerçevesinde, 2014 yılı içerisinde Onay bazında toplam 50 adet inceleme, denetim veya soruşturma gerçekleştirilmiş ve bu denetim faaliyetleri sonucunda, 22 adet İnceleme Raporu, 6 adet Suç Duyurusu Raporu, 10 adet

Denetim Raporu, 6 adet Ön İnceleme Raporu ve 6 adet Soruşturma Raporu düzenlenmiştir.

Bu kapsamda 2014 yılında, 5 adet İhracatçı Birliği Genel Sekreterliği ile 5 adet Tanıtım Grubunun, Bakanlığımız Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü'nün uhdesinde bulunan "İrtibat Ofisleri"nin, 2 adet Serbest Bölge Müdürlüğü'nün iş ve işlemlerinin, Bakanlığımızın yurt dışı teşkilatı ayağında idari ve mali işlemler açısından toplam 10 adet Ticaret Ataşeliği ve Ticaret Müşavirliğinin, yemek servisi hizmetlerine ait 2013 yılı işlem ve hesapları ile Silifke Eğitim ve Dinlenme Tesisi hesaplarının denetimi gerçekleştirilmiştir.

b - Diğer taraftan, Sayıştay Başkanlığı tarafından Bakanlığın çeşitli iş ve işlemlerinin denetimi devam etmektedir.

- 1- İhracat Genel Müdürlüğü 2014 yılı hesapları Sayıştay tarafından incelenmekte olup, denetim devam etmektedir.
- 2- Serbest Bölgeleri Tesis ve Geliştirme Fonu'nun denetimi, 72 sayılı KHK hükümlerine göre Başbakanlık Yüksek Denetleme Kurulu'nun yetkisinde iken, söz konusu fon 4684 sayılı "Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun"un (03.07.2001 tarih ve 24451 sayılı Resmi Gazete) 9'uncu maddesi ile 01.01.2002 tarihinden itibaren Özel Hesaba dönüştürülmüş ve fon statüsünden çıkartılarak denetim yetkisi Sayıştay Başkanlığı'na bırakılmıştır. Söz konusu özel hesap ve diğer işlere ait Sayıştay denetim ve incelemesi 2012 yılında başlamış olup, 2013 yılına ilişkin özel hesap ve diğer işlerin denetim ve incelemesi 2014 yılında anılan kurum tarafından yapılmıştır.

B. PERFORMANS BİLGİLERİ

1. Faaliyet ve Proje Bilgileri

a) TEMEL STRATEJİLER

i. Komşu ve Çevre Ülkeler İle Ticaretin Geliştirilmesi

"Komşu ve Çevre Ülkeler Stratejisi" kapsamına alınacak ülkelerin belirlenmesinde, Türkiye'yi çevreleyen ülkelerin oluşturduğu coğrafi konumumuz dikkate alınmakla birlikte, yalnızca coğrafi bir tanımlamanın ötesinde, daha geniş anlamda; etnik, kültürel, politik, tarihsel ve sosyal unsurları da içeren bir tanım yapılması tercih edilmiştir. Oluşturulan strateji ile Türkiye'nin ekonomik etki alanının genişletilmesi hedeflenmektedir.

Komşu ve Çevre Ülkeler ile Ticaretin Geliştirilmesi Stratejisi Kapsamındaki Ülkeler

Afganistan	Eritre	Kazakistan	Moldova	Tacikistan
Arnavutluk	Etiyopya	Kırgızistan	Özbekistan	Tunus
Azərbaycan	Fas	Kosova	Pakistan	Türkmenistan
Bahreyn	Filistin	Kuveyt	Romanya	Ukrayna
Bangladeş	Gürcistan	KKTC	Rusya	Umman
Beyza Rusya	Hırvatistan	Libya	Sırbistan	Ürdün
BAE	Irak	Lübnan	Slovenya	Yemen
Bosna-Hersek	İran	Macaristan	Somali	Yunanistan
Bulgaristan	İsrail	Makedonya	Sudan	
Cezayir	Karadağ	Mısır	Suriye	
Cibuti	Tataristan	Moğolistan	S. Arabistan	

Strateji kapsamındaki Komşu ve Çevre ülkelere olan ihracatımız, 2000 yılında 6,9 milyar dolar iken, 2014 yılında da 70,6 milyar dolara yükselmiştir.

Türkiye ile Moldova arasında 11 Eylül 2014 tarihinde Serbest Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.

Amaçları arasında; kapsam içindeki pazarlara yönelik pazar ihtiyaçlarının saptanması, bu çerçevede mal ve hizmet üretilmesinin teşvik edilmesi ve bu ülkelerden Türk sanayiinin ihtiyacı olan ham ve yarı-mamul malların avantajlı fiyattan temin edilmesini sağlayarak, mamul madde üretiminde girdi maliyetlerini düşürmek bulunan stratejinin hayata geçirilmesiyle, ekonomileri birbirlerini tamamlayıcı yapıda bulunan bu ülkelerdeki ticaret potansiyelinin değerlendirilmesi ve 1990'lı yıllarda belirli ürün ve belirli ülke grubu çerçevesine sıkışan ihracatımıza ivme kazandırılması hedeflenmiştir.

Strateji kapsamında, Karma Ekonomik Komisyon (KEK) mekanizmalarını geliştirmek, Serbest Ticaret Anlaşmaları imzalamak, yasal çerçeve anlaşmaları imzalamak, lojistik hizmetlerini geliştirmek ve bölge ülkelere yönelik ihracatımızda alternatif güzergahlar tespit etmek, teknolojik altyapıyı geliştirmek ve gümrük kapılarını iyileştirmek, bankacılık ilişkilerini geliştirmek, iş konseylerini teşvik etmek ve desteklemek gibi hususlar bulunmaktadır.

Gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda, Komşu ve Çevre Ülkelerle olan ticaret hacmi, 2000 yılında yaklaşık 20 milyar dolar iken, 2014 yılında 152,3 milyar dolara yükselmiştir.

Söz konusu ülkelere ihracatımız ise, 2000 yılında 6,9 milyar dolar iken, 2014 yılında da 70,6 milyar dolara yükselmiştir.

Diğer taraftan ülkemiz ile Moldova arasındaki STA 11 Eylül 2014 tarihinde Kişinev'de imzalanmıştır.

2014 yılında ayrıca, Türkiye-Arnavutluk STA görüşmeleri de gerçekleştirilmiş ve hizmet ticaretinin STA'ya eklenmesi hususu gündeme gelmiştir.

Son olarak, 22 Aralık 2014 tarihinde Makedonya'da yapılan görüşmeler sırasında, iki ülke arasındaki Serbest Ticaret Anlaşmasını, tarım ürünleri, yatırımlar ve hizmetleri de kapsayacak şekilde genişletme talebimiz iletilmiştir.

2003 yılında 9,5 milyar dolar düzeyinde olan bölge ülkeleri ile ticaret hacmimiz, 2014 yılı sonunda 56,9 milyar dolara yükselmiştir.

Ortadoğu ve Körfez

ii. Ortadoğu ve Körfez Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi

Türkiye'nin Ortadoğu bölgesi ile ticari ve ekonomik ilişkileri son yıllarda büyük bir gelişme göstermiştir. TÜİK verilerine göre 2003 yılında 9,5 milyar dolar düzeyinde olan bölge ülkeleri ile ticaret hacmimiz, 2014 yılı sonunda 56,9 milyar dolara yükselmiştir.

2014 yılında, Ortadoğu bölgesine ihracatımız 2013 yılına göre % 0,89 düşüş ile 31,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında, ihracatımızın en hızlı arttığı ülke Suriye, ihracatımızın en hızlı düştüğü ülkeler ise, İran ile Birleşik Arap Emirlikleri (BAE)'dir. Ayrıca, ülkemizin bölge ülkelerinin ithalatında da en ön sıralara yükseldiği görülmektedir. Ülkemiz, İran'ın ithalatında 4., Irak'ın ithalatında ise 1. sırada yer almaktadır.

2014 yılında, petrol fiyatlarında yaşanan düşüş de dikkate alındığında Ortadoğu ve Körfez Ülkelerinden ithalatımızda düşüş yaşanmıştır. 2014 yılında bölgeden toplam ithalatımız, 2013 yılına göre % 9,9 düşüş göstererek 25,8 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında, ithalatımızın en hızlı arttığı ülkeler Katar ve Filistin, ithalatımızın en hızlı azaldığı ülkeler ise BAE, Kuveyt ve Umman'dır.

Ortadoğu ve Körfez ülkelerinin ülkemizdeki yatırımları da son dönemde tüm dünyanın dikkatini çekecek seviyede artış sağlamıştır. 2002 yılında ülkemizde Ortadoğu ve Körfez ülkelerinin yalnızca 5 milyon dolar gibi çok düşük değerlerde yatırımı varken, 12 yılda Ortadoğu ve Körfez ülkelerinden gelen yatırımlar 11

ülkelerinin ülkemizdeki yatırımları da, son dönemde tüm dünyanın dikkatini çekecek seviyede artış sağlamıştır.

2014 yılı Ocak ayında Türkiye ile İran arasında Tercihli Ticaret Anlaşması imzalanmıştır.

milyar dolara ulaşmıştır. Öte yandan, Türk firmalarının Irak, BAE ve İran başta olmak üzere, Ortadoğu ve Körfez ülkelerine yayılan yatırımları da aynı dönemde 1 milyar doları aşmıştır.

Türkiye, son dönemde Ortadoğu ülkeleri ve özellikle de komşu Arap ülkeleri ile arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin yasal altyapısını günün koşullarına göre yeniden düzenlemiştir. İran ile uzun süredir devam eden Tercihli Ticaret Anlaşması (TTA) müzakereleri tamamlanmış ve Ortak Ticaret Komitesinin 5. Dönem Toplantısı çerçevesinde, 2014 yılı Ocak ayında, Ekonomi Bakanımız Sayın Nihat ZEYBEKÇİ tarafından imzalanmıştır.

Bölge ülkeleri ile ticareti geliştirmek ve aynı zamanda bu ülkelerden ülkemize sermaye akışını hızlandırmayı temin etmek üzere, 2014 yılında İran ve Katar ile Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları, Katar ve Ürdün'e yönelik Ticaret ve Müteahhitlik Heyetleri düzenlenmiş ve önemli sayıda yabancı heyet ülkemizde ağırlanmıştır. Ayrıca, Serbest Ticaret Anlaşması imzaladığımız Ürdün ile ilk Ortaklık Konseyi Toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, uluslararası toplantı ve platformların bölge ülkeleri ile ülkemiz arasındaki ticarete önemli bir ağırlığı olduğu dikkate alınarak kurulan organizasyonlardan biri olan Türk-Arap Ligi İşbirliği Forumu çerçevesinde, Türk-Arap Ligi 2. Kıdemli Memurlar Toplantısı Kahire'de gerçekleştirilmiş ve Türk-Arap Ligi Ekonomi, Ticaret ve Yatırım Bakanları 2. Toplantısının 2015 yılı içerisinde yapılması kesinleştirilmiştir.

Ayrıca, Körfez İşbirliği Konseyi (KİK) üyesi Katar ile Türkiye arasında ikili bir Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması imzalamaya yönelik istikşafî mahiyetteki müzakereler 2014 yılı Ekim ayında Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında bölge ülkeleriyle ihracatımız 18,3 milyar dolar, ithalatımız ise 36,6 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Avrasya ülkelerinin tamamıyla, ticari ve ekonomi ilişkilerin altyapısını oluşturan anlaşmalar imzalanmıştır.

iii. Avrasya Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi

Kafkasya, Kuzey Karadeniz, Hazar ve Orta Asya bölgelerinde yer alan ülkelerin oluşturduğu ve Bağımsız Devletler Topluluğu ülkeleri ile Türk Cumhuriyetlerini de kapsayan bir bölge olarak tanımlayabileceğimiz Avrasya coğrafyası, yaklaşık 281 milyona yakın nüfusu, 2,8 trilyon dolara yakın toplam milli geliri, 1,31 milyar doların üzerindeki ticaret hacmi ile küresel ekonomi ve siyasetin önemli aktörlerinden biri konumundadır.

Ülkemizin 2013 yılı itibarıyla 19,3 milyar dolar olan bölge ülkelerine ihracatı, 2014 yılında, bir önceki yıla göre %5,3 oranında azalarak 18,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2013 yılında, 37 milyar dolar olan ülkemizin bölge ülkelerinden ithalatı ise, 2014 yılında, bir önceki yıla göre, %1,1 oranında azalarak 36,6 milyar dolar olarak kaydedilmiştir. 2014 yılı itibarıyla, bölge ülkeleriyle dış ticaretimizde 18,3 milyar dolarlık açığımız bulunmakta olup, söz konusu dış ticaret açığı Rusya Federasyonu'ndan yapılan yüksek miktardaki enerji ithalatından kaynaklanmaktadır.

Avrasya ülkelerinin tamamıyla Ticaret Ekonomik İşbirliği/Ticaret, Ekonomik Teknik İşbirliği, Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması ile Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşmaları imzalanmıştır. Bölge ülkelerinden sadece Gürcistan ile 2008 yılından beri Serbest Ticaret Anlaşmamız (STA) bulunmaktadır. Ukrayna ile STA müzakereleri halen devam etmektedir.

Bölge ülkeleriyle her yıl, düzenli olarak gerçekleştirilmeye çalışılan ve ikili ticari-ekonomik ilişkilerimizin takibi bağlamında azami önemi bulunan KEK toplantılarıyla, enerjiden ulaştırmaya, bankacılıktan tarım alanına kadar birçok konuyu etraflıca tartışma, izleme ve yeni projelere zemin hazırlama imkânı

Bölge ülkelerinden Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Ukrayna, Kırgızistan ve Kazakistan ile Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi mekanizması mevcuttur.

Türk müteahhitlik firmalarının en etkin çalıştığı coğrafyalardan biri olan Avrasya'da bugüne kadar 141,9 milyar dolarlık 3.831 proje üstlenilmiştir.

bulunmaktadır. Bu çerçevede, 2014 yılında, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Türkmenistan, Moldova ve Rusya Federasyonu ile KEK toplantıları yapılmıştır.

Bölge ülkelerinden Rusya Federasyonu, Azerbaycan, Ukrayna, Kırgızistan ve Kazakistan ile Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi mekanizması bulunmaktadır. Sayın Cumhurbaşkanımız ile ilgili ülkenin Devlet Başkanı eşbaşkanlıklarında düzenlenen ve Ekonomi Bakanımızın da katılımlarıyla gerçekleştirilen Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantılarında da, bölge ülkeleriyle gündemimizde yer alan konular görüşülmekte, ticari-ekonomik ilişkilerimiz masaya yatırılmaktadır. Bu çerçevede, 2014 yılı içerisinde Rusya Federasyonu ve Kırgızistan ile Yüksek Düzeyli Stratejik İşbirliği Konseyi Toplantıları gerçekleştirilmiş ve söz konusu toplantılarda ilgili ülkelerle ticari ve ekonomik ilişkilerimizde gündemde yer alan konu ve sorunlar en üst düzeyde dile getirilmiştir.

Türk firmalarının bölge ülkelerinde 2014 yılı sonu itibariyle, üstlendikleri projelerin toplam bedeli 141,9 milyar dolara, üstlenilen proje adedi ise 3.831'e ulaşmıştır. 2014 yılı sonu itibariyle, müteahhitlik firmalarımızın yurtdışında üstlendikleri toplam 300,3 milyar dolarlık projenin %47,2'sinin Avrasya coğrafyasında üstlenildiği görülmektedir.

Bu kapsamda, Türkmenistan, 2014 yılında Türk müteahhitlerinin yurt dışında en fazla iş üstlendikleri ülke olmuştur. 4,7 milyar dolar tutarında 29 projenin üstlenildiği Türkmenistan'ı, Avrasya ülkeleri arasında 3,3 milyar dolarla Rusya Federasyonu, 1,9 milyar dolarla Kazakistan, 847,6 milyon dolarla Azerbaycan takip etmiştir. Avrasya coğrafyasında 2014 yılında toplam 11,4 milyar dolar değerinde 117 proje üstlenilmiştir.

Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan'ın üyesi olduğu Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi'nin (Türk Konseyi), devlet başkanları düzeyinde her yıl yapılan zirve toplantıları öncesinde, üye dört ülkenin ekonomiden sorumlu Bakanlarının katılımıyla Türk Konseyi Ekonomiden Sorumlu Bakanlar Toplantısı gerçekleştirilmektedir. Söz konusu toplantıların ülkemiz tarafındaki koordinasyonu Bakanlığımızca yürütülmekte olup, her yıl düzenli olarak yapılan ve Türk Konseyi'ne üye dört ülke arasında ticari-ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi hedefi çerçevesinde toplanan Türk Konseyi Ekonomiden Sorumlu Bakanlar Toplantısı, 21 Haziran 2014 tarihinde üye dört ülkenin ekonomiden sorumlu bakanlarının katılımıyla Bişkek'te gerçekleştirilmiştir.

2002 yılında 3 milyar dolar düzeyinde olan bölge ülkeleri ile ticaret hacmimiz, 2014 yılı sonunda 23,5 milyar dolara ulaşmıştır.

iv. Afrika ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi

Afrika kıtası, zengin yer altı ve yer üstü kaynakları, kentleşmeye bağlı olarak zenginleşen orta sınıf, enerji kaynaklarından elde edilen gelirlerin alt ve üst yapı projelerine harcanması sonucu ortaya çıkan milyarlarca dolarlık müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörü ile ülkemiz için ayrıca önemli bir pazar niteliği taşımaktadır.

Son dönemde Afrika kıtası ile giderek yoğunluk kazanan ilişkilerimizin temelinde 2003 yılında uygulamaya koyduğumuz Afrika Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkileri Geliştirme Stratejisi yatmaktadır.

2014 yılında Afrika'ya ihracatımız 13,8 milyar dolar, Afrika'dan ithalatımız 9,7 milyar dolar, toplam ticaret hacmimiz ise 23,5 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

2014 yılında Afrika kıtasına en çok ihraç ettiğimiz ürünler sırasıyla demir-çelik (%11), makine ve ekipman (%9) ve işlenmiş yakıtlardır (%8). İthalatımızda ise

Türk firmalarının Afrika kıtasındaki yatırımları ve müteahhitlik projeleri katlanarak artmaktadır.

Afrika ülkeleri ile ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesini teminen yasal altyapının tamamlanmasına yönelik çalışmalar devam ettirilmiştir.

Afrika ülkeleri ile Serbest Ticaret Anlaşması (STA) müzakerelerine başlanılması yönünde sürdürülen girişimlerimiz devam etmiştir.

mineral yakıtlar (%54), değerli madenler (%6) ve kakao (%4) öne çıkmaktadır.

Türk firmalarının Afrika kıtasında gerçekleştirmiş olduğu yatırımların stok değeri yaklaşık 700 milyon dolar seviyesinde olup, Türk müteahhitleri Afrika'da, 53,7 milyar dolar tutarında toplam 1.076 proje üstlenmiştir.

Afrika ülkeleri ile yasal altyapının tamamlanmasına yönelik çalışmalar kapsamında ise, 2014 yılında Ekvator Ginesi ve Namibya ile Ticari, Ekonomik ve Teknik İşbirliği (TETİ) Anlaşmaları; Sudan ve Kenya ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşmaları imzalanmıştır. Uganda Tunus, Ruanda ve Zambiya ile yürütülen müzakereler tamamlanarak Anlaşmalar imzaya hazır hale getirilmiştir.

2014 yılı içerisinde, 6 ülke (Kenya, Senegal, Gana, Gambiya, Kamerun ve Nijer) ile Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları 1 ülke (Nijerya) ile de KEK İzleme Toplantısı gerçekleştirilmiş, 3 ülkeye (Cezayir, Etiyopya ve Cibuti) yönelik Sayın Bakanımız başkanlığında Ticaret ve Müteahhitlik Heyetleri, 2 ülkeye (Kamerun ve Senegal) yönelik Sayın Bakan Yardımcımız başkanlığında teknik heyet ziyaretleri düzenlenmiştir. Ayrıca sözkonusu dönemde Sayın Bakanımız tarafından ülkemizi ziyaret eden 14 ülkenin ilgili Bakanları ile ikili düzeyde görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, 2014 yılı Kasım ayında Ekvator Ginesi'nin başkenti Malabo'da Sayın Cumhurbaşkanımız başkanlığında gerçekleştirilen II. Türkiye-Afrika Zirvesi ile Afrika kıtası ile yürütülen siyasi, ekonomik ve ticari ilişkiler daha kurumsal bir yapıya kavuşturulmuştur. Sözkonusu organizasyonun devamı niteliğinde Türkiye-Afrika Bölgesel Ekonomik Kuruluşlar Toplantısı (REC) 2015 yılı Mart ayında ülkemizde gerçekleştirilecek olup, 2016 yılı içerisinde ise Afrika Ekonomi, Ticaret ve Yatırım Bakanları Konferansı'nın yine ülkemizde düzenlenmesi planlanmaktadır.

Afrika'nın farklı bölgelerinde Bakanlığımız koordinasyonunda veya katılımı ile çeşitli projeler yürütülmekte olup, 2014 yılında sözkonusu projelerin hız kazandığı bir dönem olmuştur. Bu kapsamda, Sudan'da Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'na bağlı TİGEM tarafından hâlihazırda devam eden tarım projesi ile ilgili olarak Türkiye-Sudan KEK mekanizması altında bir yönlendirme komitesi oluşturulmuştur.

Sayın Bakanımızın 2014 yılı Aralık ayında gerçekleştirdiği Cibuti ziyareti esnasında imzalanan anlaşma ile Cibuti'de kurulan Türk Özel Ekonomi Bölgesi projesinde arazi tahsisi işlemi tamamlanmış olup, fizibilite aşamasına geçilmiş bulunmaktadır.

Ayrıca, Afrika ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Stratejisi kapsamında 2014 yılı içerisinde Kongo Cumhuriyeti'ne, Komor Adalarına ve Gambiya'ya taslak Ticaret ve Ekonomik Ortaklık Anlaşması (TEOA) metinleri iletilmiştir. Buna ek olarak, Afrika ülkeleri ile STA girişimlerimiz devam etmiş, bu kapsamda Gana, Ekvator Ginesi ve Batı Afrika Ekonomik ve Parasal Birliği (UEMOA) Sekreteryası ile görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca müzakereleri tamamlanan Türkiye-Gana Serbest Ticaret Anlaşmasının hukuki gözden geçirme toplantısı 2014 yılı Ocak ayında Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

v. Asya – Pasifik Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi

Günümüzde dünyadaki toplam üretim ve ticaretin üçte biri Asya-Pasifik bölgesinde yapılmaktadır. Bölgede, Çin ve Hindistan gibi dev ülkelerinin yanında, Tuvalu ve Nauru gibi çok küçük ada devletlerinin de dahil olduğu 45 ülke yer

2004 yılında 17 milyar dolar civarında olan Asya Pasifik ülkeleri ile olan ikili ticaret hacmimiz, 2014 yılı itibariyle 61,9 milyar dolara yükselmiştir.

2014 yılında Malezya ile STA imzalanmış, Singapur ve Japonya ile STA görüşmelerine başlanmıştır.

almaktadır. Dünya nüfusunun neredeyse yarısından fazlasını barındıran Asya-Pasifik bölgesinin toplam nüfusu 3,6 milyarı bulmaktadır.

Bölgenin gelecekte dünyanın büyüme merkezi olarak kalacağı; Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan'ın 2050 yılında dünya ekonomisinin 1. ve 3. sıralarında yer alacağı, ayrıca toplam dünya ticaretinin %40-50'sinin bölge kaynaklı olacağı öngörülmektedir.

Ülkemiz de bölgenin öneminin bilincinde olarak bölge pazarından daha fazla pay alabilmek amacıyla, 2005 yılında, "Asya-Pasifik Ülkeleri ile Ticari ve Ekonomik İlişkileri Geliştirme Stratejisi"ni uygulamaya koymuştur.

2004 yılında 17 milyar dolar civarında olan Asya-Pasifik ülkeleri ile olan ikili ticaret hacmimiz, 2014 yılı itibariyle üç kattan fazla artarak 61,9 milyar dolara yükselmiştir.

Bölgeye ihracatımızda 2014 yılında bir önceki yıla göre düşüş yaşanmıştır. 2013 yılında, 8,4 milyar dolar olan Asya-Pasifik ülkelere ihracatımız, 2014 yılında 7,9 milyar dolara düşmüştür. İhracatımızda birinci sırayı 2,8 milyar dolar ile Çin almaktadır. Asya Pasifik bölgesine ihracatımızda Çin'in payı 2004 yılında %19 iken, yıllar içinde düzenli artış göstererek 2014 yılında %36,2'ye çıkmıştır.

Dış ticaret hacmindeki artışın büyük çoğunluğu ithalattan kaynaklanmaktadır. Asya-Pasifik ülkelerinden 2013 yılında 52,3 milyar dolar olan ithalatımız, 2014 yılı sonunda 53,9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu ithalatın 24,9 milyar doları, yani yarıya yakını Çin'den gerçekleştirilmektedir. 2014 yılı itibariyle toplam dış ticaret açığımızın (84,5 milyar \$) yaklaşık yarıya yakını Asya-Pasifik bölgesinden (46 milyar \$) kaynaklanmaktadır.

2014 yılında Asya Pasifik bölgesine ihraç ettiğimiz ilk 3 ürün grubu, mermer ve traverten, krom ve bakır cevheri olmuştur. En çok ithal ettiğimiz ilk 3 ürün grubu ise, telefon cihazları, petrol yağları ve otomatik bilgi işlem makineleri olmuştur.

Asya-Pasifik ülkelerinde, ülkemiz tarafından bugüne kadar (1972-2014) 8,5 milyar dolarlık toplam taahhüt bedeliyle 555 müteahhitlik projesi üstlenilmiştir. Söz konusu tutar, ülkemizin toplam yurtdışı müteahhitlik projelerinin %3'üne tekabül etmektedir.

Öte yandan, Asya Pasifik bölgesinin ülkemize gerçekleştirdiği yatırımlarda da artış olduğu gözlenmektedir. 2002-2004 yıllarına kadar 130 milyon dolar olan yatırım tutarı, 2002-2014 Kasım döneminde 3,71 milyar dolara ulaşmıştır. 2002 yılından bu yana Türk firmalarının Asya-Pasifik Bölgesi'ndeki yatırımları ise, 2014 yılı Kasım ayı itibariyle 701 milyon ABD Doları tutarındadır. Asya-Pasifik Bölgesi ile ticaretimizde görülen dengesizliğin giderilmesi, bu bölgeye yönelik dış ticaret stratejimizin temel hedefidir.

Bölgeyle ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimizin artırılması yönünde 2014 yılı içinde Karma Ekonomik Komisyon (KEK) Toplantıları, İş Konseyleri, Ticaret ve Yatırım Forumları, Ortak Çalışma Grubu Toplantıları, vb. faaliyetler gerçekleştirilmiştir. 2014 yılı içinde Vietnam ile Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşması imzalanmıştır.

Bölge ülkelerinden Malezya, Endonezya, Yeni Zelanda, Bangladeş, Singapur, Japonya, Hindistan ve Brunei ile STA girişimlerimiz sürdürülmüştür. Bu kapsamda, Türkiye-Malezya Serbest Ticaret Anlaşması 17 Nisan 2014 tarihinde imzalanmıştır. Türkiye-Singapur Serbest Ticaret Anlaşması müzakereleri 2-6 Haziran 2014 tarihlerinde başlamış ve 2014 yılı sonuna kadar üç tur müzakere gerçekleştirilmiştir.

	Dünyanın önde gelen ekonomilerinden biri olan Japonya ile Ekonomik Ortaklık Anlaşması'na yönelik çalışmalar 2014 yılında hızlandırılmış ve ilk müzakere 1-2 Aralık 2014 tarihlerinde gerçekleştirilmiştir. Diğer taraftan, 2013 yılında yürüğe giren Türkiye-Güney Kore STA'sı kapsamındaki "Hizmet Ticareti Anlaşması" ve "Yatırım Anlaşması", 18 Eylül 2014 tarihinde parafe edilmiştir. Her biri kendi alanında ülkemiz için birer ilk teşkil eden bu Anlaşmalar'ın 26 Şubat 2015 tarihinde Seul'de imzalanması planlanmaktadır.

Türkiye ile ABD arasında ticaretin serbestleştirilmesi ve ekonomik ilişkilerimizin derinleştirilmesi nihai hedefiyle bir "Yüksek Düzeyli Komite" kurulmuştur.	vi. ABD ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi Siyasi alanda iki önemli müttefik olan Türkiye ve ABD arasındaki ikili siyasi ilişkiler "model ortaklık" seviyesinde devam etmektedir. Benzer seviyede bir işbirliğinin ekonomik ve ticari ilişkilerde de yakalanması için gerekli çalışmalar yürütülmektedir. Bu çerçevede, ABD Başkanı Barack Obama, göreve başladıktan sonra, 2009 yılı Nisan ayında ilk deniz aşırı ziyaretini Türkiye'ye gerçekleştirmiş, bu ziyaret vesilesi ile gerçekleştirdiği üst düzey temaslar kapsamında, "Türkiye-ABD Ekonomik ve Ticari Stratejik İşbirliği Çerçevesi (ETSİÇ)"nin kurulmasına karar verilmiştir. Söz konusu mekanizma, Türk tarafından Başbakan Yardımcısı Sayın Ali Babacan ve Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci, ABD tarafından ise, ABD Ticaret Bakanı Penny Pritzker ve ABD Ticaret Temsilcisi Michael Froman tarafından yürütülmektedir. ETSİÇ mekanizması iki ülke arasındaki en üst düzey platform olma niteliğini taşımaktadır. ETSİÇ, gündem itibarıyla ikili ekonomik ve ticari ilişkilerimize konu olan her hususun görüşüldüğü stratejik öneme sahip bir oluşumdur. ETSİÇ 3. Bakanlar Toplantısı 14 Mayıs 2014 yılında Vaşington'da gerçekleştirilmiştir. . Ayrıca, ETSİÇ bünyesinde kurulan Türkiye-ABD İş Konseyi ile iki ülke işadamları da sürece dahil edilmektedir. Türkiye-ABD İş Konseyi 3. Toplantısı Müsteşar seviyesinde İş Konseyi üyelerinin katılımı ile 24 Haziran 2014 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. ETSİÇ mekanizmasının yanısıra, Türkiye-ABD'nin ekonomik ve ticari ilişkilerinin ele alındığı başka mekanizmalar da mevcuttur. Ticaret ve Yatırım Çerçeve Anlaşması (TIFA) dönemsel toplantıları ile ekonomik ve ticari konular da teknik seviyede ele alınmaktadır. X. Dönem TIFA Toplantısının 2015 yılı içinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Diğer taraftan, ABD ile Avrupa Birliği (AB) arasında Transatlantik Ticaret ve Yatırım Ortaklığı (TTIP) bağlamında başlatılan süreç ülkemiz için ayrı bir öneme sahiptir. Ülkemiz TTIP'e paralel bir şekilde ABD ile STA müzakerelerine bir an evvel başlamak istemektedir. Muhtemel bir Türkiye-ABD STA'sı konusunda, AB ve ABD makamlarının desteğinin sağlanabilmesini teminen siyasi ve teknik düzeyde yoğun girişimlerimiz sürdürülmektedir. Bu girişimlerimiz neticesinde, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Başbakanlığı döneminde ABD Başkanı Barack Obama ile 16 Mayıs 2013 tarihinde Vaşington'da gerçekleştirdiği görüşmede, TTIP'in ülkemiz üzerindeki muhtemel etkileri de dikkate alınarak, Türkiye ile ABD arasında ticaretin serbestleştirilmesi ve ekonomik ilişkilerimizin derinleştirilmesi nihai hedefiyle bir "Yüksek Düzeyli Komite" kurulması kararlaştırılmıştır. YDK teknik çalışmalarına başlanmış olup, 2015 yılı Mayıs ayında YDK' teknik çalışmalarının tamamlanması

ABD ile toplam ticaret hacmimiz 19,1 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

beklenmektedir.

ABD ile olan ticaretimize ilişkin verilere baktığımızda, 2014 yılında ABD'ye ihracatımız %12,5 artışla 6,4 milyar dolar, ithalatımız ise %1 artışla 12,7 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. Aynı dönemde, toplam ticaret hacmimiz 19,1 milyar dolar olarak gerçekleşirken ülkemiz aleyhine 6,3 milyar dolarlık bir açık söz konusudur.

Öte yandan, karşılıklı yatırımlar noktasında da yatırım miktarlarının istenilen seviyede olmadığı görülmektedir. Türkiye'deki ABD kaynaklı doğrudan yatırımlar 2014 yılı Kasım ayı sonu itibarıyla 8,9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu bağlamda, yabancı sermayeli yatırımları artırmak amacıyla, Türkiye'deki yatırım imkanlarını ve teşvik mekanizmalarını ABD'li yatırımcılara anlatmak ve Türkiye hakkında farkındalık yaratmak amacıyla iki yıldır ABD'nin çeşitli eyaletlerinde ve şehirlerinde tanıtım programları düzenlenmektedir. Diğer taraftan, Türk yatırımcıların ABD'deki yatırımları her geçen gün artmaktadır. ABD'de ülkemiz kaynaklı doğrudan yatırım tutarı 1,9 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Türkiye-ABD ikili ekonomik ve ticari ilişkilerinin geliştirilmesini teminen, üst düzey temaslar 2014 yılında yoğun bir şekilde gerçekleştirilmiştir. Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci, 2014 yılı Mayıs ayında, THY İstanbul-Boston ilk doğrudan seferi vesilesi ile Boston ve Vaşington'a bir ziyaret gerçekleştirmiştir. ABD Ticaret Bakanı Sayın Penny Pritzker beraberindeki ABD Başkanı İhracat Konseyi ile 30 Eylül-2 Ekim 2014 tarihleri arasında ülkemize bir ziyaret gerçekleştirmiştir. ABD makamlarının da Türkiye ile ticari ve ekonomik ilişkilerin geliştirilmesine özel bir önem ve öncelik verdiği bilinmektedir. Ülkemizde yürütülen bu çalışmalara karşılık olarak, ABD de ülkemiz ile ikili ekonomik ve ticari ilişkilerini geliştirmek üzere çalışmalar yürütmektedir. ABD Başkanı Obama tarafından açıklanan Ulusal İhracat Girişimi projesinde Türkiye hedef ülkelerden biridir.

vii. Latin Amerika ile Ticari ve Ekonomik İlişkilerin Geliştirilmesi

Latin Amerika bölgesi, son dönemde hızla gelişen bir bölge olarak öne çıkmaktadır. Latin Amerika, yüzölçümü ve nüfusuyla çok büyük bir pazar olmanın yanı sıra, ekonomik anlamda son yıllarda kaydettiği gelişmelerle gelecek vadeden önemli bölgelerin başında gelmektedir. Hızlı küreselleşmenin sonucunda, ülkelerin birçok farklı kanaldan birbirine bağlandığı günümüzde, Latin Amerika bölgesi, gerek dış ticaret potansiyeli, gerek ekonomik krizden az etkilenen bölgelerden biri olması, gerekse doğal zenginlikleri ile küresel ekonomi için hızla artan bir öneme sahiptir.

Uzun bir süre, Türkiye ile Latin Amerika ülkelerinin aralarındaki coğrafi uzaklık ve birbirlerini yeterince tanımamaları gibi çeşitli nedenler, ikili ve bölgesel ilişkilerin potansiyelin çok altında seyretmesine sebep olmuştur. Ancak, son dönemde bu durum, her iki tarafın da girişimleriyle yerini birçok alanda işbirliğine ve gün geçtikçe artan ticari ve ekonomik ilişkilere bırakmış ve Latin Amerika bölgesi Türkiye için önemli ticaret ortaklarından biri haline gelmiştir.

Latin Amerika'da birçok bölgesel oluşum mevcuttur. Bölgede; MERCOSUR (Mercado Comun Del Sur, Güney Ortak Pazarı), ANDEAN Topluluğu ve CARICOM (Caribbean Community, Karayipler Topluluğu) gibi son derece köklü ve derin bir ekonomik entegrasyonu ifade eden bölgesel ekonomik birliktelikler bulunmaktadır. Ayrıca, 2012 yılında Kolombiya, Meksika, Peru ve Şili tarafından kurulan Pasifik İttifakı, hem Latin Amerika ve Karayipler bölgesinde hem de dünya ekonomisinde önemli bir büyüklüğe sahiptir.

Bölgenin ticaretine bakıldığında, daha ziyade komşu ülkeler ile ticaret yapma

Latin Amerika bölgesi ile dış ticaretimiz, 2005 yılında, 2,7 milyar dolar seviyesindeyken, 2014 yılında 8,2 milyar doları aşmıştır.

Dominik Cumhuriyeti ve Saint Vincent ve Grenadinler ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları 2014 yılında imzalanmıştır.

eğilimi olduğu gözlenmektedir. Bu çerçevede, birçok Latin Amerika ülkesinin en büyük ticaret ortağının ABD olduğu görülmektedir. Ancak, başta Çin olmak üzere Uzakdoğu ülkelerinin yanı sıra, Avrupa Birliği'nin de bölge ülkeleri ile ticaretini yıllar içinde geliştirdiği gözlenmektedir.

Son yıllarda, Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasında pek çok sektörde, pek çok işbirliği olanağının bulunduğu ve bu olanakların en iyi şekilde değerlendirilmesi ile ticaret hacmimizin yakın zamanda büyük ölçüde artacağı mütalaa edilmektedir.

Bu kapsamda, Bakanlığımızca 2013-2014 dönemi için belirlenmiş olan "Hedef ve Öncelikli Ülkeler" arasında, Brezilya hedef ülke; Meksika, Peru, Arjantin, Şili ve Kolombiya ise "Öncelikli Ülkeler" arasında yer almaktadır. Bölgenin kalanına ise bu ülkeler üzerinden ulaşılması planlanmaktadır.

2014 yılında, Latin Amerika ile dış ticaret hacmimiz 8,2 milyar doları aşmış olup, sözkonusu bölgeye ihracatımız 2,8 milyar dolar, adigeçen bölgeden ithalatımız ise 5,4 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Latin Amerika bölgesi ile ticaretimiz uzun yıllardır Türkiye aleyhine açık vermekte olup, dış ticaret açığımız, 2013 yılında yaklaşık 1,9 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise, dış ticaret açığımız 2,7 milyar dolar olmuştur.

Ülkemizin Latin Amerika bölgesinde 2014 yılında ihracat yaptığı ilk beş ülke; Brezilya, Meksika, Peru, Panama ve Şili iken, 2014 yılında ithalat yaptığı ilk beş ülke; Brezilya, Kolombiya Meksika, Şili ve Paraguay olmuştur.

Bakanlığımızca Latin Amerika Bölgesine yönelik olarak yürütülen çalışmalar çerçevesinde, öncelikli olarak ikili ticari ve ekonomik ilişkilerin altyapısının oluşturulmasını teminen, bölge ülkeleriyle ticaret ve ekonomik işbirliği anlaşmaları imzalanması yönünde müzakerelere başlanmış olup, Dominik Cumhuriyeti ve Saint Vincent ve Grenadinler ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları 2014 yılında imzalanmıştır.

İş çevrelerinin ihtiyaç duyduğu hukuki altyapı temellerinin sağlam bir zemine oturtulması önem arz etmektedir. Bu bağlamda, akdedilecek STA'lar ile Latin Amerika ülkeleri ile istenilen seviyenin altında olan ticaret hacmimizin önemli ölçüde artacağı, artan ticaret ve karşılıklı temasların ise yeni yatırım ve ekonomik işbirliği imkanlarını beraberinde getireceği düşünülmektedir.

Bu kapsamda, ülkemiz ile Şili arasında Serbest Ticaret Anlaşması (STA) 2009 yılında imzalanmış, 2011 yılı Mart ayında da yürürlüğe girmiştir. Latin Amerika bölgesinde yapılan ilk STA olması nedeniyle önem arz eden Anlaşmayı diğer ülkeler ile imzalanacak STA'ların takip etmesi planlanmaktadır. Peru (2. Tur Müzakereler, 24-28 Kasım 2014, Lima) ve Meksika (2.Tur Müzakereler, 15-17 Ekim 2014, Ankara) ile STA müzakereleri gerçekleştirilmiştir.

Diğer taraftan, Latin Amerika ülkeleri ile yatırım ilişkilerimizin geliştirilmesini teminen Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşmaları önem arz etmektedir. Bu çerçevede, 2014 yılında Kolombiya ile YKTK Anlaşması imzalanmıştır.

viii. 2023 Türkiye İhracat Stratejisi

Ülkemizin uluslararası pazarlarda rekabetçiliğini artırmayı, ihracatımızın üretim yapısının modernize edilerek günümüz ve geleceğin ticaret dünyasının taleplerine cevap verebilir ileri teknoloji ve Ar-Ge'ye dayalı esnek bir yapıya kavuşmasını ve önündeki yapısal sorunlara çözüm bulunmasını hedefleyen "2023 Türkiye İhracat

Stratejisi ve Eylem Planı'na yönelik çalışmalar, 2011 yılı Ocak ayından itibaren Bakanlığımız koordinasyonunda yürütülmektedir.

13 Haziran 2012 tarihinde Resmi Gazete'de Yüksek Planlama Kurulu kararı şeklinde yayımlanarak kabul edilen 2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nda yer alan stratejik hedef ve performans göstergelerine ulaşılmasını sağlamaya yönelik gerekli eylemler ve bu eylemlerden sorumlu kurum ve kuruluşlar Bakanlığımız koordinasyonunda ilgili kamu ve özel sektör işbirliğinde tespit edilmiş ve nihai haline getirilmiştir.

En başta yatırım, finansman, altyapı, girdi tedarik, eğitim, çevre, mevzuat ile tanıtım ve pazarlama kalitesi olmak üzere ihracatı doğrudan etkileyen birçok alanda uzun vadede dönüşüm sağlayacak olan ve azami düzeyde paydaşlarla birlikte şekillendirilen Strateji'nin uygulama aşamasında Türkiye'nin bütün kurumlarıyla ihracat seferberliğine destek vermesi başarı ve ülkemizin ihracat atılımının gerçekleştirilmesi için büyük önem taşımaktadır. İzleme ve Değerlendirme eylem alanının altında yer alan 71. Eylem, "2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı'nın yürütülmesi, izlenmesi ve koordinasyonu ile Strateji'de gerekli revizyonların yapılması hususunda yetkili olan '2023 Türkiye İhracat Stratejisi ve Eylem Planı Koordinasyon Kurulu'nun kurulması" şeklinde belirlenmiştir.

Bu çerçevede, 2023 Türkiye İhracat Stratejisi Koordinasyon Kurulu 3. Toplantısı 15 Nisan 2014 tarihinde Kurul Üyesi Bakanlıkların/Kurumların katılımı ile gerçekleştirilmiş, 2013 yılı ilk yarısında eylemler kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler ve 2014 yılı içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan somut çalışmalar üzerinde istişareler yapılmıştır.

Strateji ile 2023 yılında Dünya'nın ilk 10 ekonomisi içinde yer almak hedefiyle uyumlu şekilde, 500 milyar dolarlık ihracat ve Dünya ihracatında %1,5 paya ulaşmak için 9 ana eylem alanı, 19 stratejik hedef ve 76 stratejik eylem tespit edilmiştir.

ix. Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticareti Stratejisi

Hizmet ticaretinin ülke ekonomilerindeki payının artmasıyla birlikte hizmet ihracatının desteklenmesi, son yıllarda ülke gündeminin üst sıralarında yer almaya başlamıştır. Bu çerçevede, ülkemizin uluslararası ticarete konu hizmet gelirlerinin artırılması ve hizmet sektörümüzün uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla hizmet sektörlerine yönelik en kapsamlı ve özgün sektörel yardımları sunan devlet yardımı programı, 2012/4 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'in 25/06/2012 tarihli ve 28334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması ile yürürlüğe konulmuştur. Önümüzdeki dönemde bu konudaki desteklerin olumlu sonuçlarının alınması beklenmektedir.

x. Yurtdışı Müteahhitlik ve Teknik Müşavirlik Hizmetleri Stratejisi

Döviz kazandırıcı hizmetler arasında halihazırda en gelişmiş sektör yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörüdür. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, ülkemizin yetişmiş insan gücü, teknik birikimi ve teknolojiye adaptasyonu, iş deneyimi ve disiplini, coğrafi konumu, bölge ülkeleri ile siyasi ve kültürel yakınlığı gibi avantajlarının kullanılması ve kamu kuruluşları ile özel sektör arasındaki koordinasyon, işbirliği ve ortak hareket etme bilincinin sağlam bir şekilde yerleştirilmesi sayesinde, yurtdışında ilk defa 1972 (Libya) yılından 2014 yılı sonuna kadar, 104 farklı ülkede üstlenilen 7.684 projenin toplam

**Türk firmalarınca
2014 yılında
üstlenilen projenin
toplam değeri 22,5
milyar dolar
seviyesine
ulaşmıştır.**

değeri 300,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Üstlenilen proje bedeli 2002 yılında 2,6 milyar dolar seviyesindeyken, Türk firmalarınca 2013 yılında üstlenilen 407 projenin toplam değeri 32,8 milyar dolar seviyesine, 2014 yılında ise bu rakam 255 projede 22,5 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Gelişim sadece nicelik olarak değil, nitelik açısından da olmuştur. Firmalarımızca yurtdışında üstlenilen projelerin ortalama değerlerinde artış, üstlenilen projelerdeki nitelik artışlarının bir sonucu olarak dikkat çekmektedir. 2014 yılında, başta Türkmenistan'da üstlenilen projeler olmak üzere, üstlenilen büyük ölçekli projeler ile ortalama proje bedeli 88,4 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Ortalama proje bedelindeki söz konusu artış, müteahhitlerimizin bugün havalimanı, metro, endüstriyel tesisler, doğalgaz-petrol rafinerileri, otoyol ve enerji santralleri gibi büyük ölçekli ve katma değeri daha yüksek projeleri üstlenmelerinden kaynaklanmaktadır.

Hedefimiz 2023 yılında üstlenilen proje tutarının 100 milyar dolara çıkartılmasıdır. Bakanlığımız, bu kapsamda müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörlerimizin yurtdışına açılımlarını koordine etmekte ve desteklemektedir.

Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri çerçevesinde, 2014 yılında Nijerya ve Cezayir'e Müteahhitlik Heyetleri gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Teknik Müşavirlik Destek Programı ile amaçlanan teknik müşavirlik sektörünün desteklenerek yurt dışındaki hedef pazarlara açılması ve pazarlarda yer edinmesidir. 2004 yılında başlamasına rağmen, program tam anlamıyla 2012/3 sayılı yeni Tebliğin yayımı ile birlikte 2012 yılından itibaren ivme kazanmıştır.

Diğer yandan; 2012/3 sayılı Tebliğin yürürlüğe girmesinin ardından Gürcistan, Azerbaycan, Arnavutluk, Karadağ, Bosna-Hersek, Romanya, Nepal, Kırgızistan, Özbekistan, Tacikistan, Afganistan, Pakistan, Bangladeş, Kenya, Uganda, Nijerya, Ürdün, Lübnan, Irak, İran, Suudi Arabistan, Umman, Cezayir, Katar, B.A.E. ve Filistin'de toplam 86 proje de teknik müşavirlik şirketlerine sözleşme, fizibilite etüdü ve nazım planı destek başvurularında destek garantisi verilmiştir. Söz konusu projelerin 11 tanesi Türk firmaları tarafından kazanılmıştır.

Ayrıca 28.11.2014 tarihli Resmi Gazete'de "Teknik Müşavirlik Hizmetlerine Yapılacak Devlet Yardımları Hakkında 2014/10 Sayılı Karar" yayınlanarak destek programı revize edilmiştir. Bu karar ile yurtdışı teknik müşavirlik firmalarımızın daha etkin bir biçimde desteklenmesi, ayrıca anılan teşvik mekanizması kapsamında öngörülen destek kalemlerinin sektörün ihtiyacı doğrultusunda genişletilmesi hedeflenmektedir. Yeni karar ile teknik müşavirlik firmalarının yurtdışında üstlendiği projeler için verilen azami destek, proje başına 300 bin dolardan 1 milyon dolara yükseltilmiştir.

Yeni tebliğle; teknik müşavirlik firmalarına sağlanan proje, yurtdışı ofis, yurtdışı reklam-tanıtım-pazarlama, fuar katılım ve pazar araştırması desteklerinin yanı sıra yazılım, mesleki sorumluluk sigortası ve uluslararası mesleki yarışmalara katılım için yapılan harcamalar da destek kapsamına alınmıştır.

xi. İhracata Dönük Üretim Stratejisi

İhracat, büyümeyi ve istihdamı artıran, üretimi yönlendiren önemli bir itici güçtür. Bu nedenle, dış ticaretimizde Cumhuriyetimizin 100. kuruluş yıldönümü olan 2023'e yönelik stratejik hedefimiz dünya mal ticaretinden aldığımız payın

İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu'nun ana gündemini "Girdi Tedarik Stratejisi" çalışmaları teşkil etmektedir.

GİTES Vizyonu: "Girdi tedarikini güvence altına almış, ara malı üretiminde yetkinliğini artırmış bir ekonomi"

artırılması, ihracatımızın 500 milyar dolara çıkarılmasıdır. Dış ticarete konu sektörlerde geliştirilecek politikalar yoluyla, sürdürülebilir ihracatta ve ihracatçının rekabet gücünde artışın sağlanması, dış ticarete konu sektörlerde yurt içinde yaratılan katma değer artırılması yakın gelecekte ulaşılabilecek hedefler olarak belirlenmiştir.

Bu hedeflere ulaşabilmek için, ilgili tüm politika araçlarının birbiriyle etkileşimli olarak, bütünsel bir yaklaşımla kullanılması gerekmektedir. 2010/12 sayılı Başbakanlık Genelgesi ile kurulan İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu, bu anlamda önemli bir görev üstlenmiştir.

İhracata Dönük Üretim Stratejisi Değerlendirme Kurulu, Ekonomi Bakanı başkanlığında; Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Ekonomi Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Maliye Bakanlığı, Ulaştırma Bakanlığı ile Hazine Müsteşarlığı'nın Müsteşar düzeyinde; Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Türkiye Yatırım Destek ve Tanıtım Ajansı, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ve Türkiye İhracatçılar Meclisi'nin (TİM) başkan düzeyinde; Türkiye İhracat Kredi Bankası'nın (Türk Eximbank) ise Genel Müdür düzeyinde katılımıyla toplanmaktadır.

Ayrıca, ihtiyaç duyulması halinde ilgili diğer bakanlıklar, kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum ve meslek kuruluşlarının temsilcilerinin de Kurul çalışmalarına katılımı, Kurul Başkanı tarafından değerlendirilmektedir.

Söz konusu Kurul, bugüne kadar dokuz toplantı gerçekleştirmiştir. Kurul toplantılarının ana gündemini, Bakanlığımız tarafından yürütülmekte olan "Girdi Tedarik Stratejisi" çalışması teşkil etmektedir.

Ekonomi Bakanlığı'nca çalışmaları 2010 yılında başlatılan "Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) ve Eylem Planı (2013-2015)", Yüksek Planlama Kurulu'nun 2012/32 Sayılı Kararı ile kabul edilmiştir. Böylece, "yatırım-üretim-istihdam-ihracat" zincirini etkileyen politikaların birbirini destekleyecek şekilde etkileşimli olarak kullanılması ve imalat sanayii üretim potansiyelinin ihracat odaklı değerlendirilmesi ihtiyacından hareketle oluşturulan GİTES ve Eylem Planı dinamik bir strateji belgesi olarak resmîyet kazanmıştır ve 2013 yılı içerisinde uygulama safhasına başlamıştır. GİTES Eylem Planı, 6'sı yatay 31'i sektörel olmak üzere toplam 37 hedef ve bu hedeflere dönük 91 eylem içermektedir.

2013-2015 yıllarını kapsayan GİTES'in genel amacı; sanayinin ihtiyaç duyduğu ve yeni ürün üretimi ile teknolojik gelişmenin gerektireceği girdilerin tedarikinde süreklilik ve güvenliğin sağlanması, etkinliğin ve verimliliğin artırılması, ihracatta sürdürülebilir küresel rekabet gücü artışının temini, daha fazla katma değer Türkiye'de bırakılması ve ara malı ithalat bağımlılığının azaltılmasıdır. Özellikle, tüm sektörlerle ilişkin temel politika hedeflerini içeren GİTES Yatay Eylem Planında yer alan eylemlerin hayata geçirilmesi Bakanlığımızca oldukça önem arz etmektedir. GİTES ve Eylem Planı çalışmaları kapsamında 2014 yılı sonuna kadar kaydedilen başlıca gelişmeler aşağıda yer almaktadır.

- Stratejik yatırımların hayata geçirilmesinde hızlandırılmış süreçlerin benimsenmesine ilişkin, büyük ölçekli yatırım projeleri için kamu arazilerinin tahsis süreçlerindeki problemleri ele almak ve çözüm önerileri geliştirmek üzere bir çalışma grubu oluşturulmuştur. Söz konusu çalışma grubu, olası çözüm alternatiflerinin yer aldığı bir eylem planı hazırlamış olup, eylem planı YOİKK çerçevesinde takip edilmeye başlanmıştır.

- Eylem Planlarında atıfta bulunan ara mallarının üretimine dönük yabancı

yatırımların ülkemize çekilmesine ilişkin geliştirilecek projelerde izlenecek yol haritası hazırlanmış, her bir ürün/ürün grubu için, hazırlanan yol haritası takvimine uygun olarak çalışmalar gerçekleştirilmiş ve belirlenen firmalar ile görüşmelere başlanmıştır.

- Dâhilde İşleme İzin Belgesi (DİİB) kapsamındaki yurt içi tedarik ile ithalat yoluyla tedarik uygulamalarındaki yurtiçi tedarik aleyhine farkın ortadan kaldırılmasına dönük düzenlemelerin hayata geçirilmesi ve tecil, terkin sistemi ile KDV iade sürecinin etkinleştirilmesi, hızlandırılması ve maliyetinin düşürülmesine yönelik olarak düzenlemeler yapılması amacıyla, Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanan KDV Genel Uygulama Tebliği, 26 Nisan 2014 tarih ve 28983 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış ve Mayıs ayında yürürlüğe girmiştir. Söz konusu Tebliğ ile DİİB kapsamında yurtiçinden eşdeğer eşya uygulaması kabul edilmiş; terkin işlemlerinde YMM raporları konusunda kolaylıklar sağlanmış, KDV ihracat istisnası ile iade uygulamalarına ilişkin usul ve esaslar mükellef lehine yeniden düzenlenmiştir.

- Kamu ihaleleri çerçevesinde yerli üretime dönük mevcut tanımın gözden geçirilmesi amacıyla yürütülen çalışmalar, doğrudan 6518 sayılı "Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ve Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun" içinde yer almış ve Bakanlığımız çalışmalarda doğrudan yer alarak, gerekli desteği sağlamıştır. Kanun 19 Şubat 2014 tarihli ve 28918 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 13 Eylül 2014 tarihinde ise, Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından "Yerli Malı Tebliği" çıkarılmıştır. Kamu alımlarına ilişkin diğer eylemlerde ise çalışmalarda son aşamaya gelmiştir.

- Ülke ihtiyaçları paralelinde, girdi tedarikine dönük uzun dönemli planlama yapılması ve takibin yürütülmesi için koordinasyondan sorumlu Bakanlığımız bünyesinde gerekli yapılanmanın oluşturulması hedefi doğrultusunda, Bakanlığımız bünyesinde gerekli yapılanma tamamlanmıştır.

- GİTES Sektörel Eylem Planlarında, çeşitli ürün ve ürün gruplarına ilişkin hazırlanması planlanan fizibilite raporları ise büyük çoğunlukla belirli bir aşamaya gelmiş olup, değerlendirme aşamasına geçilmiştir. Sektörel Eylem Planlarında yer alan diğer eylemlere dönük çalışmalar ise devam etmekte olup, Bakanlığımızca gerekli koordinasyon yapılmaktadır.

b) İKİLİ VE ÇOK TARAFLI TİCARİ İLİŞKİLER

i. Dünya Ticaret Örgütü ve Türkiye

Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesinde yürütülen müzakere ve çalışmaların takibine 2014 yılında da devam edilmiştir. Esasen 2014 yılı, 2013 yılı Aralık ayında Endonezya'nın Bali şehrinde düzenlenen DTÖ IX. Bakanlar Konferansında, Doha Kalkınma Turunun ilerletilmesine yönelik olarak Ticaret Müzakereleri Komitesi bir Çalışma Programını 2014 yılının sonuna kadar sonuçlandırma konusunda talimatlandırılmış, bu amaçla 2014 yılı boyunca bir dizi konsültasyon da gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, Bali Bakanlar Deklarasyonu uyarınca, Bali Paketinin unsurlarından biri olan Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının yürürlüğe girişine ilişkin olarak 2014 yılı başından itibaren çalışmalarını başlatan Hazırlık Komitesi, çalışmalarını, "Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının Yürürlüğe Konulmasına İlişkin Tadilat Protokolü'nün 31 Temmuz 2014 tarihi itibarıyla kabulüne yönelik olarak sürdürmüştü, ancak ABD ve Hindistan arasında, Ticaretin Kolaylaştırılması

ABD ve Hindistan arasındaki uyumsuzluk 2014 yılında Bali Paketi'nin hayata geçirilmesinin önündeki en büyük engel olmuştur.

Türkiye'nin DTÖ Bakanlar Konferansı'na ev sahipliği yapma adaylığı, çok taraflı ticaret sistemine duyulan güvenin bir göstergesi olmuştur.

DTÖ Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması 2014 yılı içinde kabul edilmiştir.

Anlaşması ile Gıda Güvenliği Amaçlı Kamu Stok Programları Kararı'nın uygulanma sürecine ilişkin yaşanan anlaşmazlık, hem 31 Temmuz 2014 tarihi itibarıyla ilgili Protokolün kabulü, hem de 2014 yılı sonuna kadar sonuçlandırılması öngörülmüş olan Çalışma Programının hayata geçirilmesine engel teşkil etmiştir. Söz konusu anlaşmazlık iki ülke arasında varılan mutabakat ile 13 Kasım 2014 tarihinde çözüme kavuşturulmuştur. Bahse konu tarihten bu yana DTÖ üyesi ülkeler arasında sürdürülen danışma sürecinin de tamamlanmasının ardından, DTÖ Genel Konseyi 27 Kasım 2014 tarihli Genel Konsey Toplantısı'nda, Bali Paketi'ni, üç alanda (Gelişme Yolundaki Ülkelerde Gıda Güvenliği Amaçlı Kamu Stokları, Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşmasının Yürürlüğe Konulmasına İlişkin Tadilat Protokolü, Bali Sonrası Çalışma Programı) revize etmiş ve yeniden onamıştır. Böylelikle, gıda güvenliği amaçlı kamu stokları bulunan ülkelerin, bu amaca müteallik iç destek uygulamalarının Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması'nda dava edilememesine ilişkin "Barış Hükümü" nün (Peace Clause), kalıcı çözüm tesis edilene kadar uzatılması kararlaştırılmıştır. Bali'de 2014 yılı sonu itibarıyla tüm detaylarıyla belirlenmesi yönünde karar alınmış olmakla birlikte, Hindistan ve ABD arasındaki anlaşmazlık nedeniyle ilerletilemeyen Bali Sonrası Çalışma Programı'nın 2015 yılı Temmuz ayı itibarıyla tamamlanması hedefi konulmuştur.

Bali Paketinin en önemli unsuru olan Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması DTÖ'nün kurulmasından itibaren çok taraflı olarak müzakeresi tamamlanan ilk anlaşma olmuştur. Anlaşma metninin kaleme alınmasına ülkemizce ciddi katkı sağlanmış ve ülkemiz açısından büyük önem arz eden transite ilişkin kota ve ücretlerin yasaklanması ile ilgili olan "Transit Serbestisi" maddesi de yine büyük ölçüde ülkemiz talepleri doğrultusunda nihai Anlaşma metninde yer almıştır. Ticaretin Kolaylaştırılması Anlaşması DTÖ üyelerinin 2/3 çoğunluğunun onay işlemlerini tamamlaması sonucunda yürürlüğe girecektir.

Ülkemizin, çok taraflı ticaret sistemine duyduğu güvenin bir göstergesi olarak Temmuz 2014'te, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) 10. Bakanlar Konferansı'nın ev sahipliğine adaylığını açıklamasıyla 2014 yılı boyunca, 10. Bakanlar Konferansı'na ev sahipliği yapma önerimiz çerçevesinde, gerek ikili gerek çok taraflı platformlarda etkin bir diplomasi yürütülmüştür. Bu amaçla Ekim ayı içinde bir DTÖ heyeti yerinde incelemelerde bulunmak üzere, İstanbul, İzmir ve Antalya'ya bir ziyaret gerçekleştirmiş, olumlu izlenimlerle ülkemizden ayrılmıştır.

Türkiye'nin, diğer aday ülke olan Kenya ile başa baş götürdüğü bu süreç, ülkemizin 02 Aralık 2014 tarihinde ev sahipliği için diğer aday ülke olan Kenya lehine adaylıktan çekilmesiyle son bulmuştur.

Çin'in hassas ürün listesinin genişliğine bağlı olarak ortaya çıkan anlaşmazlık sonucu, 2013 yılı sonunda askıya alınan Bilgi Teknolojisi Ürünleri Ticaretine İlişkin Bakanlar Deklarasyonu ekindeki ürün kapsamının genişletilmesine ilişkin görüşmeler, 2014 yılı ayında ABD ve Çin arasında, 10-11 Kasım 2014 tarihlerinde düzenlenen APEC Liderler Zirvesi marjında yaşanan yakınlaşma sonucu 2014 yılı Aralık ayında yeniden ivme kazanmıştır. Ancak, müzakerelerin sonuçlandırılması hedefiyle başlatılan son tur görüşmeler, bu defa, Çin'in birkaç müzakere tarafıyla gerçekleştirdiği bir uzlaşmaya dayandığı anlaşılan taleplerin, müzakereye kapalı bir şekilde kendilerine dayatılmasından rahatsızlık duyan Kore ve Tayvan'ın tepkisiyle bir kez daha çıkmaza girmiştir.

Bir grup DTÖ üyesi ülkenin, "çevresel ürünler"de ticaretin serbestleştirilmesine ilişkin olarak, 24 Ocak 2014 tarihinde Dünya Ekonomik Forumu Davos Toplantıları

2014 yılında DTÖ bünyesinde “Çevresel Ürünler İnisyatifi” ile yeni bir çoklu müzakere süreci başlatılmıştır.

Türkiye'nin 1 Aralık 2014 yılında üstlendiği G-20 Dönem Başkanlığı kapsamında “ticaret” ayağının ilerletilmesinden Ekonomi Bakanlığı sorumlu bulunmaktadır.

marjında, başlattığı Çevresel Ürünlerde Çoklu Girişim kapsamında ilk müzakere turu 08 Temmuz 2014 tarihinde gerçekleşmiştir. Türkiye, Çevresel Ürünler Girişimine ilişkin gelişmeleri, bahse konu girişimin AB Gümrük Birliği sebebiyle ülkemizi de yakından ilgilendirir sonuçlar ortaya koyabileceğini de dikkate alarak, başlangıcından bu yana dikkatle izlemiştir. Sayın Bakanımızca, 2014 yılı Temmuz ayında Sidney’de düzenlenen G-20 Ticaret Bakanları vesilesiyle bu sürece pozitif yaklaştığımızın sinyali verilmiş, resmen “taraf” olma talebimiz ise 20 Ekim 2014 tarihinde Daimi Temsilciliğimize iletilerek çoklu sürece taraf ülkelerin bilgisine sunulmuştur.

Doha Kalkınma Gündemi çerçevesindeki çok taraflı müzakereler ve çoklu müzakerelerin yanısıra, DTÖ'nün ilgili Komite ve Çalışma Grupları bünyesinde yürütülen faaliyetleri de, ticari menfaatlerimiz çerçevesinde yakından takip edilerek Daimi Temsilciliğimiz bilgilendirilmiş ve/veya talimatlandırılmıştır.

2014 yılı, ülkemizin 1 Aralık 2014 tarihi itibarıyla Dönem Başkanlığını üstlendiği G-20 açısından da oldukça yoğun bir gündem konusu teşkil etmiştir. Bakanlığımızın “ticaret” gündeminin takibi ve koordinasyonu ile yetkili olduğu G-20 Dönem Başkanlığımız kapsamında, bir G-20 Ticaret Çalışma Grubu (TÇG) tesis edilmiş; G-20 bünyesinde geçmiş dönemlerde ticaret alanında yürütülen çalışmalara ilişkin bir envanter çalışması yapılmış, söz konusu belgeler, Hazine Müsteşarlığı'nın internet sayfasındaki Kurumsal Veri Portalına yüklenmiş ve TÇG üyelerinin erişimine açılmıştır. Diğer yandan, Avustralya Dönem Başkanlığında, “önümüzdeki beş yıl içinde küresel büyümenin ilave %2 oranında artırılması”na yönelik belirlenen hedef ışığında hazırlanmakta olan ülkemiz Kapsamlı Büyüme Stratejisi'ne eklenmek üzere ticaret alanında gerçekleştirilecek eylemler belirlenmiş ve anılan belgeye gerekli katkı sunulmuştur.

18-19 Temmuz 2014 tarihlerinde Sidney’de gerçekleştirilen G-20 Ticaret Bakanları Toplantısı'na ise Ekonomi Bakanı Sayın Nihat Zeybekci başkanlığında bir heyet ile iştirak edilmiş; Bakanımız Sayın Nihat Zeybekci tarafından ülkemizin de Dönem Başkanlığında G-20 Ticaret Bakanları Toplantısı düzenleyeceği duyurulmuştur. Söz konusu toplantının, tarihi 5-6 Ekim 2015 olarak belirlenmiş bulunmaktadır.

2014 yılı içinde, G-20 özelinde yürütülen çalışmalar ile, 2015 yılında ticaret alanında odaklanılacak konulara ilişkin çalışmalar da tamamlanmış, 1 Aralık 2014 tarihinde Sayın Başbakan Yardımcısı tarafından kamu oyuyla paylaşılan Türkiye Dönem Başkanlığı Öncelikleri'ne ilişkin metne dahil edilmiştir. Türkiye Dönem Başkanlığında “ticaret” başlığı altındaki önceliklerimiz, ikili, bölgesel ve çoklu anlaşmaların çok taraflı ticaret sistemi ile uyumu, Doha Müzakere Turunun İlerletilmesi ve Çok Taraflı Ticaret Sisteminin Güçlendirilmesi konusunda G-20 tarafından sağlanabilecek katkı, korumacılıkla mücadele&dünya ticaretindeki artış hızının yavaşlamasının ardındaki yapısal ve konjonktürel sebeplerin analiz edilmesi, KOBİ'lerin Küresel Değer Zincirlerine Entegrasyonu olarak belirlenmiştir. Söz konusu önceliklerin ayrıntılı olarak ele alındığı Dönem Başkanlığımızdaki ilk Sherpa Toplantısı 15-16 Aralık 2014 tarihlerinde İstanbul’da gerçekleştirilmiştir. Dönem Başkanlığımızdaki diğer Sherpa Toplantılarının Mart, Haziran ve Ekim 2015 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Dünya Ticaret Örgütü Anlaşmazlıkların Halli Mekanizması kapsamında ele alınan uyuşmazlıklara taraf/üçüncü taraf olunması suretiyle ülkemizin uluslararası ticaret sistemi içerisinde aktif ve etkin bir oyuncu olarak yer almasını sağlamaya devam edilecektir. Ülkemizin ticari haklarının savunulması amacıyla bir uyuşmazlık süreci

**Ülkemiz,
bölgesindeki
ülkelerle ekonomik
bağlarını
güçlendirmiş ve
ticaret hacmini
artırmıştır.**

başlatılmakta veya ülkemizin muhatap olduğu uyuşmazlıklara ilişkin ülkemiz adına gerekli savunmanın gerçekleştirilmesi temin edilmektedir. Nitekim, 2014 yılı itibarıyla ülkemizde üçüncü taraf olarak katılım sağlanan uyuşmazlık sayısı 66'ya ulaşmıştır.

ii. Türkiye'nin Üye Olduğu Bölgesel Kuruluşlar ve Taraf Olduğu Bölgesel Ticaret Anlaşmaları

Ülkemiz, ekonomik ve ticari açıdan oynadığı öncü rolün bir yansıması olarak, bölgesindeki ülkelerle ekonomik bağlarını güçlendirmiş ve ticaret hacmini artırmıştır. Bu anlamda üyesi olduğumuz bölgesel kuruluşlar kapsamındaki tercihli ticaret düzenlemelerine işlerlik kazandırılması, bölge ülkeleriyle başlatılan girişimler ve potansiyel arz eden alanlarda yeni ortaklıklar kurulması büyük önem taşımaktadır.

Bu çerçevede, kurucu üyesi olduğumuz Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ), Gelişen Sekiz Ülke (D8), Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (EİT) ve İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) çatısı altında yürütülen ticari işbirliği faaliyetlerinde gelişme kaydedilmesi ve her biri değişik aşamalarda bulunan tercihli ticaret düzenlemelerine işlerlik kazandırılması için 2014 yılında yürütülen çalışmalara devam edilecektir.

Gerek Ekonomik İşbirliği Teşkilatı Ticaret Anlaşması (ECOTA), gerek İİT Tercihli Ticaret Sistemi (TPS/OIC) ve gerekse D8 Tercihli Ticaret Anlaşması'nın uygulamaya konulmasının, yalnızca üye ülkeler arasındaki ticareti değil, üye ülkelerin dünya ticaretinden alacağı payı da artıracaktır.

TPS/OIC'in yürürlüğe konulması için üye ülkelerin süreci hızlandırmaları yönündeki girişimlerimiz netice vermiş ve TPS/OIC, 9 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla hukuken yürürlüğe girmiştir. Sistemin fiilen işlerlik kazanması için, sisteme dahil üç anlaşmanın (Çerçeve Anlaşma, Tarife İndirim Protokolü (PRETAS) ve Menşe Kuralları Düzenlemesi) imza ve onay işlemlerini tamamlayan on ülkenin, taviz listelerini Ticaret Müzakereleri Komitesi'ne sunmaları gerekmektedir.

Hali hazırda 12 ülke üç anlaşmayı imzalamış ve taviz listelerini iletmiştir. Bundan sonraki süreçte, İSEDAK Koordinasyon Ofisi tarafından Ticaret Müzakereleri Komitesi'nin (TMK) toplanması ve sistemin yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

D-8 Tercihli Ticaret Anlaşması'nın yürürlüğe girmesi için Menşe Kuralları Protokolü ile birlikte Anlaşma'nın en az 4 ülke tarafından onaylanması gerekmekte olup; daha önce İran, Malezya ve Nijerya tarafından onaylanan Anlaşma'nın ülkemizde de onay işlemlerinin tamamlanmasıyla, Anlaşma 25 Ağustos 2011 tarihinde onay işlemlerini tamamlayan dört ülke arasında hukuken yürürlüğe girmiştir. Endonezya ile Pakistan ise sırasıyla, 4 Ekim 2011 ve 8 Mart 2012 tarihlerinde Anlaşma'yı onaylayan ülkeler arasına katılmıştır.

Bu kapsamda son olarak, Türkiye, Malezya Endonezya ve Pakistan'a ait Taviz Listeleri, Kanun Tasarısı ve gerekçe, 16 Haziran 2014 tarihinde TBMM'ye sevk edilmek üzere Dışişleri Bakanlığı'na iletilmiştir. D-8 TTA'sının Eklerini Teşkil Eden Taviz Listelerinin Onaylanması'na İlişkin Kanun Tasarısı 31.07.2014 tarihinde TBMM Başkanlığı'na sunulmuş olup, ilgili metin, Dışişleri Komisyonu'nun 16 Ekim 2014 tarihli toplantısında kabul edilerek TBMM Genel Kurulu'na sevk edilmiştir.

Onay Kanunu'nun yürürlüğe girmesi sonrasında bahsi geçen 4 ülke dışında, İran ve Nijerya'ya ait taviz listelerinin onaylanması ile sistemin 6 ülke arasında işlemesi beklenmektedir. Diğer yandan, Mısır ve Bangladeş'in, D-8 TTA'sının onay işlemleri ve taviz listelerine ilişkin yükümlüklerini yerine getirmeleri sonrasında sisteme katılmaları mümkündür.

	Diğer taraftan, bölgemiz ticaretinde ciddi bir serbestleşme sağlayacak ve halihazırda pazara giriş imkanlarının kısıtlı olduğu İran ve Pakistan gibi ülke pazarlarındaki ihracat potansiyelimizi büyük oranda artıracak olan EİT Ticaret Anlaşması (ECOTA), onay işlemlerinin tamamlanmasına rağmen taviz listeleri teatisinin tamamlanamaması nedeniyle 2008 yılından bu yana yürürlüğe girememiştir. Ülkemiz, 2-3 Nisan 2014 tarihinde gerçekleştirilen 5. ECOTA İşbirliği Konseyi toplantısı sırasında Anlaşmanın yürürlüğe girmesi önündeki en büyük engel olan, taviz listelerinin hazırlanmasında esas alınacak tarife indirim modalitelerine ilişkin yorum farkı ülkemiz yorumunun kabul edilmesiyle aşılmış, taviz listelerini iletmeyen ülkeler listelerini tevdi etmeye davet edilmişlerdir. Karadeniz Ekonomik İşbirliği Örgütü (KEİ) bünyesinde bir tercihli ticaret anlaşması yapılması, ülkelerin farklı bölgesel entegrasyonlar içinde bulunmaları sebebiyle, kısa ve orta vadede mümkün görünmemekle beraber, bölgede ticaretin geliştirilmesi ve kolaylaştırılması için KEİ hala önemli bir platform olarak işlev görmektedir. Nitekim bu doğrultuda 24-26 Eylül 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilen Ticaret ve Ekonomik Kalkınma Çalışma Grubu toplantısında ticaretin kolaylaştırılması bölgesel stratejisi oluşturulması kararlaştırılmıştır.

2003 yılı sonu itibarıyla 18 milyar dolar olan ülkemizin hizmet ihracatı 2014 yılında 50 milyar doları aşmıştır. 2012 yılından bu yana TiSA (Trade in Services Agreement) müzakerelerinde, ülkemiz çıkarları ve ülkemizin ihracat potansiyeli olan hizmet sektörleri kapsamında etkin rol alınmakta, gerçek kişilerin dolaşımı, sağlık hizmetleri ve hasta hareketliliği ile karayolu yük taşımacılığı	iii. Hizmet Ticaretinin Geliştirilmesi 637 sayılı KHK ile kurulan Ekonomi Bakanlığı bünyesindeki yeni yapılanma çerçevesinde, hizmet ticaretinde ülke veya bölgesel bazda karşılaşılan pazara giriş engellerinin giderilmesi, girişimcilerimizin yurtdışındaki yatırımları yoluyla sundukları hizmetlerin sunumunun kolaylaştırılması, artırılması ve hatta yeni pazarlar yaratılması amacıyla, ikili, bölgesel ve çok taraflı ticaret anlaşmalarının imzalanmasına ilişkin çalışmalar yürütülmektedir. Bu kapsamda, başta "DTÖ'yü Kuran Anlaşma"nın eklerinden biri olan Hizmet Ticareti Genel Anlaşmasına (GATS) ilişkin ülkemiz koordinasyonu, GATS çerçevesinde yürütülen çok taraflı hizmet ticareti, pazara giriş müzakereleri ve diğer teknik müzakerelere yönelik ülkemiz pozisyonunun oluşturulması ile ikili hizmet ticareti anlaşmaları kapsamındaki benzer görevler de yine 06 Temmuz 2011 tarihinden bu yana Bakanlığımızca yürütülmektedir. Öte yandan, Doha Kalkınma Gündemi müzakerelerindeki tıkanmaya bağlı olarak, 2012 yılının başından itibaren bir grup gelişmiş ve gelişmekte olan ülke tarafından, hizmet ticaretinde pazara giriş olanaklarının artırılmasını ve bu alanda uluslararası kuralların güçlendirilmesini amaçlayan bir anlaşma (TiSA - Trade in Services Agreement) imzalanmasına yönelik müzakereler sürdürülmektedir. Ülkemizin de Mayıs 2012 itibarıyla, içinde bulunduğu TiSA müzakerelerinin tarafları, uluslararası hizmet ticareti alanında serbestiyi arttırma konusunda istekli ve dünya hizmet ticaretinin yaklaşık %70'ini gerçekleştiren DTÖ üyelerinden oluşmaktadır. Bu çerçevede, müzakereler, hâlihazırda ülkemizin yanı sıra AB, ABD, Avustralya, Güney Kore, Hong Kong, İsrail, İsviçre, İzlanda, Japonya, Kanada, Kolombiya, Kosta Rika, Lihtenştayn, Meksika, Norveç, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Şili, Tayvan ve Yeni Zelanda arasında yürütülmektedir. Çin Halk Cumhuriyeti ve Uruguay da son dönemde müzakerelere katılım talebini iletmış olup, söz konusu ülkelerin talepleri halen değerlendirilme aşamasındadır. Ülkemiz bu müzakerelerde Karayolu Yük Taşımacılığı, Sağlık Hizmetleri ve Hasta Hareketliliği ile Gerçek Kişilerin Geçici Dolaşımı alanlarında üç ayrı müzakere kâğıdı sunmuştur.

hususlarında ayrıca metin önerileri sunulmaktadır.

Hizmet Ticareti Kısıtlılık Endeksi (STRI)" projesine ilişkin koordinasyon çalışmaları Bakanlığımızca yürütülmektedir.

"Hizmet Sektörleri Rekabet Gücü Analizi Projesi" çalışmaları Eylül 2014 itibarıyla başlatılmıştır.

Yeni Nesil Serbest Ticaret Anlaşmalarının (STA) kapsamlı ekonomik bütünleşme anlaşmalarına dönüşmesiyle birlikte, hizmet ticareti de STA'ların önemli bir parçası haline gelmiştir. Bu amaçla, Türkiye ile Kore Cumhuriyeti arasında ilk yeni nesil Serbest Ticaret Anlaşması'nın müzakereleri tamamlanmış olup, 2015 yılının ilk çeyreğinde bu anlaşmanın imza töreni gerçekleştirilecektir. Öte yandan 2014 yılında Singapur, Meksika, Peru ve EFTA ile müzakerelere devam edilmiştir.

Hizmet ticareti müzakerelerinin yanı sıra, OECD'nin markası olarak nitelendirilen ve en önemli projelerinden biri olarak anılan "Hizmet Ticareti Kısıtlılık Endeksi (STRI)" projesine ilişkin koordinasyon çalışmaları da Bakanlığımızca yürütülmektedir. Bu amaçla STRI projesinin ilk 12 hizmet sektöründeki çalışmaları tamamlanmış olup veriler kullanıma açılmıştır. 2015 yılının ilk yarısında çalışma kapsamının diğer hizmet sektörleri ile genişletilmesi beklenmektedir.

Ülkemiz hizmet sektörlerinin mevcut durumunun, hizmet sektörlerinin karşılaştırmalı uluslararası rekabet gücünün ve hizmet sektörlerindeki serbestleştirmelerin ülke ekonomisi üzerindeki olası etkilerinin ölçülmesi amacıyla Bakanlığımız öncülüğünde, Türkiye İhracatçılar Meclisinin desteği ve Price Waterhouse Coopers (PWC) adlı uluslararası danışmanlık firması ile Türkiye "Hizmet Sektörleri Rekabet Gücü Analizi Projesi" çalışmaları, Eylül 2014 itibarıyla başlatılmıştır. Bu proje kapsamında 17 hizmet sektörü yer almakta olup, Bakanlığımız bünyesindeki *Proje Çalışma Grubu* ile çalışmalar yürütülmektedir.

Hizmetler ticaretine ilişkin koordinasyonun etkin biçimde gerçekleştirilebilmesi, birçok kurum ve kuruluşu ilgilendiren hizmet ticareti konularının paydaşlarımıza süratle iletilmesi ve görüşlerinin alınması amacıyla, Bakanlığımızca 2012 yılında başlatılan "GATS ve Türkiye" İnternet Portalı projesi, 2014 yılı sonunda Bakanlığımızın web sayfasının portal haline getirilmesiyle birlikte söz konusu portal içerisine "hizmet ticareti" başlığı altına dâhil edilmiştir.

AB, 2014 yılı ilk 11 ay itibarıyla dış ticaretimizde sahip olduğu yaklaşık %39,5'lik pay ile ülkemizin en önemli ticari ortağıdır .

iv. Avrupa Birliği ve Türkiye

Türkiye, Gümrük Birliği ile birlikte bugün 500 milyonu aşan nüfusa, 13,1 trilyon Avro GSYİH'a sahip bir pazar haline gelmiş olan Avrupa Birliği (AB) ile ticari bütünleşmesini büyük ölçüde gerçekleştirmiştir.

Gümrük Birliği'ni tesis eden 1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereğince dış ticaret rejimimiz büyük ölçüde AB ile uyumlu hale getirilmiştir. Bu çerçevede, malların serbest dolaşımı ile ortak ticaret politikasına ilişkin düzenlemelerin yanı sıra teknik mevzuat, fikri ve sınai mülkiyetin korunması, devlet yardımları, ticari nitelikli devlet tekelleri ve rekabet hukuku alanlarındaki AB mevzuatı, ülkemizin ihtiyaçları da dikkate alınarak dış ticaret rejimimize yansıtılmış olup, AB'deki gelişmelere bağlı olarak uyum çalışmalarına devam edilmektedir.

Gümrük Birliği, Türkiye'nin dış ticaret rejimini yeniden yapılandırmakla kalmamış, AB ile geleneksel olarak sürdürülen ticari ilişkilerin geliştirilmesinde de önemli rol oynamıştır. Gümrük Birliği süreci aynı zamanda üçüncü ülkelerle ticarete de önemli sonuçlar doğurmuştur. Gümrük Birliği sonrasında gerek AB pazarına gerekse diğer ülkelere olan ihracatımızda düzenli bir artış gerçekleşmiş, özellikle ihracatımızın AB pazarında istikrarlı bir paya sahip olması sağlanmıştır. AB, 2014 yılı ilk 11 ayı itibarıyla dış ticaretimizde sahip olduğu yaklaşık %39,5'lik pay ile ülkemizin en önemli ticari ortağıdır.

Gümrük Birliği'nin dünya ekonomisinde yaşanan büyük dönüşüm karşısında giderek yetersiz kalması nedeniyle, güncellenmesi gereği hasıl olmuştur. Bu doğrultuda, Gümrük Birliği'ndeki mevcut dengesizliklerin giderilmesi ve tercihli ilişkilerin kapsamının genişletilmesi hususunda AB Komisyonu ile anlayış birliği

**Katılım Öncesi Mali
Yardım Aracı
(IPA)'nın
bilgilendirme
toplantılarına katılım
sağlanmıştır.**

sağlanmış olup, önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi planlanan müzakerelerin çerçevesinin belirlenmesine yönelik teknik görüşmeler devam etmektedir.

Ülkemizin AB'ye tam üyelik hedefi doğrultusunda diğer kurum ve kuruluşlarca yürütülen çalışmalara da Bakanlığımızca gerekli destek verilmektedir. Bu kapsamda, Avrupa Birliği Bakanlığı tarafından 2014-2019 döneminde yürütülecek olan mevzuat uyum çalışmalarını kapsayan yeni 'Eylem Planı' hazırlık çalışmaları Bakanlığımız birimleri ile koordinasyon halinde sürdürülmüş ve gerekli katkı sağlanmıştır.

Bakanlığımız, katılım müzakerelerine konu olan müktesebat fasıllarının önemli bir kısmında uygulayıcı birimler arasında yer almıştır. Katılım sürecinde, Bakanlığımızın aktif şekilde rol oynadığı fasıllar; "Malların Serbest Dolaşımı", "Dış İlişkiler", "Gümrük Birliği", "Rekabet", "Tarım ve Kırsal Kalkınma", "Vergilendirme" ve "Çevre"dir.

Ayrıca, katılım müzakereleri ve AB müktesebatına uyum sürecini hızlandırmak amacıyla oluşturulan İç Koordinasyon ve Uyum Komitesi'ne Bakanlığımızca da katılım sağlanmıştır. Ülkemiz ve AB özel sektör temsilcileri arasında daimi nitelikte bir İş Platformu kurulması amacıyla hazırlık çalışmaları Bakanlığımız ve AB Komisyonu koordinasyonunda gerçekleştirilmiş olup, İş Platformu'nun ilk toplantısı Sn. Bakanımızın katılımıyla 2015 yılının ilk yarısında yapılacaktır.

Diğer taraftan, katılım sürecinde mali işbirliğinin önemi dikkate alınarak, AB mali yardım programlarına katılım çerçevesinde gerçekleştirilen proje hazırlama, yürütme ve yönetimi konularında düzenlenen eğitim çalışmaları ile Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA)'nın 2014-2020 yıllarını kapsayan ikinci dönemine ilişkin gerçekleştirilen bilgilendirme toplantılarına katılım sağlanmıştır.

Yine, AB'nin Hammadde Stratejisi, 2010-2015 Ticaret, Büyüme ve Dış İlişkiler Stratejisi, Yeni Bütünleşik Sanayi Politikası, AB'nin yeni kimyasallar politikasını belirleyen REACH mevzuatı ve uygulamaları, AB kamu alımları mevzuatının modernizasyonu, AB rekabet politikası ve devlet yardımları uygulamaları ile AB teknik mevzuatı başta olmak üzere, ihracatımızı etkilemesi muhtemel konular takip edilmiş ve ilgili taraflar bilgilendirilmiştir.

AB ile Akdeniz ülkeleri arasında hizmetler ticareti ve iş kurma hakkı, bölgede ticari anlaşmazlıkların halli için bir mekanizma oluşturulması, tarım ticaretinde ileri serbestleşme, sanayi ürünlerinde uygunluk değerlendirme süreçlerinin karşılıklı tanınması konularında sürdürülen anlaşma müzakerelerine ilişkin gelişmeler; Akdeniz ülkeleri arasındaki STA ağının tamamlanması hususundaki ilerlemeler; Pan-Avrupa Akdeniz Menşeye Kümülyasyonu Sistemine ilişkin Bölgesel Konvansiyon; ticaret ve yatırımların kolaylaştırılması mekanizması; sahte ve korsan mallarla mücadele konusunda işbirliği yapılması başlıkları altındaki çalışmalara da devam edilmiştir.

Türkiye-AB AKÇT Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında Çelik Temas Grubu toplantısı 2014 yılı Eylül ayında Brüksel'de yapılmıştır.

Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA)

Ülkemiz, Gümrük Birliği'nin bir gereği olarak AB'ye paralel STA müzakereleri yürütmektedir.

2014 yılı itibariyle, ülkemizce 33 adet STA imzalanmış olup bunlardan Merkezi ve Doğu Avrupa ülkeleriyle akdedilmiş olan 11 adet STA, bu ülkelerin AB üyelikleri nedeniyle feshedilmiştir. Geriye kalanlardan 17 adet STA (EFTA, İsrail, Makedonya, Bosna-Hersek, Filistin, Tunus, Fas, Suriye (askıda), Mısır, Arnavutluk, Gürcistan, Karadağ, Sırbistan, Şili, Ürdün, Morityus ve Güney Kore)

Ülkemiz,mal ticaretinin yanı sıra hizmetler ticareti ve yatırımları da içeren derin ve kapsamlı STA'lar müzakere etmektedir.

Üçüncü ülkelerle STA akdedilmesine yönelik çabalar yoğun bir şekilde sürdürülmektedir.

halen yürürlüktedir. Malezya STA'sı 17 Nisan 2014, Moldova STA'sı 11 Eylül 2014 ve Faroe Adaları STA'sı 16 Aralık 2014 tarihinde imzalanmıştır. Lübnan STA'sı Lübnan tarafının, Kosova, Malezya, Moldova ve Faroe Adaları STA'ları ise her iki tarafın iç onay süreçlerinin tamamlanmasını müteakip yürürlüğe girecektir. Ayrıca, Gana ile STA müzakereleri tamamlanmış olup, anlaşmanın yakın zamanda imzalanması hedeflenmektedir.

Ülkemiz artık, hizmet ihracatımızın artırılması ve daha fazla yabancı sermaye çekebilmek için mal ticaretinin yanı sıra hizmetler ticareti ve yatırımları da içeren derin ve kapsamlı STA'lar müzakere etmektedir. Bu bağlamda, Türkiye-Kore STA'sına hizmetlerin ve yatırımların dahil edilmesine dair anlaşmalar 18 Eylül 2014 tarihinde paraflanmış olup söz konusu Anlaşmaların 26 Şubat 2015 tarihinde imzalanması planlanmaktadır. Japonya, Meksika, Peru ve Ukrayna ile halen devam eden STA müzakerelerinde hizmetler ve yatırımlar fasılları da görüşülmektedir. Ayrıca, mevcut STA'mızın günün koşullarına uyarlanarak hizmetler ticareti, yatırımlar ve uzlaşılacak diğer alanları içerecek şekilde genişletilmesi için EFTA devletleri ile müzakereler başlatılmış, Bosna-Hersek, Makedonya ve Arnavutluk ile müzakerelerin başlatılması hususunda prensipte mutabık kalınmıştır.

2014 yılı itibarıyla, ihracatımızın %55,8'i AB ve STA ülkelerinden oluşan tercihi pazarlara yönelik olup, ithalatımızın %45'i bu pazarlar kaynaklıdır. Bununla beraber, üçüncü ülkelerle STA akdedilmesine yönelik çabalar yoğun bir şekilde sürdürülmektedir. Bu çerçevede, 13 ülke/ülke grubu (Peru, Ukrayna, Kolombiya, Ekvator, Meksika, Japonya, Singapur, Kongo Demokratik Cumhuriyeti, Kamerun, Seyşeller, Körfez İşbirliği Konseyi, Libya, MERCOSUR) ile STA müzakereleri devam etmektedir. Söz konusu müzakerelere ilaveten; 10 ülke/ülke grubu (ABD, Kanada, Tayland, Hindistan, Endonezya, Vietnam, Orta Amerika Topluluğu, Afrika Karayip Pasifik Ülkeleri, Cezayir ve Güney Afrika Cumhuriyeti) nezdinde de STA müzakerelerine başlama girişimleri sürdürülmektedir.

Diğer taraftan, mevcut STA'lar çerçevesindeki çalışma ve temaslar da sürdürülmüştür. Bu kapsamda; G. Kore, EFTA, Gürcistan, Bosna-Hersek, Ürdün ve Arnavutluk ile Ortak Komite toplantıları gerçekleştirilmiştir. Yürürlükte olan, müzakereleri sürdürülen ve müzakere için girişimde bulunulan STA'ların dış ticaretimiz üzerindeki etkilerini ortaya koymak üzere çeşitli ülke ve sektörlere yönelik "Etki Analizi" ve "Etki Değerlendirmesi Analizi" çalışmaları yürütülmektedir.

İhracatçı firmalarımız, uluslararası pazarlarda rekabet güçlerinin artırılması, ihracat faaliyetine yönlendirilmeleri ve tanınmalarının sağlanması amaçlarıyla desteklenmektedir.

Çeşitli ülkelerde gerçekleşen toplam 226 fuara milli düzeyde iştirak edilmiştir.

2011 - 2014 yılları arasında düzenlenen tasarım yarışmalarında dereceye giren 71 tasarımcının da yurtdışı eğitimleri desteklenmiştir.

c) POLİTİKA ARAÇLARI

i. İhracat Politikaları

İhracat politikalarının ana eksenini, ülkemizde ihracatçı sayısının artırılması, ihracat ürünlerimizin uluslararası pazarlarda rekabet gücünün yükseltilmesi, ihracat ürünlerimizin dış pazarlarda marka haline getirilmesi, ihracat ürünlerimizde ve pazarlarımızda çeşitliliğin sağlanması gibi unsurlar oluşturmaktadır.

İhracat Destekleri

Başta Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletmeler (KOBİ) olmak üzere ihracatçı firmalarımız, üretim alt yapıları ile Ar-Ge ve inovasyon yeteneklerini geliştirilerek uluslararası pazarlarda rekabet güçlerinin artırılması, ihracat faaliyetine yönlendirilmeleri ve uluslararası pazarlarda tanınmalarının sağlanması amaçlarıyla Yurtiçi Uluslararası İhtisas Fuarları ve Yurtdışı Fuarlara Katılım, Ar-Ge, Çevre Yardımı, Pazar Araştırması Yardımı, Yurt Dışı Ofis-Mağaza Yardımı, İstihdam, Tasarım, Eğitim ve Danışmanlık, Marka, TURQUALITY®, Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi programları kapsamında çok çeşitli alanlarda desteklenmektedir.

2014 yılında Türk ihracat ürünlerinin yurt dışında tanıtılması ve firmalarımıza yeni iş imkânlarının sağlanması amacıyla, yurt dışında düzenlenen ve Bakanlığımızca yetkilendirilen yurt dışı fuar organizatörlerince Çin, Almanya, Rusya, B.A.E., Fransa, Cezayir, A.B.D. ve Brezilya başta olmak üzere 54 ülkede gerçekleştirilen toplam 226 fuara milli düzeyde iştirak edilmiş, 2.612 yurtdışı fuar ise bireysel düzeyde desteklenmiştir. 2014 yılında milli katılım sağlanan 226 fuarın bölgesel dağılımı incelendiğinde; 51 fuar Ortadoğu ve Kuzey Afrika ülkelerine, 59 fuar Avrupa ülkelerine, 42 fuar Asya ülkelerine, 31 fuar BDT ülkelerine, 28 fuar Amerika ülkelerine, 15 fuar ise Afrika ülkelerine aittir.

İhracatçı firmalarımızın daha yüksek katma değerli, markalı ve tasarım sahibi ürünlerle yurtdışı pazarlarda etkin olabilmeleri ve ülkemizde tasarım kültürünün yaygınlaştırılması için 2008/2 sayılı "Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ" uygulanmaktadır. Söz konusu destek kapsamında İşbirliği Kuruluşları, Endüstriyel Ürün Tasarımı veya Moda Tasarımı alanlarında faaliyet gösteren Tasarımcı Şirketleri, Tasarım Ofisleri ile Türk Ticaret Kanunu hükümleri gereğince kurulmuş şirketlerin faaliyetleri desteklenmektedir.

Söz konusu Tebliğ kapsamında ihracatçı birlikleri tarafından gerçekleştirilen tasarım yarışmalarında dereceye giren genç tasarımcıların yurtdışında alacakları eğitimlerine ilişkin giderleri ve yaşam masrafları da desteklenmektedir. Bu bağlamda, tasarım yarışmalarında dereceye giren yıllık en fazla 30 (otuz) adet tasarımcının yurtdışındaki eğitim giderlerinin tamamı ile aylık 1.500 ABD Dolarını aşmamak kaydıyla oluşacak yaşam giderlerine ilişkin Birliklerin gerçekleştirecekleri harcamaların iki yıl süresince desteklenmesi amaçlanmıştır ve böylece genç Türk tasarımcılarının tüm dünyaya açılabilmesi ve dünyaca tanınmış profesyoneller ile birlikte çalışmalarına imkan sağlanmıştır.

2014 yılında toplam 12 tasarım şirketi ve 1 tasarım ofisi 2008/2 sayılı Tebliğ kapsamında desteklenmiştir. 2014 yılı içerisinde düzenlenen İhracatçı Birliklerinin kendi faaliyet alanlarında düzenledikleri 20 farklı tasarım yarışması desteklenmiş ve söz konusu yarışmalarda dereceye giren 30 tasarımcının eğitiminin onaylanmasıyla birlikte; 2011 - 2014 yılları arasında düzenlenen tasarım yarışmalarında dereceye giren 71 tasarımcının da yurtdışı eğitimleri desteklenmiştir.

Buna ek olarak, kendi tasarım ve arge departmanı bulunan ihracatçı şirketlerimizin

Yurtdışında pazarlama ve satış ağını oluşturmak ve kuvvetlendirmek üzere Türkiye Ticaret Merkezleri'nin (TTM) kurulması ve desteklenmesine ilişkin mevzuat altyapısı oluşturulmuştur.

Tüm sektörlerdeki firmaların uluslararası markalaşma çalışmaları TURQUALITY® çerçevesinde desteklenmektedir.

ürettikleri katma değerin arttırılabilmesini teminen "Tasarım ve Ürün Geliştirme Projeleri Desteği"ne yönelik çalışmalar, hâlihazırda yürütülmekte olan 2008/2 sayılı "Tasarım Desteği Hakkında Tebliğ" kapsamında kurgulanmış olup, revize edilen 2008/2 sayılı Tebliğe ilişkin mevzuat değişikliği, 21/12/2014 tarihli ve 29212 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

2010/6 sayılı "Yurt Dışı Birim, Marka ve Tanıtım Faaliyetlerinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" kapsamında kullanılan destek miktarı yıllar itibariyle katlanarak artmakta olup, 2012 yılında desteklenen firma sayısı 796 iken bu sayı 2013 yılında 834'e; 2014 yılında ise 1051'e ulaşmıştır. Diğer taraftan, söz konusu Tebliğ'de yapılan ve 12.12.2014 tarih ve 29203 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren değişiklik ile firmalarımızın yurtdışında pazarlama ve satış ağını oluşturmak ve kuvvetlendirmek üzere Türkiye Ticaret Merkezleri'nin (TTM) kurulması ve desteklenmesine ilişkin mevzuat altyapısı oluşturulmuştur. Önümüzdeki dönemde firmalarımızın Hedef ve Öncelikli ülkelerimiz başta olmak üzere, kültür coğrafyamızda, ABD, Rusya, İran ve Irak gibi ülkelerde açılacak olan TTM'ler sayesinde bu gibi pazarlara ihracatımızın önemli oranda aratacağı öngörülmektedir.

Uluslararası piyasalarda rekabet eden Türk markalarının geliştirilmesini teminen; yurtdışında markalaşma faaliyetleri 2006/4 sayılı "Türk Ürünlerinin Yurtdışında Markalaşması, Türk Malı İmajının Yerleştirilmesi ve TURQUALITY®'nin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" çerçevesinde desteklenmektedir. 2006/4 sayılı Tebliğ ile ilgili süreçlerin tamamı "TURQUALITY® Otomasyon Sistemi" üzerinden yürütülmektedir.

"10 yılda 10 Dünya Markası" vizyonuyla çıktığı yolda hızla ilerleyen TURQUALITY®, etki alanını giderek genişletmektedir. Hali hazırda gastronomi sektörünün de aralarında bulunduğu tüm sektörlerdeki firmaların uluslararası markalaşma çalışmaları TURQUALITY® çerçevesinde desteklenmektedir.

TURQUALITY® Programı kapsamına alınan firmalara sağlanan en önemli imkanlardan biri Markalaşma Gelişim Yol Haritası Çalışması çerçevesinde firmaların Markalaşma Yol Haritası oluşturmasına ve bu haritanın hayata geçirilmesine sağlanan destektir. Markalaşma Gelişim Yol Haritası oluşturulmasına ilişkin danışmanlık giderleri %75 oranında ve 200.000 ABD Dolarına kadar 2006/4 sayılı Tebliğ kapsamında desteklenmektedir.

Söz konusu Tebliğ'de yapılan ve 27.08.2014 tarih ve 29101 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren en son değişiklikler ile 2006/4 sayılı Tebliğ kapsamında desteklerden faydalanan firmaların destek başvurularının daha hızlı sonuçlandırılabilmesini teminen çeşitli düzenlemeler yapılmış ve Tebliğ kapsamında desteklenebilecek tanıtım ve danışmanlık giderlerine ilişkin kalemler kesinleştirilmiştir.

Diğer taraftan, 2014 yılı içerisinde 9'u TURQUALITY®, 15'i ise Marka Destek Programı'na olmak üzere 24 yeni marka daha destek kapsamına alınmış ve destek kapsamında marka sayısı 2014 yılı sonu itibari ile 165'e ulaşmıştır.

Ayrıca, 2006/4 sayılı Tebliğ kapsamında desteklerden faydalanmakta olan şirketlerin orta ve üst düzey yetkililerinin katılımıyla gerçekleştirilen Yönetici Geliştirme Programı'nın (YGP) 10 uncu ve 11 inci dönem katılımcılarına sertifikaları, Bakanımız Sayın Nihat ZEYBEKÇİ'nin himayelerinde 17 Ekim 2014 tarihinde gerçekleştirilen bir organizasyonla verilmiştir.

YGP'nin 12. Dönem Eğitimleri ise bu sene Bilkent Üniversitesi ve İstanbul Üniversitesi'nin de katılımıyla toplam dört üniversitede 17 Ekim 2014'te yapılan organizasyonla başlatılmıştır.

**Uluslararası
Rekabetçiliğin
Desteklenmesi
kapsamında 2014 yılı
sonu itibariyle 136
aktif proje
bulunmaktadır.**

Ekonomi Bakanlığı, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu'nun (ETMK) işbirliği ile bir TURQUALITY® Programı etkinliği olarak bu yıl 4.cüsü düzenlenen, ülkemizde tasarım farkındalığının artırılmasını hedef alan "Design Turkey Endüstriyel Tasarım Ödülleri" 28 Kasım 2014 tarihinde Haliç Kongre Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Söz konusu organizasyon kapsamında ilk kez Japon Tasarım Enstitüsü ile işbirliği yapılmış ve organizasyonun "Kavramsal Ürün Kategorisi" uluslararası başvuruya açılmıştır.

Buna ek olarak, 2023 Hedefleri doğrultusunda hazırlanan Hükümet Programı çerçevesinde ülkemiz yüksek teknoloji grubu ürünlerinin uluslararası piyasalarda rekabet gücünün artırılması ve ihracatımız içindeki payının önümüzdeki 10 yıl içerisinde %15'e yükseltilmesini teminen çalışmalar gerçekleştirilmektedir.

2010/8 sayılı "Uluslararası Rekabetçiliğin Geliştirilmesinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ" ile kümelenme anlayışı ve proje yaklaşımı çerçevesinde proje bazlı eğitim ve/veya danışmanlık, istihdam, yurt dışı pazarlama veya alım heyeti ve bireysel danışmanlık programlarının birbirine bağlı şekilde uygulanabileceği bütünsel bir destek mekanizması tasarlanmıştır. Söz konusu Tebliğ kapsamında, proje yürütebilecek işbirliği kuruluşlarının tanımı 2014 yılında yapılan Tebliğ değişikliği ile genişletilmiş ve tanıma İlçe Ticaret ve Sanayi Odaları ve Ticaret Borsaları da dahil edilmiştir. Yapılan değişiklik sonucunda, Türkiye İhracatçılar Meclisi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu, İhracatçı Birlikleri, Ticaret ve/veya Sanayi Odaları, Organize Sanayi Bölgeleri, Endüstri Bölgeleri, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri, Sektör Dernekleri ve Kuruluşları, Sektörel Dış Ticaret Şirketleri (SDŞ), Ticaret Borsaları ve İşveren Sendikaları ile imalatçıların kurduğu dernek, birlik ve kooperatifleri proje yürütebilmektedirler.

Proje bazlı eğitim ve/veya danışmanlık programları kapsamında, Program'a katılacak KOBİ'lerimiz için gerçekleştirilen ihtiyaç analizi çerçevesinde, şirketlerin ihtiyaç, ölçek ve donanımlarına göre gruplandırılmasıyla her bir grup için ayrı eğitim ve danışmanlık programları tasarlanması öngörülmüştür. Söz konusu programlarla KOBİ'lerimizin bir sonraki aşama olan yurt dışı pazarlama programlarına hazır hale getirilmesi ve yurt dışı pazarlardaki rekabet gücünün artırılması amaçlanmaktadır.

Eğitim ve/veya danışmanlık programına katılan şirketler, proje bazlı yurt dışı pazarlama programları (ortak pazar araştırmaları, pazar ziyaretleri, küme tanıtım faaliyetleri, ticaret heyetleri, yurt dışı fuar ziyaretleri, eşleştirme vb. organizasyonlar) ile proje bazlı alım heyetleri organizasyonlarına dâhil edilerek şirketlerimizin uluslararası pazarlara açılmalarına ve yurt dışındaki alıcıların ülkemizden alım yapmalarına yönelik faaliyetler gerçekleştirilmektedir.

Ayrıca, eğitim ve/veya danışmanlık programına/programlarına ve yurt dışı pazarlama veya alım heyeti programına/programlarına katılan şirketler, proje bazlı bireysel danışmanlık desteği alabilmektedir.

Bunların yanında, kümelenme potansiyeli olan bölgelerdeki küme oluşumlarının ortaya çıkartılması ve söz konusu küme oluşumlarının desteklenmesi amacıyla İşbirliği Kuruluşlarına istihdam desteği sağlanmaktadır. Uzman personel istihdamını artırmak üzere 2014 yılında söz konusu Tebliğ'de yapılan değişiklik ile istihdam edilecek personelin sağlaması gereken 2 yıllık iş tecrübesi koşulu kaldırılmıştır.

Uluslararası Rekabetçiliğin Desteklenmesi kapsamında 2014 yılı sonu itibariyle 136 aktif proje bulunmaktadır. Projeler kapsamında 2014 yılında 344, toplamda ise 890 proje faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

2014 yılı sonunda önemli oranda değiştirilip zenginleştirilen Pazar Araştırması ve

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği KOBİ'lerin en fazla ilgi gösterdiği yardım programıdır.

Yabancı şirket alımına yönelik danışmanlık desteği mali ve hukuki danışmanlığı da kapsamaktadır.

Pazara Giriş Desteği Hakkında Tebliğ ile, "pazar araştırması, rapor ve yurtdışı şirket alımları, sektörel ticaret ve alım heyetlerine katılım, elektronik ticaret sitelerine üyelik" konularında dört çeşit destek verilmektedir. Bu yardımımız KOBİ'lerin en fazla ilgi gösterdiği yardım programıdır. KOBİ çalışanı veya ortağı iki kişinin yurt dışı pazar araştırmaları sırasındaki ulaşım, konaklama masrafları %70 oranında, e-ticaret sitesi üyelikleri %70 ve pazar araştırması rapor alımları da %60 oranında desteklenmektedir.

İşbirliği kuruluşlarımızın sektörel ticaret heyetleri ve alım heyetleri organizasyonuna yönelik giderleri %50 oranında ve 150.000 \$'a kadar desteklenmektedir. Böylece her bir işbirliği kuruluşu yıllık 2.250.000 \$'a kadar destek alabilmektedir. 2014 yılı sonunda gerçekleştirilen yeni düzenleme ile söz konusu destek Bakanlığımızca belirlenen hedef ve öncelikli ülkelere yönelik heyetlerde %60 oranına çıkarılmıştır.

Yurtdışında şirket satın almaların ihracatımıza marka ve dağıtım kanallarından faydalanma açısından olumlu katkıda bulunacağı düşüncesiyle, firmalarımıza bu konuda bilgilendirme ve teknik destek sağlanmasına yönelik çalışmalar yapılmıştır. Bu çalışmaların bir sonucu olarak bu tebliğ ile yabancı şirket alımlarına yönelik danışmanlık hizmetlerine ilişkin giderler destek kapsamına alınmıştır. Yabancı şirket satın almaya yönelik danışmanlık giderleri mali ve hukuki danışmanlığı da kapsamaktadır. Yabancı şirket alımına yönelik danışmanlık desteği ile rapor desteği kapsamında şirketler için %60 ve İşbirliği Kuruluşları için %75 oranında ve toplam 200.000 \$'a kadar destek verilmektedir.

2014 yılı sonunda gerçekleştirilen düzenleme ile özellikle ileri teknolojiye sahip şirketlerin alımına yönelik iki yeni destek mekanizması oluşturulmuştur. İlk olarak ileri teknolojiye sahip olan yurtdışında yerleşik şirketlerin alımına yönelik danışmanlık giderlerinin %75'i, 500.000 ABD Dolarına kadar desteklenmektedir. Diğer taraftan, Türkiye' de ilk defa yürürlüğe giren yeni destek mekanizması ile ileri teknolojiye sahip şirketlerin alımına yönelik kredi faiz giderleri Türk Lirası kredilerde 5 puan, döviz ve dövize endeksli kredilerde 2 puan oranında ve 3.000.000 ABD Dolarına kadar desteklenmektedir.

E-ticaret siteleri dış ticarete önemli rol oynamaktadır. Etkin bir tanıtım mekanizması olarak da öne çıkan e-ticaret sitelerine üyelik giderleri %70 oranında ve 10.000 \$'a kadar desteklenmektedir.

Pazar Araştırması ve Pazara Giriş Desteği kapsamında 2014 yılında toplam 3.426 adet başvuru sonuçlandırılmıştır.

Dahilde İşleme Rejimi (DİR)

Dahilde işleme Rejimi ihracatçılarımızın dünya fiyatlarından hammadde ve ara malı temin etmesine imkan sağlayan ve bu yolla ihracat aşamasında önemli bir maliyet avantajı yaratan bir uygulamadır. Dahilde işleme izin belgelerinin düzenlenmesi esnasında göz önünde bulundurulmuş en önemli unsurların başında iç piyasadaki üretim dengelerinin ve rekabetin bozulmasını önlemek gelmektedir.

Dahilde İşleme Rejiminin Elektronik Ortama Aktarılması Projesi kapsamında, 1 Ocak 2006 tarihinden itibaren sadece elektronik ortamda yapılan başvurular kabul edilmeye başlanmıştır. Söz konusu proje ile DİR sisteminin denetim ve takibi kolaylaştırılmıştır. Proje ile Dahilde İşleme İzin Belgelerine etkinlik, güvenlik ve sürat kazandırılmış olup, firmaların belge ve bu belgelere ilişkin her türlü revize başvuruları elektronik ortamda yapılmakta ve bu başvuruların Bakanlığımız ve Bölge Müdürlüklerimiz tarafından değerlendirilmesi işlemleri de yine elektronik ortamda yapılmaktadır.

2014 yılında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında 67,1 milyar dolar ihracat, 30,7 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında 10 ülkeye yönelik 8 adet Genel Ticaret Heyeti; 42 farklı ülkeye 108 adet Sektörel Ticaret Heyeti ve 73 Alım Heyeti gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında gerçekleştirilen toplam 73 Alım Heyeti Programına 79 ülkeden yaklaşık 2.481 yabancı temsilci katılım sağlamıştır.

2014 yılında Dahilde İşleme Rejimi kapsamında 67,1 milyar dolar ihracat (genel ihracatımızın %42,6'sı), 30,7 milyar dolar ithalat gerçekleştirilmiş (genel ithalatımızın %12,7'si) olup, Döviz Kullanım Oranı (DKO) %46 olarak gerçekleşmiştir.

Tanıtım Faaliyetleri

İhraç ürünlerimizin uluslararası pazarlarda tanıtımını sağlama, pazar payını artırma ve söz konusu pazarlarda ticari ve ekonomik işbirliğinde ilerleme kaydedilmesi amaçlarına yönelik olarak, Bakanlığımız koordinasyonunda Ticaret Heyeti, Alım Heyeti, uluslararası fuarlara iştirak gibi çeşitli tanıtım faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Potansiyel pazar niteliğindeki ülkelere yönelik ihracatımızda artış sağlanması ve ihraç ürünlerimizin tanıtımı amacıyla, Bakanlığımız koordinasyonu ve Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) organizasyonunda, İhracatçı Birliklerince ve/veya özel sektör kuruluşlarınca Ticaret Heyeti programları gerçekleştirilmektedir. Bakanlığımızca yürütülen ihracat stratejileri doğrultusunda belirlenen hedef ülkeler çerçevesinde, 2014 yılında Japonya, Singapur, Malezya, Tataristan, Kuveyt, Bosna Hersek, Katar, Ürdün, Cibuti ve Etiyopya'ya olmak üzere 10 ülkeye yönelik 8 genel ticaret heyeti programı gerçekleştirilmiştir.

2014 yılında, genel ticaret heyetlerinin yanı sıra spesifik sektörlerle yönelik tanıtım çalışmaları kapsamında sektör temsilcilerimiz ile çeşitli ülkelere ziyaretlerde bulunulmuştur. 2014 yılında gerçekleştirilen sektörel ticaret heyetleri kapsamında, katılımcılar yurtdışındaki potansiyel iş ortaklarıyla bir araya getirilmiştir. Bu çerçevede, 2014 yılında Amerika Birleşik Devletleri (17), Almanya (7), Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri (4), Belarus, Brezilya, Cezayir (4), Çin Halk Cumhuriyeti (6), Danimarka, Ekvador, Endonezya, Fas, Filipinler (2), Fransa (10), Gana (2), Güney Afrika Cumhuriyeti (2), Gürcistan, Hindistan, Hollanda (3), Irak, İngiltere, İran (2), İtalya (4), İsveç (2), Kamerun (1), Kanada (2), Kazakistan (3), Kolombiya (2), Macaristan, Malezya (3), Meksika, Nijerya, Paraguay, Polonya (3), Romanya, Rusya Federasyonu (15), Singapur, Şili (3), Tayland, Tunus, Ukrayna ve Uruguay olmak üzere 42 farklı ülkeye toplam 108 adet sektörel ticaret heyeti programı düzenlenmiştir.

2014 yılında gerçekleştirilen 73 Alım Heyeti Programı çerçevesinde, hedef ülkelere basın mensupları, resmi temsilciler ve firma yetkilileri hedef sektörlerle yönelik olarak ülkemize getirilmiştir. Yurt içinde organize edilen fuarlarla eşzamanlı olarak düzenlenen Alım Heyeti Programları; 2014 yılında ev tekstili, tekstil ve konfeksiyon, gıda, makine, maden ve metal, ağaç mamulleri, yapı malzemeleri, bilişim, kimyevi madde ve mamuller, hazır giyim, savunma sanayi, otomotiv ve doğal taş başta olmak üzere çeşitli sektörlerle yönelik olarak gerçekleştirilmiştir.

Anılan dönem zarfında gerçekleştirilen söz konusu 73 Alım Heyeti Programına; Amerika Birleşik Devletleri, Almanya, Angola, Arjantin, Arnavutluk, Avustralya, Avusturya, Azerbaycan, Birleşik Arap Emirlikleri, Belçika, Benin, Bosna Hersek, Brezilya, Bulgaristan, Cezayir, Çek Cumhuriyeti, Çin Halk Cumhuriyeti, Danimarka, Etiyopya, Fas, Fildişi Sahilleri, Filistin, Fransa, Güney Afrika Cumhuriyeti, Güney Kore, Haiti, Hırvatistan, Hindistan, Hollanda, Irak, İngiltere, İran, İspanya, İsrail, İsveç, İsviçre, İtalya, Japonya, Kanada, Karadağ, Katar, Kırgızistan, Kolombiya, Kosova, Litvanya, Lübnan, Macaristan, Makedonya, Malezya, Meksika, Mısır, Moğolistan, Moldova, Mozambik, Nijerya, Özbekistan, Pakistan, Panama, Paraguay, Peru, Polonya, Romanya, Rusya Federasyonu, Suudi Arabistan, Senegal, Sırbistan, Slovakya, Sudan, Tayland, Tunus, Türkmenistan, Uganda, Ukrayna, Umman, Ürdün, Venezuela, Vietnam, Yemen ve

2014 yılında 16 adet Özel Nitelikli Alım Heyeti Programı gerçekleştirilmiştir.

Yunanistan olmak üzere toplam 79 ülkeden yaklaşık 2.481 yabancı temsilci katılım sağlamıştır.

Dünyada ulusal, bölgesel ya da küresel bazda faaliyet gösteren zincir mağazalara yönelik olarak Bakanlığımızca gerçekleştirilen çalışmalar sonucunda, çeşitli ülkelerdeki büyük ithalatçı firmaların, önemli kamu şirketlerinin ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının üst düzey yöneticilerinden müteşekkil kısıtlı katılımlı Özel Nitelikli Alım Heyetleri Türkiye'ye getirilerek sektörleriyle ilgili özel firma ziyaretleri gerçekleştirilmektedir. Özel Nitelikli Alım Heyeti programları kapsamında ülkemize getirilen zincir mağaza ve ilgili kurum-kuruluş temsilcilerinin yol ve konaklama giderleri Bakanlığımızca karşılanmaktadır.

2014 yılında gerçekleştirilen 73 Alım Heyeti programı içerisinde 16 organizasyon Özel Nitelikli Alım Heyeti niteliğinde olup, bu faaliyetler kapsamında Brezilya, Çin Halk Cumhuriyetleri, Filistin, Güney Kore, İran, İtalya, Japonya, Karadağ, Malezya, Meksika, Özbekistan, Polonya, Romanya ve Rusya Federasyonu'ndan firma temsilcileri, kurum-kuruluş yetkilileri ve basın editörleri ülkemize getirilerek seçilmiş firma ve kurum kuruluşlarımızla birebir görüşmeler yapmaları, fabrika ve tesis ziyaretleri gerçekleştirmeleri sağlanmıştır.

Tüm bunlara ilaveten, ihracatımızın geliştirilmesi, ürünlerimizin tanıtılması ve yeni pazarlara girilmesi amacıyla ihtiyaç duyulan ürünlerde tanıtım grupları kurulmakta olup, faaliyet gösteren tanıtım gruplarımız ve kuruluş tarihleri ise şu şekildedir:

- Seramik Tanıtım Grubu (STG), 1997
- Fındık Tanıtım Grubu (FTG), 1998
- Deri Tanıtım Grubu (DTG), 2005
- Makine Tanıtım Grubu (MTG), 2007
- Zeytin ve Zeytinyağı Tanıtım Komitesi (ZZTK), 2007
- Narenciye Tanıtım Grubu (NTG), 2007
- Su Ürünleri Tanıtım Grubu (STG), 2008
- Kanatlı Tanıtım Grubu (KTG), 2010
- Süs Bitkileri Tanıtım Grubu (SBTG), 2011
- Şekerli Mamuller Tanıtım Grubu (ŞTG), 2012
- Makarna Bulgur Bakliyat ve Bitkisel Yağlar Tanıtım Grubu (MBTG), 2012
- Un ve Unlu Mamuller Tanıtım Grubu (UTG), 2012
- Kuru Meyve Tanıtım Grubu (KMTG), 2012
- Savunma ve Havacılık Tanıtım Grubu (SHTG), 2013
- Kozmetik Tanıtım Grubu (KTG), 2013

KOBİ'lerin Ağ Yapılanmaları ve Bölgesel İşbirliği'nin Geliştirilmesi Projesi

KOBİ İşbirliği ve Kümelenme Projesi", uzun adı ile "Ağ Oluşturma ve Bölgelerarası İşbirliği için KOBİ'lerin Güçlendirilmesine Yönelik Teknik Yardım" Projesi, 22 Şubat 2011 tarihinde çalışmalarına başlamıştır. Ekonomi Bakanlığı'nın faydalanıcı kuruluş olduğu ve 5 milyon Avro toplam bütçeye sahip proje, Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti tarafından ortak finanse edilmiştir. Proje 2014 yılı Ocak ayında tamamlanmıştır. KOBİ'lerin Ağ Yapılanmaları ve Bölgesel İşbirliğinin Geliştirilmesi Projesi'nin temelde Bakanlığımız tarafından açıklanan 2023 yılında ihracatımızın 500 milyar dolara ulaşması hedefi ile birlikte Bölgesel Rekabet

Edebilirlık Operasyonel Programı (BROP) bölgesinde kişi başına dufen gelirin 2020 yılına kadar ulkenin ortalamasına yaklaştırılması hedeflerine katkıda bulunması öngörölmüş olup, bu doğrultuda proje faaliyetleri ile söz konusu bölgede firmalar arası işbirliklerinin artırılması, bölgedeki yerel aktörler (ihracatçı birlikleri, sanayi odaları, vb.) tarafından sunulan destek hizmetlerinin geliştirilmesi, teşvik edilen işbirlikleri ile firmaların verimlilik ve katma değer artışlarının sağlanması, BROP bölgesindeki firmaların teknolojiye erişimlerinin kolaylaştırılması ve teknolojideki gelişmelerden haberdar edilmesi, üniversite-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi ile bu bölgedeki firmalarımızın uluslararası pazarlara giriş ve bu pazarlarda rekabet edebilirliklerini artırmak üzere kapasitelerinin geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Bakanlığımız liderliğinde ve Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ortaklığında yürütölen proje Trabzon, Samsun, Çorum, Kahramanmaraş ve Gaziantep illerinde Kümelenme Bilgi Merkezleri ile rekabet gücü yüksek bölgelerimizle işbirlikleri kurarak çalışmalarını sürdürmüştür.

Kümelenme Bilgi Merkezleri'nin yer aldığı ve proje faaliyetlerinin yürütöldüğü pilot illerde Yerel Proje Paydaşlarımız ve öncelikli iş kümesi sektörleri şu şekildedir:

- Güneydoğu Anadolu İhracatçı Birlikleri (Gaziantep): Ayakkabı
- Çorum Ticaret ve Sanayi Odası: Tarım ve Gıda İşleme Makinaları
- Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası: Metal Mutfak Eşyaları
- Samsun Ticaret ve Sanayi Odası: Medikal Ürünler
- Trabzon Ticaret ve Sanayi Odası: Gemi İnşaa

Pazara Giriş Çalışmaları

2008 yılı son çeyreğinden itibaren dünya ekonomilerini etkisi altına alan küresel ekonomik kriz, ticarete yeni yaklaşımlar benimsenmesine yol açarken, ihracatın arttırılması, söz konusu krizden çıkışta benimsenen en önemli strateji olarak ön plana çıkmıştır. Uluslararası piyasalarda rekabetin daha da çetin hale geldiği bu yeni ortamda hem fırsatları hem de tehditleri en iyi biçimde tespit ederek küresel ticarettten daha fazla pay almaya yönelik bir yaklaşım benimsemek, ticari ilişkilerde pro-aktif olmak, artan rekabet koşulları altında “yeni pazarlara girmek” ve “mevcut pazarlarımızdaki payımızın arttırılması” gittikçe daha önemli hale gelmiştir.

Buna ek olarak, kriz sonucunda yeniden şekillenen uluslararası ekonomik ortamda kamu ve özel sektör arasındaki iletişimin arttırılması, kurumlar arası bilgi akışının etkin hale getirilmesi ve tüm bunların neticesinde ihracatçılarımızın hem dış pazarlarda karşılaştıkları sorunlara süratle çözümler bulunması hem de yeni iş

imkânlarının rakiplerimizden önce tespit edilerek yeni pazarlara giriş çalışmalarının gerçekleştirilmesi büyük önem kazanmıştır.

Tüm bu gelişmeler ışığında, 2009 yılında yapılan çalışmalar neticesinde, ihracatçılarımızın yurt dışı pazarlarla ilgili ihtiyaçlarına hızlı ve etkin şekilde cevap verme ile gerçekleştirilecek faaliyetlerin planlamasından icrasına ve son olarak takibine kadar her aşamada verimliliğin sağlanmasını teminen, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile ticarete ilişkin faaliyetleri bulunan başlıca sivil toplum kuruluşlarının temsil edildiği iki ayaklı yeni bir yapı oluşturulmuştur.

Söz konusu yapılanmanın “Enformasyon” ayağının ana gövdesini “Ülke Masaları” ile “İhracat Bilgi Platformu” ve Eğitim başlığı altında gerçekleştirilen “Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri” oluşturmaktadır. Bu yeni yapı kapsamında 34 adet Ülke Masası bulunmaktadır. Ana amacı başta KOBİ’ler olmak üzere, ihracatçılarımızı ve Sivil Toplum Kuruluşları’nı bilgilendirmek ve yapının ikinci ayağı olan Aksiyon kısmına katkı ve destek sağlamak olan Ülke Masaları, 2010 yılı başından bu yana firmalarımıza hizmet sunmaktadır. 2014 yılında 84 adet ülke sunumu gerçekleştirilmiştir.

Bakanlığımız tarafından, aktif ve potansiyel ihracatçı KOBİ’lerimizin dış pazarlarla ilgili güncel ticari bilgi ihtiyacının karşılanması amacıyla yeni Web Portalı ile hizmet sunulmaktadır.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) gibi işbirliği kuruluşları organizasyonunda iş çevrelerinin bilgilendirilmesi amacıyla Dış Ticaret Bilgilendirme Seminerleri düzenlenmektedir. 2014 yılında 81 ilde, 28 işbirliği kuruluşu ile toplam 85 Dış Ticaret Bilgilendirme Semineri düzenlenmiş ve 3483 kişi katılım sağlamıştır.

Ayrıca, Birleşmiş Milletler (BM) kuruluşlarının mal ve hizmet satın alımlarında ülkemiz firmalarının payının artırılmasını teminen bilgilendirilmelerini sağlamak üzere, Bakanlığımız koordinasyonu, TİM, ilgili İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliği, Ankara’da OSTİM Organize Sanayi Bölge organizasyonu ve BM Satın Alma Hizmetleri Birimi yetkilileri işbirliğinde 16-20 Haziran 2014 tarihleri arasında sırasıyla İstanbul, Ankara ve Bursa’da seminer programları gerçekleştirilmiştir.

Öte yandan, oluşturulan yeni yapının ikinci bölümü ise “Aksiyon” ayağı olup, bu ayağın üst düzey karar alma mercii olan “Pazara Giriş Komitesi”nin başkanlığı Ekonomi Bakanlığı Müsteşarı tarafından yürütülmektedir. Sekreteryası Bakanlığımız İhracat Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen bu Komite’nin daimi üyeleri ise Bakanlığımızın ilgili Genel Müdürlükleri’nin Genel Müdürleri, Dışişleri Bakanlığı İkili Ekonomik İlişkiler Genel Müdürü, Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı (TİKA) Başkanı, Eximbank Genel Müdürü, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı ve/veya Başkan Vekilleri, TOBB Yönetim Kurulu Başkanı ve/veya Başkan Vekilleri, ve çeşitli meslek kuruluşlarının Yönetim Kurulu Başkanı ve/veya Başkan Vekilleri olarak belirlenmiştir.

Pazara Giriş Komitesi’nin başlıca görev ve yetkileri şunlardır;

- Belirlenen yıl ve/veya dönem için ekonomik ve ticari ilişkilerin yoğunlaştırılacağı “Hedef ve Öncelikli Ülkeler”i kararlaştırmak ve gözden geçirmek,
- “Hedef Ülke”lere yönelik hazırlanacak “Pazara Giriş Faaliyet Planları”nı (ilgili ülkeye yönelik ikili ticari ve ekonomik ilişkilerimize ilişkin gelişmeleri ve anılan ülkeye yönelik pazara giriş faaliyetlerini içeren eylem planları) karara bağlamak,

- Türkiye'nin ülkeler bazında ihracat performansını, gerçekleştirilen faaliyetleri ve sonuçlarını içeren yıllık "İhraç Pazarları İzleme Raporu"nu (Türkiye'nin ülkeler bazında ihracat performansını, gerçekleştirilen faaliyetleri ve sonuçlarını içeren yıllık raporlar) onaylamak,
- İlgili birimlere intikalinden itibaren kısa dönemde çözüme ulaştırılmamış pazara giriş engellerini, çözüm planlarını ve çözüm planları doğrultusunda yapılan girişimler ve sonuçlarını içeren yıllık "Pazara Giriş Engelleri Raporu"nu (belli başlı ihraç pazarlarımızda ihracatçılarımızın karşılaştığı engelleri ve söz konusu engellerin bertarafına ilişkin Bakanlığımızca yapılan faaliyetleri içeren yıllık raporlar) onaylamak,
- İhtiyaç duyulması halinde Pazara Giriş Faaliyetleri ve Pazara Giriş Engelleri Çalışma Gruplarını yapılacak farklı çalışmalar kapsamında görevlendirmek.

Pazara Giriş Komitesinin altında ise iki ayrı Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Bu gruplardan ilki, başkanlığı Bakanlığımız İhracat Genel Müdürü, sekretaryası ise İhracat Genel Müdürlüğü tarafından yürütülen "**Pazara Giriş Faaliyetleri Çalışma Grubu**" olup, Grubun daimi üyeleri Bakanlığımızın ilgili Genel Müdürlüklerinin temsilcileri, TİKA Başkan Yardımcısı, Eximbank Genel Md. Yardımcısı, TİM Genel Sekreteri/Yardımcısı, DEİK Genel Sekreteri, TOBB Genel Sekreter Yardımcısı ve çeşitli meslek kuruluşlarının Genel Sekreter Yardımcılarıdır. İhtiyaç duyulması halinde ve Çalışma Grubu Başkanı'nın daveti ile, ilgili diğer kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının temsilcileri toplantılara katılım sağlayabilmektedir. Pazara Giriş Faaliyetleri Çalışma Grubu'nun başlıca görevleri ise;

- "Hedef ve Öncelikli Ülkeleri" belirlemek üzere Sekretarya tarafından yapılan çalışmaları görüşmek ve Komite'nin onayına sunmak,
- Hedef Ülkelere yönelik "Pazara Giriş Faaliyet Planları" nı Komite'nin onayına sunmak,
- Komite tarafından onaylanan Faaliyet Planlarını takip etmek,
- Türkiye'nin ülkeler bazında ihracat performansını, gerçekleştirilen faaliyetleri ve sonuçlarını içeren yıllık "İhraç Pazarları İzleme Raporları"nu hazırlamak,
- Gerekli durumlarda, hedef ve öncelikli ülkeleri gözden geçirmek ve değişiklik önerilerini Komite'nin onayına sunmak,
- İhtiyaç duyulması halinde Komite tarafından verilen diğer görevleri yerine getirmek.

Pazara Giriş Komitesi altında görev yapan çalışma gruplarından diğeri olan ve başkanlığı Bakanlığımız Anlaşmalar Genel Müdürü, sekretaryası Anlaşmalar Genel Müdürlüğü tarafından yapılan "**Pazara Giriş Engelleri Çalışma Grubu**"nun daimi üyeleri Bakanlığımızın ilgili Genel Müdürlüklerinin temsilcileri, TİM Genel Sekreteri ve Yardımcısı, DEİK Genel Sekreteri, TOBB Genel Sekreter Yardımcısı, ve çeşitli meslek kuruluşlarının Genel Sekreter Yardımcılarıdır. İhtiyaç duyulması halinde ve Çalışma Grubu Başkanı'nın daveti ile ilgili diğer kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının temsilcileri toplantılara katılım sağlarlar.

Pazara Giriş Engelleri Çalışma Grubu'nun başlıca görevleri ise;

- Firmalarımızın dış pazarlarda karşılaştıkları pazara giriş engellerinin hızlı ve sistematik olarak Çalışma Grubu'na aktarılmasını sağlamak,
- Firmaların pazara giriş engelleri konusunda bilgilendirilmelerini sağlamak

amacıyla toplantı, seminer gibi bilgilendirme faaliyetleri düzenlemek, bu doğrultuda Çalışma Grubu üyeleri arasında işbirliğini sağlamak,

- Çalışma Grubu'na intikal eden pazara giriş engelleri hakkında, Sekretarya tarafından verilerin toplanması, sorun hakkında mütalaa hazırlanması ve çözüm planlarının geliştirilmesi konusunda yönlendirmede bulunmak,
- Sekretarya tarafından hazırlanan mütalaa ve çözüm planları çerçevesinde Bakanlığımız birimlerince yapılacak girişimler hakkında görüş bildirmek,
- Kısa vadede çözüme ulaştırılmamış pazara giriş engellerini çözüm planı önerileri ile birlikte Komite 'ye sunmak,
- Çalışma Grubu üyelerine intikal eden pazara giriş engelleri ve çözüm planları hakkında Çalışma grubu üyeleri arasında mümkün olduğunca elektronik iletişim araçları kullanılarak iletişimi sağlamak,
- Çalışma Grubu'na intikal eden pazara giriş engellerini ve engeller hakkında o güne kadar yapılan ve yapılması öngörülen girişimleri ve sonuçlarını içeren "Pazara Giriş Engelleri Raporu" nu Komite'nin onayına sunmak,
- Bakanlığımız web sayfasında yer alacak pazara giriş engellerine ilişkin bilgiler hakkında ilgili Bakanlığımız birimine (EAD Genel Müdürlüğü) görüş bildirmektir.

17 Aralık 2013 tarihinde gerçekleştirilen 5. Pazara Giriş Komitesi toplantısı neticesinde Ekonomi Bakanı'nın da Olur'u ile 2014-2015 dönemi hedef ve öncelikli ülkeler listesi nihai halini almıştır. Buna göre 2014-2015 dönemi için belirlenen hedef ve öncelikli ülkeler aşağıda yer almakta olup, hedef ülkelere yönelik 2014 yılı Eylem Planları Pazara Giriş Komitesi üyelerinin değerli katkılarıyla hazırlanmış ve ilgili faaliyetler hayata geçirilmeye başlanmıştır.

2014-2015 Dönemi Hedef Ülkeler ve Öncelikli Ülkeler tablodaki şekilde belirlenmiştir.

HEDEF ÜLKELER	ÖNCELİKLİ ÜLKELER
1. A.B.D.	1. ALMANYA
2. BREZİLYA	2. ANGOLA
3. CEZAYİR	3. ARJANTİN
4. ÇİN	4. AZERBAJCAN
5. GÜNEY KORE	5. B.A.E.
6. HİNDİSTAN	6. BANGLADEŞ
7. IRAK	7. BULGARİSTAN
8. İRAN	8. ENDONEZYA
9. JAPONYA	9. ETİYOPYA
10. KAZAKİSTAN	10. GANA
11. LİBYA	11. G. AFRİKA C.
12. NİJERYA	12. GÜRCİSTAN
13. POLONYA	13. İNGİLTERE
14. ROMANYA	14. KANADA
15. RUSYA FEDERASYONU	15. KATAR
16. SUUDİ ARABİSTAN	16. KOLOMBİYA
17. UKRAYNA	17. KUVEYT
	18. MALEZYA
	19. MEKSİKA
	20. MISIR
	21. PERU
	22. ŞİLİ
	23. TANZANYA
	24. TAYLAND
	25. TÜRKMENİSTAN
	26. UMMAN
	27. VİETNAM

Bu kapsamda, söz konusu hedef ülkeler için Eylem Planları hazırlanmış ve bu planlar kapsamında Ticaret Heyeti, Sektörel Ticaret Heyeti ve Alım Heyeti faaliyetlerinde anılan ülkelere yoğunlaşmaya başlanmıştır.

Ticaret Politikası Önlemleri (TPÖ) ve Soruşturmaları

Ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine karşı yürütülen veya ihracatımıza olumsuz etkide bulunabilecek ticaret politikası önlemleri (anti-damping, telafi edici vergi ve korunma önlemleri) süreçleri kapsamında 2014 yılında da Bakanlığımız çalışmaları sürdürülmüştür. Bu bağlamda; bir yandan mevcut önlemlerin ortadan kaldırılması ya da iyileştirilmesine ilişkin çalışmalarımız devam ederken; diğer yandan da açılan soruşturmaların önlemsiz olarak kapatılması amacıyla Bakanlığımız tarafından ülkemiz görüşlerini içerir teknik mahiyetli yazılı metinler hazırlanarak ilgili ülke yetkili otoritelerine sunulmuş, soruşturmalar boyunca ülkemiz görüşleri düzenlenen tarafları dinleme toplantılarında veya istişare görüşmelerinde şifahi olarak dile getirilmiş, Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) bünyesinde yer alan komiteler nezdinde ve gerçekleştirilen ikili üst düzey görüşmelerde de değerlendirmelerimiz karşı taraflara tevdi edilmiştir. Tüm bu çalışmalar, İhracatçı Birliklerimiz, firmalarımız ve sektör dernekleri ile işbirliği ve karşılıklı fikir teatisi çerçevesinde ilerlemiş olup ihracatçılarımız, soruşturma öncesinde, soruşturma sürecinde ve soruşturma sonrasında izleyebilecekleri yol haritası ve ilgili DTÖ Anlaşmaları ile ithalatçı ülke mevzuatı çerçevesindeki hak ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirilmiştir.

Anti-Damping Soruşturmaları:

2014 yılında, ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine karşı Fas (Sıcak Haddelenmiş Sac), İsrail (Makine Halıları), Filipinler (Buğday Unu), ABD (4 adet: Petrol ve Doğalgaz Boru Hatlarında Kullanılan İnce ve Kalın Borular-OCTG, İnşaat Demiri, Hat Boruları ve Çelik Çiviler), Kanada (2 adet: İnşaat Demiri ve OCTG), AB (Gökkuşluğu Alabalığı), Avustralya (2 adet: Filmaşın ve İnşaat Demiri), Endonezya (Buğday Unu) tarafından açılmış olan 13 adet orijinal anti-damping soruşturması yürütülmüştür. Bu soruşturmalardan ABD (OCTG), Fas (Sıcak Haddelenmiş Sac), Kanada (İnşaat Demiri) ve Filipinler (Buğday Unu) nihai önlemlerle sonuçlanırken; İsrail (Makine Halıları) ve ABD (2 adet: İnşaat Demiri ve Çelik Çiviler) ülkemiz adına önlemsiz olarak kapatılmıştır.

Kanada tarafından ülkemiz menşeli OCTG ithalatına karşı 3 Aralık 2014 tarihinde geçici önlem uygulanmasına hükmedilmiştir. AB (Gökkuşluğu Alabalığı), Avustralya (2 adet: Filmaşın ve İnşaat Demiri), Endonezya (Buğday Unu) ve ABD (Hat Borular) tarafından yürütülmekte olan orijinal anti-damping soruşturmaları kapsamında ülkemiz menşeli ürünlerin herhangi bir önleme maruz kalmaması için çalışmalar ise halen devam etmektedir.

Korunma Önlemi Soruşturmaları:

2014 yılında, Endonezya (Buğday Unu), Tayland (Alaşsız Çelikten Yassı Hadde Ürünleri), Fas (Soğuk Haddelenmiş Sac ve Kaplanmış Sac), Mısır (2 adet: İnşaat Demiri ve Otomobil Aküleri), Kolombiya (3 adet: İnşaat Demiri ve Filmaşın, Çubuk ve Profiller, L Şeklinde Profiller), Avustralya (İşlenmiş Meyve Ürünleri) tarafından ihracatımızı doğrudan etkileyen 9 adet korunma önlemi soruşturması yürütülmüştür. Avustralya (İşlenmiş Meyve) ve Kolombiya (3 adet: İnşaat Demiri ve Filmaşın, Çubuk ve Profiller, L Şeklinde Profiller) tarafından açılmış soruşturmalar nihai önleme hükmedilmeden kapatılmıştır. Endonezya (Buğday Unu) tarafından yürütülen soruşturmada ise kota şeklinde nihai bir önlem alınmış, bununla beraber mezkûr kota uygulaması 04 Aralık 2014 tarihinde sona ermiştir.

Sübvansiyon Soruşturmaları:

2014 yılında ABD (4 adet: OCTG, İnşaat Demiri, Hat Boruları ve Çelik Çiviler), Avrupa Birliği (Gökkuşluğu Alabalığı) ve Kanada (2 adet: OCTG ve İnşaat Demiri)

tarafından ülkemiz menşeli ihraç ürünlerine karşı toplamda 7 adet orijinal sübvansiyon soruşturması yürütülmüştür. Bu soruşturmalardan, ABD (Çelik Çiviler) davasında ülkemiz önlem dışında tutulmuş, Kanada (OCTG ve İnşaat Demiri) soruşturmaları ise ihracatçı firmalarımızın sübvansiyon miktarlarının ihmal edilebilir seviyelerde olmasından hareketle herhangi bir önlem alınmadan sonlandırılmıştır. ABD tarafından yürütülmekte olan iki adet (OCTG ve İnşaat Demiri) soruşturmada nihai önleme hükmedilmiş; AB tarafından yürütülmekte olan süreçte ise (Gökkuşuğu Alabalığı) geçici önlem tatbik edilmesine karar verilmiştir.

Ayrıca, 2014 yılının ilk 11 aylık dönemindeki 144,5 milyar dolarlık toplam ihracatımızın %0,73'üne denk gelen yaklaşık 1 milyar 53 milyon dolarlık kısmı ticaret politikası önlemleri sürecine tabidir.

Türk ihraç ürünlerine yönelik uygulanan ticaret politikası önlemlerine ilişkin detaylı bilgiye www.tpsa.gov.tr web sitesinden ulaşılması imkân dâhilindedir.

Sınır Ticareti

Sınır Ticareti uygulaması halihazırda; "Sınır Ticaretinin Düzenlenmesine İlişkin 2008/14451 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı" ile "Sınır Ticaretinin Uygulanmasına İlişkin 2009/7 sayılı Tebliğ" kapsamında yürütülmektedir.

Sınır ticaretinin amacı; ekonomik ve sosyal yönden geri kalmış ve işsizliğin yoğun olduğu Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerindeki sınır illerimizde yaşayan halkın ihtiyacı olan ürünlerin bölgede yerleşik esnaf ve tacirler tarafından komşu ülkelerden daha ucuza tedarik edilmesi suretiyle teminine ve bu şekilde bu bölgelerdeki ticaretin gelişmesine ve dolayısıyla bu illerdeki istihdamın artırılmasına yardımcı olmaktır.

Söz konusu Kararname çerçevesinde 12 sınır ilimiz (Artvin, Ardahan, Iğdır, Ağrı, Van, Hakkâri, Şırnak, Mardin, Şanlıurfa, Gaziantep, Kilis ve Hatay) sınır ticareti için yetkili kılınmıştır. Bir esnaf veya tacir; ilgili il için belirlenen yıllık kota dâhilinde ayda en fazla 50 bin dolara kadar ithalat yapma imkânına sahiptir. Sınır Ticareti kapsamındaki ithalat gümrük vergisinden muaftır. Ancak, KDV ve ÖTV'nin tamamı tahsil edilmektedir.

Ülkemiz üretiminin korunması ve iç piyasada haksız rekabetin önlenmesi amacıyla; çay, şeker, fındık, antepfıstığı, canlı hayvan, et ve süt ürünleri ile petrol ve petrol ürünleri gibi bazı ürünlerin ithalatına yasaklama getirilmiştir. İthalat, İran ağırlıklı olmak üzere, birkaç tarım ürününden (Karpuz, Kivi, Kabuklu-Kabuksuz Ceviz, Lahana, Hurma, v.b.) ibarettir. Uygulama, ülkemiz lehine ihracat ağırlıklı yürümektedir. Sınır Ticareti kapsamında 2014 yılı Ocak-Ağustos döneminde gerçekleşen ihracat 359,1 milyon dolarken ithalat 8,8 milyon dolardır.

ii. İthalat Politikaları

Bakanlığımız, ülkemiz ithalat politikalarını yerli üretimin rekabet gücü ve girdi ihtiyaçlarını dikkate alarak uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde, diğer ilgili tüm kamu ve özel sektör paydaşlarıyla işbirliği içinde belirlemekte ve yürütmektedir.

İthalat Rejimi Kararı'nın ekinde yer alan Listeler ve İthalat Tebliğleri her yıl güncellenmektedir.

Tarife ve Kotalar

Ülkemiz sanayicilerinin, maliyetlerini azaltarak rekabet gücünü artırmak amacıyla, gümrük vergisinin askıya alınmasını talep ettikleri Gümrük Birliği alanı içinde

Gümrük Birliği alanı içinde Avrupa Birliği Komisyonu Ekonomik Tarife Sorunları Grubu'nda (ETSG) müzakerelere katılım sağlanmıştır.

üretimi bulunmayan maddelere ilişkin olarak Avrupa Birliği Komisyonu Ekonomik Tarife Sorunları Grubu'nda (ETSG) müzakerelere katılım sağlanmıştır.

ETSG'de yapılan müzakereler kapsamında yıllık olarak tespit edilen bazı sanayi ürünlerindeki %0 gümrük vergili tarife kontenjanlarının açılması ve dağıtımına devam edilmiştir.

Girdi temininde maliyetlerin düşürülerek yerli sanayicilerin rekabet gücünü korumak amacıyla, üretimin tüketimi karşılamadığı üç adet kimyasal hammadde için (Etilen Glikol, Akrilonitril ve Butil Akrlat) 05/12/2013 tarihli ve sırasıyla 2013/5724, 2013/5722, 2013/5723 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları çerçevesinde 2014 yılında geçerli olmak üzere, yine sırasıyla, 230 bin, 70 bin, 60 bin ton tarife kontenjanı açılmıştır. Ayrıca, klima kompresörleri ve LED diyetli baskılı devre kartları için 02/12/2013 tarihli ve sırasıyla 2013/5705 ve 2013/5706 sayılı Bakanlar Kurulu Kararları çerçevesinde 2014 yılında geçerli olmak üzere yine sırasıyla 450 bin adet ve 16 milyon adet tarife kontenjanı açılmıştır.

19/04/2014 tarihli ve 28977 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 28/03/2014 tarihli ve 2014/6169 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, hububat üretiminde yaşanan düşüşlerden olumsuz yönde etkilenilmemesi, kuraklık nedeniyle oluşabilecek arz açığının ithalat yoluyla karşılanabilmesi, spekülasyon fiyat hareketlerine meydan verilmemesi ve piyasa dengelerinin sağlanabilmesini teminen, ihtiyaç duyulması halinde TMO tarafından %0 gümrük vergisi ile 31/05/2016 tarihine kadar kullanılmak üzere buğday için 2,5 milyon ton, arpa için 1 milyon ton, mısır için 500 bin ton ve 01/09/2016 tarihine kadar kullanılmak üzere pirinç için 200 bin ton tarife kontenjanı açılmıştır.

13/05/2014 tarihinde Bosna-Hersek'te yaşanan sel felaketi nedeniyle anılan ülkeye ekonomik olarak destek olmak amacıyla 31/12/2014 tarihine kadar Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından kullanılmak kaydıyla Bosna-Hersek'ten taze/soğutulmuş/dondurulmuş sığır eti ithalatında 15.000 tonluk %0 gümrük vergili tarife kontenjanı tahsis edilmiş olup, konuya ilişkin 17/03/2014 tarihli ve 2014/6136 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 22/05/2014 tarihli ve 29007 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. 31/12/2014 tarihli ve 29222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2014/7133 sayılı Karar ile tarife kontenjanının süresi 31/12/2015 tarihine kadar uzatılmıştır.

Ülkemiz ile Tunus Cumhuriyeti arasında Serbest Ticaret Alanı Tesis Eden Ortaklık Anlaşması çerçevesinde Ortaklık Konseyi'nde hurma ithalatı için açılmış olan 2.000 tonluk tarife kontenjanının 5.000 tona çıkarılması kararı alınmış ve söz konusu düzenlemeyi içeren 17/03/2014 tarihli ve 2014/6136 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı 22/05/2014 tarihli ve 29007 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

31/12/2014 tarihli ve 29222 (4 üncü Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 29/12/2014 tarihli ve 2014/7137 sayılı "İran İslam Cumhuriyeti Menşeli Bazı Tarım Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar" uyarınca İran İslam Cumhuriyeti menşeli bazı tarım ürünleri ithalatında tarife kontenjanı açılmıştır.

Diğer taraftan, ekonominin ihtiyaçlarına göre gümrük vergilerinde yıl içinde gerekli ayarlamalar gerçekleştirilmiştir.

21/01/2014 tarihli ve 28889 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 13/01/2014 tarihli ve 2014/5809 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, kuru fasulye ithalatında uygulanan %19,3 oranındaki gümrük vergisi, %0'a indirilerek iç piyasa fiyatları 10TL/kg seviyesinde sabitlenerek, fiyat artışının önüne geçilmiş ve tüketicilerin

Ekonominin ihtiyaçlarına göre gümrük vergilerinde gerekli ayarlamalar yapılmıştır.

**Yerli sanayinin
haksız rekabetin
zarar verici
etkilerinden
korunması amacıyla
İthalatta Haksız
Rekabetin Önlenmesi
Hakkında Mevzuat
etkin bir biçimde
uygulanmaktadır.**

olumsuz etkilenmesi engellenmiştir.

Diğer taraftan, üretim artışlarına bağlı olarak iç ve dış piyasa fiyatlarında düşüş yaşanmaya başlandığı ve yerli ürünün Eylül ayında piyasaya sürüleceği de göz önünde bulundurulurken, fiyat düşüşleri neticesinde oluşabilecek fiyat baskısından yerli ürünün olumsuz yönde etkilenmemesini teminen, 03/09/2014 tarihli ve 29108 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 01/09/2014 tarihli ve 2014/6733 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, kuru fasulye ithalatında uygulanan %0 oranındaki gümrük vergisi %19,3 seviyesine yükseltilmiştir.

28/03/2014 tarihli Ukrayna Resmi Gazetesi’nde yayımlanan 12/02/2014 tarihli Komisyon Kararına göre, Ukrayna tarafı binek otomobillerde uyguladığı korunma önleminde ülke ayrımı gözetmeksizin liberalizasyona gitmiştir. Bu çerçevede, ülkemizin ceviz ithalatında karşı önlem olarak getirdiği ek verginin Ukrayna’nın indirim takvimine paralel olarak ilk etapta %15,2 oranına ve Ukrayna’nın ikinci dilim indiriminin gerçekleştirileceği 14/04/2015 tarihinde de %7,6 oranına düşürülmesi amacıyla hazırlanan 30/06/2014 tarihli ve 2014/6537 sayılı “İthalat Rejimi Kararına Ek Karar” 17/07/2014 tarihli ve 29063 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Glikoz ithalatında %135 oranında gümrük vergisi uygulanırken, ikisi bir arada kahvenin AB ülkelerinden %0 oranında gümrük vergisi ile ithal edildiği ve ikisi bir arada kahve ithalatında uygulanan gümrük vergisi oranının Gümrük Birliği yükümlülüklerimiz çerçevesinde değiştirilme imkanının bulunmadığı; gümrük vergisi değişikliği talep edilen glikoz türünün ülkemizde üretiminin olmadığı; benzer bir uygulamanın çikolata, şekerleme ve ekmekçi mamullerinin üreticileri için tanındığı hususları göz önünde bulundurulurken, hammadde mamul koruma dengesinin tesis edilmesi ve mamul ürün ithalatı yerine hammaddenin ithal edilip yurt içinde yapılacak üretime destek sağlanması ve üretim sonucunda ortaya çıkacak katma değer in ülke içinde kalmasını teminen, 30/06/2014 tarihli ve 29046 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 16/06/2014 tarihli ve 2014/6497 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca, glikoz ithalatında uygulanan %135 oranındaki gümrük vergisi, gümrük mevzuatının nihai kullanıma ilişkin hükümleri çerçevesinde, kahve karışımlarının üretiminde kullanılması durumunda %20’ye indirilmiştir.

Bunun yanında, demir çelik sektörünün rekabet gücünün artırılması amacıyla 18/10/2014 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan 2014/6884 ve 2014/6885 sayılı İthalat Rejimi Kararına Ek Kararlar ile demir çelikten inşaat demiri ve filmaşinlerin gümrük vergisi %0-%15 seviyesinden %30 ve %40’a yükseltilmiştir. Ayrıca, 31/12/2014 tarihinde yayımlanan İthalat Rejimi Kararına Ek Karar’da entegre demir çelik tesislerinin girdisi olan ve ülkemizde yeterli miktarda üretilmeyen demir cevherinin gümrük vergisi %1’den %0’a indirilmiş, beyaz eşya sektöründe girdi olarak kullanılan silisli sacların gümrük vergisi %6 ve %15 seviyesinden %0’a indirilmiş ve demir çelikten kütük ve slabların gümrük vergisi maksimum kanuni vergi haddi düzeyi olan %22,5 seviyesine yükseltilmiştir.

14/04/2010 tarihli ve 2010/339 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki “İthalatta Kota ve Tarife Kontenjanı İdaresi Hakkında Karar” çerçevesinde, ithalatı, iç piyasa ve sanayinin ihtiyaçları, iç ve dış ekonomik gelişmeler dikkate alınarak izlemek, sanayicilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak ve rekabet gücünü artırmak amacıyla, 11/09/2014 tarihli ve 29116 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Türkmenistan Menşeli Bazı Tekstil Ürünleri İthalatında Tarife Kontenjanı Uygulanması Hakkında Karar” ile Türkmenistan menşeli pamuk ipliği ve pamuklu mensucat ürünleri ithalatında tarife kontenjanı açılmış olup, anılan ürünlerin ithalatı gümrük vergisi ile ilave gümrük vergisinden muaf olarak yapılmıştır.

İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine Dair Tedbirler

Yerli sanayinin haksız rekabetin zarar verici etkilerinden korunması amacıyla 1989 yılından bu yana yürürlükte bulunan İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Mevzuat 2014 yılı boyunca etkin bir biçimde uygulanmıştır.

2014 yılı sonuna kadar olan dönemde, çok sayıda ülke menşeli ürünleri kapsayan 251 adet dumping ve sübvansiyon soruşturması, 132 adet nihai gözden geçirme soruşturması, 3 adet yeni ihracatçı gözden geçirme soruşturması, 21 adet ara gözden geçirme soruşturması ve 25 adet önlemlerin etkisiz kılınması soruşturması olmak üzere toplam 432 adet soruşturma başlatılmıştır. Söz konusu dönemde 299 adet dumping ve sübvansiyona karşı kesin önlem alınmıştır. 2014 yılı sonu itibarıyla 21 farklı ülkeye karşı 60 üründe, önlemlerin etkisiz kılınması önlemleri hariç olmak üzere, toplam 117 adet dumping ve sübvansiyona karşı kesin önlem yürürlükte bulunmaktadır. Hali hazırda, Bakanlığımızca 21 anti-dumping, 26 nihai gözden geçirme ve 1 ara gözden geçirme olmak üzere toplam 48 soruşturma yürütülmektedir.

2014 yılı itibarıyla önleme tabi olan ürünler arasında poliester elyaf, iplikler ve mensucat, battaniyeler, perdeler, suni deri, pet film, dioktil ftalat, klimalar, fan coiller, ağır vasıta, iş makinesi, zirai araç ve motosiklet lastikleri, bebek arabaları, çakmaklar, kalemler, cam elyaf, PVC, kablolar, zincirler, kilitler, kontrplaklar, termosifon, granit, kapı kilitleri, parkeler, boru bağlantı parçaları, cam, dizel motor gibi ürünler bulunmaktadır.

2014 yılı içerisinde poliesterlerden düz iplikler, alüminyumdan mesnetsiz folyolar, gazla çalışan anında su ısıtıcıları, kesik elyaf ipliğine yönelik dumping soruşturmaları; polyester elyaf, cırt bant, kurşun kalemler, yönlendirilmiş lifli levha (OSB), brandalar, tekstürize iplikler, battaniyeler, laminat parkeler ve çakmaklara yönelik nihai gözden geçirme soruşturmaları sonuçlandırılarak anılan ürünler için önlem alınmış ya da mevcut önlemlerin devamı sağlanmıştır.

Ayrıca, anılan yıl içerisinde renksiz düzcamlar, çapa makinaları, beyazlatılmamış kraftlayner kağıtlar, kaynak makinaları, BOPP film, polistiren, pamuk, emniyet camları için dumping soruşturması açılmıştır. Benzer şekilde kapı kilitleri, bisiklet iç/dış lastikleri, motosiklet iç ve dış lastikleri, destekli halkalı zincirler, kaynaklı halkalı zincirler, gıda maddelerini öğütücüler ve karıştırıcılarda kullanılan kesici, doğrayıcı, öğütücü veya karıştırıcı uçlar, PVC-S, lateks iplik, koagule suni deriler, polietilen tereftalat filmler, kesik elyaf ipliği ve tükenmez kalemlere yönelik olarak nihai gözden geçirme; cam elyaf takviye malzemelerine yönelik olarak ise ara gözden geçirme soruşturması açılmıştır.

2014 yılı içerisinde açılan soruşturmalar, alınan önlemler ve yapılan diğer faaliyetlere ilişkin olarak 43 adet İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesine İlişkin Tebliğ yayımlanmıştır. Söz konusu çalışmalar kapsamında her tam başvuru için birer inceleme raporu, nihai bildirim raporu ve soruşturma raporu hazırlanmış; firma bildirimleri ve resmi bildirimler ilgili yerlere iletilmiş ve kamu dinleme toplantıları ile firma talebi üzerine firma özel dinleme toplantıları düzenlenmiştir. Ayrıca, bu yıl içinde yürütülen soruşturma çalışmaları kapsamında soruşturmaya konu ülkelerde yerleşik ihracatçı firmalar ile yerli üreticiler nezdinde, sağlanan bilgi ve belgelerin doğrulanması amacıyla yerinde doğrulama soruşturmaları gerçekleştirilmiştir.

Korunma Önlemleri

Artan ithalatın yerli üreticiler üzerinde oluşturduğu zararın ortadan kaldırılabilesini ve yerli üreticilerin yeni duruma uyum sağlayabilmelerini teminen, İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Mevzuat etkin bir şekilde

2014 yılı sonu itibariyle toplam 13 ürün/ürün grubunda korunma önlemi uygulanmaktadır.

2014 yılı sonu itibariyle 130 ürün/ürün grubu ithalatında tüm ülkelere gözetim uygulanmaktadır.

uygulanmaktadır.

Korunma önlemleri mevzuatı, bir malın ithalatının benzer veya doğrudan rakip mallar üreten yerli üreticiler üzerinde ciddi zarar veya ciddi zarar tehdidi yaratacak şekilde artan miktar ve şartlarda ithal edilmesi halinde, bu zarar veya zarar tehdidini ortadan kaldırmak üzere, söz konusu zarar veya zarar tehdidiyle sınırlı ve geçici olmak kaydıyla korunma önlemi alınabilmesine imkân tanımaktadır.

Bu çerçevede, 2014 yılı sonu itibariyle toplam 13 ürün/ürün grubunda korunma önlemi uygulanmaktadır. 7 ürün/ürün grubunda (kibrit, motosiklet, gözlük çerçeveleri, seyahat çantaları el çantaları-benzeri mahfazalar, belirli elektrikli aletler, PTA ve PET) tüm ülkelere yönelik olarak ek mali yükümlülük şeklinde korunma önlemi uygulanmaktadır. Ayrıca, İran menşeli 6 ürün grubunun (naylon iplik, cam eşya, AYPE, çerçevesiz cam ayna, ambalaj filmi (BOPP) ve polyester elyaf) ithalatında spesifik (ülke bazında) korunma önlemi uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, 2014 yılı sonu itibariyle İran menşeli düzcam uzatma soruşturması ile ilk defa açılan kağıt, cep telefonu, duvar kağıdı ithalatına yönelik korunma önlemi soruşturmaları olmak üzere toplam 4 adet soruşturma İthalatta Korunma Önlemlerine İlişkin Mevzuat çerçevesinde sürdürülmektedir.

Gözetim Uygulaması

İthalatta Gözetim Uygulanmasına İlişkin Mevzuat çerçevesinde 2014 yılı sonu itibariyle 130 ürün/ürün grubu ithalatında tüm ülkelere yönelik olarak gözetim uygulanmaktadır. Ayrıca, İran menşeli polistren ithalatında ülke bazlı gözetim uygulanmaktadır.

İthalat Politikalarının İzlenmesi ve Önlemlerin Etkisiz Kılınmasına Karşı Tedbirler

Yürürlükte bulunan bir ithalat politikası önlemi; menşe ülke, GTİP, madde tanımı, ithalatçı-ihracatçı (yabancı) firma, nihai kullanım alanı ve gümrük kıymeti gibi parametrelerde yapılabilecek yanıltma yoluyla etkisiz kılınabilmektedir. Bunun önlenmesi amacıyla 2010/21 sayılı Bazı Ticaret Politikası Önlemleri Mevzuatına Tabi Eşyanın İthalatının İzlenmesine İlişkin Tebliğ yayımlanarak, damping ve korunma önlemi soruşturması açılan ve önlem uygulanan eşyanın ithalatının izlenmesi sağlanmıştır.

Bu kapsamda, dampinge karşı önleme tabi sentetik mensucat (2006), demir veya çelikten halat ve kablolar (2006), kurşun kalemler (2007), menteşeler (2008), çakmaklar (2008), duvar tipi split klimalar (2009 ve 2011), kayarak işleyen fermuarlar (2012), transmisyon zincirleri ve boru bağlantı parçaları (2013) olmak üzere 9 ürün grubunda 10 ülkeye karşı 19 adet önlem alınmıştır.

Ayrıca, Vietnam menşeli "granitler" ile Vietnam ve Malezya menşeli "paslanmaz çelik borular" için 12/12/2014 tarihinde; Bulgaristan menşeli "sentetik filament ipliklerinden dokunmuş mensucat" ve Bulgaristan ve Polonya menşeli "sentetik ve suni devamsız liflerden dokunmuş mensucat" için ise 11/08/2014 tarihinde olmak üzere toplam 4 adet önlemlerin etkisiz kılınması soruşturması başlatılmıştır.

Diğer yandan, belirli tekstil ve konfeksiyon eşyası ile ayakkabı ithalatında ilave gümrük vergisi (İGV) uygulanmaktadır.

AB ve STA ülkelerinden gerçekleştirilecek 5407 GTP'si ve 55. Fasılda tanımlanan mensucat eşyası ile ayakkabı ithalatının söz konusu İGV kapsamı dışında olması nedeniyle üçüncü ülkeler menşeli söz konusu eşyanın AB ve STA ülkeleri üzerinden İGV ödenmeden ülkemize ithal edilmesi ihtimali bulunmaktadır.

Bu durumun engellenmesi ve ithalatın yakından takip edilmesi amacıyla söz konusu eşya ithalatı kayda alma uygulaması kapsamına alınmıştır.

Anılan uygulama kapsamında başvuru esnasında eşyanın menşei AB ve STA ülkesi olarak beyan eden ithalatçı firmalardan üreticiye ait bilgi talep edilmektedir. Beyan edilen üretici firma bilgilerinin doğrulaması ilgili ülkelerde yer alan Ticaret Müşavirliklerimiz aracılığı ile yapılmaktadır.

Diğer taraftan, Kasım 2009 tarihinden bu yana, tekstil, konfeksiyon, deri ürünleri ve ayakkabıların ithalatında riske dayalı denetleme sistemi çerçevesinde sağlığa zararlı boyar madde ve etiket bakımından anılan eşyanın mevzuata uygun olup olmadığı denetlenmektedir.

2014 yılı Ocak-Aralık döneminde net uluslararası doğrudan yatırım girişi 12,1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

Yerli ve uluslararası yatırım projelerinin desteklenmesi faaliyetleri sürdürülmüştür.

2014 yılı içerisinde belgelendirilen 4.062 yatırım projesi kapsamında öngörülen yatırım tutarı 61,8 milyar TL, istihdam rakamı ise 143.763 düzeyine ulaşmıştır.

iii. Uluslararası Doğrudan Yatırımlar, Teşvik ve Yatırım Ortamı Politikaları

Uluslararası Doğrudan Yatırımlar

2014 yılı Ocak-Aralık döneminde net uluslararası doğrudan yatırım girişi (fiili giriş), yaklaşık 12,1 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Uluslararası doğrudan yatırım girişleri kaleminde yer alan sermaye girişi ise, aynı dönemde yaklaşık 8,7 milyar dolara ulaşmıştır.

Uluslararası Doğrudan Yatırımlar 2013-2014

(Milyon ABD Dolar)	2013 (Ocak- Aralık)	2014 (Ocak- Aralık)	Değişim (%)
Yurtiçinde	12.357	12.143	-1,7
Sermaye	9.298	8.445	-9,2
Giriş	9.866	8.699	-11,8
Çıkış	-568	-254	55,3
Diğer Sermaye (Net)	10	-623	-6.330,0
Gayrimenkul (Net)	3.049	4.321	41,7

KAYNAK: TCMB

Yatırımlarda Devlet Yardımları Uygulamaları

Yerli ve uluslararası yatırımcıların, mevcut Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar gereğince desteklenmesi faaliyetlerine devam edilmiştir. Bu çerçevede yatırım teşvikleri ile ilgili bilgileri kamuoyuna açıklama faaliyetleri de sürdürülmüş, teşvik belgelerinin elektronik ortamda düzenlenmesine imkan tanıyacak altyapı çalışmalarına devam edilmiştir.

2014 yılı içerisinde belgelendirilen 4.062 yatırım projesi kapsamında öngörülen yatırım tutarı 61,8 milyar TL, istihdam rakamı ise 143.763 düzeyine ulaşmıştır. Yatırım projelerinin 2.315 adedi bölgesel teşvik sistemi, 1.728 adedi genel teşvik sistemi, 16 adedi büyük ölçekli yatırımların teşviki ve 3 adedi stratejik yatırımların teşviki kapsamında teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu çerçevede, toplam sabit yatırım tutarının %55'inin bölgesel teşvik sistemi, %36'sının genel teşvik sistemi, %8'inin büyük ölçekli yatırımların teşviki sistemi ve %1'inin ise stratejik yatırımların teşviki sistemi ile desteklenen yatırım projeleri ile yaratılacağı öngörülmektedir.

2014 yılında düzenlenen 4.062 adet Yatırım Teşvik Belgesinin 3.808 adedi yerli firmalar, 254 adedi yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır. Yerli firmalar

2014 yılında düzenlenen 4.062 adet Yatırım Teşvik Belgesinin 3.808 adedi yerli firmalar, 254 adedi yabancı sermayeli firmalar tarafından alınmıştır.

için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 50,8 milyar TL olurken, yabancı sermayeli firmalar için düzenlenen belgelerde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 10,9 milyar TL'dir. Toplamda öngörülen tutar 61,8 milyar TL'dir.

Bu dönemde düzenlenen Yatırım Teşvik Belgesi adedinde I. Bölge 1.477 belge ile birinci sırada yer almıştır. I. Bölgeyi, 716 belge ile II. Bölge, 594 belge ile III. Bölge, 461 belge ile VI. Bölge, 447 belge ile IV. Bölge ve 367 belge ile V. Bölge izlemiştir. Bu yatırım projeleri kapsamında, I. Bölgede 27,2 milyar TL, II. Bölgede 10,7 milyar TL, III. Bölgede 10 milyar TL, IV. Bölgede 5,2 milyar TL, V. Bölgede 4,5 milyar TL ve VI. Bölgede 4,2 milyar TL tutarında yatırım yapılması öngörülmüştür.

2014 Yılı Bölgeler Bazında Düzenlenen Belge Adedi ve Öngörülen Yatırım Tutarı

Bölge	Belge Adedi	Öngörülen Yatırım Tutarı (Milyar TL)
I. BÖLGE	1.477	27,2
II. BÖLGE	716	10,7
III. BÖLGE	594	10
IV. BÖLGE	447	5,2
V. BÖLGE	367	4,5
VI. BÖLGE	461	4,2
TOPLAM	4.062	61,8

İmalat sektöründe; gıda-içki, dokuma ve giyim, orman ürünleri, kağıt, deri ve kösele, lastik ve plastik, kimya, cam, demir-çelik, demir dışı metaller, taşıt araçları, madeni eşya, makine imalat, elektrikli makineler, elektronik, çimento, pişmiş kil ve çimento gereçleri, seramik vb. sektörlerde gerçekleştirilecek yatırım projeleri değerlendirilmiştir. 2014 yılında bu kapsamda 2.171 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup, 23,2 milyar TL tutarında yatırım yapılması ve 64.426 adet istihdam yaratılması öngörülmüştür.

Hizmetler sektöründe; ulaştırma, turizm, ticaret, eğitim, sağlık, altyapı-belediye hizmetleri vb. sektörlerde gerçekleştirilecek yatırım projeleri değerlendirilmiştir. 2014 yılında bu kapsamda 1.355 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup, 25,7 milyar TL tutarında yatırım yapılması ve 70.600 adet istihdam yaratılması öngörülmüştür.

Maden istihracı, işleme ve zenginleştirilmesine yönelik olarak gerçekleştirilecek yatırım projeleri değerlendirilmiştir. 2014 yılında bu kapsamda 166 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup, 2 milyar TL tutarında yatırım yapılması ve 4.289 adet istihdam yaratılması öngörülmüştür.

Tarım sektöründe; bitkisel üretim, hayvancılık, su ürünleri, tarımsal sanayi vb. sektörlerde gerçekleştirilecek yatırım projeleri değerlendirilmiştir. 2014 yılında bu kapsamda 94 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup, 634 milyon TL tutarında yatırım yapılması ve 2.175 adet istihdam yaratılması öngörülmüştür.

Enerji sektöründe elektrik üretimine yönelik olarak gerçekleştirilecek yatırım projeleri değerlendirilmiştir. 2014 yılında bu kapsamda 276 adet yatırım teşvik belgesi düzenlenmiş olup, 10,3 milyar TL tutarında yatırım yapılması ve 2.273

İmalat, hizmetler, tarım, madencilik ve enerji gibi çeşitli sektörlerle yönelik yatırım projelerinin desteklenmesi faaliyetleri sürdürülmüştür.

Uluslararası yatırımcılara teşvik sistemimizi tanıtmak amacıyla dünya genelinde Teşvik Tanıtım Programları düzenlenmiştir.

YOİKK Teknik Komite Eylem Planları 03 Temmuz 2014 tarihinde kamuoyuna duyurulmuştur.

Yatırım yeri temininde karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerinin yer aldığı eylem planı uygulamaya konulmuştur.

adet istihdam yaratılması öngörülmüştür.

2010 yılından itibaren protokol imzalayan 41 bankadan kredi kullanan veya finansal kiralama şirketi aracılığıyla belge kapsamı makine ve teçhizatını temin eden 1.427 firmaya 2014 yılı içerisinde 108.470.663 TL faiz desteği ödemesi yapılmıştır.

Yatırımların ve İstihdamın Teşviki ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında 5084 sayılı Kanun kapsamında; Bilim, Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüklerince Bakanlığımıza iletilen bilgilerin incelenmesi sonucu bütçe imkanları ve nakit olarak sağlanan ödenek çerçevesinde muaccel olmuş vergi ve sosyal güvenlik prim borcu bulunmayan ya da borç kadar kısmını ilgili kuruma ödenmesini talep eden firmalara ve alacaklı kurumlara (Maliye Bakanlığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu) 2014 yılında 4.217.536 TL enerji desteği ödemesi yapılmıştır.

Uluslararası yatırımcılara teşvik sistemimizi tanıtmak amacıyla dünya genelinde Teşvik Tanıtım Programları düzenlenmiştir. Bu kapsamda, 11 ülkede (Avusturya, Azerbaycan, Brezilya, Çin Halk Cumhuriyeti, Hindistan, Hollanda, İngiltere, İran, Kazakistan, Kuveyt ve Tayvan) ve 24 şehirde (Pekin, Şangay, Tianjin, Dalian, Harbin, Qingdao, Hangzhou, Nanjing, Xiamen, Tahran, Tebriz, Almatı, Taipei, Mumbai, Yeni Delhi, Chennai, Hyderabad, Linz, Londra, Bakü, Sao Paulo, Kuveyt, Deventer ve Rotterdam) teşvik tanıtım toplantıları gerçekleştirilmiştir.

Yatırım Ortamının İyileştirilmesi Faaliyetleri-Yatırım Ortamını İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK)

YOİKK Teknik Komiteleri tarafından Haziran 2014 - Haziran 2015 döneminde yürütülecek çalışmaları detaylandıran Teknik Komite Eylem Planlarının belirlenmesi amacıyla Haziran 2014 içerisinde Teknik Komite çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalıştaylar sonucunda belirlenen 63 eylemin yer aldığı YOİKK Eylem Planları 03 Temmuz 2014 tarihinde gerçekleştirilen YOİKK Toplantısı vasıtasıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

Bunun dışında, 2014 yılı içinde beş YOİKK Yönlendirme Komitesi toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Yatırım Yeri Temini Çalışması

Türkiye’de yatırım ortamının iyileştirilmesi açısından büyük önem taşıyan yatırım yeri temini hususunda yaşanan sorunlar, 18 Mart 2014 tarihinde Ekonomi Bakanlığı Müsteşarının başkanlığında, ilgili kurumların üst düzey temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen toplantıda görüşülmüştür. Konunun farklı kurumları da ilgilendirmesi sebebiyle koordinasyon halinde ele alınması ve bu doğrultuda ilgili kurum ve kuruluşların katılımıyla bir çalışma grubunun oluşturulması kararlaştırılmıştır. Bu kapsamda, oluşturulan yatırım yeri çalışma grubu tarafından özellikle cari açığı azaltmaya katkı sağlayacak ve geniş arazi ihtiyacı duyan yatırımcılara yönelik idari süreçler incelenerek çözüm önerileri geliştirilmiştir. Bu kapsamda, çalışma grubu yatırım yeri temini değerlendirme raporu ile eylem planı hazırlamış ve bu eylem planını özel sektör görüşlerine sunmuştur. Nihai hale gelen eylem planı uygulamaya konulmuş olup, YOİKK Yönlendirme Komitesi kapsamında takip edilmektedir.

Yatırım Politikalarına İlişkin Farkındalık Yaratılması Çalışmaları

Tecrübe Paylaşım Programları: Yatırım Ortamı Reformu Türkiye’nin son 10 yıllık dönemde yatırım ortamının iyileştirilmesi alanında kurumsal bilgi birikimini, talep eden ülkelerle paylaşmaktadır. Bu kapsamda Kırgızistan, Irak, Yemen, KKTC, Filistin ve Tunus ile ikili programlar ve Ekonomik İşbirliği Teşkilatı ile İslam

2014 yılında 4 ülke ile YKTK anlaşması imzalanmıştır.

Kalkınma Bankası üyesi ülkelere yönelik olarak çok taraflı programlar düzenlenmiştir. Bu programlara 39 ülkeden yaklaşık 320 uzman katılım sağlamıştır.

Bu çerçevede; Bakanlığımızca 22-23 Mayıs 2014 tarihinde Tunus Heyetine, 4 Haziran 2014 tarihinde ise Filistin Heyetine yönelik Tecrübe Paylaşım Programları düzenlenmiştir.

Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması (YKTK) Anlaşmaları

Yatırım ve ticari ilişkilerimizin yoğun olduğu veya bu yönde potansiyel gözlemlenen ve ekonomik ilişkilerin güçlendirilmesinde yarar görülen ülkelerle YKTK Anlaşmaları imzalanması kapsamında 2014 yılı içerisinde; 4 ülke (Kenya, Kolombiya, Sudan, Vietnam) ile YKTK Anlaşmaları imzalanmış ve 7 ülke (Çin Halk Cumhuriyeti, Gana, İzlanda, Uganda Tunus, Ruanda, Zambiya) ile yürütülen müzakereler tamamlanarak Anlaşmalar imzaya hazır hale getirilmiştir.

Mevzuat Çalışmaları

2014 yılında 2012/3305 sayılı Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Karar'da 2 adet, Yatırımlarda Devlet Yardımları Hakkında Kararın Uygulanmasına İlişkin Tebliğ'de ise 3 adet değişiklik gerçekleştirilmiştir. 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Karar'ında değişiklik yapan 2014/6058 sayılı Karar, 09/05/2014 tarihli ve 28995 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Ülkemizin 2023 hedeflerine ulaşmasına katkı sağlamak noktasında önem arz eden termal turizm konusunda bölgesel desteklerden yararlanabilecek nitelikteki turizm konaklama yatırımları, enerji verimliliğine yönelik yatırımlar, bir tesisteki atık ısıdan geri kazanım yolu ile elektrik üretimine yönelik yatırımlar, sıvılaştırılmış doğalgaz (LNG) yatırımları ve yer altı doğalgaz depolama yatırımlarına sağlanacak destek yoğunluklarının artırılmasına yönelik bir düzenleme yapılmıştır. Bu çerçevede yukarıda belirtilen yatırımlar 5. bölgede geçerli olan desteklerden faydalanmak üzere "öncelikli yatırımlar" kapsamına alınmıştır.

Bu düzenleme ile yatırımların daha yüksek oran ve sürelerde desteklerden yararlanabilmesi için aranan yatırıma başlama tarihi 31/12/2014 tarihine kadar uzatılmıştır.

Bununla beraber, 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Karar'ında değişiklik yapan 2014/6588 sayılı Karar, 06/08/2014 tarihli ve 29080 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Gerçekleştirilen mevzuat değişikliği ile öncelikli yatırımlardan sabit yatırım tutarı 1 milyar Türk Lirası ve üzerinde olanlar için, vergi indirimi desteği kapsamında yatırıma katkı oranına 10 puan ilave edilmiş ve ileri teknoloji ürünü olan karbon elyaf ve karbon elyaf ile entegre kompozit malzeme üretimine yönelik yatırımlar öncelikli yatırımlar kapsamına alınarak bu yatırımların 5. bölgede geçerli olan desteklerden yararlanmalarına yönelik düzenleme yapılmıştır.

iv. Ürün Güvenliği ve Denetimi Politikaları

Ülkemizin dış ticarete ürün güvenliği ve denetimi politikaları Ürün Güvenliği ve Denetimi Mevzuatı çerçevesinde Bakanlığımız tarafından yürütülmektedir. Uluslararası ticarete teknik engellerin oluşmasını önlemek ve ticareti geliştirmek, ihraç ürünlerimizin rekabet gücünü artırmak, ithal ürünlerde düşük kaliteden kaynaklanan haksız rekabeti ve yanıltıcı uygulamaları önlemek, tüketiciyi koruyucu ve kaliteyi yükseltici tedbirleri almak, ithal ürünlerin ilgili teknik düzenlemelere uygun ve güvenli olmasını temin etmek, uluslararası anlaşmalar ve Gümrük Birliği kapsamındaki teknik mevzuatın dış ticaret sistemine

“Ticarette Teknik Engeller” internet sitesi yoluyla ticarete teknik engel oluşturabilecek taslak ülke mevzuatları üretici/ihracatçılara ulaştırılmaktadır.

uyarlanmasını sağlamak üzere dış ticarete teknik düzenlemeler, standartlar, uygunluk değerlendirmesi ve denetimlere ilişkin faaliyetleri yerine getirmek ülkemiz ürün güvenliği ve denetimi politikalarının temelini oluşturmaktadır.

Uluslararası Ticarete Teknik Engeller

Son yıllarda uluslararası ticarete tarife ve kotaların yerini giderek artan bir oranda teknik engeller almıştır. Bu durum dikkatlerin ticarete teknik engeller üzerinde yoğunlaşmasına neden olmuş, konu bütün küresel ve bölgesel platformların gündeminde ilk sıralarda yerini bulmuştur. Ülkemiz de bu alandaki gelişmeleri hem küresel hem de bölgesel platformlarda takip etmektedir.

Küresel platformların başta geleni Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ) olup, ülkemiz DTÖ bünyesindeki Ticarete Teknik Engeller (TTE) Anlaşması'na taraftır. Temel olarak, üye ülkelerce hazırlanan teknik düzenlemelerin, standartların ve uygunluk değerlendirmesi prosedürlerinin uluslararası ticarete gereksiz engeller yaratmasını önlemeyi amaçlayan TTE Anlaşması kapsamında teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri konusunda “bilgi ve bildirim merkezi” görevi ülkemiz adına Bakanlığımızca yerine getirilmektedir. Bu kapsamda, DTÖ üyesi ülkelerden gelen bildirimler ülkemizdeki ilgili paydaşlara (kamu kurum ve kuruluşları ile sektör) iletilmekte, paydaşlardan gelen bilgi talepleri ise ilgili ülke makamlarına iletilerek ticarete teknik engellerin ortaya çıkması öncesinde engellenmesi çabalarına ülkemiz adına katkı sağlanmaktadır. Yine bu kapsamda, ticarete teknik engel yaratma potansiyeline sahip ulusal düzenlemelerimiz de DTÖ aracılığıyla ilgili taraflara önceden bildirilmektedir.

Bu faaliyetlerin elektronik ortamda yürütülmesi aşamasına geçilerek “Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesi” oluşturulmuş, İnternet Sitesi'nin faaliyete geçmesi ile birlikte ticarete teknik engel oluşturabilecek taslak ülke mevzuatları günlük olarak üye üretici/ihracatçılarımıza e-posta ile ulaştırılmakta olup, bu çerçevede 2014 yılında yayımlanan 2215 adet bildirim gerek Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesinde (www.teknikengel.gov.tr) yayımlanmış, gerekse üye üretici ve ihracatçılarımıza doğrudan gönderilmiştir.

Bununla birlikte, Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesinin gerek sistem ve teknik altyapı gerekse arayüz olarak yeniden yapılandırılmasına yönelik yazılım çalışmasına 2014 yılı içerisinde başlanmıştır. Ticarete teknik engellerin önlenmesinde Bakanlığımızın yararlanacağı en temel araç olan Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesinin yeniden yapılandırılması çalışmalarında son aşamaya gelinmiştir. Yeniden yapılandırma çalışmalarının tamamlanmasını müteakip, üretici ve ihracatçılarımıza yönelik tanıtım ve bilgilendirme faaliyetlerine ağırlık verilecektir. Böylelikle Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üye üretici ve ihracatçı firma sayısının önemli ölçüde artırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca, TTE Anlaşması kapsamında yapılan bildirimlerinin başta üretici ve ihracatçılarımız olmak üzere daha geniş kesimlere ulaştırılması, diğer ülke düzenlemelerinin ihracatımızı olumsuz etkilemesinin önlenmesi, ticarete teknik engellerle ilgili ülkemizdeki bilgi ve bilinç düzeyinin artırılması, teknik engel niteliğinde olan ve Bakanlığımızın teknik işbirliği faaliyetleri hakkında ihracatçılarımızın bilgilendirilmesi yönündeki Bakanlığımız çalışmalarının daha da etkin hale getirilmesi hedeflenmektedir.

Diğer taraftan, ülkemiz kurumlarınca hazırlanan taslak mevzuatın ülkemizin bildirim yükümlülüğü çerçevesinde DTÖ'ye bildirim kapsamında 2014 yılında, Türkiye'nin 17 adet bildiri DTÖ tarafından yayımlanmak suretiyle DTÖ üyesi ülkelere duyurulmuştur. DTÖ'nün TTE bildirim sisteminin etkinliğini artırmak amacıyla oluşturduğu “Ticarette Teknik Engeller Online Bildirim İletim Merkezi

“Ticarette Teknik Engeller Online Bildirim İletim Merkezi (TBT NSS)”nin ilgili kurum ve kuruluşlara tanıtım toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Uygulanmakta olan teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri hakkında Bakanlığımızca Teknik İşbirliği Anlaşmaları imzalanmaktadır.

(TBT NSS)”nin ilgili kurum ve kuruluşlara tanıtılması ve ülkemiz koordinasyonunun sağlanmasına dönük istişarelerin yapılmasına yönelik toplantı 24 Şubat 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Ülkemiz söz konusu sistemi 2014 yılı itibarıyla uygulamaya başlamış ve bildirimlerini DTÖ sekreteryasına, oluşturulan sistem üzerinden göndermiştir. Ülkemiz böylelikle bu alandaki öncü ülkeler arasında yer almıştır.

Ayrıca, TTE Anlaşması çerçevesinde teknik engel oluşturduğu düşünülen mevzuat, gerekli değişikliklerin yapılması talebiyle TTE Komitesi toplantılarında gündeme getirilmektedir.

İhraç pazarlarımızda karşılaşılan teknik engellerin ortadan kaldırılması; kalite altyapısı alanındaki uluslararası faaliyetlerde etkin bir işbirliği ve eşgüdümün sağlanması; standardizasyon, metroloji, akreditasyon ve uygunluk değerlendirmesi alanlarında teknik işbirlikleri geliştirilmesi; bu alandaki hedef ülke, bölge ve sektörlerin ihracat hedef pazarları, öncelikleri ve uluslararası yükümlülüklerimiz de göz önünde bulundurularak tespiti; kısa ve orta vadede gerçekleştirilecek girişimler için bir yol haritası belirlenmesine yönelik çalışmalarda bulunmak üzere Ticarette Teknik Engeller Çalışma Grubu ile bu grubun çalışmalarını yönlendirmek ve politika geliştirilmesine katkı sağlamak üzere Ticarette Teknik Engeller Komitesi kurulmuştur.

Uygulanmakta olan teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri hakkında bilgi ve deneyim değişimini sağlamak, ticarette karşılaşılan teknik engel niteliğindeki uygulamaların çözümünü kolaylaştırmak, aynı zamanda tarafların standardizasyon, metroloji ve akreditasyon kuruluşları arasında teknik işbirliği geliştirilmesine zemin oluşturmak üzere Bakanlığımızca Teknik İşbirliği Anlaşmaları imzalanmaktadır. İhracatımız açısından önem taşıyan ve ticarette teknik engellere yoğun olarak maruz kaldığımız ülkelerle yakın dönemde bu işbirliklerinin artırılması hedeflenmektedir.

Öte yandan, ülkemiz ile Çin Halk Cumhuriyeti arasında tesis edilmiş olan ürün güvenliği alanındaki işbirliği mekanizmasının işler hale getirilmesi amacıyla 10-11 Nisan 2014 tarihlerinde "Sanayi Ürünlerinde Kalite ve Güvenliğe Dair Danışma ve İşbirliği Mekanizması Üst Düzey Yönlendirme Komitesi Beşinci Toplantısı" Pekin'de gerçekleştirilmiştir. Toplantıda alınan kararların uygulanmasına yönelik gerekli çalışmalar başlatılmıştır.

26-30 Mayıs 2014 tarihleri arasında Libya Ekonomi, Tarım, Dışişleri ve Uluslararası İşbirliği Bakanlıkları ile Gıda ve İlaç Denetim Merkezi yetkililerinden oluşan Libya teknik heyeti ülkemizde ağırlanmış ve ikili ticarette yaşanan sorunların çözümüne yönelik müzakereler yapılarak belirli konularda mutabakat sağlanmıştır.

Merkezi ve Kuzey Irak'a güvenli ürün ihracatını sağlamaya yönelik mevcut sevk öncesi inceleme uygulamalarını değerlendirmek ve Irak'ın kalite altyapısının geliştirilmesine Türkiye olarak sağlayabileceğimiz desteği ele almak amacıyla Bakanlığımız yetkililerinden oluşan üst düzey bir heyet 3-5 Aralık 2014 tarihlerinde Bağdat ve Erbil'de temas ve incelemelerde bulunmuştur.

Türkiye ile Kırgızistan arasında Teknik Düzenlemeler, Standardizasyon, Akreditasyon ve Uygunluk Değerlendirmesi alanlarını ihtiva eden bir teknik işbirliği anlaşması taslağı üzerindeki müzakereler devam etmektedir. Kırgız tarafı ülkemizce sunulan taslağı uygun bulduğunu diplomatik nota ile tarafımıza bildirmiştir. Konu, 24-26 Aralık 2014 tarihinde Kırgızistan'da yapılan Türkiye-

Kırgızistan Hükümetlerarası Karma Ekonomik Komisyonu VIII. Dönem Toplantısı'nda da gündeme gelmiştir. Söz konusu Anlaşmanın Bakanlar düzeyinde imzalanması hedeflenmektedir.

İslam Ülkeleri Standartlar ve Metroloji Enstitüsü (SMIIC), ülkemiz öncülüğünde 2010 yılında İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT) çatısı altında, İslam ülkeleri arasında ortak standardizasyon, belgelendirme ve akreditasyon mekanizmalarının tesis edilmesi hedefiyle kurulmuştur. Bu çerçevede SMIIC, dünya genelinde yaygın helal ürün standartlarının ve bu alanda devletlerarası akreditasyona dayanan güvenilir bir belgelendirme sisteminin oluşturulmasına yönelik gerekli çalışmaları sürdürmektedir. SMIIC'in üye sayısının artırılması ve uluslararası düzeyde görünürlüğünün ve etkinliğinin güçlendirilmesi amacıyla, SMIIC'e henüz üye olmamış ülkeler ile KEK ve benzeri platformlardaki temaslarda konu gündeme getirilmek suretiyle söz konusu ülkeler SMIIC'e üye olmaya davet edilmektedir.

Son olarak, SMIIC üye sayısı 20 Kasım 2014 tarihinde Malezya ve Bosna-Hersek (Gözlemci) üyeliğinin onaylanması ile 31'e ulaşmıştır. 18-19 Kasım 2014 tarihlerinde Mısır'ın Kahire şehrinde düzenlenen Türk-Arap Ligi Kıdemli Memurlar Toplantısı kapsamında SMIIC'e henüz üyeliği gerçekleşmemiş ülkelerin Enstitüye üyeliğini gündeme getiren bir madde ortak deklarasyon metnine dercedilmiştir.

Helal standartları ve belgelendirmesi konusunda ülkemizde ve dünyada kaydedilen gelişmelerin ele alınması, üretici ve ihracatçılarımızın karşılaştıkları sorunların, talep ve beklentilerinin öğrenilmesi amacıyla, ilgili kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin katılımıyla 25 Mart 2014 tarihinde Bakanlığımızda gerçekleştirilen toplantı sonucunda "Helal Standartları ve Belgelendirmesi Çalışma Grubu" kurulması kararlaştırılmıştır. "Helal Standartları ve Belgelendirmesi Çalışma Grubunun I. Toplantısı" 24 Ekim 2014 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, konuyla ilgili bir yol haritası hazırlanması amacıyla Bakanlığımız başkanlığında SMIIC, TSE, TÜRKAK, UME ve UDDER üst düzey yetkililerinin katılımıyla Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü'nde toplantılar yapılmıştır. Ülkemiz tarafından kurulmasına öncülük edilen SMIIC'in belgelendirme sisteminin uluslararası kabulü ve böylece İslam ülkeleri arasında ticarete teknik engellerin önlenmesi hedefleri doğrultusunda, ülkemiz tarafından takip edilecek yol haritasında yer alacak hususların belirlenmesi konusunda çalışmalara devam edilmektedir.

Avrupa Birliği Teknik Mevzuatına Uyum Faaliyetleri

Bakanlığımız, Gümrük Birliği ve tam üyelik sürecinde ülkemizin, Avrupa Birliği (AB) teknik mevzuatına uyumu faaliyetlerinin koordinasyonunu yürütmektedir. Bakanlık aynı zamanda, AB teknik mevzuatının uyumlaştırılmasına dair çerçeve mevzuatın hazırlanması, yürütülmesi ve gerektiğinde revize edilmesinde de sorumlu kurum olarak aktif rol oynamaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarından, TOBB, TİM gibi meslek kuruluşlarından, odalar ile tüketici derneklerinden ve Avrupa Komisyonundan gelen görüşler çerçevesinde olgunlaşan "Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu" Taslağı, Nisan 2014'te ilgili Bakanlık temsilcileri ile TOBB, TİM, UDDER, TÜDEF gibi sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de davet edildiği bir toplantıda bir kez daha değerlendirilmiş ve Ekim-Kasım döneminde gerçekleştirilen ikili görüşmeler neticesinde Kanun Taslağına nihai şeklinin verilmesi çalışması sonlandırılma aşamasına gelmiştir.

4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un revizyonunun yanı sıra, bu Kanun'un uygulama yönetmeliği olan

Helal Standartları ve Belgelendirmesine ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

AB teknik mevzuat uyumu çalışmaları devam etmektedir.

Yatay Mevzuat Uyum Çalışmaları sürdürülmüştür.

AB ile karşılıklı bildirimlere devam edilmiştir.

Dikey Mevzuat Uyum Çalışmaları yetkili kuruluşlarca sürdürülmektedir.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) Yönetmeliği'nin de tadili gündemdedir. Bu tadilatın yine yukarıda bahsedilen Kanun Taslağı ile AB'nin PGD Tüzüğü taslağı çalışmaları paralelinde yapılması planlanmaktadır.

AB'ye üyelik müzakereleri kapsamında Malların Serbest Dolaşımı Faslı'nın açılış kriterlerinden biri olan ve ülkemiz tarafından hayata geçirileceği taahhüt edilen karşılıklı tanıma ilkesinin işletilmesi amacıyla Bakanlığımızca hazırlanan "Düzenlenmemiş Alanda Karşılıklı Tanıma Yönetmeliği", Bakanlar Kurulu'nun 02/05/2012 tarihli ve 3169 sayılı kararıyla kabul edilmiştir.

4703 sayılı Kanun'un uygulama yönetmeliklerinden "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirime Dair Yönetmelik" kapsamında, bildirim merkezi görevimize istinaden 2002 Mayıs ayından itibaren Avrupa Komisyonu'ndan intikal eden 8497 taslak mevzuat metni ilgili kamu kuruluşlarına intikal ettirilmiştir. 2004 yılından itibaren Türkiye tarafından gerçekleştirilen 3 adet bildirim ek olarak, 2006 yılında 19, 2007 yılında 2, 2008 yılında 5, 2009 yılında 3, 2010 yılında 2 ve 2011 yılında 2, 2013 yılında 6 ve 2014 yılında 5 adet olmak üzere toplam 47 bildirim yapılmıştır.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemiz tarafından uyumlaştırılması gereken AB teknik mevzuatı listesi 2/97 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı (OKK) ile tespit edilmiş ve OKK'nın düzenli olarak güncellenmesine yönelik esas ve usullerin belirlenmesi amacıyla Avrupa Komisyonu ile sürdürülen görüşmeler neticesinde Türk tarafı söz konusu OKK taslağında yer alan idari hükümleri bir "Usul Rehberi" (Procedural Guideline) şeklinde yeniden düzenleyerek 30-31 Ocak 2014 tarihlerinde Brüksel'de yapılan 30. Gümrük Birliği Ortak Komitesi (GBOK) toplantısında imzalanmak üzere Komisyon'a önermiştir. Komisyon'un da önerimize olumlu yaklaşması neticesinde "Usul Rehberi" metni iki taraf eşbaşkanları tarafından imzalanmıştır. Komisyon tarafından işletilmesi geciktirilen ve Eylül 2014'de Ankara'da yapılan 31. GBOK toplantısında 2015 yılı başından itibaren işletileceği teyit edilen söz konusu metin yasal anlamda bağlayıcı olmamakla birlikte teknik mevzuat uyumu sürecinde izlenecek usullerin yazılı ortak bir metne dökülmesi şeffaflık ve izlenebilirlik açısından önemli katkı sağlayacaktır.

Gümrük Birliği Ortak Komitesi altında bir "Teknik Mevzuat Çalışma Grubu" kurularak, bugüne kadar yapılan 14 toplantıda Türkiye ile AB arasında sorun teşkil eden teknik hususlar müzakere edilmiştir.

Avrupa Komisyonu yetkilileri ile AB Üyesi Devletlerin temsilcilerinin bir araya gelerek teknik mevzuat, ürün güvenliği ve Yeni Yaklaşım Direktiflerinin uygulanmasına ilişkin gelişmeleri ele aldıkları "Expert Group on the Internal Market for Product (IMP)" isimli uzman grubunun Brüksel'de yapılan toplantılarına Bakanlıkça düzenli olarak katılım sağlanmaktadır.

Ayrıca, Avrupa Komisyonu bünyesinde faaliyet gösteren "Teknik Mevzuatın ve Standartların Türkiye ile Avrupa Birliği Arasında Bildirime Dair Yönetmelik" ile uyumlaştırdığı AB'nin 98/34/EC Direktifi kapsamında faaliyet gösteren 98/34 teknik komite toplantıları ile 1025/2012/EU sayılı AB Tüzüğü kapsamında faaliyet gösteren Standartlar Komitesi toplantılarına Bakanlığımızca katılım sağlanmaktadır.

Piyasa Gözetimi ve Denetimi (PGD) Faaliyetlerinin Koordinasyonu

Piyasa Gözetimi, Denetimi ve Ürün Güvenliği Değerlendirme Kurulu, Ekonomi Bakanı evsahipliğinde, diğer PGD kuruluşlarının Bakan, Müsteşar veya Kurum Başkanı düzeyinde katılımıyla 04 Kasım 2014 tarihinde üçüncü toplantısını gerçekleştirmiştir. Toplantıda, 2015-2017 yıllarına yönelik Ulusal PGD Stratejisi kabul edilmiştir. Strateji'de, piyasa gözetimi ve denetimi konusunda ilgili

2015-2017 yıllarını kapsayan Ulusal PGD Stratejisi kabul edilmiştir.

Ulusal PGD Bilgi Sisteminin geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

İnternette satışı yapılan ürünlerin güvenliği ve denetimi konusunda TAIEX çalıştay düzenlenmiştir.

PGD'de görev dağılımının netleştirilmesi çalışmalarına devam edilmiştir.

UDDER Genel Kurulu Bakanlığımızda düzenlenmiştir.

mevzuatın güncellenmesinden, bilgi teknolojilerinin etkin kullanımına; kimyasal risklerin denetimine ağırlık verilmesinden, toplumda ürün güvenliği bilincinin geliştirilmesine ve internet satışlarına yönelik denetimlerin etkinleştirilmesine kadar birçok çalışma öngörülmektedir. "2013 Yılı Piyasa Gözetimi ve Denetimi Raporu" hazırlanmış, basımı yapılmış, PGD kuruluşlarının üst düzeyinin yanı sıra kamuoyuyla da paylaşılmıştır.

Bakanlığımız piyasa gözetimi ve denetiminde ulusal önlem bildirim merkezi görevini yürütmektedir. Bu kapsamda PGD kuruluşlarınca piyasada tespit edilen güvensiz ve uygunsuz ürünlerle ilgili bilgi Bakanlığımıza iletilmektedir. Bu bildirimlerin elektronik ortama alınmasına yönelik olarak kurulan Ulusal PGD Bilgi Sistemi'nin geliştirilmesine yönelik çalışmalara devam edilmiştir.

PGD'de, kuruluşlar arasındaki görev dağılımının etkinleştirilmesi amacıyla çalışmalara devam edilmiştir. Bu kapsamda, Gümrük Birliği Kararı sonrasında ülkemizce uyumu yapılacak ilgili AB teknik mevzuatı ile bu mevzuattan sorumlu kuruluşları belirleyen 97/9196 sayılı BKK ekinde yer alan listede denetimlerin devrine ilişkin değişiklik öngören "Türk Ürünlerinin İhracatının Artırılmasına Yönelik Mevzuatı Hazırlayacak Kurumların Belirlenmesine İlişkin Karar Ekinde Yapılan Düzenlemenin Duyurulması Hakkında Tebliğ Bakanlığımızca hazırlanarak 31.12.2014 tarihli ve 29222 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Bu mevzuatla birlikte tekstil ve ayakkabılardaki etiket denetimlerinin Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'ndan Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na, pil ve akümülatörlerin PGD'sinin ise, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'ndan Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'na devredilmesi sağlanmıştır.

Bakanlığımızca, "İnternet Satışlarına Yönelik Denetimlerin Etkinleştirilmesi Çalışmaları" çerçevesinde AB'deki iyi uygulama örnekleri hakkında ayrıntılı bilgi alınması amacıyla Avrupa Komisyonu'nun Teknik Destek ve Bilgi Değişim Programı (TAIEX) kapsamında 13-14 Kasım 2014 tarihlerinde "İnternet Üzerinden Satış Gerçekleştirilen Ürünlerin Güvenliği ve Mevzuata Uygunluğu" başlıklı bir çalıştay düzenlenmiştir. Çalışmaya Almanya, Macaristan, Slovakya ve Malta'dan konuşmacılar katılım sağlamıştır.

Onaylanmış Kuruluşlar

2014 yılında yetkili kuruluşlarımız tarafından görevlendirilmesi uygun görülen aday onaylanmış kuruluşların ve halihazırda faaliyette bulunan onaylanmış kuruluşların mevcut durumlarında veya görev kapsamlarında meydana gelen değişikliklerin Avrupa Komisyonu'na iletilmesine devam edilmiştir. 2014 yılı sonu itibarıyla 14 farklı direktif kapsamında 34 tane onaylanmış kuruluşumuz ile bir adet Teknik Değerlendirme Kuruluşumuz AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluşlar Bilgi Sistemi NANDO'da yayınlanmıştır.

Uygunluk Değerlendirmesi

Uygunluk değerlendirme sektörünün ülkemizde gelişimini ve tanıtımını desteklemek, bu alanda kamu ve özel sektör kuruluşları, yüksek öğretim kurumları, ticaret ve meslek odaları, tüketici örgütleri ve diğer sivil toplum kuruluşları arasındaki koordinasyonu sağlamak üzere 2006 yılında Bakanlığımız öncülüğünde kurulan Uygunluk Değerlendirmesi Derneğinin (UDDER) Olağan Genel Kurul Toplantısı 27 Kasım 2014 tarihinde Bakanlığımızda yapılmış ve Bakanlığımız asıl üye olarak Yönetim Kurulu'na seçilmiştir.

İthalatta Ürün Güvenliği ve Standart Denetimleri

Bakanlığımızca ithalatta yapılan ürün güvenliği denetimlerinin temel amacı sadece güvenli ürünlerin piyasaya arzının sağlanmasıdır. Bu çerçevede, belirli

“Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS)”nin kapsamına GTİP’ler dahil edilmiştir.

mevzuat kapsamı riskli ürünlerin ithalatında ürün güvenliği denetimlerine ilişkin ilgili mevzuatın hazırlanması, söz konusu mevzuatın ilgili kurumlar ile sektörün görüşleri ve uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde revize edilmesi ve bu mevzuatın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenmesi gibi faaliyetler yürütülmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımızca ithalatta yapılan ürün güvenliği denetimlerinin etkinliğinin artırılması amacıyla “Dış Ticarete Risk Esaslı Kontrol Sistemi” (TAREKS) oluşturulmuştur. Denetim işlemlerinin elektronik ortamda ve risk esaslı olarak yapılmasına olanak sağlayan sistem, 2013 yılında 1 ve 9 sayılı Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği’nin de elektronik ortama taşınması sonucunda TAREKS’in kapsamı genişletilmiştir. Bu itibarla, ürün güvenliği açısından riskli görülen bazı CE işaretli ürünler, sanayi girdisi niteliğindeki ürünler, telsiz ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, oyuncaklar, ayakkabılar, kişisel koruyucu donanımlar, yapı malzemeleri, tıbbi cihazlar ile pil ve akümülatörlerin ithalat denetimleri ile ihracatta ve ithalatta kalite denetimine tabi tutulan tarım ürünlerinin denetimleri TAREKS üzerinden yapılmaktadır.

2014 yılı itibariyle Ürün Güvenliği ve Denetimi Tebliği’nde yapılan güncellemeler çerçevesinde yeni ürünlerin denetlenmesini teminen Tebliği’le eklenen GTİP’ler de TAREKS kapsamına alınmıştır.

Ayrıca, 2014 yılı itibariyle Bakanlığımız İthalat Genel Müdürlüğü iznine tabi olmayan kullanılmış eşya ithalatında TAREKS üzerinden kayıt alınmaya başlanmış, sistem ek yazılımlarla bu amaca yönelik olarak güncellenmiştir.

İthal edilmek istenen kullanılmış eşyaların Ürün Güvenliği ve Denetimi (ÜGD) Tebliği kapsamında bulunması halinde, kayıt esnasında doğrudan TAREKS üzerinden ürün güvenliği denetimine yönlendirilmesi amacıyla sistem yazılımı güncellenmiştir.

Tarım ürünlerinin ihracat ve ithalat denetimi bakımından, yaş meyve sebze, bakliyat, kuru ve kurutulmuş ürünler ve bitkisel yağların ihracat denetimleri 2014/21 sayılı Tebliğ; Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı tarafından ürün güvenliği yönünden ithalatta denetlenen tarım ürünlerine ilişkin 2014/5 sayılı Tebliğ ile Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından denetimi yapılan tütün, tütün mamulleri, alkol ve alkollü içkileri konu alan 2014/19 sayılı Tebliğ de, ilgili kuruluşlar ve sektörün görüşleri doğrultusunda güncellenmiştir.

İhracatta Ticari Kalite Denetimleri

Tarım ürünlerinin ticari kalite yönünden ithalat denetimlerinde olduğu gibi, ihracat denetimleri de yapılan mevzuat çalışmaları kapsamında 2014/21 sayılı Tebliğ ile tekrar düzenlenmiştir.

2014/22 sayılı İhracatta Ticari Kalite Denetimlerinin Risk Esaslı Yapılması Amacıyla Firmaların Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ de, ihracatçılarımızın daha etkin bir denetim sürecine tabi tutulması amacıyla TAREKS’te yeni risk kriterleri çerçevesinde bir mekanizma oluşturulmasını teminen 2014 yılında 21 ve 22 sayılı ÜGD Tebliği’nin güncellenmesine yönelik çalışmalar çerçevesinde 2015 yılında yürürlüğe girmek üzere 2015/21 ve 2015/22 sayılı ÜGD Tebliği’ni 31 Aralık 2014 tarihli 29222 sayılı Mükerrer Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Bu minvalde, “ihracat partilerinin denetlenmesi” yerine “firmaların denetlenmesine” odaklanan bir denetim sistemi oluşturulmasına imkan tanınmıştır. Bunun yanı sıra, ihracatçılarımızın işlemlerinin asgari sürede sonuçlanması amacıyla, Bakanlığımızın 7 laboratuvarına ilave olarak, ISO 17025 Akreditasyonuna sahip olmak şartıyla 500’den fazla laboratuvarın yetkilendirilmesi hususu anılan

çalışmalar kapsamında yer almıştır.

İhracatçılarımıza kolaylık sağlamak amacı ile hem parti bazında denetimlerden muafiyet getirilerek bürokrasinin azaltılması, ayrıca ihracatçılarımızın oto kontrole yönlendirilmesi suretiyle kalite bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla "Ticari Kalite Denetim Yeterlilik Belgesi" uygulamasının yürütülmesine devam edilmiştir.

Bakanlığımız Ürün Denetmenleri tarafından düzenlenen "Uygunluk Belgeleri"ne sahip taze meyve ve sebze ihraç partileri AB üyesi ülkelerde ithalatta gerçekleştirilen ticari kalite denetimine tabi olmamaya devam etmektedirler.

Geleneksel Tarım Ürünlerimizin İhracatta Ticari Kalite Denetimleri

Tarım ürünlerinin ticari kalite yönünden ithalat denetimlerinde olduğu gibi, ihracat denetimleri de yapılan mevzuat çalışmaları kapsamında 2013/21 sayılı Tebliğ ile tekrar düzenlenmiştir. İhracatçılarımıza kolaylık sağlamak amacıyla, hem parti bazında denetimlerden muafiyet getirilerek bürokrasinin azaltılması, hem de ihracatçılarımızın oto kontrole yönlendirilmesi suretiyle kalite bilincinin yaygınlaştırılması amacıyla, 2012 yılında getirilmiş olan A, B, C ve D şeklindeki sınıflandırma anlayışında kendi markasıyla ihracat yapan firmalar için daha esnek bir denetim yapısı öngörülmüş ve 2013/22 sayılı "İhracatta Ticari Kalite Denetimlerinin Risk Esaslı Yapılması Amacıyla Firmaların Sınıflandırılmasına İlişkin Tebliğ" hazırlanmıştır. Bu çerçevede, 2013 yılı sonu itibarıyla 261 firma A, 48 firma B, 24 firma C ve 1944 firma D olarak sınıflandırılmıştır.

v. Serbest Bölge Politikaları

İhracata yönelik yatırım ve üretimi teşvik etmek, ülkemize doğrudan yabancı yatırımı ve teknoloji girişini hızlandırmak, firmaları ihracata yönlendirmek ve uluslararası ticareti geliştirmek amaçları doğrultusunda Bakanlar Kurulu Kararı ile yer ve sınırları tespit edilerek toplam 20 serbest bölge kurulmuş, bunlardan ilki 1987 yılında olmak üzere 19'u faaliyette bulunmaktadır.

Serbest bölgeler, serbest ticarete sağladıkları destek hizmetleri, yeni teknolojileri uygulama kapasiteleri ve istihdam imkanlarıyla, gerek küresel ölçekte gerek ülkemizde önemli kalkınma ve dış ticaret politikası araçları arasındadır.

Serbest bölgelerde, 32,5 milyon doları kamu kaynağı olmak üzere, toplam 3,2 milyar dolar yatırım gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'nin dış ticaretinde önemli bir yere sahip olan serbest bölgelerimizin yıllık toplam ticaret hacmi, 2014 yılı sonu itibarıyla 22,44 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.

2013 yılında 23,24 milyar ABD doları olan toplam serbest bölge ticaret hacmi, 2014 yılında % 3,45 azalmıştır. Serbest bölgeler ticaret hacmi içinde ilk sıralarda sırasıyla Ege, Mersin, İstanbul Endüstri ve Ticaret, Avrupa, Bursa, İstanbul Trakya ve İstanbul Atatürk Havalimanı Serbest Bölgeleri yer almaktadır. 2014 yılı sonu itibarıyla serbest bölgelerdeki faaliyet ruhsatı sayısı, 1.348'i alım-satım, 928'i üretim ve 638'i diğer olmak üzere toplam 2.914'dir. Bu faaliyet ruhsatlarının 2.236'ı yerli ve 678'i yabancı firma adına düzenlenmiştir.

Diğer taraftan, 2014 yılı sonu itibarıyla 496'sı yabancı olmak üzere, 2.140 serbest bölge kullanıcısı firmanın faaliyet gösterdiği serbest bölgelerde istihdam edilen kişi sayısı önceki yıla göre % 7,88 artarak 61.505'e ulaşmıştır. Serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalarımızın %23'ünü yabancı sermayeli firmalar oluşturmaktadır. Kullanıcılarımızın faaliyet konularına göre dağılımı incelendiğinde üretim konusunda faaliyet ruhsatına sahip olan kullanıcı oranının %23,2 olduğu

2014 yılında Serbest bölgeler ticaret hacmi 22.44 milyar dolar olmuştur.

Serbest bölgelerde istihdam edilen kişi sayısı 2013 yılına göre % 7,88 artarak 61.505'e kişiye ulaşmıştır.

görülmektedir. Serbest bölgelerle bağlantılı iş ve işlemler dikkate alındığında ise 150.000 kişilik dolaylı bir istihdamın gerçekleştirildiği tahmin edilmektedir.

Bölgelerin yatırım kapasitelerinin artırılarak ileri teknoloji üreten bölgeler haline getirilmesi, bölgelerdeki ticarete konu olan ürünlerin çeşitlendirilmesi, mevcut pazarlardaki payların korunarak artırılması, yeni pazarların araştırılması ve bölgelerimizin tanıtımının etkin bir şekilde yapılabilmesi için sürdürülen çalışmalar neticesinde serbest bölgeler, uluslararası yatırımcıların ve çevre ülkelerin ilgisini çekmeye devam etmektedir. Bu kapsamda 2014 yılı içinde de çok sayıda yabancı heyet ülkemizdeki başarılı serbest bölge uygulamalarını yerinde görerek işbirliği ve teknik destek amacıyla serbest bölgelerimizi ziyaret etmişlerdir.

vi. Lojistik Politikaları

2023 yılında 500 milyar dolara çıkarmayı hedeflediğimiz ihracatımıza konu ürünlerin dış pazarlara en hızlı şekilde ve en düşük maliyetlerle ulaştırılmasını mümkün kılacak bir lojistik altyapısının kurulması ve Türkiye'nin kuzey-güney, doğu-batı ekseninde önemli bir lojistik üs olmasının sağlanması; bu kapsamda, ihraç taşımalarımızda kullanılan güzergâhların çeşitlendirilerek gerek nakliyecilerimiz gerek ihracatçılarımız açısından rekabet avantajı yaratılması; sevkiyatların daha düşük maliyetle ve daha kısa sürelerde varış noktalarına ulaştırılmasının sağlanması ve bölgemizde yaşanan gelişmelerin dış ticaret taşımalarımız üzerindeki olumsuz etkilerinin bertaraf edilmesi amaçlarına yönelik olarak, alternatif ihraç güzergâhların belirlenmesi, aktive edilmesi ve kullanıcıların hizmetine sunulmasına ilişkin çalışmalar sürdürülmektedir.

Bu çerçevede;

- Mısır üzerinden Körfez ülkelerine ulaşımı sağlayan Türkiye-Mısır-S.Arabistan Ro-Ro hattı kullanılmakta olup, mevcut durumda söz konusu hatta bir firma faaliyet göstermektedir.

- İran ve Rusya ile kara ulaştırması alanında karşılaşılan sorunları aşmak ve Orta Asya'ya olan ihracatımızın devamlılığını sağlamak amacıyla Hazar Denizi üzerinden bir transit taşımacılık koridoru kurulmasına ilişkin olarak, Bakanlığımızın "Hazar Koridoru" vizyonu, ilgili kamu kurumları, özel sektör çatı kuruluşları ve özel sektör temsilcileri ile paylaşılmış ve destekleri alınmıştır. Bakanlığımız bünyesinde gerçekleştirilen çalışmalar çerçevesinde, Türkmenistan, Kazakistan ve Azerbaycan ile imzalanan Karma Ekonomik Komisyon Toplantıları Mutabakat Zabıtlarına "Hazar Koridoru" hakkındaki olumlu görüşler derç edilmiştir. Ayrıca, Türkmenistan ile 7 Kasım 2014 tarihinde imzalanan "Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Türkmenistan Hükümeti Arasında Ticari ve Ekonomik İşbirliğinin Genişletilmesi ve Derinleştirilmesine Dair Anlaşma" metninde de "Hazar Koridoru" hakkında ikili işbirliğine ilişkin bir madde yer almıştır.

- İran ile 10 Ekim 2014 tarihinden itibaren yaşanan akaryakıt fiyat farkı (AFF) krizinin çözümüne yönelik olarak, Bakanlığımız, ilgili kurum ve kuruluşlarla ortak çalışmalar yürütmüştür.

-Kuzey Irak'a yönelik sevkiyatlarda IŞİD krizi öncesi, Zaho-Dohuk-Erbil güzergâhı; Irak'ın Orta ve Güney bölgelerine yönelik sevkiyatlarda ise Zaho-Musul-Tikrit-Bağdat-Basra güzergâhı kullanılmaktaydı. Bu bölgede 2014 Haziran ayında baş gösteren kriz sonrası ikinci hat devre dışı kalmış olup, Kuzey ve Orta Irak'ta IŞİD

kontrolündeki bölgelere mal girişi büyük ölçüde durmuştur. Irak'a ihraç yüklerimizin ulaştırılması amacıyla, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile işbirliği içerisinde yapılan çalışmalar sonucunda, yeni güzergâh olarak, Zaho-Dohuk-Erbil-Süleymaniye-Hanekin-Bağdat-Basra hattı belirlenmiştir. Ayrıca, Irak Hükümeti'nin 12 Aralık 2012 tarihinden itibaren ülkemiz TIR sürücülerine vize vermemesi nedeniyle taşımacılarımız, Orta ve Güney Irak'a giden yüklerini, başta Zaho, Erbil ve Kerkük olmak üzere, Kuzey Irak'taki çeşitli noktalarda Irak plakalı araçlara devretmektedir.

- Ülkemizin Afrika kıtası ülkeleri ile ticaretinin gün geçtikçe artması nedeniyle, Afrika kıtasında, lojistik bir üs olarak da değerlendirilmesi düşünülen bir "Özel Ekonomik Bölge (ÖEB)" kurulmasını teminen, Cibuti Hükümetiyle yapılan görüşmeler neticesinde, ilgili hükümet tarafından ülkemize 500 hektarlık bir alan 99 yıllığına tahsis edilmiştir. Hâlihazırda konuya ilişkin fizibilite çalışmaları hızla sürdürülmektedir.

- Avrupa'ya yönelik taşımalarımızın, daha düşük maliyetlerle Tuna Nehri kullanılarak yapılabilmesi amacıyla tanıtım ve bilgilendirme konferansları düzenlenmiş olup, söz konusu projenin fizibilite çalışmalarında IPA (Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı) kapsamında mali destek alınmasını teminen, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı ile koordineli şekilde hazırlanan proje fişi, Avrupa Birliği Bakanlığı'na sunulmuştur. Anılan proje fişi henüz onaylanmamıştır.

-Avrupa'ya yönelik taşımacılıkta yaşanan sorunları çözebilmek amacıyla, çeşitli alternatif güzergâhlara ilişkin fayda-maliyet hususları göz önünde bulundurularak yürütülen çalışmalar sürdürülmektedir.

-İhracatımızın yarıya yakın bölümünün gerçekleştirildiği Avrupa Birliği ülkelerinin uyguladıkları karayolu geçiş belgesi kotalarının kaldırılması amacıyla Avrupa Birliği ve Dünya Ticaret Örgütü başta olmak üzere, ikili ve çok taraflı platformlarda sorunun çözümüne yönelik teknik çalışmalar yürütülmektedir.

-Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı koordinasyonunda organize edilen Ulaştırma Karma Komisyonu ve Kara Ulaştırması Karma Komisyonu toplantılarına aktif katılım sağlanmaktadır.

-Taşımacılarımızın ve ihracatçılarımızın karşılaştıkları lojistiğe ilişkin sorunların takibi ve çözümlenmesi amacıyla ilgili makamlar nezdinde girişimlerde bulunulmaktadır.

-Onuncu Kalkınma Planı ile oluşturulan Öncelikli Dönüşüm Programları arasında yer alan, "Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı" uyarınca, Türkiye'nin lojistikteki uluslararası konumunun güçlendirilmesi, sanayi ürünlerinin toplam maliyeti içindeki lojistik maliyetin yükünün azaltılması ve nihai ürünlerin tüketim pazarlarına ulaşım süresinin kısaltılması ana hedefler olarak belirlenmiştir.

Bakanlığımız, "Taşımacılıktan Lojistiğe Dönüşüm Programı" kapsamında, "Sektörde Faaliyet Gösteren Firmaların Rekabet Güçlerinin Artırılması" konulu bileşende ilgili kurum olarak; "Yurtiçi Lojistik Yapılanmasının Yurtdışı Yapılanmalarla Desteklenmesi" konulu bileşende ise sorumlu kurum olarak belirlenmiştir. Bu çerçevede, anılan bileşenlere yönelik olarak ilgili kurum ve kuruluşlar ile eylem planı hazırlık çalışmaları sürdürülmektedir.

vii. Döviz Kazandırıcı Hizmetlere İlişkin Politikalar

Hizmet ticaretinin ülke ekonomilerindeki payının artmasıyla birlikte hizmet ihracatının desteklenmesi, son yıllarda ülke gündeminin üst sıralarında yer almaya başlamıştır. Bu çerçevede, ülkemizin uluslararası ticarete konu hizmet gelirlerinin artırılması ve hizmet sektörlerimizin uluslararası rekabet gücünün geliştirilmesi amacıyla hizmet sektörlerine yönelik en kapsamlı ve özgün sektörel yardımları sunan devlet yardımı programı, 2012/4 sayılı Döviz Kazandırıcı Hizmet Ticaretinin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ'in 25/06/2012 tarihli ve 28334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanması ile yürürlüğe konulmuştur.

Söz konusu Tebliğ kapsamında, Cumhuriyetimizin 100' üncü yıldönümü olan 2023 yılında 150 Milyar ABD Doları hizmet ihracatı gerçekleştirme hedefimize en etkili ve en kısa sürede ulaşmamızı sağlayacak; bilimsel, teknolojik ve kültürel alt yapımızın tanıtımına ve mal ihracatımıza da doğrudan katkısı olan "sağlık turizmi, film, eğitim, bilişim" sektörleri kilit sektörler olarak belirlenmiştir. Hizmet ihracatımız açısından önemli potansiyel taşıyan bu sektörlerle ilişkin olarak sağlık turizmi alanında ülkemizi tedavi amacıyla ziyaret eden uluslararası hasta sayısı 262 bin olarak gerçekleşmiş olup, bahse konu sektörde elde edilen gelirin 3 milyar Doları aşması hedeflenmektedir. Ayrıca, sağlık turizmi sektöründe 2023 yılında ise 20 milyar Dolar gelir elde edilmesi; bilişim sektörü ihracatının 2014 yılında 1 milyar Dolara, 2023 yılında 10 milyar Dolara yükseltilmesi; eğitim sektöründe ülkemizde öğrenim gören uluslararası öğrenci sayısının 2014 yılında 40 bini aşması, 2023 yılında ise 100 bine ulaşması hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra, sinema filmi ve dizi film ihracatına ilişkin olarak, gişe hasılatı açısından dünya ülkeleri arasında 16. sırada yer alan ülkemiz dizileri 75 ülkede 400 milyon izleyiciye ulaşmış olup, bu satışlardan 200 milyon Dolar tutarında gelir elde edildiği tahmin edilmektedir. Anılan sektöre ilişkin olarak 2023 yılında ihracatımızın ise 1 milyar Dolar düzeyinde gerçekleştirilmesi öngörülmektedir.

Bakanlığımızca, 2013 ve 2014 yılları için toplam 22.172.211 TL tutarında destek ödemesi tahakkuk ettirilmiştir. Söz konusu ödemelerin %48'i sağlık turizmi, %28'i bilişim, %13'ü film ve %11'i eğitim sektörlerine ilişkin bulunmaktadır.

Döviz kazandırıcı hizmetler arasında halihazırda en gelişmiş sektör yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörüdür. Yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektörümüz, ülkemizin yetişmiş insan gücü, teknik birikimi ve teknolojiye adaptasyonu, iş deneyimi ve disiplini, coğrafi konumu, bölge ülkeleri ile siyasi ve kültürel yakınlığı gibi avantajlarının kullanılması ve kamu kuruluşları ile özel sektör arasındaki koordinasyon, işbirliği ve ortak hareket etme bilincinin sağlam bir şekilde yerleştirilmesi sayesinde, yurtdışında ilk defa proje üstlenilen 1972 (Libya) yılından 2014 yılı sonuna kadar 104 farklı ülkede üstlenilen 7.684 projenin toplam değeri 300,3 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. Üstlenilen proje bedeli 2002 yılında 2,6 milyar dolar seviyesindeyken, Türk firmalarınca 2013 yılında üstlenilen 407 projenin toplam değeri 32,8 milyar dolar seviyesine, 2014 yılında ise bu rakam 255 projede 22,5 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır.

Gelişim sadece nicelik olarak değil, nitelik açısından da olmuştur. Firmalarımızca yurtdışında üstlenilen projelerin ortalama değerlerinde artış, üstlenilen projelerdeki nitelik artışlarının bir sonucu olarak dikkat çekmektedir. 2006 yılında ilk defa 40 milyon dolar seviyesinin üstüne yükselen ortalama proje bedeli, 2012 yılına kadar bu seviyelerde kaldıktan sonra 2012 yılında 60 milyon doların üzerinde gerçekleşmiştir. 2014 yılında, başta Türkmenistan'da üstlenilen projeler olmak üzere, üstlenilen büyük ölçekli projeler ile ortalama proje bedeli 88,4 milyon dolar seviyesine ulaşmıştır. Ortalama proje bedelindeki söz konusu artış, müteahhitlerimizin bugün havalimanı, metro, endüstriyel tesisler, doğalgaz-petrol

Döviz kazandırıcı hizmetler arasında halihazırda en gelişmiş sektör olan yurtdışı müteahhitlik hizmetleri sektör firmaları 2014 yılında 255 proje üstlenmiştir.

rafinerileri, otoyol ve enerji santralleri gibi büyük ölçekli ve katma değeri daha yüksek projeleri üstlenmelerinden kaynaklanmaktadır.

Hedefimiz 2023 yılında üstlenilen proje tutarının 100 milyar dolara çıkartılmasıdır. Bakanlığımız, bu kapsamda müteahhitlik ve teknik müşavirlik sektörlerimizin yurtdışına açılımlarını koordine etmekte ve desteklemektedir.

viii. Yurtdışı Yatırım Politikaları

Dünya ekonomisinde artan küresel rekabet şartları, Türkiye'nin dünya ekonomisi içerisinde giderek daha önemli hale gelmesi, ülkemiz dış ticaret politikalarının çeşitlendirilmesi ve geliştirilmesi gereğini ortaya çıkarmıştır. Bu nedenle, Türk firmalarının yurtdışında yaptıkları yatırımlar da önem kazanmış ve yurtdışı yatırımlar ihracata ve döviz gelirlerinin artırılmasına dayalı ekonomi politikasının önemli bir parçası haline gelmiştir.

Bu çerçevede, Bakanlığımızca TOBB ve diğer önemli meslek kuruluşlarıyla oluşturulan "Yurt Dışı Yatırım Platformu" toplantılarına düzenli olarak katılım sağlanmaktadır. Bunun yanı sıra, yurt dışı yatırımlar ile ilgili fırsatlar, üye firmalara duyurulmak üzere ilgili meslek kuruluşlarına düzenli ve sistematik olarak iletilmektedir.

Yine, yurt dışına Bakanlığımızca yatırım heyetleri düzenlenerek söz konusu ülkelerdeki yatırım fırsatları yerinde incelenmekte ve firmalarımız bilgilendirilmektedir. Ayrıca, çeşitli ülkelerden heyetler Türkiye'ye davet edilerek ülkelerindeki yatırım fırsatları hakkında işadamlarımıza bilgi vermeleri sağlanmaktadır.

Yurt dışı yatırımlarımızın yönlendirilmesi kapsamında; özel ekonomi bölgeleri kurulması ve işletilmesi çalışmalarına dair planlama ve koordinasyon çalışmaları yapılmaktadır. Firmalarımızın yurt dışında özel ekonomi bölgesi, serbest bölge, ihracat işleme bölgesi gibi planlanmış yatırım alanlarına dair girişimleri takip edilmekte, yönlendirilmekte ve ilgili ülke makamları nezdinde girişimler yoluyla gerekli destek sağlanmaktadır.

d) EKONOMİK GÖRÜNÜM

2003-2013 yılları arasında ortalama %5,1 oranında büyüyen Türkiye ekonomisi, 2010 yılında %9,2; 2011 yılında %8,8 büyüyerek Avrupa'nın en hızlı büyüyen ekonomisi olmuştur. 2012 yılında ise %2,2 oranında büyüyerek, Letonya, Estonya ve Litvanya, Rusya, Norveç ve Kosova'dan sonra Avrupa'da en yüksek büyümeyi kaydeden ülke olmuştur. 2013 yılında Orta Vadeli Program hedeflerinin üzerine çıkılarak %4,1 oranında büyüme kaydedilmiştir. 2014 yılının ilk üç çeyreğinde yıllık bazda %2,8 oranında büyüyen Türkiye ekonomisinin, 2015 yılında %4, 2016 yılında ise %5 oranında büyümesi beklenmektedir. Kişi başına düşen gelir, 2002 yılında 3.516 dolar iken, 2013 yılında üç katına çıkarak 10.807 dolara yükselmiştir. Dünya Bankası verilerine göre satın alma gücü paritesine (PPP) göre kişi başına gelir ise 2013 yılında 19.020 dolar seviyesine ulaşmıştır.

Türkiye'de son yıllarda yakalanan yüksek büyüme oranları, işsizlik oranına da olumlu yönde yansımış, 2011 yılında %9,8 seviyesinde olan işsizlik oranı 2012 yılında %9,2'ye, 2013 yılında ise %9'a gerilemiştir. 2014 yılı Ekim ayında %10,6 oranında gerçekleşen işsizlik oranı ile Türkiye 28 AB üyesinin 10'undan daha iyi

2014 yılında 12,1 milyar dolar seviyesinde doğrudan yabancı yatırım girişi olmuştur.

seviyededir.

Geçmişte kronik enflasyon sorunları yaşayan Türkiye, 2001 krizinden sonra fiyat istikrarına yönelik politikalar uygulamaya başlamıştır. 2013 ve 2014 yıllarında enflasyon sırasıyla %7,4 ve %8,2 ile hedefin bir miktar üzerinde gerçekleşmiştir. 2015 yılında, petrol ve hammadde fiyatlarındaki düşüşe ve gıda fiyatlarındaki toparlanmaya bağlı olarak enflasyonda ciddi bir toparlanma beklenmektedir.

Ödemeler dengesi incelendiğinde Türkiye'ye doğrudan yabancı yatırım girişinin zaman içinde arttığı görülmektedir. 2013 ve 2014 yıllarında ülkemize giren doğrudan yabancı yatırımlar sırasıyla 12,4 ve 12,1 milyar dolar seviyelerinde gerçekleşmiştir.

Bankacılık sektörü ise uluslararası kıstasların üzerinde bir performansla faaliyet göstermektedir. Türkiye'nin sermaye yeterliliği rasyosu 2014 yılı Aralık ayı itibarıyla %16,3 düzeyi ise rasyo asgari yasal sınırı olan %8'in ve BDDK tarafından uygulanmakta olan %12'lik hedef rasyo değerinin üzerindedir.

2015-2017 Orta Vadeli Program Hedefleri*

	2014	2015	2016	2017
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	1.764	1.945	2.150	2.370
Kişi Başına Milli Gelir (GSYH, Dolar)	10.537	10.936	11.541	12.229
GSYH Büyümesi	3,3	4,0	5,0	5,0
İşsizlik Oranı (%)	9,6	9,5	9,2	9,1
Turizm Gelirleri (Milyar \$)	29,5	31,5	33,5	35,5
Cari İşlemler Dengesi (Milyar \$)	-46,0	-46,0	-49,2	-50,7
Cari İşlemler Dengesi / GSYH (%)	-5,7	-5,4	-5,4	-5,2

Kaynak: Kalkınma Bakanlığı

*Tablodaki verilerin tamamı 8 Ekim 2014 tarihinde açıklanan tahminlerdir.

2014 yılında ihracatımız %3,9 oranında azalarak 157,7 milyar dolar olurken, ithalat %3,7 oranında azalarak 242,2 milyar dolar olmuştur.

e) DIŞ TİCARET GELİŞMELERİ

Küresel kriz sonrasında 2010 yılı itibarıyla Türkiye'nin toparlanma sürecine girmesiyle dış ticaret yeniden yükselmeye başlamıştır. İhracat 2012 yılında %13 oranında artarak 152,5 milyar dolar seviyesine yükselirken, 2013 yılında %0,4 oranında azalarak 151,9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. 2014 yılında ise ihracatımız %3,9 artarak 157,7 milyar dolara yükseldi. 2012 yılında 236,5 milyar dolar seviyesinde gerçekleşen ithalat, 2013 yılında %6,4 oranında artarak 251,7 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. 2014 yılında ise ithalat %3,7 daralarak 242,2 milyar dolara gerilemiştir.

2014 yılında dış ticaret açığı %15 oranında daralışla 84,5 milyar dolar seviyesine gerilerken, ihracatın ithalatı karşılama oranı ise %60,4'ten %65,1'e yükselmiştir.

Dış Ticaretin Gelişimi

Enerji ithalatı 2014 yılında %1,8 oranında daralarak 54,9 milyar dolar seviyesine gerilemiştir. Enerji dışı dış net denge ise 31,2 milyar dolarlık açığa işaret etmektedir.

Milyar Dolar	2013	2014	Değişim (%)
İhracat	151,9	157,7	3,9
Enerji İhracatı	6,7	6,1	-8,9
Altın İhracatı	3,3	3,2	-4,1
İthalat	251,7	242,2	-3,7
Enerji İthalatı	55,9	54,9	-1,8
Altın İthalatı	15,1	7,1	-53,1
Dış Ticaret Hacmi	403,5	399,9	-0,9
Dış Ticaret Dengesi	-99,9	-84,5	-15,4
Enerji Dışı Denge (net)	-45,3	-31,2	-31,2
İhracat / İthalat (%)	60,3	65,1	7,9

Kaynak: TÜİK

Ülke Gruplarına Göre Dış Ticaret

2014 yılında AB(28)'e ihracat %8,8 oranında artmış ve 68,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. AB(28)'e ihracatımız 2014 yılında toplam ihracatımızın %43,5'ini oluşturmuştur. Almanya, 2014 yılında da en çok ihracat yapılan ülke olmuştur. 2014 yılında Almanya'ya ihracat %10,6 artış göstererek 15,1 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. AB(28)'den yapılan ithalat 2014 yılında %4 oranında azalarak 88,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Ancak, AB(28) ülkelerinden yapılan ithalatın toplam ithalat içindeki payı 2014 yılında %36,7 olmuştur.

Amerika Bölgesi'ne yapılan ihracat 2014 yılında %3,9 oranında artarak 10 milyar dolar seviyesine yükselmiştir. Kuzey Amerika ülkelerine yapılan ihracat ise 2014 yılında %10,9 oranında artarak 7,2 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. Ayrıca, Güney Amerika'ya yapılan ihracat %12,9 oranında düşerek 1,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Kuzey Amerika ülkelerinden yapılan ithalat ise %0,8 oranında azalarak 13,8 milyar dolar düzeyine gerilemiştir. 2013 yılında Kuzey Amerika ülkeleri ile dış ticaret hacmimiz ithalat için daralıp ihracat için büyürken, Güney Amerika ile olan ticaret hacmimiz de ithalat için büyürken ihracat için daralmıştır.

2014 yılında Asya'ya yapılan ihracat %1,2 oranında azalarak 47 milyar dolar seviyesine gerilemiştir. Asya ülkelerine yapılan ihracattaki azalma; hem 2013 yılı ihracatımızdan %22,5 oranında pay alan Yakın ve Ortadoğu ülkelerine olan ihracatın %0,5 oranında azalması, hem de 2013 toplamı içerisindeki payı %7,4 olan Diğer Asya ülke grubuna yapılan ihracatın %3,5 oranında daralarak 11,6 milyar dolar olarak gerçekleşmesi nedeniyle ortaya çıkmıştır. Yakın ve Orta Doğu ülkelerinden yapılan ithalat ise 2014 yılı toplam ithalat azalışına paralel bir seyir izlemiş ve %7,8 oranında daralarak 20 milyar dolar seviyesine gerilemiştir.

Kuzey Afrika ülkelerine yapılan ihracatın toplam ihracatımızdaki payı 2013 yılında

2014 yılında AB(28)'e ihracat %8,8 oranında artmış ve 68,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. AB(28)'e ihracatımız 2014 yılında toplam ihracatımızın %43,5'ini oluşturmuştur.

%6,6 iken, bu oran 2014 yılında %6,2'ye gerilemiştir. 2014 yılında Kuzey Afrika ülkelerine yapılan ihracat oransal olarak %2,7 azalarak 9,8 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Kuzey Afrika ülkelerine ihracatımız ülke bazında incelendiğinde, oransal olarak en büyük azalışın Libya'ya ihracatımızda gerçekleştirildiği görülmektedir. 2014'te yıllık bazda %25,2 daralan Libya'ya ihracatımız, 2,7 milyar dolar seviyesinden 2 milyar dolara gerilemiştir. 2014 yılında Kuzey Afrika ülkelerine yapılan ihracattan en büyük payı %34 ile Mısır almıştır.

Diğer Avrupa ülkelerine 2014 yılında yapılan ihracat %6,9 oranında artarak 15,1 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir. Öte yandan bu bölgeden yapılan ithalat ise 2014'ün tümü için %11,9 daralarak 36,4 milyar dolar düzeyine gerilemiştir.

2014 yılında Kuzey Afrika ülkelerine yapılan ihracatın toplam ihracatımızdaki payı %6,2'dir.

ÜLKE GRUPLARI	İHRACAT				İTHALAT			
	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değ. (%)	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değ. (%)
A-AVRUPA BİRLİĞİ (AB-28)	63.040	68.564	43,5	8,8	92.458	88.784	36,7	-4,0
B-TÜRKİYE SERBEST BÖLGELERİ	2.413	2.271	1,4	-5,9	1.268	1.261	0,5	-0,6
C-DİĞER ÜLKELER	86.350	86.880	55	0,6	157.935	152.179	62,8	-3,6
1-Diğer Avrupa Ülkeleri	14.214	15.190	9,6	6,9	41.319	36.405	15,0	-11,9
2-Afrika Ülkeleri	14.146	13.765	8,7	-2,7	6.031	5.946	2,5	-1,4
Kuzey Afrika Ülkeleri	10.042	9.766	6,2	-2,7	3.508	3.444	1,4	-1,8
Diğer Afrika Ülkeleri	4.104	3.998	2,5	-2,6	2.523	2.502	1,0	-0,8
3-Amerika Ülkeleri	9.711	10.089	6,4	3,9	18.981	18.893	7,8	-0,5
Kuzey Amerika Ülkeleri	6.580	7.298	4,6	10,9	13.953	13.835	5,7	-0,8
Orta Amerika ve Karayipler	1.004	938	0,6	-6,6	1.362	1.124	0,5	-17,5
Güney Amerika Ülkeleri	2.127	1.853	1,2	-12,9	3.666	3.935	1,6	7,3
4-Asya Ülkeleri	47.591	47.006	29,8	-1,2	76.862	76.644	31,6	-0,3
Yakın ve Ortadoğu Ülkeleri	35.575	35.409	22,5	-0,5	22.214	20.481	8,5	-7,8
Diğer Asya Ülkeleri	12.017	11.596	7,4	-3,5	54.648	56.163	23,2	2,8
5-Avustralya ve Yeni Zelanda	538	601	0,4	11,5	1.318	638	0,3	-51,6
6-Diğer Ülkeler	149	231	0,1	54,6	13.424	13.653	5,6	1,7
TOPLAM	151.803	157.715	100	3,9	251.661	242.224	100	-3,7
SEÇİLMİŞ ÜLKE GRUPLARI	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değ. (%)	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değ. (%)
OECD Ülkeleri	68.683	76.727	48,6	11,7	124.206	1.166	48,1	-6,2
EFTA Ülkeleri	1.661	3.795	2,4	128,4	10.653	5.719	2,4	-46,3
Karadeniz Ekonomik İşbirliği	20.367	19.696	12,5	-3,3	41.271	40.963	16,9	-0,7
Ekonomik İşbirliği Teşkilatı	11.899	11.725	7,4	-1,5	14.802	13.444	5,6	-9,2
Bağımsız Devletler Topluluğu	16.925	15.625	9,9	-7,7	34.001	33.122	13,7	-2,6
Türk Cumhuriyetleri	6.909	7.113	4,5	3,0	3.601	2.998	1,2	-16,7
İslam İşbirliği Teşkilatı	49.370	48.665	30,9	-1,4	32.074	29.117	12,0	-9,2

Ülke Gruplarına Göre Dış Ticaret

KAYNAK: TÜİK

Kuzey Afrika Ülkelerine İhracat

Milyon Dolar	2014	2013	2014 Yılı Pay (%)	Değişim (%)
Libya	1.406	1.192	14	17,9
Fas	2.083	2.002	21	4
Tunus	915	892	9	2,6
Cezayir	2.060	2.753	21	-25,2
Mısır	3.300	3.200	34	3,1
TOPLAM	9.766	10.041	100	-2,7

Kaynak: TÜİK

2014 Yılında En Fazla İhracat Gerçekleştirilen Ülkelerin 2013 Yılına Kıyasla Değişimleri

İHRACAT				
(Milyon \$)	Ocak-Aralık			
	2013	2014	% Pay	% Değ.
Almanya	13 703	15 156	9,6	10,6
Irak	11 949	10 896	6,9	-8,8
İngiltere	8 785	9 914	6,3	12,9
İtalya	6 718	7 145	4,5	6,3
Fransa	6 377	6 467	4,1	1,4
ABD	5 640	6 345	4,0	12,5
Rusya Fed.	6 964	5 946	3,8	-14,6
İspanya	4 334	4 763	3,0	9,9
BAE	4 966	4 663	3,0	-6,1
İran	4 193	3 888	2,5	-7,3
Genel Toplam	151 803	157 715	100	3,9

KAYNAK: TÜİK

İhracatın Sektörel Gelişimi

İhracatımızda %27,1'lik payla öne çıkan sektörlerden olan "Makinalar ve ulaşım araçları"nda Türkiye 2014 yılında 42,7 milyar dolar ihracat gerçekleştirmiştir. "Hazır giyim" ihracatı ise 2014 yılında %8,4 oranında artış kaydederek 16,7 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir. İhracatımızda önde gelen sektörlerden olan "gıda sektörü"nde 2014 yılında 17,8 milyar dolarlık ihracat yapılırken, "demir ve çelik" sektöründe 10,8 milyar dolar seviyesinde ihracat yapılmıştır.

İhracatın Sektörel Dağılımı

Milyon Dolar	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değişim (%)
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	17.739	18.759	11,9	5,7
i-Gıda Maddeleri	16.749	17.759	11,3	6,0
ii-Tarımsal Ham maddeler	990	1.000	0,6	1,0
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	13.452	12.510	7,9	-7,0
i- Maden cevherleri ve döküntüleri	4.115	3.731	2,4	-9,3
ii- Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	6.724	6.126	3,9	-8,9
iii- Demir dışı metaller	2.612	2.653	1,7	1,5
3- SANAYİ	116.393	121.970	77,3	4,8
i-Demir ve çelik	11.551	10.792	6,8	-6,6
ii-Kimyasallar	9.452	10.100	6,4	6,9
iii-Diğer yarı mamuller	15.449	16.232	10,3	5,1
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	41.022	42.763	27,1	4,2
v- Dokumacılık ürünleri	12.199	12.653	8,0	3,7
vi- Hazır giyim	15.395	16.680	10,6	8,4
vii - Diğer tüketim	11.327	12.751	8,1	12,6
4- DİĞER ÜRÜNLER	4.218	4.477	2,8	6,1
TOPLAM	151.803	157.715	100,0	3,9

Sanayi ürünleri ihracatı 2014 yılında %4,8 oranında artış kaydederek 121,9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşmiştir.

KAYNAK: TÜİK

İthalatın Sektörel Gelişimi

Geniş ekonomik sınıflamaya göre ithalatımız incelendiğinde yatırım, tüketim ve ara mallarında ithalatımızın 2014 yılında azalış gösterdiği, ancak en çok azalışın %4,6 ile tüketim malları ithalatında gerçekleştiği görülmektedir. Ara malları ithalatı %74'lük payla 2013 yılı ithalatının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır. 2014 yılında ara malları ithalatı 176,7 milyar dolar seviyesinde, sermaye malları ithalatı ise 36 milyar dolar seviyesinde gerçekleşmiştir.

Geniş Ekonomik Sınıflamaya (BEC) Göre İthalat

Milyon Dolar	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değişim (%)
Sermaye (Yatırım) malları	36.771	36.000	14,9	-2,1
Ara (Ham madde) malları	183.811	176.747	73	-3,8
Tüketim malları	30.416	29.023	12	-4,6
Diğerleri	663	453	0,2	-31,6
TOPLAM	251.661	242.224	100	-3,7

KAYNAK: TÜİK

Sektörel bazda ithalat incelendiğinde, 2014 yılında oransal olarak en büyük azalış altın ithalatı haricinde %4,1 ile “maden cevherleri ve döküntüleri”nde yaşanırken, en büyük artış %11,2 ile “gıda maddeleri”nde gerçekleştiği görülmektedir. 2014 yılında ithalatımızda en yüksek paya sahip olan “makinalar ve ulaşım araçları” sektöründe %3,8’lik daralma gerçekleşirken, enerji sektöründeki ithalatımız %1,8 düşmüştür.

İthalatın Sektörel Dağılımı

Milyon Dolar	2013	2014	2014 Yılı Pay (%)	Değişim (%)
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	16.916	18.058	7,5	6,8
i-Gıda Maddeleri	10.832	12.047	5,0	11,2
ii-Tarımsal Ham maddeler	6.084	6.011	2,5	-1,2
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	72.876	71.675	29,6	-1,6
i- Maden cevherleri ve döküntüleri	9.239	8.864	3,7	-4,1
ii- Mineral yakıtlar ve mineral yağlar	55.916	54.906	22,7	-1,8
iii- Demir dışı metaller	7.720	7.905	3,3	2,4
3- SANAYİ	146.189	144.919	59,8	-0,9
i-Demir ve çelik	12.193	11.333	4,7	-7,1
ii-Kimyasallar	31.873	33.211	13,7	4,2
iii-Diğer yarı mamuller	11.839	11.940	4,9	0,9
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	68.407	65.811	27,2	-3,8
v- Dokumacılık ürünleri	6.962	7.300	3,0	4,9
vi- Hazır giyim	3.140	3.229	1,3	2,8
vii - Diğer tüketim malları	11.775	12.097	5,0	2,7
4- DİĞER ÜRÜNLER	15.681	7.571	3,1	-51,7
TOPLAM	251.661	242.224	100,0	-3,7

KAYNAK: TÜİK

Ara malları ithalatı %73'lük payla 2014 yılı ithalatının önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Hizmet Sektörleri İhracatı

Hizmetler İhracatı

(Milyon Dolar)	2013	2014	Pay (%) (2014)	Değişim (%) (2013/2014)
HİZMETLER	46.638	50.506		8,3
1.Taşımacılık	13.098	14.361	28,4	9,6
2.Turizm	27.997	29.552	58,5	5,6
3.İnşaat Hizmetleri	675	1.084	2,1	60,6
4.Sigorta Hizmetleri	1.000	1.154	2,3	15,4
5.Finansal Hizmetler	779	824	1,6	5,8
6.Diğer Ticari Hizmetler	602	535	1,1	-11,1
7.Resmi Hizmetler	798	826	1,6	3,5
8.Diğer Hizmetler	1.689	2.170	4,3	28,5

KAYNAK: TCMB

2014 yılına ilişkin hizmet ihracat gelirlerimizin önde gelen sektörleri turizm ve taşımacılık sektörleridir. Toplam hizmet ihracatımızın %58,5'ini oluşturan "Turizm Sektörü"nde 2014 için yaklaşık 29,6 milyar dolar ihracat gerçekleştirilmiştir. Turizm ihracat gelirleri bahse konu dönem için yıllık %5,6 oranında bir büyüme performansı sergilemiştir.

Hizmet ihracatımızda önem arz eden diğer bir sektör "Taşımacılık" hizmetleridir. 2014'te toplam hizmet ihracatımızdan %28,4'lük bir pay elde eden taşımacılık sektöründe, 2014 yılı itibariyle toplam 14,4 milyar dolarlık ihracat gerçekleştirildiği görülmektedir. Bu değer, yıllık bazda %9,6'lık bir büyümenin gerçekleştiğine işaret etmektedir.

Diğer kategorilere göz atıldığında, 2014 yılının tümü için sigortacılık hizmetlerinde 1,2 milyar dolar, inşaat hizmetlerinde 1,1 milyar dolar, finansal hizmetlerde 824 milyon dolar, diğer ticari hizmetlerde 535 milyon dolar, resmi hizmetlerde 826 milyon dolarlık ihracatın gerçekleştiği görülmektedir.

Bir önceki yıla göre ihracat değerini en çok artıran hizmet alt sektörü %60,6'lık büyüme ile inşaat hizmetleri olmuştur. Bu kategoriye %28,5'lik senelik büyüme oranı ile diğer hizmetler takip etmektedir. Hizmet ihracatındaki senelik bazda daralma yaşayan tek sektör, %11,1'lik küçülme ile diğer ticari hizmetler sektörü olmuştur.

Hizmet Sektörleri İthalatı

Hizmetler İthalatı

Hizmet sektörlerinde
ülkemiz net ihracatçı
konumundadır.

(Milyon Dolar)	2013	2014	Pay (%) (2014)	Değişim (%) (2013/2014)
HİZMETLER	- 23.488	- 24.778		5,5
1.Taşımacılık	-9.821	- 10.121	40,8	3,1
2.Turizm	-4.817	-5.072	20,5	5,3
3.İnşaat Hizmetleri	0	0	0,0	0,0
4.Sigorta Hizmetleri	-1.718	-1.651	6,7	-3,9
5.Finansal Hizmetler	-1.334	-1.903	7,7	42,7
6.Diğer Ticari Hizmetler	-2.554	-2.353	9,5	-7,9
7.Resmi Hizmetler	-1.686	-2.324	9,4	37,8
8.Diğer Hizmetler	-1.558	-1.354	5,5	-13,1

KAYNAK: TCMB

2014 yılına ilişkin hizmet ithalatında ön plana çıkan sektörler turizm ve taşımacılık sektörleri şeklindedir. Toplam hizmet ithalatımızdan %40,8 ile en yüksek payı elde eden "Taşımacılık Sektörü"nde 2014 için 10,1 milyar dolarlık ithalat yapılmıştır. Sektörde gerçekleştirilen ithalat, 2013'e göre %3,1 artmıştır.

Ülkemizin en büyük hizmet gelir kaynağı olan turizm sektöründe 2014 yılında senelik %5,3 artış ile toplam 5 milyar dolarlık ithalat gerçekleştirilmiştir. Sektörün ülkemizin toplam hizmet ithalatından aldığı pay 2014 için %20,5 olmuştur.

Diğer alt sektörler itibarıyla bir değerlendirme yapıldığında; 2014 yılının tümü için sigortacılık hizmetlerinde 1,7 milyar dolar, finansal hizmetlerde 1,9 milyar dolar, diğer ticari hizmetlerde 2,4 milyar dolar, resmi hizmetlerde 2,3 milyar dolar ve diğer hizmetler kaleminde de 1,4 milyar dolarlık ithalat gerçekleşmiştir.

Bir önceki yıla göre ithalat değeri en çok yükselen hizmet alt sektörü %42,7 ile finansal hizmetler olmuştur. Bu kategoriyi %37,8 düzeyindeki senelik büyüme oranı ile resmi hizmetler takip etmektedir. 2014 yılındaki hizmet ithalatında senelik bazda en büyük daralmayı ise, %13,1 lik küçülme ile diğer hizmetler kalemi yaşamıştır.

f) STRATEJİK YÖNETİM

Bakanlığımız 2014 yılı faaliyetleri 2013 yılı başında uygulamaya konulan “2013 – 2017 Stratejik Planı” kapsamında belirlenen misyon, vizyon ve hedeflere göre yürütülmüştür.

Stratejik Plan’ın 2014 yılı öncelikleri, “2014 yılı Performans Programı” çerçevesinde belirlenmiş olup, 2014 yılı faaliyetleri bu önceliklere göre gerçekleştirilmiştir.

2014 yılı Performans Programı’nda belirlenen hedeflere yönelik faaliyetlerin gerçekleşme durumu; yıl içerisinde üçer aylık dönemler halinde Bakanlık birimlerine sorulmuş ve alınan bilgiler Maliye Bakanlığı’nın e-Bütçe sistemine girilerek takip edilmiştir. Ayrıca, sorumlu Bakanlık Birimlerinden alınan veriler konsolide edilerek, 6 aylık izleme ve değerlendirmesi sonuçları “2014 Yılı Yarıyıl İzleme ve Değerlendirme Raporu” olarak Üst Yönetici’ye ve Bakanlık Birimlerine sunulmuş; hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik gerekli tedbirlerin alınması için girişimlerde bulunulmuştur. 2014 yılı Performans Programı’nın uygulama sonuçlarına bir sonraki başlık altında bulunan performans izleme ve değerlendirme tablosunda yer verilmektedir.

Stratejik yönetim anlayışının kurum kültürünün bir parçası olmasına yönelik çabalara ve Bakanlık faaliyet alanı kapsamında sunulan hizmetlerin verimliliğini ve kalitesini artırmaya yönelik araştırma ve geliştirme faaliyetlerine de 2014 yılı boyunca devam edilmiştir.

2. Performans Sonuçları ve Değerlendirilmesi

2014 Yılı Performans Programı’nda öngörülen faaliyet ve hedefler açısından 2014 yılı Bakanlığımız için başarılı olarak değerlendirilebilir. 2014 yılı performans sonuçları, 2015 yılı tahminleri için de önemli bir dayanak olmuştur.

2014 yılı performans programında 93 adet performans göstergesi yer almaktadır. Bu göstergelerin 52 tanesinde gerçekleşme oranının %100 ve üzerinde olduğu ve hedefe ulaşıldığı tespit edilmiştir. 20 adet göstergenin gerçekleşme oranının %50 - %100 arasında, 8 adet göstergenin gerçekleşme oranının %50’nin altında ve 13 adet göstergenin de gerçekleşme oranının %0 olduğu görülmektedir. Bu göstergelerin bazılarında gerçekleşmelerin hedeflenenden geri kalmasında dışsal faktörlerin (çevre ülkelerdeki siyasi belirsizlik, paydaşların tutumu, vb.) önemli bir rol oynadığı değerlendirilmektedir.

STRATEJİK AMAÇ 1: Mal ve hizmet üretimi ve ihracatının geliştirilmesini sağlamak; sürdürülebilir ihracat artışını desteklemek amacıyla katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin ihracatını arttırmak

STRATEJİK HEDEF 1.1: Yenilikçi fikirlere ve Ar-Ge'ye dayalı, katma değeri ve rekabet gücü yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin yatırım, üretim ve ihracat içindeki payı arttırılacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 1.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ar-Ge'ye dayalı, katma değeri ve rekabet gücü yüksek ürünlerin üretilmesi ve ihraç edilmesine yönelik olarak Turquality ve Marka Destek Programları kapsamında ihracatçılar desteklenecektir.	Turquality Programı kapsamında desteklenen marka sayısı	107	111	%104		İHR
	Marka Destek Programı kapsamında desteklenen marka sayısı	50	61	%122		İHR
PERFORMANS HEDEFİ 1.1.2	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Mevcut serbest bölgeler ve yeni nesil serbest bölgelerde Ar-Ge ve yenilikçiliğe dayalı, katma değeri ve rekabet gücü yüksek, markalı ürün ve hizmetlerin payı arttırılacaktır.	Mevcut serbest bölgeler ve bunların dönüştürüleceği yeni nesil serbest bölgelerde düzenlenecek faaliyet ruhsatları içerisinde, Ar-Ge ve yenilikçiliğe dayalı, katma değeri ve rekabet gücü yüksek üretim ve hizmet faaliyetlerinin payı	%27	%23	%85	3218 sayılı Kanun'da iyileştirme öngören değişikliklerin yapılamamış olması, hedefe tamamen ulaşılabilmesi sonucunu doğurmuştur.	SBYYH

	Mevcut serbest bölgeler ve bunların dönüştürüleceği yeni nesil serbest bölgelerin tanıtımına yönelik faaliyet sayısı	4	7	%175	2014 yılında serbest bölgeler alanında işbirliği, yatırım olanakları ve uygulamalarına ilişkin faaliyetler hedeflenenin üzerinde gerçekleşmiştir.	SBYYH
PERFORMANS HEDEFİ 1.1.3	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Döviz kazandırıcı hizmet ihracatının desteklenmesine yönelik devlet yardımı programı etkinleştirilerek sürdürülecek, ayrıca söz konusu programa markalaşma perspektifi kazandırılarak program kapsamı genişletilecektir.	Döviz kazandırıcı hizmet ihracatının geliştirilmesine yönelik hazırlanacak mevzuat sayısı	3	3	%100	Uygulama tecrübeleri ve sektörel taleplerin değerlendirilmesi sonucunda yapılması uygun görülen mevzuat değişiklikleri, 2014 yılında gerçekleştirilmiş ve mevzuat değişiklik sayısında hedeflenen sayıya ulaşılmıştır.	SBYYH
	Döviz kazandırıcı hizmet ihracatının geliştirilmesine yönelik desteklerden yararlanacak firma sayısı	300	696	%232	2014 yılında 2012/4 sayılı Tebliğ kapsamında uygulanmakta olan devlet yardımı programından yararlanma oranı, ilgili bilgilendirme etkinlikleri ve etkili uygulamalar çerçevesinde hedeflenenin oldukça üstünde gerçekleşmiştir.	SBYYH
	Döviz kazandırıcı hizmet ticaretimizin arttırılmasına yönelik olarak yurt dışında düzenlenecek Ticaret Heyeti sayısı	7	6	%86	2014 yılında yararlanıcı kuruluşlarımızın, sektördeki yoğun rekabet nedeniyle bireysel tanıtımlara ağırlık vermelerinden dolayı öngörülen hedef tutturulamamıştır.	SBYYH
	Döviz kazandırıcı hizmet ticaretimizin arttırılmasına yönelik olarak yurt içinde düzenlenecek Alım Heyeti sayısı	5	3	%60		SBYYH

	Döviz kazandırıcı hizmet ihracatının geliştirilmesine yönelik olarak uygulanmakta olan destek programını tanıtmak üzere iştirak edilen seminer sayısı	30	43	%143	Devlet yardımı programından en üst düzeyde ve en etkili ihracat sonucunu alacak firmaların yararlanmasının sağlanması ve sektöre ihracat perspektifi kazandırılması amacıyla, geniş katımlı sektörel bilgilendirme toplantılarına iştirak edilmektedir. Söz konusu toplantıların sayısı, destek başvurularının yoğunluk kazandığı yılın ikinci yarısıyla beraber artış göstermiş ve hedef sayı aşılmıştır.	SBYYH

STRATEJİK HEDEF 1.2: Yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörlerinin uluslararası rekabet gücü artırılacak ve istikrarlı şekilde büyümesi sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 1.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetleri sektörlerinin uluslararası rekabet gücünün artırılması ve istikrarlı şekilde büyümesine yönelik tanıtım ve destek mekanizmaları uygulanacaktır.	Yurtdışına yönelik olarak düzenlenecek müteahhitlik ve teknik müşavirlik heyetleri sayısı	7	2	%29	Heyet düzenlenecek ülkelerin özel durumları ve Genel Müdürlüğün iş yoğunluğu sebebiyle heyet programlarının bir kısmı gerçekleştirilememiştir.	SBYYH
	Türk müteahhitlik sektörünün dünyanın önde gelen müteahhitlik ve finans kuruluşlarıyla üçüncü ülke pazarlarında ortaklıklar kurmasına yönelik düzenlenecek forum ve seminer sayısı	2	1	%50	Bu kapsamda planlanan taraflardan yanıt beklenmesi nedeniyle hedefe kısmen ulaşılmıştır.	SBYYH

	Yurtdışı müteahhitlik ve teknik müşavirlik hizmetlerine yönelik desteklerden yararlanacak firma sayısı	25	33	%132	Sektörünün yurtdışındaki faaliyetlerinin desteklenmesine yönelik teşvik mekanizması neticesinde 2014 yılı hedefi aşılmıştır.	SBYYH

STRATEJİK HEDEF 1.3: İhracatçılarımızın dünya pazarlarında rekabet gücünün ve ihraç ürünlerimizin dünya pazarındaki payının artırılması sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 1.3.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
İhracatçıların yurtdışı pazar paylarını artırmaya yönelik tanıtım ve destek mekanizmaları uygulanacaktır.	Sektörel ticaret heyeti sayısı	75	108	%144		İHR
	Alım heyeti sayısı	140	73	%52	Alım Heyetlerinde organizatör kurum ve kuruluşların veya katılımcı özel heyetlerin iptalleri ile Bakanlığımıza ibraz edilen başvurulardan uygun görülenlere yönelik olarak Alım Heyetleri düzenlenmiştir.	İHR
	İhracatçıların katılımının desteklendiği milli ve bireysel katılımlı uluslararası fuar sayısı	3600	2846	%79	Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da yaşanan gelişmeler sonucunda fuar organizasyonlarında iptaller olması nedeniyle hedefin gerisinde kalmıştır.	İHR
	Uluslararası Rekabetçiliğin Desteklenmesi Hakkında Tebliğ kapsamında desteklenen proje sayısı	150	174	%116		İHR

PERFORMANS HEDEFİ 1.3.2	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Serbest Ticaret Anlaşmaları (STA) yoluyla yeni pazara giriş imkanları sağlanması, mevcut STA'lar ile temin edilen pazara giriş koşullarının geliştirilmesi/iyileştirilmesi hedeflenmektedir.	Mevcut Serbest Ticaret Anlaşmalarındaki pazara giriş koşullarının geliştirilmesi amacıyla başlatılacak/yürütülecek müzakere sayısı	10	10	%100	Mevcut Serbest Ticaret Anlaşmalarındaki pazara giriş koşullarının geliştirilmesi amacıyla EFTA ile hizmet ticareti, Kore ile hizmet ticareti ve yatırım anlaşmaları müzakereleri yürütülmüştür. Türkiye-Kore Hizmetler ve Yatırımlar Anlaşmaları 18 Eylül 2014'te parafe edilmiştir. Ayrıca, Ürdün, Gürcistan, Kore, Arnavutluk ve Bosna Hersek ile Ortak Komite toplantıları gerçekleştirilmiştir.	AB
	Yeni Serbest Ticaret Anlaşmaları akdedilmesi amacıyla başlatılacak müzakere sayısı	10	15	%150	Yeni STA akdedilmesi amacıyla Meksika, Faroe Adaları, Katar, Gana, Singapur, Japonya ve Peru ile STA müzakereleri gerçekleştirilmiştir.	AB
	Akdedilecek Serbest Ticaret Anlaşmaları sayısı	3	3	%100	17 Nisan 2014 tarihinde Malezya, 11 Eylül 2014 tarihinde Moldova ve 16 Aralık 2014 tarihinde Faroe Adaları ile STA imzalanmıştır.	AB
PERFORMANS HEDEFİ 1.3.3	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM

Ticaret ortağımız ülkeler ile ülkemiz arasındaki ticari ve ekonomik ilişkilerin hukuki altyapısını tesis etmek ve güçlendirmek hedeflenmektedir.	İİT (İslam İşbirliği Teşkilatı), EİT (Ekonomik İşbirliği Teşkilatı), D-8 (Gelişen Sekiz Ülke) bağlamındaki tercihli ticaret düzenlemelerinin uygulamaya konulma sayısı	1	0	0	Bölgesel kuruluşların çatısı altında düzenlenen toplantılarda konu gündeme getirilerek diğer üye ülkeler, anlaşmaların yürürlüğe girmesi için gerekli adımları atmaya davet edilmekte ve toplantı gündemine bir başlık olarak alınması için gerekli girişimlerde bulunmaktadır.	ANL
	Ülkemizin üyesi bulunduğu bölgesel kuruluşların çatısı altında imzalanan ticaretin kolaylaştırılması anlaşmalarının sayısı	1	0	0		ANL
	Akdedilecek Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmalarının sayısı	5	5	%100	İran ile Tercihli Ticaret Anlaşması, St. Vincent ve Grenides, Dominik Cumhuriyeti, Namibya, Ekvator Ginesi ile Ticaret ve Ekonomik İşbirliği Anlaşmaları imzalanmıştır.	ANL
PERFORMANS HEDEFİ 1.3.4	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ülkemiz lojistik altyapısının güçlendirilmesi, ihraç ürünlerimiz için yeni ulaşım güzergahları belirlenmesi ve yurtdışında oluşturulacak lojistik merkezler yoluyla pazara giriş koşullarının geliştirilmesi ve ihracatın kesintisiz olarak sürdürülmesi hedeflenmektedir.	Ülkemiz lojistik altyapısının güçlendirilmesine yönelik faaliyetlere iştirak sayısı	10	23	%230	Türk lojistik sektörünün altyapısının ilgili sektör çatı kuruluşları, kamu kurumları ve özel sektör temsilcilerinin katılımıyla Türkiye ve yurtdışında düzenlenen 19 farklı etkinliğe katılım sağlanmış olup, hedeflenen 10 etkinlik sayısı aşılmıştır.	SBYYH

Uluslararası kuruluş toplantı/konferans/seminer katılım sayısı	10	19	%190	Konuya ilişkin gerekli çalışmalar yapılarak, hedeflenenin oldukça üstünde toplantıya katılım sağlanmıştır.	SBYYH
Yurtdışı Lojistik Merkezler oluşturulmasına yönelik faaliyet sayısı	15	10	%67	Bu gösterge kapsamında 2014 yılı içinde; Rusya, Brezilya, ABD ve Çin'de lojistik merkez kurulmasının imkanlarını araştırmak üzere 15 faaliyet düzenlenmiştir. Düzenlenen faaliyetler çerçevesinde özellikle Brezilya, ABD ve Çin'de halihazırda bir lojistik merkezin kurulmasının maliyet-etkin olmayacağı değerlendirildiğinden, hedeflenen 15 faaliyet düzeyine ulaşılamamıştır.	SBYYH
Yeni ihraç güzergahlarının belirlenmesine yönelik faaliyet sayısı	15	19	%127	Bakanlığımızca lojistik sektöründe yürütülen çalışmalardan bir diğerini, mevcut ihracat güzergahlarına ilave olarak yeni hatlar oluşturulması teşkil etmektedir. Bu kapsamda, Hazar Koridoru'nun etkin bir şekilde kullanılması, Suriye ve Irak güzergahlarına alternatiflerin üretilmesi ve Tuna Nehri'nde taşımacılığın yaygınlaştırılmasına yönelik faaliyetler çerçevesinde hedeflenen 15 etkinlik düzeyi aşılmıştır.	SBYYH

STRATEJİK HEDEF 1.4: Ara malı ithalatı bağımlılığı azaltılacak, sanayinin girdi tedarikinde etkinlik, güvenlik ve süreklilik sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 1.4.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) kapsamında eylem planlarının hayata geçirilmesine devam edilecektir.	Girdi Tedarik Stratejisi (GİTES) eylem planlarının uygulamaya geçirilme oranı (kümülatif)	%85	%45	%53	2014 yılı Performans Programında hedeflenen gösterge düzeyi yüzde 85 olarak belirtilmiştir. Ancak, GİTES eylem planlarında birçok kurum ve kuruluşun sorumlu olması sebebiyle dışsal faktörlerden kaynaklanan zorluklar oluşmaktadır. Bu nedenle eylem planlarının hayata geçirilme hedefimiz % 45 oranında gerçekleşmiştir.	EAD
STRATEJİK HEDEF 1.5: İhracatçılarımızın karşılaştıkları pazara giriş engelleri çözüme kavuşturulacak ve muhatabımız ülkelerin DTÖ mal ve hizmet ticaretine ilişkin düzenlemelere uyumu izlenecektir.						
PERFORMANS HEDEFİ 1.5.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Tespit edilen uluslararası düzenlemelere uyumsuzlukların giderilmesinde ve pazara giriş sorunlarının çözümünde ülkemiz lehine sonuç alınması sağlanacaktır.	Tespit edilen uyumsuzlukların giderilmesinde ülkemiz lehine sonuç alma oranı	%40	%40	%100		ANL
	Avrupa Birliği ile ilişkilerde tespit edilen sorunların ülkemiz lehine sonuçlanması oranı	%40	%30	%75	Avrupa Birliği ile ilişkilerde tespit edilen sorunların ülkemiz lehine sonuçlanması AB tarafının süreci yavaş işletmesinden kaynaklanmaktadır. Mevcut sorunlar AB lehine sonuçlanmış olmamakla birlikte, halihazırda, sorunların çözümüne yönelik girişimler devam etmektedir.	AB

PERFORMANS HEDEFİ 1.5.2	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Pazara giriş engellerinin azaltılması amacıyla teknik düzenlemeler ve ihraç pazarlarımızdaki mevzuat değişikliklerine ilişkin bilgilendirme ve bildirim faaliyetleri gerçekleştirilecektir.	AB ve diğer ihracat pazarlarımızdaki teknik mevzuat değişikliklerinin ilgili taraflara bildirim sayısı	AB 200 DTÖ 2000	AB (655) DTÖ (2215)	%130	DTÖ Ticarete Teknik Engeller Türkiye Bilgi-Bildirim Merkezi tarafınca yapılan bildirim sayısı 2215'tir"	ÜGD
	Ülkemiz teknik düzenlemelerine ilişkin dış paydaşlara yönelik bilgilendirme faaliyeti sayısı	10	18	%180		ÜGD
	www.teknikengel.gov.tr sitesine üye ihracatçı firmalarımızın sayısındaki artış oranı	%20	%8,6	%43	Ticarete Teknik Engeller internet sitesinin yeniden yapılandırılmasına yönelik yazılım çalışması devam etmektedir.	ÜGD
	Ticaret politikası önlemleri hakkında bilgilendirme semineri sayısı	15	14	%93		İHR

STRATEJİK AMAÇ 2: Ülkemizin yatırım potansiyelini geliştirmek ve yatırım ortamını iyileştirmek

STRATEJİK HEDEF 2.1.: Yatırımların teşvikine ve uluslararası doğrudan yatırımların arttırılmasına yönelik destek mekanizmaları geliştirilecek; uygulamaya ilişkin kapasite ve koordinasyon güçlendirilecek; uluslararası doğrudan yatırımların ülkemiz ihtiyaçlarının en belirgin olduğu alanlara yönlendirilmesi sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 2.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM

Yeni teşvik sistemi ulusal ve uluslararası yatırımcıların ihtiyaçlarına cevap verir şekilde gözden geçirilecek, tanıtılacak, teşvik sistemi kapsamında öngörülen teşvik uygulamaları hayata geçirilecek ve ürün ve firma bazında yapılan tespitlerle ilgili projeler geliştirilecektir.	Destek mekanizmalarının geliştirilmesine yönelik olarak çıkartılacak mevzuat sayısı	2	5	%250	Özel sektörden gelen talepler ile yaşanan küresel değişiklikler doğrultusunda ortaya çıkan ihtiyaçların sonucunda gerekli olan mevzuat değişiklikleri gerçekleştirilmiştir.	TUYS
	Uluslararası doğrudan yatırımların artış oranı	%15	-%1.7	0	UNCTAD'ın (United Nations Conference on Trade and Development) "Global Investment Trend Monitor, January 2015" Raporuna göre, Dünya ekonomisindeki kırılganlıklar, politikadaki belirsizlikler ve jeopolitik riskler nedeniyle 2014 yılında Dünyadaki toplam uluslararası doğrudan yatırım girişlerinin, henüz tahmini değerler olmakla birlikte, % 8 düşüşle 1,26 trilyon dolar seviyesinde gerçekleşmesi beklenmektedir. Ülkemiz de dünya genelindeki uluslararası doğrudan yatırım girişlerindeki düşüşten etkilenmiş, ancak bu düşüş %1,7 ile sınırlı kalmıştır.	TUYS

Yatırım teşvik belgeleri kapsamındaki toplam sabit yatırım tutarındaki artış oranı	%10	-%36	0	2014 yılında düzenlenen yatırım teşvik belgelerinde öngörülen toplam sabit yatırım tutarı 2013 yılına göre %36 oranında azalmıştır. 2014 yılında bir önceki yıla göre yaşanan azalma 2013 yılının yatırım kararları açısından istisnai bir yıl olmasından kaynaklanmaktadır. 2012 yılı Haziran ayı öncesinde yatırımcılarımızda yeni bir teşvik sisteminin uygulamaya konulması ile ilgili oluşan beklenti, yeni teşvik sistemi ile birlikte daha fazla destekten yararlanılacağı düşüncesiyle yatırım kararlarının ertelenmesine neden olmuştur. Mevcut teşvik sisteminin yürürlüğe girmesiyle birlikte ertelenen yatırım projeleri 2013 yılında hayata geçirilmeye başlanmıştır. Böylece 2013 yılı içerisinde, hem 2013 projeleri hem de 2012 yılında beklemeye alınan çok sayıda yeni yatırım projesi için teşvik belgesi düzenlenmiştir. Bu husus, 2013 yılı ile 2014 yılı karşılaştırıldığında görülen farkın en önemli nedenlerinden birisi olarak değerlendirilmektedir.	TUYS

	GİTES kapsamında ön plana çıkan ara malların üretimine dönük ve/veya teknoloji transferi sağlayacak uluslararası doğrudan yatırımların ülkemize çekilmesine ilişkin oluşturulan ürün bazlı özel proje sayısı	6	14	%233	2014 yılı Performans Programında hedeflenen gösterge düzeyi 6 adet özel proje sayısı olarak belirtilmiştir. Ekim-Aralık döneminde yapılan proje çalışmaları neticesinde yıl sonunda hedef aşarak toplam 14 adet ürün bazlı proje kapsamında firma görüşmeleri tamamlanmıştır.	EAD

STRATEJİK HEDEF 2.2: Yeni nesil serbest bölge anlayışı ile serbest bölgelerdeki altyapı ve faaliyet alanlarının geliştirilmesi dahil, gelişmiş altyapıya sahip yatırım alanları ile stratejik öneme ve gelişmiş altyapıya sahip lojistik imkanları oluşturulacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 2.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Gelişmiş altyapıya sahip yatırım alanları ile stratejik öneme ve gelişmiş altyapıya sahip lojistik yapıların kurulmasına yönelik yasal çerçeve geliştirilecektir.	Kanun hazırlanması	1	0	%0	Kanun taslağı 25/02/2013 tarihinde Ekonomi Koordinasyon Kurulunda kabul edilmiş ve 08/03/2013 tarihinde, Başbakanlık Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğüne iletilmiş olup, henüz kanunlaşmamış olduğundan bir değerlendirme yapılamamaktadır. Yönetmelik taslağı değişikliği de söz konusu tasarının gidişatına göre şekillenecektir. Halihazırda, Hukuk Müşavirliği aracılığı ile kurumların görüşleri beklenmektedir.	SBYYH
	Yönetmelik hazırlanması	1	0	%0		SBYYH

STRATEJİK HEDEF 2.3: Yatırım ortamının iyileştirilmesine yönelik faaliyetler, öngörülen program çerçevesinde yürütülecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 2.3.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Yıllık eylem planları kapsamında yürütülen yatırım ortamını iyileştirme çalışmalarının tamamlanma oranının artırılması hedeflenmektedir.	Yatırım Ortamının İyileştirme Koordinasyon Kurulu (YOİKK) eylem planlarının gerçekleştirme oranı	%60	%45	%75	2014 yılında Şubat ayında 1 eylem, Nisan ayında 2 eylem, Mayıs ayında 12 eylem, Haziran ayında 6 eylem, Kasım ayında 1 eylem tamamlanmıştır.	TUYS

STRATEJİK AMAÇ 3: İthalattan kaynaklanan zarar ve tehditleri önleyecek tedbirleri almak

STRATEJİK HEDEF 3.1: İthalattan kaynaklanan zarar ve tehditlere karşı ülkenin üretim dallarının, uluslararası yükümlülüklerimiz çerçevesinde etkin bir şekilde korunması sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 3.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ürün, sektör ve ülke bazında incelemeler yapılacaktır.	İthalatın ülke yararına gerçekleştirilmesini sağlamak amacıyla ürün, sektör ve ülke bazında yapılacak inceleme sayısı	50	64	%128		İTH

STRATEJİK AMAÇ 4 : Kaliteli ve Güvenli Ürün Arzını Sağlamak

STRATEJİK HEDEF 4.1: Piyasaya güvenli ürün arzının sağlanmasına yönelik yatay teknik mevzuat, uluslararası yükümlülüklerimiz gözönünde bulundurularak geliştirilecek ve uygulanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 4.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
AB'nin yatay teknik mevzuatına uyum için mevzuat güncellemesi yapılacaktır.	AB'nin yatay teknik mevzuata uyum için güncellenecek mevzuat sayısı	1	0	%0	Kamu kurum ve kuruluşlarından, TOBB, TİM gibi meslek kuruluşlarından, odalar ile tüketici derneklerinden ve Avrupa Komisyonundan gelen görüşler çerçevesinde olgunlaşan Kanun taslağı, Nisan 2014'te ilgili Bakanlık temsilcileri ile TOBB, TİM, UDDER, TÜDEF gibi sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin de davet edildiği bir toplantıda bir kez daha değerlendirilmiş ve Ekim-Kasım döneminde gerçekleştirilen ikili görüşmeler neticesinde Kanun taslağına nihai şeklinin verilmesi çalışması sonlandırılma aşamasına gelmiştir.	ÜGD

STRATEJİK HEDEF 4.2: Piyasa gözetimi ve denetiminde etkin koordinasyon sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 4.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM

Ulusal piyasa gözetimi ve denetimi programları ve yıllık piyasa gözetimi ve denetimi raporları hazırlanması ile uygulamalara ilişkin koordinasyon ve bilgilendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir.	Hazırlanacak ulusal PGD programları ve yıllık PGD raporları sayısı	2	2	%100		ÜGD
	PGD uygulamalarında karşılaşılan problemlerin giderilmesi ve farklılıkların ortadan kaldırılması amacıyla koordinasyon ve bilgilendirme faaliyetlerinin sayısı	15	15	%100		ÜGD

STRATEJİK HEDEF 4.3: İthal edilen ürünlerin teknik mevzuatına uygunluğu ve güvenliği ile ihracat ve ithalata konu ürünlerin ticari kalite yönünden uygunluğunun tesbitine yönelik hukuki, teknik ve idari altyapı geliştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 4.3.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Sektörel ihtiyaçlar çerçevesinde mevzuatın güncellenmesi, denetim elemanlarının eğitimi hedeflenmektedir.	Sektörel ihtiyaçlar çerçevesinde güncellenen mevzuat sayısı	20	23	%115		ÜGD
	İthalatta ve ihracatta kalite ve güvenlik denetimi yapan personelin eğitime yönelik faaliyet sayısı	10	2	%20	Ürün Denetmenlerinin tamamının denetimi yapılan ürünlerle ilgili olarak geçmiş yıllarda yapılan eğitimlere katılmış olmaları nedeniyle Bölge Müdürlükleri'nin 2014 yılı için eğitim talebi olmamıştır. Bu nedenle yapılan eğitim sayısı 2 de kalmıştır.	ÜGD

STRATEJİK HEDEF 4.4: Güvenli ve kaliteli ürün arzına yönelik ikili ve çoklu platformlarda uluslararası gelişmeler ve ülkemiz hakları takip edilecek, ülkemiz uygulamalarının tanıtılması ve kabulü sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 4.4.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda uluslararası platformlarda ülkemiz uygulamalarının kabulü ve DTÖ platformunda ülkemiz uygulamalarına yönelik yapılan değerlendirmelerin takibi ve ülkemiz lehine sonuçlandırılması hedeflenmektedir.	Uluslararası platformlarda ülkemiz uygulamaların kabulünün sağlanması sayısı	5	7	%140		ÜGD
	DTÖ platformunda ürün güvenliği ve teknik mevzuat konusunda ülkemiz uygulamalarına yönelik olarak yapılan değerlendirmelerin takibi ve sonuçlandırılma sayısı	5	4	%80		ÜGD

STRATEJİK AMAÇ 5: İkili, bölgesel ve çok taraflı ticaret ve yatırım ilişkilerini ülkemizin çıkarları doğrultusunda yürütmek.

STRATEJİK HEDEF 5.1: İkili, bölgesel ve çok taraflı stratejilerimizin oluşturulmasında nicel ve nitel analiz yöntemlerinin etkin kullanımı sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 5.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ekonomimizde ve dış ticaretimizde kaydedilen gelişmeler nicel ve nitel analiz	Rekabet gücü endeks çalışmaları sayısı	15	11	%73		EAD

yöntemleri ile değerlendirilecektir.	Pazara giriş analizleri (hedef, alternatif pazar endeks çalışması) sayısı	3	5	%167		EAD
	Ticaret ve ekonomik işbirliğine ilişkin yapılması planlanan anlaşmaların etki analizi çalışması sayısı	5	7	%140		EAD
	Ekonomi ve dış ticaret konusunda modelleme çalışmaları sayısı	1	2	%200		EAD

STRATEJİK HEDEF 5.2: İkili ve çok taraflı platformlarda mal ve hizmet ticaretine ilişkin konularda ülkemiz çıkarları etkin şekilde takip edilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 5.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Uluslararası örgütler bünyesinde ülkemiz çıkarlarının savunulmasına yönelik olarak pozisyon belgeleri sunulacak ve gerekli müdahaleler yapılacaktır.	DTÖ bünyesinde ülkemiz pozisyonuna ilişkin sunulan belge sayısı	10	13	%130		ANL
	Uluslararası örgütler bünyesinde gerçekleştirilen müzakere ve toplantılarda ülkemizce yapılan müdahalelerin sayısı	135	232	%172	Tüm çoktaraflıların toplam müdahale sayısıdır	ANL
PERFORMANS HEDEFİ 5.2.2	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM

Ülkemizin yapacağı ticaret ve ekonomi işbirliği anlaşmalarının olası etkileri analiz edilerek anlaşma metnine yansıtılması sağlanacaktır.	Bakanlıkça yürütülen stratejik projeler çerçevesindeki tespitlerin ticaret ve ekonomik işbirliğine ilişkin anlaşmalara yansıtılma sayısı	5	6	%120		EAD

STRATEJİK HEDEF 5.3: Avrupa Birliği ile ticari ve ekonomik ilişkilerde ülkemizin çıkarları etkin bir şekilde savunulacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 5.3.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ülkemiz ihracatçılarının AB pazarında karşılaşılan sorunlarının çözümü için Ortaklık ilişkimiz çerçevesinde AB nezdinde gerekli girişimlerde bulunulacaktır.	AB pazarına girişte karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik olarak gerçekleştirilen faaliyet sayısı	36	16	%44	AB pazarına girişte karşılaşılan sorunların çözümüne yönelik olarak gerek AB nezdinde gerekse yurtiçinde kurum ve kuruluşlarımız ile faaliyetler gerçekleştirilmiştir. Ancak, gerçekleştirilen faaliyet sayısı bir çok dış faktöre (yurt içi/yurt dışı) bağlı olduğundan 2014 hedefi tutturulamamıştır.	AB
	İkili ticari sorunlar kapsamında ülkemiz görüş ve taleplerinin aktarılabilmesini teminen Avrupa Birliği Komisyonu nezdinde gerçekleştirilen girişim sayısı	50	48	%96		AB

STRATEJİK HEDEF 5.4: Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği'ne katılım müzakereleri kapsamında mevzuat uyumunun koordinasyonu etkin bir şekilde sürdürülecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 5.4.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Ülkemizin Gümrük Birliği kapsamında uyum sağlaması gereken AB mevzuatı ile AB'ye katılım müzakereleri kapsamında Bakanlığımız görev ve sorumluluk alanında bulunan fasıllarda gerekli çalışmalar yapılacaktır.	Avrupa Komisyonu'na görüş için gönderilen mevzuat sayısı	9	9	%100		AB
	Uyum sağlanması gereken AB mevzuatı ile ilgili olarak yapılan bilgilendirme sayısı	20	20	%100		AB
	Müzakere fasılları itibariyle mevzuat uyumunun sağlanması ve açılış kapanış kriterlerinin karşılanması amacıyla gerçekleştirilen/katılım sağlanan faaliyet sayısı	35	17	%49	AB katılım müzakereleri kapsamında gerek yurtiçinde gerekse yurtdışında gerçekleştirilen çeşitli faaliyetlere katılım sağlanmış ancak 2014 hedefi tutturulamamıştır.	AB
STRATEJİK HEDEF 5.5: Gelişmekte olan ülkelerin çok taraflı ticaret sistemine entegrasyonu desteklenecektir.						
PERFORMANS HEDEFİ 5.5.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Gelişme yolundaki ülkelerin çok taraflı ticaret sisteminden daha fazla faydalanmasına ve söz konusu ülkelerin gelişmelerine katkıda bulunmak hedeflenmektedir.	İkili ve bölgesel düzeyde ülkemizce sağlanan teknik yardım ve eğitim programlarının sayısı	3	3	%100		ANL PER
	DTÖ'ye katılım aşamasındaki gelişmekte olan ülkelerle imzalanacak katılım protokolü sayısı	1	1	%100		ANL

STRATEJİK HEDEF 5.6: Türkiye ile diğer ülkeler arasında ekonomik ve ticari konularda üst düzey ikili mekanizmalar oluşturulacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 5.6.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Üst düzey ikili ticari ve ekonomik mekanizma sayısı artırılabacaktır.	Kurulacak Üst Düzey İkili Ticari ve Ekonomik Mekanizma sayısı	2	3	%150		ANL

STRATEJİK HEDEF 5.7: Türkiye'nin yatırımlar alanındaki ikili ve çok taraflı ilişkileri geliştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 5.7.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Yatırımlar konusunda uluslararası ilişkilerin geliştirilmesine yönelik olarak, yasal altyapı oluşturulacak ve uluslararası işbirliği, tanıtım ve tecrübe paylaşım programları gerçekleştirilecektir.	İmzalanacak Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunması Anlaşması sayısı	2	4	%200	4 ülke (Kenya, Kolombiya, Sudan, Vietnam) ile YKTK Anlaşmaları imzalanmıştır.	TUYS
	Uluslararası işbirliği ve tanıtım programları sayısı	4	12	%300		TUYS

STRATEJİK AMAÇ 6 : Ülke genelinde dış ticaret ve yatırımlar konusunda bilgi ve bilinci arttırmak

STRATEJİK HEDEF 6.1: Dış ticaret ve yatırımlara ilişkin paydaşlar nezdinde bilgi ve bilincin artırılması sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 6.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM

Bilgilendirme faaliyeti, görsel materyal basımı, internet portalı kurulması gibi değişik araçlar yoluyla dış ticaret ve yatırımlara ilişkin paydaşlar nezdinde bilgi ve bilincin artırılması hedeflenmektedir.	Bilgilendirme faaliyeti (eğitim, seminer, vb.) sayısı	143	128	%90	Düzenlenen eğitim/seminer sayısı, yalnızca Bakanlığımızca bulunulan girişimlerin değil, yararlanıcı kurumların da talebine bağlıdır. Bu kapsamda gerek Serbest Ticaret Anlaşmaları gerekse Gümrük Birliği'nin güncellenmesi kapsamında bilgilendirme faaliyetleri gerçekleştirilmiştir.	ANL AB TUYS
	Kadın girişimciliğin özendirilmesi ve geliştirilmesine yönelik faaliyet (eğitim, seminer, vb.) sayısı	1	1	%100		EAD
	Tarımsal ürün ihracatçılarımızın yeterli kalite seviyesine ulaşması ve kalite denetimi sistemi hakkında bilgilendirilmesine yönelik faaliyet (eğitim, seminer vb.) sayısı	3	2	%66	Tarımsal ürün ihracatçılarımızın bilgilendirilmesine yönelik olarak her yıl yapılan faaliyet, Bakanlığımız adına ticari kalite denetimi yapmakla görevli olan ve ihracatçı firmalarda istihdam edilen Sorumlu Denetçilerin eğitimine yöneliktir. Bahse konu eğitimlerin kaç defa yapıldığı, her yıl Bölge Müdürlüklerine yapılan başvuruların sayısına bağlıdır. 2013 yılında sektörden gelen talepler doğrultusunda 2014 yılı içinde 3 bilgilendirme semineri yapılacağı tahmin edilmiştir. Ancak, 2014 yılında sektörden yalnızca 2 adet bilgilendirme semineri yapılmasını gerektirecek kadar talep alınmıştır. Bu nedenle gerçekleşen bilgilendirme semineri sayısı 2 ile sınırlı	ÜGD

					kalmıştır.	
Üniversiteler ve Sivil Toplum Kuruluşları ile işbirliğini geliştirmeye yönelik düzenlenen program sayısı	2	1	%50			EAD
STA'lar konusunda hazırlanacak tanıtıcı broşür sayısı	2	0	%0	STA'lar konusunda broşür hazırlanmasına dair bir faaliyet bulunmamaktadır.		AB
Tanıtım materyali sayısı	52	31	%60			İHR
Türkçe ve İngilizce bültenlerin abone sayısı	32.000	38.520	%120			İHR

STRATEJİK HEDEF 6.2: Dış pazarlardaki ticari ve ekonomik gelişmeler ve fırsatlar takip edilerek, ihracatçılarımızın dış pazarlar hakkında bilgilendirilmesi ve bilinçlendirilmesi sağlanacaktır.

PERFORMANS HEDEFİ 6.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Dış pazarlardaki ekonomik ve ticari fırsatların ihracatçılarımız tarafından etkin bir şekilde kullanılmasını sağlamak amacıyla, yazılı yayın hazırlanacak, bilgilendirme seminerleri düzenlenecek ve yerinde pazar araştırmaları yapılacaktır.	Ülke raporlarının tüm dünya ülkelerini kapsama oranı	%98	%98	%100		İHR
	Pazara giriş ve hedef ülke semineri sayısı	36	84	%233		İHR

	Yerinde Pazar araştırması sayısı	11	1	%9	Yerinde Pazar Araştırmalarında Makamın uygun görmemesi nedeniyle hedefin gerisinde kalmıştır.	iHR

STRATEJİK AMAÇ 7: Kurumsal gelişimi sürdürmek

STRATEJİK HEDEF 7.1: Genel kabul gören standartlarda bilgi güvenliği uygulamaları hayata geçirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 7.1.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi oluşturulacaktır.	ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin kurulması oranı (kümülatif)	20	0	0	ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sisteminin, Bakanlığımızın Felaket Kurtarma Merkezi oluşturulması çalışmalarının tamamlanmasından sonra kurulmasının daha doğru olacağı değerlendirilmiş olup, bu nedenle 2014 yılında bu konuda herhangi bir çalışma yapılmamıştır.	BİM
	Bilgi sistemlerinin sürekliliğini ve güvenilirliğini sağlayacak kontrollerin sayısı	12	12	%100		BİM

STRATEJİK HEDEF 7.2: E-devlet uygulamaları geliştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 7.2.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Bilişim teknolojisinin mümkün kıldığı gelişmeler takip edilerek Bakanlığımız bünyesindeki uygulamalar elektronik ortama geçirilecektir.	Teşvik belgesi müracaatlarının elektronik ortama aktarılması oranı (kümülatif) - Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Bilgi Sistemi ve E-Belge Projesi (kümülatif)	%10	0	0	2014 yılında teşvik belgesi müracaatlarının elektronik ortamda yapılması hedeflenmiş Ancak, yatırım teşvik belgesine ilişkin tüm işlemlerin elektronik ortamda yapılmasına olanak verecek şekilde tasarlanan E-Belge sistemimiz, paydaşlarımız olan ilgili kurum ve kuruluşların elektronik sisteme henüz geçememeleri ve geçişleri ile ilgili net bir tarih olmaması nedeniyle bekletilme durumundadır.	TUYS
	Ekonomi Bakanlığı portalının oluşturulması oranı (kümülatif)	%20	%100	%500	2014 yılında %20'sinin bitirilmesi planlanan Ekonomi Bakanlığı Portal Projesi, Sayın Bakanımızın talimatı doğrultusunda 2014 yılında Projenin %100'ü tamamlanmıştır.	BİM
	Doküman Yönetim Sisteminin kurulması oranı (kümülatif)	%75	%75	%100		BİM
	Ürün güvenliği denetim faaliyetlerinin elektronik ortama taşınması oranı (kümülatif)	%40	%40	%100		ÜGD
	Dahilde ve Hariçte İşleme Rejimi Otomasyon Sisteminin iyileştirilmesi oranı (kümülatif)	%85	%0	%0	Bakanlığımız ile yüklenici firma arasında 28/02/2012 tarihinde imzalanan sözleşmenin 4735	İHR

	Devlet Destekleri Otomasyon Sisteminin kurulması oranı (kümülatif)	%70	%0	%0	sayılı Kamu İhale Kanununun 20 nci maddesinin (a) bendi gereğince, projenin idari ve teknik şartname ile sözleşme hükümlerine göre tamamlanmamış olması nedeniyle, bahse konu sözleşme feshedilmiştir. 2015 yılında tekrar ihaleye çıkma çalışmaları sürdürülmektedir.	İHR
	Serbest bölgelerin sınır, ada, parsel ve üst yapı koordinatlarının tespit edilerek bu bilgilerin veri tabanında toplanma oranı	60	50	%83	Serbest Bölgelerde Coğrafi Bilgi Sistemi Kurulması Projesinin ilk iş paketine ait iş ve işlemler tamamlanmış olup, 2015 yılı içerisinde ikinci iş paketi ile birlikte sistemin kurulmasının tamamlanması planlanmaktadır.	SBYYH

STRATEJİK HEDEF 7.3: İnsan kaynakları yönetimi süreçleri ile personelin bilgi ve becerileri geliştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 7.3.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
İnsan kaynakları yönetimi süreçleri ile personelin bilgi ve becerilerinin geliştirilmesine yönelik politika belgeleri, eğitim planları, eğitim programları, internet portalı, e-devlet uygulamaları ve performans değerlendirme sistemleri geliştirilecek ve uygulanacaktır.	Hizmet İçi Eğitim Politika Belgesinin hazırlanması ve her yıl güncellenmesi	%100	%75	%75		PER
	Yıllık hizmet içi eğitim planının hazırlanması	1	1	%100		PER

Yıllık hizmet içi eğitim planının uygulanması	%100	%100	%100		PER
Eğitim faaliyetlerine yönelik online bir portal oluşturulması	%100	%0	%0	Bakanlığımızın Elektronik Belge Yönetim Sistemine geçmiş olması ayrıca Personel Dairesi Başkanlığınca yürürlüğe konulan yeni programın geliştirilmeye devam ediyor olması dikkate alınarak söz konusu uygulamaların yerleşmesi akabinde eğitime yönelik yazılım oluşturulması konusunun tekrar ele alınması planlanmaktadır.	PER
Yurt Dışı Teşkilatı Performans Değerlendirme Sisteminin, online bir altyapı kullanılarak hayata geçirilmesi (kümülatif)	%100	%25	%25	Çalışmalar devam etmektedir.	PER

STRATEJİK HEDEF 7.4: Fiziksel çalışma ortamı iyileştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 7.4.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Çalışma ortamının iyileştirilmesine yönelik olarak Bakanlık merkez, yurtdışı ve taşra	Bakanlık merkez ve yurtdışı teşkilatı için yeni temin edilecek ve büyük onarım yaptırılacak bina sayısı	8	8	%100		DES
	Bakanlık merkez ve yurtdışı teşkilatı için tefriş edilecek hizmet binası sayısı	11	11	%100		DES

teşkilatına ait binaların onarım ve tefriş işleri gerçekleştirilecek, ihtiyaç duyulan yerlerde yeni bina temin edilecektir.	Taşra teşkilatı birimlerinin mevcut yerlerinin gözden geçirilmesi ve fiziksel çalışma ortamı ve ihtiyaçlarına ilişkin değerlendirme/değerlendirme yapılan birimlerin toplam içindeki oranı (kümülatif)	%40	%40	%100		ÜGD

STRATEJİK HEDEF 7.5: Bakanlıkta iç kontrol uygulamaları geliştirilecektir.

PERFORMANS HEDEFİ 7.5.1	PERFORMANS GÖSTERGELERİ	2014 HEDEFİ	2014 GERÇEKLEŞEN	2014 GERÇEKLEŞME ORANI	AÇIKLAMALAR	İLGİLİ BİRİM
Bakanlık merkez birimlerinde iç kontrol uygulamaları gözden geçirilecek ve geliştirilecektir.	İç kontrol uygulamalarının İç Kontrol Standartlarına uyumlaştırılması oranı	%50	%10	%20	Başkanlığımızda iç kontrol uygulamaları gözden geçirilmiş ve gerekli iyileştirmeler gerçekleştirilmiş olmakla birlikte, Bakanlık birimlerinde iç kontrol uygulamalarına yönelik çalışmalar yapmak amacıyla hazırlıklar yürütülürken 2014 yılı içinde gerçekleşen Bakan değişikliğinden dolayı "İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kurulu" ile "İç Kontrol Çalışma Grupları" Makam Onayı ile yenilenmiş olup, İç Kontrol Sisteminin kurulması çalışmalarına 2015 yılı içinde başlanacaktır.	SGD

3. Performans Bilgi Sistemlerinin Değerlendirilmesi

Performans bilgi sistemleri; idarelerin performansını ölçmek için bilginin düzenli olarak toplanması, analiz edilmesi ve raporlanmasıdır. Bakanlığımız bu amaca yönelik olarak çeşitli kaynak ve araçlardan yararlanmaktadır. Bakanlığımız bünyesinde işletilen sistemlere Bilgi ve Teknoloji Kaynakları başlığı altında önceki sayfalarda yer verilmiştir.

E-bütçe sistemine de girilen 3'er aylık performans programı izleme ve değerlendirme çizelgeleri, 6 aylık performans programı izleme ve değerlendirme raporları, birim faaliyet raporları ile dış ticaret ve yatırım istatistiklerine ilişkin dönemsel raporlar performans değerlendirmesi sürecinde yararlanılan araçlar arasından önemli olanlarıdır. Bu hususlarda 2014 yılı boyunca yürütülen faaliyetlere bu raporun değişik yerlerinde detaylı olarak yer verilmiştir.

Ayrıca, yıl içinde daha spesifik konulara yönelik çok sayıda benzeri değerlendirme ve raporlama faaliyetleri yerine getirilmektedir. Dünya ve Türkiye Ekonomisine İlişkin İstatistikler Raporu, Ülke Raporları, Dış Ticaret Tahminleri ve bunların üç ayda bir gözden geçirmeleri, İthalat Tahminleri Raporları, Yatırım Teşvik Bülteni, Yatırım Danışma Konseyi İlerleme Raporu, Uluslararası Doğrudan Yatırımlar Raporu, Kur Tahminleri ve Dış Ticaret Üzerine Etkileriyle İlgili Analiz Raporları, anlaşma öncesinde gerçekleştirilen Serbest Ticaret Anlaşmalarının ve diğer tercihli ticaret anlaşmalarının ülkemiz ekonomisi üzerindeki nicel etki analizleri, Piyasa Gözetimi ve Denetimi Raporu ile İthalatta Ürün Güvenliği Denetimine ilişkin raporlar bunlardan sadece bazılarıdır.

Bakanlık, bilgi toplama faaliyetlerinde gerek kurum içi gerekse kurum dışı çeşitli bilgi kaynaklarından yararlanmaktadır. Kurum içi bilgi kaynaklarının başında dış ticaretle ilgili detaylı bilgilerin toplandığı "Ekonomi Bakanlığı Bilgi Sistemi" gelmektedir. Kurum dışında ise başta TÜİK olmak üzere birçok yurtiçi ve yurtdışı veri tabanından yararlanılmaktadır.

Bunun yanı sıra, ihracat ve ithalattaki denetim, uygunluk ve izin işlemlerinin gümrük mevzuatıyla uyumlu, risk esaslı ve elektronik ortamda yapılmasını sağlamak üzere "Dış Ticaretle Risk Esaslı Kontrol Sistemi (TAREKS)" geliştirilmiştir. E-imza uygulanan sistemde tüm işlemler elektronik ortamda yerine getirilmektedir. Böylece ticari kalite ve ürün güvenliği denetimlerine ait tüm bilgi ve belgeleri kayıt altına alan ulusal bir veri tabanı oluşturulmuştur. Bu sistemden temin edilen bilgiler ihracat ve ithalat politikalarının belirlenmesinde önemli rol oynamaktadır.

Bakanlığımızda elektronik belge standartları hakkındaki 2008/16 sayılı Başbakanlık Genelgesi gereğince ve TS 13298 standardı çerçevesinde, Bakanlığımız belgelerinin elektronik ortamda üretilmesi, e-imza ile imzalanması, evrak akışı, arşivleme ve raporlama işlemlerinin elektronik ortamda hızlı ve güvenilir bir şekilde gerçekleşmesini sağlayacak olan "Elektronik Belge Yönetim Sistemi" (EBYS) Bakanlık merkez teşkilatında kullanılmaktadır.

Bir başka bilgi toplama yöntemi olarak anket de Bakanlık tarafından kullanılmakta olup, düzenli olarak gerçekleştirilen Dış Ticaret Beklenti Anketleri vasıtasıyla bilgi toplanmaktadır.

Diğer bilgi kaynaklarına bu raporun bilgi ve teknolojik kaynaklar bölümünde

yer verilmiştir.

Bakanlığımız ilgili yılı bütçesi, ayrıntılı harcama programı ve performans programı elektronik ortamda Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü uygulaması olan e-bütçe (Bütçe Yönetim Enformasyon Sistemi) üzerinden hazırlanmaktadır. Anılan sistem, yıl içerisinde tahsis edilen ödeneklerin görüldüğü ödenek durum bilgisine ulaşmamızı sağlayan, mevcut ödeneklerden ne kadarının harcandığını görme imkânı veren, Ödenek Gönderme ve Tenkis Belgelerinin düzenlenmesini sağlayan, ayrıca bütçe ödeneklerine dair aktarma, revize ve serbest bırakma taleplerinin yapılmasına imkan tanıyan bir sistemdir. Ayrıca, e-bütçe sisteminin Bütçe Uygulama, Bütçe Hazırlık, Performans Bütçe, Hazırlık Tertip Listesi, Kullanıcı Rapor Hazırlama, Bütçe Kod Listesi, Tanımlamalar, Kullanıcı İşlemleri ile Kullanıcı Bilgileri menüleri Bakanlığımız tarafından kullanılmaktadır.

Bakanlığımız Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü uygulaması olan KBS'yi (Kamu Harcama ve Muhasebe Bilişim Sistemi) de kullanmaktadır. Bakanlığımız KBS'nin Kamu Personel Harcamaları Yönetim Sistemi (KPHYS), Kamu Elektronik Bordro Sistemi (e-Bordro), Harcama Yönetim Sistemi (HYS) (Ödeme Emri Belgesi ve Muhasebe İşlem Fişleri hazırlanır), Taşınır Kayıt ve Yönetim Sistemi (TKYS), İhtiyaç Fazlası Taşınır Uygulaması, KBS Kullanıcı Raporları (Bütçe, Personel ve Kesin Hesap Uygulaması), Genel Yönetim Mali İstatistik Uygulaması gibi menülerinden yararlanmaktadır.

Yine, Hazine Müsteşarlığı'nın Nakit Talepleri Aktarım Sistemi, Bakanlığımız nakit taleplerinin oluşturulması amacıyla kullanılan bir bilgi yönetim sistemidir.

Bakanlık'ta, bahsedilen bilgi sistemlerinden yararlanılarak Kurumsal Mali Durum ve Beklentiler Raporu, Kamu Yatırımları İzleme ve Değerlendirme Raporu, Kamu İdaresi Hesap Cetvelleri, Taşınır Kesin Hesap Cetveli ve Kesin Hesap İcmal Cetveli, Taşınır Yönetim Hesabı Cetvelleri gibi mali raporlamalar gerçekleştirilmektedir.

EKLER

EK-1: ÜST YÖNETİCİ İÇ KONTROL GÜVENCE BEYANI

Üst yönetici olarak yetkim dahilinde;

Bu raporda yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu beyan ederim.

Bu raporda açıklanan faaliyetler için bütçe ile tahsis edilmiş kaynakların, planlanmış amaçlar doğrultusunda ve iyi mali yönetim ilkelerine uygun olarak kullanıldığını ve iç kontrol sisteminin işlemlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvenceyi sağladığını bildiririm.

Bu güvence, üst yönetici olarak sahip olduğum ve bilgi ve değerlendirmeler, iç kontroller, iç denetçi raporları ile Sayıştay raporları gibi bilgim dahilindeki hususlara dayanmaktadır.

Burada raporlanmayan, idarenin menfaatlerine zarar veren herhangi bir husus hakkında bilgim olmadığını beyan ederim.

Ankara

27/02/2015

İbrahim ŞENEL

Müsteşar

EK-2: MALİ HİZMETLER BİRİM YÖNETİCİSİNİN BEYANI

Mali hizmetler birim yöneticisi olarak yetkim dahilinde;

Bu idarede, faaliyetlerin mali yönetim ve kontrol mevzuatı ile diğer mevzuata uygun olarak yürütüldüğünü, kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılmasını temin etmek üzere iç kontrol süreçlerinin işletildiğini, izlendiğini ve gerekli tedbirlerin alınması için düşünce ve önerilerimin zamanında Üst Yöneticiye raporlandığını beyan ederim.

İdaremizin 2014 yılı Faaliyet Raporunun "III/A-Mali Bilgiler" bölümünde yer alan bilgilerin güvenilir, tam ve doğru olduğunu teyit ederim.

Ankara

27/02/2015

Tülay AKINCI
Strateji Geliştirme
Dairesi Başkanı (v)